C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Verne_Jules-Dobrodruzna_zavet.pdb

PDB Name: Verne Jules-Dobrodružná závěť
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 2.5.2007
Modification Date: 2.5.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Název: Dobrodružná závěť
Autor: Jules Verne

Díl první

I. KAPITOLA

v níž neznámý kapitán na neznámé lodi hledá v neznámém moři neznámý ostrov

Ráno 9. září 1831, asi k páté hodině, opustil kapitán svou kabinu a vystoupil na palubu.
Slunce se již vynořovalo na východě, nebo lépe řečeno, jeho odraz vynikal nad spodní vrstvu atmosféry, kdežto jeho střed se dosud ukrýval pod obzorem. Dlouhá světelná záplava zlatila mořský povrch, jemně zvlněný lehkým kolébáním moře. Zdvíhal se ranní vánek.
Po tiché noci se mohl očekávat velmi krásný den, jeden z těch zářijových dnů, jimiž bývá oblaženo mírné podnebí při sklonku horkého období.
Kapitán přiložil dalekohled k pravému oku, napůl se otočil a řídil objektiv po obvodu, kde obloha splývala s mořem. Odložil dalekohled a přiblížil se ke kormidelníkovi - starci s ježatou bradou, jehož bodavý pohled ostře vynikal zpod mhouřících se víček.
"Kdy jsi nastoupil stráž?" zeptal se ho.
"O čtvrté hodině, pane kapitáne."
Muži spolu hovořili dost neohrabanou řečí, které by žádný Evropan - Angličan, Francouz, Němec nebo člen jiné národnosti nerozuměl, pokud ještě nenavštívil pobřeží Levanty. Byla to jakási turecká hantýrka smíšená se syrskou.
"Není nic nového?"
"Nic, pane kapitáne."
"A až dosud žádná loď v dohledu?"
"Jakýsi velký trojstěžník, který se s větrem blížil přímo k nám, prudce jsem se otočil na bok, abych se dostal od korábu pokud možno nejdál."
"Měl jsi dobrý nápad. A teď?"
Kapitán těkal velmi pozorně dalekohledem po obzoru. "Obrátit," zvolal pak silným hlasem.
Námořníci se chopili lan. Kormidelní ráhno bylo spuštěno, lana trojhranné plachty na šikmém předním ráhně byla povolena a zároveň byla natažena brigová plachta. Loď se otočila a pak se pustila severozápadním směrem, když byla přitažena lana na levém lodním boku.
Byla to čtyřtunová dvojstěžní briga, obchodní loď, ze které udělali, s částečnými přeměnami, zábavní jachtu. Kapitán měl pod svým velením kuchaře a patnáct mužů - mužstvo, které stačilo na lodní práce, složené ze statných námořníků, jejichž oblek - krátká kazajka, čepice, široké spodky a námořnické boty připomínal námořnictvo z evropského Orientu.
Tato loď neměla na lodním štítku ani vpředu na zevnějším okřídlí žádný nápis se svým názvem. Neměla žádnou vlajku.
Ostatně, aby se vyhnuli každému znamení pozdravu, tak vždy, kdykoliv hlídka ohlásila loď, měnila briga svůj směr.
Byla to snad pirátská loď - které se v této době a těchto končinách objevovaly - a která se bála pronásledování?…
Nikoliv. Marně byste hledali na její palubě zbraně, a také žádná loď s tak malým počtem mužstva by se neodvážila podniknout takové nebezpečí.
Byla to tedy podloudnická loď, pašující podél pobřeží nebo z jednoho ostrova na druhý? Ne, a ani nejchytřejší celní úředník, kdyby navštívil její spodní část, rozházel náklad, rozvázal balíky, prohlédl skříně, by nenašel ani jediný kus zboží, které by budilo podezření. A je třeba říci pravdu, že loď nenesla žádný náklad. Jen potraviny, sudy vína a kořalky na několik let na dně podpalubí. Vzadu pod palubou byly tři sudy z dubových dužin důkladně obité železem… Bylo je vidět, zbyly zde jako přítěž - dobrá přítěž, která prospívala lodi, že mohla mít pevně napjaté plachty.
Snad by se někdo mohl domnívat, že tyto tři sudy obsahovaly střelný prach nebo jinou výbušnou látku.
Patrně neobsahovaly, neboť nebyla nutná obezřetnost, když se vstupovalo do místnosti, kde byly uschovány.
Ostatně ani jeden lodník by nepodal žádné určitější sdělení k této věci - o účelu této lodi a pohnutkách, které nutily měnit její směr, kdykoliv se blížila cizí loď, o pohybu a couvání, kterým se už celých čtrnáct měsíců její plavba vyznačovala, o vodách, ve kterých nyní plula, chvílemi s plnými plachtami, jindy se staženými, ať už jela

vnitrozemským mořem nebo po hladině širého oceánu. Za tohoto nevysvětlitelného těkání se vynořilo několik pobřeží, avšak kapitán se jim vždy co nejrychleji vyhnu!. Bylo zpozorováno několik ostrovů, ale rázným stočením kormidla je minuli bez povšimnutí. Kdybyste pohlédli do lodní knihy, poznali byste podivné změny její cesty, které se nedají vysvětlit ani změnami větru, ani jevy na obloze. Byly tajemstvím mezi kapitánem - asi čtyřicátníkem s rozježenými vlasy - a osobou hrdého vzezření, která se právě objevila ve vchodu do kajuty.
"Nic?" otázal se muž.
"Nic, Vaše Excellence…" zněla odpověď.
Pokrčení ramenou, prozrazující částečnou rozmrzelost ukončilo rozmluvu skládající se ze čtyř slov. Neboť osoba, kterou kapitán oslovil tímto vznešeným titulem, sestoupila nazpět po schodech a odešla do své kajuty pod palubou. Tam se rozložila na pohovce a zdálo se, že se oddala lhostejnosti. Ačkoliv ležela nehybně, jakoby se spánek zmocnil celé její bytosti, přece jen nespala. Bylo snadné poznat, že je ponořena do nějakých mučivých myšlenek.
Tomuto muži bylo asi padesát let. Jeho vznešená postava, statná hlava s bohatými vlasy, prokvétajícími šedinami, široká brada rozvětvující se nad jeho prsy, černé oči oživené živým pohledem, hrdý, ale zasmušilý nebo spíše rozladěný výraz a důstojné chování, nasvědčovaly, že tento člověk pochází ze vznešeného rodu. Jeho oděv bylo těžké určit. Široký kaftan hnědé barvy, na rukávech po šitý šňůrami, ozdobený mnohobarevnými cetkami, ho zahaloval od ramen až po paty. Hlava byla pokryta zelenou čepicí s černým střapcem.
Za dvě hodiny nato mu mladý sluha přinesl snídani, kterou položil na pohyblivý stůl upevněný na podlaze kajuty, kterou pokrýval těžký koberec s pestrými květy. Chutně připravených jídel a vonné kávy ve dvou stříbrných a jemně cizelovaných číších, ze kterých se skládalo jeho menu, si sotva povšimnu!
Nato byla vedle něj postavena dýmka narghile, vypouštějící kolem sebe vonný kouř, vzal do rtů mezi zuby jantarovou špičku oslňující svou bělostí a znovu se oddal svému snění uprostřed příjemného dýmu latakie.
Tak uplynula část dne, mezitím co loď volně unášená vlnami širého moře, pokračovala ve své neurčité jízdě po hladině oceánu.
O čtvrté hodině Jeho Excellence vstala, prošla se několik kroků, postavila se před pootevřeným okénkem, obrátila zraky na obzor a přiblížila se k jakýmsi schodům zakrytým kobercovou stěnou. Tyto schody, když se na ně vstoupilo, otevřely vchod do komory umístěné pod podlahou kajuty.
Zde byly uschovány tři sudy sevřené obručemi, o kterých již byla zmínka. Jeho Excellence skloněná nad schody, podržela tuto polohu několik okamžiků, jakoby ji zjev těchto sudů hypnotizoval. Pak se vzpřímila:
"Nikoliv… Žádné váhání!" zašeptala sama k sobě. "Nenajdu-li neznámý ostrov, kde bych je mohl v tajnosti zakopat, bude lépe, když je dám vhodit do moře."
Zavřela schody, na které se opět spustila kobercová stěna, zamířila ke schůdkům kajuty a vystoupila na palubu.
Bylo již pět hodin odpoledne. Nenastala žádná změna v povětří. Obloha byla poseta jemnými mráčky. Loď byla následkem slabého vánku skloněna úplně dopředu, s lany svinutými na levou stranu, vlekla za sebou klikatou vodní stopu tvořenou rozmarem zvlněného moře.
Jeho Excellence pomalu přelétla zrakem celý obzor označovaný střelkou kompasu na pozadí jasného azuru. Z místa, kde stál, bylo vidět zemi, vzdálenou asi čtrnáct až patnáct mil. Avšak žádné zvlnění pevniny nevyvstávalo na přímočaré hranici oblohy a vody.
Nyní k němu přistoupil kapitán a byl přivítán stále stejnou nevyhnutelnou otázkou:
"Nic?"
A kapitán vyrukoval s nezměnitelnou odpovědí:
"Nic, Vaše Excellence."
Vznešená osoba setrvala několik okamžiků v mlčení. Nato usedla na lavici v zádi, kdežto kapitán kráčel proti větru, pohybuje dalekohledem ve své neklidné ruce.
"Kapitáne!" řekl po chvíli, když ještě jednou pohlédl na širé prostranství.
"Co si přeje Vaše Excellence?"
"Chci určitě vědět, kde jsme…"
Kapitán rozvinul námořní mapu a rozložil ji na svrchním roubení lodi.
"Zde," odpověděl a ukázal tužkou místo, kde se poledník protínal s rovnoběžkou.
"V jaké vzdálenosti od tohoto ostrova… na východ?" "Dvaadvacet mil."
"A od téhle země?"
"Asi šestadvacet."
"Nikdo zde na lodi neví, ve kterých místech nyní plujeme?" "Nikdo, kromě mne a Vás, Excellence."
"Ani kterým mořem plujeme?"
"Ani to ne. Už delší dobu probíháme tolika různými směry, že ani nejzkušenější lodník se v nich nevyzná!"
"Proč mi zlý osud nedovoluje najít ostrov, který by unikl pozornosti námořníků, a když ne ostrov, alespoň ostrůvek anebo jen skálu, kterou bych sám objevil? Chtěl bych tam zakopat své poklady a pak by stačilo několik dnů jízdy, až by nastala doba je zase vyzdvihnout…, ačkoliv, ovšem nastane-li někdy ta doba."
Po těchto slovech se vznešená osoba opět ponořila do hlubokého mlčení, které kapitán nepřerušil, a naklonila se přes lodní okřídlí. Když chvíli pozorovala mořské tůně, tak průhledné, že jimi mohl zrak proniknout do hloubky více než osmdesáti stop, prudce se najednou obrátila.
"Dobře," zvolala, "této tůni tedy svěřím své bohatství…"
"Ale tůně je už nikdy nevrátí, Excellence!"
"Eh, ať je raději zničeno, než aby se dostalo do rukou nepřátel nebo nepravých lidí!"
"Jak je libo."

"Ano, nenajdeme-li do večera v těchto místech žádný ostrov, budou tři sudy vrženy do moře!"
"Bude vyhověno vašim rozkazům!" odvětil kapitán, který poručil otočit loď.
Vznešená osoba se opět vrátila na záď, opřela se lokty o roubení lodi a upadla do stavu snivé ospalosti, jaký byl u ní zvykem. Slunce právě zapadalo. V tuto roční dobu, 9. září, to je čtrnáct dní před podzimní rovnodenností, zapadalo několik stupňů k západu, totiž na tom místě obzoru, které obracelo kapitánovu pozornost. Objeví se v tomto směru nějaké vysoké pohoří, výběžek břehu nějaké pevniny nebo ostrova?
Tato hypotéza byla nemožná, neboť mapa neoznačovala žádnou pevnou půdu v celém okruhu patnácti až dvaceti mil v těchto místech velmi navštěvovaných obchodními loděmi a následkem toho velmi známých všem námořníkům. Je zde nějaká osamělá skála, písčina, vyčnívající několik stop nad vodní hladinou, která by se hodila za místo k uschování bohatství, a kterou Jeho Excellence dosud marně hledala?… Avšak pořád nebylo vidět nic podobného na velmi důkladném hydrografickém záznamu této části moře. Nějaký ostrov s třištícími se vlnami, kterými by byl obklopen, s rozháraným okolím vodních krůpějí a příbojem, by neušel pozorování námořníků. Na mapě by byl určitě zaznamenán. A kapitán hodlal ze své strany tvrdit, že na tomto místě, kde jeho zrak přelétal nesmírný obvod, není ani osamělé skalisko.
"To je jen přelud!" myslel si, když znovu namířil dalekohled na toto podezřelé místo a to co nejpozorněji.
Skutečně nebyla znát žádná ani sebemenší stopa v prostoru objektivu.
V tomto okamžiku - o šesté hodině a několika minutách, začínalo slunce zapadat za obzor, a syčelo při doteku s mořem, lze-li věřit tomu, co svého času tvrdili Iberové. Při západu, podobně jako při východu, působí odraz, že je ještě vidět, ačkoliv už zmizelo pod obzorem. Světelný pruh dopadající šikmo na hladinu" se táhl do velké dálky jako průměr od východu na západ. Poslední vlnky podobající se ohnivým pruhům se chvěly v hynoucím vánku. Tento lesk se najednou rozšířil, když hořejší okraj terče, vyrovnávající se s hladinou, vypouštěl poslední jasný paprsek. Trup brigy se rychle ztemňoval, kdežto jeho hořejší plachty se dosud rděly posledními červánky.
"Haló!"
"Co je!" otázal se rychle kapitán.
"Země před námi napravo!"
Země, a to v tom směru, kde se kapitán ještě před několika minutami domníval, že rozeznává mlhavé obrysy? Tak se nemýlil?
Na křik hlídky se vyhrnuli námořníci k lodnímu okřídlí a pohlíželi k západu. Kapitán s dalekohledem zavěšeným na řemeni, se zachytil lanoví hlavního stěžně, vylezl obratně po lanovém žebříku, obkročil příčku na konci stožární plachty, přiložil dalekohled k oku a pátral po obzoru v naznačeném směru.
Hlídka se nemýlila. Asi ve vzdálenosti šesti nebo sedmi mil se vynořil jakýsi ostrov, jehož obrysy se černě odrážely o poslední zbarvení oblohy. Mohl se považovat za skálu prostřední výše, kterou ovinoval dým sirnatých plynů. O padesát let později by lodník tvrdil, že je to kouř velkého parníku, jedoucího plnou parou. Avšak v roce 1831 bylo těžké se domýšlet, že oceány budou jednou rozrývány těmito ohromnými lodními stroji.
Ostatně kapitán neměl čas na uvažování, pouze pozoroval. Sledovaný ostrov brzy zmizel ve večerní mlze. Avšak to nevadilo, byl zpozorován, dobře zpozorován. V tom ohledu o něm nelze vůbec pochybovat.
Kapitán slezl opět na palubu a vznešená osoba, kterou tato událost vyrušila z jejího snění, mu dala znamení, aby se k ní přiblížil. Zase stejný způsob vyptávání:
"Tak co?"
"Už tu je, Excellence!"
"Nějaká pevná země?"
"Bezpochyby ostrov."
"Jak daleko…"
"Asi šest mil k západu."
"A mapa v tomto směru neoznačuje nic?"
"Docela nic."
"Jsi si tím jist?"
"Jsem."
"Byl by to dosud neznámý ostrov?"
"Domnívám se tak."
"Lze se domýšlet?"
"Ano, Excellence, neboť tento ostrov není dávného původu." "Tedy nový?"
"Chtěl bych to tvrdit, protože jsem pozoroval, že je obklopený vulkanickým dýmem. V těchto končinách působí plutonské síly velmi často a projevují se podmořským bouřením."
"Mohu ti, kapitáne, věřit! Nepřál bych si nic víc, než najít skálu, která náhle vystupuje z moře! Jistě na ní nebude živé duše…"
"Nebo lépe, Excellence, bude náležet prvnímu dobyvateli."
"Tím budu já, že…"
"Ano…, vy…"
"Pluj přímo k této zemi!"
"Přímo…, ale opatrně!" odpověděl kapitán. "Naše briga by mohla ztroskotat, trčí-li skály, což je možné, do velké dálky. Navrhuji, abychom vyčkali do rozednění, abychom poznali okolí a mohli pak přistát u ostrova."
"Vyčkejte tedy… a plujte stále k pevnině…"
"Jak poroučíte!"
Muselo se jednat po námořnicku. S lodí se totiž nelze vůbec odvážit na mělčiny, které nebyly dosud ještě nikdy

poznány. Při přibližování se k pevnině nelze jinak postupovat, než s olovnicí zavěšené na šňůře, a to nikdy v noci.
Vznešená osoba se nyní vrátila do své kajuty, a spánek přivřel její víčka, hoch ji nemusel budit při prvním denním rozbřesku, neboť ještě před východem slunce už stála na palubě.
Kapitán sám nechtěl opustit můstek, ani ponechat na starosti vrchnímu lodníkovi, aby bděl až do rána. Nastávala pomalu noc. Obrysy se ztrácely víc a víc na obzoru, jehož obvod se stále zužoval. Na obloze poslední mráčky, dosud nasycené posledními paprsky, se začaly roztahovat. Vánek vál již skoro celou hodinu. Lodi byla ponechána jen nejnutnější plachta, aby se udrželo v činnosti kormidlo a briga ve svém směru.
Nyní se obloha pomalu zatřpytila prvními hvězdami. Na severu zářila Severní hvězda, jako nehybné oko bez živého lesku, kdežto Arktur se třpytil, doplňuje oj Velkého vozu. Na protější straně Severní hvězdy rýsovala Kassiopeia své třpytivé dvojité V. Pod ní se objevila Kapela na témže místě, kde se vynořila včera a kde se vynoří zítra o čtyři minuty dříve. Na usínajícím mořském povrchu panovala ona nevyjádřitelná strnulost, kterou s sebou přináší noční doba.
Kapitán opřený vpředu loktem o rumpál se nepohyboval víc než ten rumpál, o který byl podepřen. Nesnil o ničem, než o místě, které v umdlévajícím denním světle zpozorovali. Různé pochybnosti mu tanuly na mysli, pochybnosti, kterými noční doba obtěžuje lidskou mysl. Nedal se snad uchvátit nějakým klamem smyslů? Je skutečně pravda, že se tam vynořil dosud nepoznaný ostrov? Eh ano… Zajisté. Tyto končiny znal kapitán velmi dobře, vždyť jimi projížděl ne jednou, nýbrž nastokrát… V zeměpisných místech se nemýlil ani o míli a sebevzdálenější pevnina byla pro něj vzdálena jen osm nebo deset mil… Avšak, když se nemýlí, a když se na tom místě skutečně vynořil z mořské tůně ostrov, nemůže už být obsazen lidmi?… Nevystavěl si na něm již ně,který námořník příbytek?… Angličané, ti exekutoři oceánů, ti by jistě dávno zabavili ostrov, který by ležel v jejich námořních cestách a hned by se ho zmocnili! Neobjeví se odtamtud nějaká ohnivá záře, známka toho, že je ostrov již v něčí moci?… Je možné, aby vznik tohoto skalního seskupení trval už několik neděl, několik měsíců a k tomu v této části moře, tak často navštěvované loděmi, a aby po celou tu dobu unikl pozorování námořníků, sextantu hydrografů?
V tomto neklidu čekal kapitán nepokojně a netrpělivě na příští ráno. Prozatím nic neoznačovalo přítomnost ostrova - ani odraz par, kterými se zdál obestřen, a které by mohly v temnu barvit obzor stínem dýmu. Všude splývala obloha s vodou v jednu a tutéž temnotu.
Hodiny míjely. Souhvězdí u severního pólu opsala již čtvrt kruhu kolem nebeské osy. Toto jasno dovolovalo zrakům rozeznat jemné mráčky kupící se v zenitu. Scházelo ještě jen několik málo stupňů, aby slunce dostihlo obzor. Avšak tolik světla nebylo třeba, aby námořník mohl najít naznačený ostrov, jestliže na tom místě skutečně byl.
V tom okamžiku vystoupila také vznešená osobnost ze své kabiny a zamířila na palubu tam, kde dosud stál kapitán.
"Tak… co je s tím ostrovem?" otázala se.
"Tamhle, Excellence," odpověděl kapitán a ukazoval na skupinu skal ve vzdálenosti asi dvou mil.
"Přirazíme…"
"Jak poroučíte."

II. KAPITOLA

v níž je popsáno několik nevyhnutelných dat

Ať se čtenář nadmíru nepozastavuje nad tím, že na počátku této kapitoly vystupuje na scénu Mehmet Ali. Ať byl význam tohoto vznešeného paši v historii Levantu jakýkoliv, nebyl by se objevil v historii tohoto napínavého vyprávění, kdyby nebyly vztahy, ač nepříjemné, mezi osobností jedoucí na této brize a zakladatelem moderního Egypta.
V této době nedobyl ještě Mehmet Ali pomocí armády svého syna Ibrahima, Palestinu a Sýrii, patřící sultánovi Mahmudovi, vládci obojího Turecka, evropského i asijského.
Dokonce právě naopak byli sultán a paša dobrými přáteli, a tento poskytl onomu výhodnou pomoc při podmaňování Morey a zmaření osvobozovacích snah této malé řecké země.
Několik let sídlil Mehmet Ali s Ibrahimem klidně ve svém pašaliku. Jejich ctižádost ale jistě tížil onen stav poddanství, který z nich tvořil obyčejné poddané Porty, a tak hledali příležitost a snad jí i napomáhali, aby tyto svazky trvající celá staletí přetrhli.
V Egyptě žil člověk, jehož bohatství nashromážděné četným příbuzenstvem, patřilo mezi nejobsáhlejší v celé zemi. Tento člověk bydlel v Káhiře. Jmenoval se Kamylk-paša a byl to ten, kterého kapitán tajemné brigy oslovoval: Excellence.
Byl neobyčejně srdnatý a nadšený orientalista a proto byl znepokojován snahami Evropy podmanit si levantské národy. I když byl rodem Egypťan, byl ohnivým přívržencem Turecka, neboť zjišťoval, že odpor proti západní invazi bude vážnější, vytrvalejší a ostřejší po boku sultána nežli po boku Mehmeta Aliho. Proto se vrhl tělem i duší do toho zápasu. Narodil se ve vojenské rodině roku 1780 a vstoupil do armády Džezara v necelých dvaceti letech, kde si brzy osobní odvážností získal titul a hodnosti paši. V roce 1799, dával napospas nejednou svoji svobodu, své jmění a svůj život v boji proti Francouzům pod velením Napoleona Bonaparta vedle generálů Klébera, Régniera, Lannese, Bona a Murata. Po bitvě u EI Arishu byl zajat i s jinými Turky a mohl se vykoupit, kdyby podepsal slib, že nebude brojit proti francouzským vojákům. Protože počítal s neuvěřitelným obratem štěstí, byl rozhodnut bojovat až do konce a byl ve svých snahách vytrvalý, proto tento slib odmítl. Podařilo se mu uniknout a potom ho bylo možno vidět ještě zuřivějšího než dříve v různých srážkách vyznačujících spor mezi oběma národy. Byl rozhodnutý, že bude bránit, dokud bude živ, neporušenost tureckého území.
Po kapitulaci Jaffy 6. března patřil mezi ty, kteří se vzdali s tou podmínkou, že bude ušetřen jejich život. Když tito zajatci v počtu čtyři tisíce, z větší části Albánci nebo Arnauti, byli uvedeni před Napoleona Bonaparta, ten si myslel, protože

měl ze zajatců strach, že propustit tyto hrůzu vzbuzující vojáky, by znamenalo pustit je přímo jako posilu posádce paši v Saint Jean d'Acru. Ukázal, že patří mezi ty vítěze, kteří se ničeho nebojí a dal rozkaz, aby zajatce zastřelili.
Tentokrát se jim nenabízelo, jako elarišským zajatcům, že budou propuštěni s podmínkou, že vystoupí z vojska. Nikoliv! Byli odsouzeni k smrti.
Byli zastřeleni na pobřeží, a ti, které kulka nezasáhla a mysleli si, že dostanou milost, nalezli svou smrt podle toho, jak se kde objevili na břehu.
Kamylk-paša ale neměl zahynout takovým způsobem. Setkal se s lidmi, s Francouzi - kteří tady zasluhují čestné zmínky.
- Těm se tato hrozná nelidskost zhnusila, byla ovšem nevyhnutelná v čase války. Tito citliví lidé šťastně zachránili několik zajatců. Jeden z nich, jakýsi lodník na kupecké lodi, který se právě tu noc zdržoval na břehu, na kterém mohl někde přispět nešťastníkům, zahlédl Kamylka-pašu, těžce zraněného kulkou. Přenesl ho na bezpečné místo, a pečoval o něj, až se uzdravil. Mohl zachráněný zapomenout na jemu prokázané služby? Jak se podruhé setkal se svým ochráncem a za jakých okolností se to stalo, to je tématem našeho podivného, ale pravdivého příběhu. Zkrátka po třech měsících mohl Kamylk-paša zase chodit.
Bonapartova výprava se u Saint Jean d'Acru setkala s nezdarem. Za velení Abdallaha, paši z Damašku, překročila turecká armáda 4. dubna Jordán a naproti tomu se octla škadrona Sydneye Smitha na území Sýrie. A ačkoliv Bonaparte vyslal Kléberovu divizi s Junotem, a se sám odebral na místo boje, ačkoliv porazil Turky v bitvě u hory Tabor, přece bylo už pozdě na nové obléhání Saint Jean d'Acru. Zatím tam přišla posila dvanácti tisíc lidí. Ve francouzském vojsku vypukl mor, a 20. května se Napoleon Bonaparte rozhodl, že upustí od obléhání.
Kamylk-paša se nyní domníval, že se může vrátit do Sýrie. Vrátit se do Egypta, v této době tak nepokojné země, by bylo nanejvýš nerozumné. Bylo nutné vyčkat na příhodnější dobu a Kamylk-paša skutečně čekal celých pět let.
Pomocí svého bohatství mohl pohodlně žít v různých provinciích v ochraně před egyptskou hltavostí. Tato léta jsou pamětihodná objevením syna obyčejného agy, který se vyznamenal neobyčejnou statečností v bitvě li Abukiru roku 1799. Byl to Mehmet Ali, jehož vliv nabyl takových rozměrů, že dovedl přinutit mameluky, aby se vzbouřili proti guvernérovi Khosrewovi-pašovi, popudit je proti jejich vůdci, sesadit Khurschida, Khosrewova nástupce a konečně se prohlásit za místokrále v roce 1806, se souhlasem vznešené Porty.
Dvě léta předtím zemřel Džezar, ochránce Kamylka-paši. Tento se cítil v zemi opuštěn a myslel, že mu nehrozí žádné nebezpečí, aby se mohl odebrat do Káhiry!
Měl nyní sedmadvacet let a díky novým odkazům se stal jedním z největších boháčů Egypta. Necítil žádnou náklonnost ke sňatku, protože byl málo sdílné povahy a měl zálibu pro uzavřený život a přilnul proto tím náruživěji k válečnému zaměstnání. Proto čekal na příležitost, kdy bude moci svých schopností využít, a zatím si chtěl krátit čas dlouhými a dalekými cestami, k této činnosti ho nutila bujará čilost jeho mládí.
Ale copak neměl Kamylk-paša přímé dědice, kterým by mohl zanechat své nesmírné jmění? Copak tu nebyl žádný příbuzný, který by si na ně mohl dělat nároky?…
Jakýsi Murad, narozený v r. 1786, mladší o šest roků než on, byl jeho bratranec. Poněvadž je od sebe dělilo politické vyznání, nestýkali se, ačkoliv oba bydleli v Káhiře. Kamylk-paša zastával otomanské zájmy a tuto svou oddanost, jak už bylo řečeno, také prokázal. Murad však vzdoroval otomanskému vlivu jak slovy tak i skutky a stal se brzy rádcem Mehmeta Aliho v jeho akcích proti sultánovi Mahmudovi.
Avšak tento Murad, jediný příbuzný Kamylka-paši byl tak chudobný, jak tento byl bohatý, a nemohl se těšit na bratrancovo jmění, dokud se oba spolu nějak neusmíří. Smíření mezi nimi rozhodně nemohlo nastat. Naopak nevraživost, nenávist a všechny ostatní její důsledky tvořily čím dál tím větší propast mezi těmito posledními členy jejich rodu.
Uplynulo osmnáct let od roku 1806 do roku 1824, ve kterých nebyla vláda Mehmeta Aliho vyrušena žádnou vnější válkou. Nyní však musel zápasit proti vzmáhajícímu se vlivu a nebezpečnému ruchu mameluků, těch živlů, kterým byl vděčný za svůj trůn. Všeobecná krvavá srážka, která se stala r. 1811, v celém Egyptě, ho zbavila této hrozné milice.
Potom bylo zajištěno mnoho let klidu místokrálovým poddaným, jehož poměr k divanu byl alespoň podle zdání bezvadný, neboť sultán nedůvěřoval svému místodržiteli a to z dobrých důvodů.
Kamylk-paša často pociťoval důsledky velké Muradovy nenávisti. Ten totiž spoléhal na častěji prokázané místokrálovy sympatie a nepřestával popuzovat svého vládce proti bohatému Egypťanovi. Připomínal mu, že on je stoupenec Mahmuda, přítelem Turků, že pro ně proléval svou krev… Aby mu věřil, co je to nebezpečná osoba, slídivý člověk - a snad i špeh… Takové nesmírné bohatství v jedněch rukou prý často bývá nebezpečné… Zkrátka o něm řekl všechno, co je možné říci, aby byla řádně podrážděna hltavost vládce bez zásad a svědomí.
Kamylk-paša se o to nezajímal. Žil v Káhiře osamoceně, takže bylo těžké mu nastražit léčku, do které by se chytil. Opouštěl Egypt jen proto, že se vydával na daleké cesty. Měl k tomu svou vlastní loď, které velel kapitán Zó, o pět let mladší než on a tělem i duší mu oddaný, projížděl na ní asijská i evropská moře bez určitého cíle a s hrdou lhostejností k lidstvu.
A tady se naskýtá otázka, jestli nezapomněl na francouzského námořníka, který ho zachránil před jistou smrtí? Zdali nezapomněl…, ó nikoliv, rozhodně ne. Takové služby se nikdy nezapomínají. Nuže, byly již tyto služby také odměněny? To se nezdá být pravděpodobné. Nebo snad napadlo někdy Kamylka-pašu, aby je splatil později a nečekal než na vhodnou příležitost, až ho některá mořská vyjížďka přivede do francouzských vod?
… Kdo na to může odpovědět?
Kolem roku 1822 nebylo ostatně pro bohatého Egypťana tajemstvím, že je přímo podezříván a špehován za svých procházek Káhirou.
Mnohé cesty, které chtěl podniknout, mu byly z vyššího rozkazu místokrále zakázány. Vlivem neumdlévajícího bratrancova našeptávání byla jeho svoboda vážně ohrožena.

Tento se totiž ve věku třiceti sedmi let, tedy roku 1823, oženil za podmínek, které nezaručovaly, že mu zajistí vznešené postavení. Vzal si totiž mladou ženu z felláhů, téměř otrokyni. Proto nebylo divu, že pokračoval v tajných piklech, jimiž hodlal poškodit situaci Kamylka-paši a těžil z vlivu, který měl na Mehmeta Aliho a jeho syna Ibrahima.
Ostatně Egypt měl brzy zahájit vojenskou periodu, ve které se jeho zbraně měly údajně blýskat. Psal se rok 1824. Řecko se vzbouřilo proti sultánovi Mahmudovi, a on se dovolával pomoci svého místodržitele proti této vzpouře. Ibrahim se s počtem sto dvaceti lodí pustil k Morei, kde vystoupil s mužstvem na pevninu.
Nyní se naskytla Kamylku-pašovi příležitost, aby si poněkud zpříjemnil život, že se opět vmísil do nebezpečných výprav, už dvacet let zanedbaných, a to s tím větším zápalem, protože šlo o zachování práv Porty ohrožovaných vzpourou na Peloponésu. Nabídl se, že bude zastávat nějaké vyšší vůdcovské místo v Ibrahimově armádě. Dostalo se mu prvního odmítnutí. Chtěl tedy sloužit jako důstojník ve vojsku sultána. Následovalo druhé odmítnutí. Copak to nebyly důsledky hanebných pletich těch lidí, kterým velmi záleželo na tom, aby neztratili z dohledu příbuzného milionáře?
Zápas Řeků o samostatnost měl tentokrát skončit ve prospěch tohoto hrdinského národa. Po třech letech, ve kterých byli Řekové nelidsky štváni Ibrahimbvými vojsky, porazila společná akce francouzského, anglického a ruského loďstva, turecké námořní loďstvo v boji u Navarinu roku 1827, potom byl místokrál okolnostmi přinucen stáhnout nazpět k Egyptu své lodě i mužstvo. Ibrahim se vrátil do Káhiry, doprovázen Muradem, který se zúčastnil peloponéské výpravy.
Od tohoto dne se situace Kamylka-paši zhoršila. Muradova závist se zuřivě rozpoutala, když se mu na počátku roku 1829 narodil syn z jeho manželství s mladou ženou nízkého původu. Jak bylo vidět, rodina slibovala, že stále poroste, ale ne s ohledem na své jmění. Bylo tedy potřeba, aby se bratrancovo jmění dostalo do Muradových rukou. Místokrál sám by se nezdráhal této loupeže zúčastnit. Podobné úslužnosti byly v Egyptě na denním pořádku a dosud jsou i v zemích s méně orientální civilizací.
Musíme si zapamatovat, že tento Muradův syn se jmenoval Sauk. Za takového stavu věcí Kamylk-paša okamžitě pochopil, že mu nezbývá než jedno, dát dohromady své bohatství, skládající se většinou z diamantů a drahých kamenů, a vyvést je z Egypta. Toto bylo také provedeno s nemalou obratností a chytrostí pomocí některých cizinců, bydlících v Alexandrii, kterým se bohatý Egypťan s tím neváhal svěřit. Se svou důvěrou se obrátil na pravou adresu a celý ten výkon se provedl s největší tajností. Kteří to byli cizinci a které národnosti patřili, to věděl pouze sám Kamylk-paša.
Ostatně tři soudky s dvojitým obalem, pobité železem a podobající se sudům, které se plní španělským vínem, stačily, aby uschovaly v sobě všechno jeho bohatství. Byly tajně dopraveny na palubu neapolského speronara a jejich majitel doprovázený kapitánem Zóem za nimi přišel, aby na něm podnikl svou cestu, když předtím překonal na sto různých překážek, protože byl pronásledován z Káhiry do Alexandrie a byl střežen, sotva se v tomto městě objevil.
Za pět dnů ho dovezl speronare do přístavu Latakie, a odtud se dostal do Aleppa, které si zvolil za svůj nový pobyt. Tady v Sýrii se snad již nemusel bát Murada, protože byl chráněn svým starým přítelem generálem Abdallahem, který se nyní stal pašou v Saint Jean d'Acru. Copak ho nemohl Mehmet Ali, když byl tak odvážný, dostihnout i v území provincie, na kterou ještě sahala všemocná pravomoc vznešené Porty?
I to bylo možné.
A skutečně, ještě téhož léta - 1830 - přerušil Mehmet Ali své styky se sultánem. Přetrhnout svazky poddanství, které ho vázalo k Mahmudovi, připojit Sýrii ke svému panství v Egyptě a snad se stát svrchovaným vládcem tureckého sultanátu, tyto plány nebyly příliš dalekosáhlé pro místokrálovu ctižádost. Nebylo nesnadné si k tomu najít záminku. Felláhové týraní úředníky Mehmeta A1iho hledali útočiště v Sýrii, kde je Abdallah vzal pod svou ochranu. Místokrál na něm žádal vydání svých poddaných. Paša ze Saint Jean d'Acru to odmítl. Mehmet Ali žádal sultána o dovolení, aby k tomu Abdallaha přinutil zbraní. Mahmud mu odpověděl, že felláhové jsou turečtí poddaní, proto je nemusí vydat egyptskému místokrálovi. Ale brzy nato, protože si chtěl pojistit Mehmet Aliho pomoc nebo alespoň jeho neutralitu při vzpouře skutarského paši, vydal žádané dovolení.

Různé události, mezi nimi objevení se cholery na březích Levantu, zadržely Ibrahimův odjezd v čele velké armády v počtu třiceti dvou tisíc mužů a dvaceti dvou válečných lodí. Kamylk-paša měl nyní čas, aby uvažovalo nebezpečí, které mu hrozí po objevení Egypťanů v Sýrii.
Byl už nyní jednapadesátiletý muž a padesát jedna roků bouřlivého života staví člověka na práh stáří. Důkladně zemdlený, zmalátnělý, zklamaný si nepřeje víc než odpočinek, který hledal v tomto klidném městě, v Aleppu, poznával, že se mu osud staví pořád do cesty.
Bylo by rozumné, kdyby zůstal v Aleppu, když se Ibrahim chystal vtrhnout do Sýrie? Ovšem, šlo tu především jen o výpravu proti pašovi ze Saint Jean d'Acru. Odtáhne však místokrál se svou vítěznou armádou, - až sesadí Abdallaha? Bude jeho ctižádost potrestáním viníka nasycena? Nepoužije pn1ežitosti, aby se pokusil o úplné podmanění Sýrie, která je stálým cílem jeho tužeb? A nebudou Ibrahimovým vojskem po Saint Jean d'Acre také ohrožena města jako Damašek, Sidon, Aleppo? Tohoto bylo nutno se obávat.
Kamylk-paša přistoupil tentokrát ke konečnému rozhodnutí. Nechtějí jeho, nýbrž jen jeho bohatství, po kterém se pachtil Murad a které mu chtěl tento jeho příbuzný vyrvat, ovšem s povinností odevzdat větší část místokrálovi.
Dobrá, je záhodné ukrýt toto bohatství, skrýt je na tajném místě, kde by je nikdo nemohl najít. Potom čekat na možné události a později, buď až se Kamylk-paša rozhodne odejít z východních zemí, ke kterým byl živě upoután, anebo až by byla Sýrie zase úplně bezpečná, že by se tam mohl zase bezpečně usídlit, zajít si pro poklad na místo, kde si ho zakopal.
Kapitán Zó schvaloval pašovy úmysly a nabídl se, že je provede takovým způsobem, aby toto tajemství nikdy nebylo prozrazeno. Byla zakoupena briga. Bylo najmuto nejrůznější mužstvo z lodníků, kteří spolu neměli žádné styky - ani národnostní. Soudky byly vevaleny dovnitř, aniž by někdo tušil co obsahují. Dne 13. dubna vjela loď, na které se

bohatý Egypťan chystal na cestu z přístavu Lataka na širé moře.
Jak je už známo, bylo pevným úmyslem Kamylka-paši najít ostrov, jehož zeměpisné místo by neznal nikdo než on a kapitán. Proto nyní záleželo na tom, aby mužstvo bylo natolik spleteno, aby nemohlo sledovat směr brigy. Kapitán Zó to dělal patnáct měsíců a měnil směr všemi možnými způsoby. Vyjela už loď ze Středozemního moře a když vyjela, kde se nyní nalézá? Projela již ostatní moře staré pevniny? Byla ještě u Evropy, když objevili tento nový ostrov? Bylo jisté jen to, že briga byla hnána různými klimaty, různými pásy, že i ten nejlepší námořník nemohl říct, kde se nyní loď nachází. Protože byla zásobena na víceletou plavbu, nikdy nepřistávala u pobřeží, aby načerpala pitnou vodu, ale stále se od pevniny, kterou znal pouze kapitán Zó vzdalovala.
Bylo už také řečeno, že Kamylk-paša plul dlouho, a stále nenacházel vhodný ostrov, a že, když už byl odhodlán vhodit své bohatství do moře, najednou se jim tak toužebně vyhledávaný ostrov objevil.
Toto jsou události související s historií Egypta a Sýrie, které jsme tady museli vykreslit. Později bude sotva nutné se o nich zmiňovat. Vypravování nyní zabočí na dráhu mnohem fantastičtější než by se podle vážného začátku očekávalo. Proto bylo zapotřebí je založit na pevném základě, a to právě autor tady učinil - nebo se alespoň o to pokusil…

III. KAPITOLA

ve které je neznámý ostrov přetvořen v nedobytnou pokladnu

Kapitán Zó dal kormidelníkovi příslušné rozkazy. Nato dal stáhnout plachty, aby mohl lodi lépe vládnout. Jemný ranní větřík zavíval od severovýchodu. Briga mohla pohodlně dojet k ostrovu jen pomocí přední trojstranné stěženní a brigové plachty, takže ostatní plachty bylo možné bez potíží stáhnout. Až moře vystoupí, bude loď dobře chráněná před příbojem v blízkosti ostrova.
Zatímco se Kamylk-paša opíralo palubní okřídlí a pohlížel upřeně kupředu, manévroval kapitán stoje na přídi, s obratností zkušeného lodníka mezi úskalími, o kterých mu jeho mapy nepodávaly žádné zprávy.
Bylo proto zcela jisté, že jim zde hrozí opravdové nebezpečí. Pod touto klidnou hladinou bez vyčnívajících balvanů bylo těžké rozeznat úskalí, která snad někde trčela pod samou hladinou. Žádné mořské znamení neoznačovalo vodní dráhu. Bylo však dobře vidět, že přístup k ostrovu je úplně volný. Podle toho, jak se k němu pomalu blížili, pozorovali, že kolem něho není žádná mělčina. Vrchní lodník, který spouštěl olovnici, neohlašoval ani žádné nápadné vyvýšeniny z mořské tůně.
Nyní se konečně ukázala podoba ostrova ve vzdálenosti asi jedné míle, nyní, když slunce vystoupilo od východu na západ a když se hustá mlha ztratila.
Byl to skutečně ostrov, nic jiného než ostrov, který by se žádný stát nesnažil podmanit své vládě, protože nestál za tu námahu - žádný stát, kromě lakotné Anglie, což se rozumí samosebou. A že tato skalní skupina byla hydrografům neznámá, dostatečně dokazuje, že nebyla označena na žádné sebenovější mapě, protože si z ní Velká Británie neudělala druhý Gibraltar, aby odtud mohla hájit své vodstvo. Bylo jisté, že tato skupina ležela mimo mořské cesty, anebo že se nedávno vynořila.
Celkovým svým zjevem představoval ostrov dost souvislé návrší, jehož obvod měřil sotva tři sta sáhů. Tvořil nepravidelnou elipsu sto padesáti sáhů délky a šedesáti až osmdesáti sáhů šířky. Nebyl však seskupením vulkanických skal nakupených jedna na druhé, zdajících se vzdorovat zákonům rovnováhy. Neboť nebylo žádné pochyby, že vznikl ponenáhlým a postupným vystupováním pozemské kůry. Jeho vznik se nemohl přičítat rychlému vydmutí, ale nenáhlému vynořování z mořských hlubin. Jeho břeh se nerozpadal v zálivy více nebo méně hluboké, anebo v bezčetné cípy. Nepodobal se žádné mušli, na níž příroda rozplýtvala mnoho různých fantazií svého bujného rozmaru, jevil naopak pravidelnost hořejší škeble ústřice, nebo lépe štítku želvy. Tento štítek byl oblý po krajích a do středu se vyvyšoval tak, že jeho nejvyšší bod se tyčil asi sto padesát stop nad mořskou hladinou.
Rostly na jeho povrchu stromy? Nerostl ani jediný. Snad se na něm nalézaly stopy nějaké vegetace?… Ani to ne. Tedy známky obydlenosti?… Po té tady nebylo ani sebemenší zdání. Tento ostrov nebyl nikdy obydlen, - o této věci se nedalo pochybovat - protože ani nemohl být obydlen. Poněvadž jeho zeměpisné místo nebylo nikde označeno a poněvadž se vyznamenával mramorovou suchostí, nemohl si Kamylk-paša přát lepší místo, když hledal jistotu, bezpečnost a neznámost místa, do jehož nitra chtěl ukrýt svůj poklad.
"Skoro se zdá, jakoby jej příroda k tomu účelu schválně utvořila!" řekl si v duchu kapitán Zó.
Briga plula nyní pomalu, a zmenšovala vzdálenost část po části, která ji dělila od ostrova. A když už byla od něho vzdálena sto dvacet šňůr, ozval se rozkaz, aby se spustila kotva. Okamžitě se kotva odvázaná od ráhna a táhnoucí za sebou řetěz skrz otvor v přídi dna zachytila v hloubce asi osmadvaceti šňůr.
Bylo tedy patrné, že tato skalní spousta alespoň z této strany je neobyčejně příkrá. Proto se k ní mohla loď přiblížit ještě víc a snad až k samotnému břehu bez obavy, že se octne na mělčině. Nicméně však bylo lepší zakotvit raději v této vzdálenosti. Když byla briga konečně upevněna kotvou, vytáhl vrchní lodník poslední plachty, a kapitán Zó vystoupil na palubu:
"Mám připravit velký člun, Excellence?" zeptal se.
"Nikoliv… jen jolu. Nejraději bych chtěl, kdybychom přirazili pouze my dva."
"Jak je Excellenci libo!"
Po malé chvíli už seděl kapitán na přídi joly a držel v rukou dvě lehká vesla, Kamylk-paša seděl vzadu. Po několika okamžicích přirazil člun za malým výběžkem, kde bylo vystoupení na pevninu snazší. Kapitán pevně zachytil metací kotvou člun o skalní trhlinu, a Jeho Excellence se stala pánem ostrova.
Nebyla tady vystrčena žádná vlajka, ani se v okolí neozvala rána z děla. Protože se tohoto ostrova nezmocňoval žádný

stát, ale jen soukromník, který přirazil k tomuto ostrovu s úmyslem opustit jej po třech nebo čtyřech hodinách.
Kamylk-paša a kapitán Zó okamžitě zpozorovali, že sklon tohoto ostrova neleží na písčitém základě, vystupoval z moře v úhlu asi padesáti nebo šedesáti stupňů. Nyní už nebylo žádné pochybnosti, že má děkovat svému vzniku vynoření z podmořských hlubin.
Zahájili svou vyzvědačskou obchůzku stoupajíce po hraněném křemenu neposkvrněném dosud žádnou lidskou stopou. Na některém místě se ani břeh nezdál být prosáklý solí příbojů. Na mnohém a přirozeně zhraněném povrchu nebylo vidět žádné vodstvo, pouze vodu v mělkých důlcích, zbytek posledních dešťů. Vegetace nebyla zastoupena ani lišejníky, mořskými mechy, mořskou trávou nebo jinou rostlinou dost divoce bující na skalách, kam vítr zanesl nějaké semeno. Ani mušle tady nebyly, ať živé nebo vymřelé - proč, bylo skoro nepochopitelné. Sem a tam bylo trochu ptačího trusu zbylého po množství racků a mořských vlaštovek, kteří jediní zastupovali v této končině živočišný život.
Když Kamylk-paša a kapitán obešli ostrov, zamířili pak ke střední vyvýšenině. Nikde na obvodu nenašli známku, která by nasvědčovala dávné nebo nedávné návštěvě jeho povrchu. Všude stejná čistota skalních sklonů a chceme-li užít toho slova, mohli bychom říci, čistota zrovna křišťálová. Žádná nečistá stopa, žádné znečištění. Když oba vystoupili na vyvýšeninu trčící uprostřed tohoto želvího štítu, octli se nad mořskou hladinou ve výši sto padesáti stop. Usedli vedle sebe a zvědavě pozorovali obzor odhalující se před jejich zraky.
Na široké vodní poušti, která odrážela sluneční paprsky, nebylo nikde vidět pevnou zem. Bylo tedy patrné, že tento ostrov nepatřil mezi Kyklady, v kterých se objevují malé ostrůvky ve větším nebo menším počtu. Žádný skalní výběžek nepřetrhoval tuto mořskou část. Kapitán Zó marně hledal s dalekohledem před okem nějakou plachtu na této vodní spoustě. V této chvíli byla úplně prázdná a briga tedy nebyla v nebezpečí, že bude zpozorována po dobu pěti nebo šesti hodin, kdy bude zakotvena asi šedesát šňůr od příkrého břehu.
"Víš zcela jistě, kde se nalézáme dnes, 9. září?" zeptal se kapitána Kamylk-paša.
"Zajisté, Excellence," odpověděl kapitán Zó. "Ostatně kvůli větší jistotě toto místo pečlivě zaznamenám."
"To je ovšem velmi důležité. Ale jak je možné vysvětlit, že tento ostrov není dosud zaznamenán na mapách?"
"Podle mého zdání snad proto, že je teprve nedávného původu, Vaše Excellence. Ostatně nám prozatím stačí, že není na mapách, a že máme jistotu jej zde zase najít, kdykoliv se Vaší Excellenci zamane sem doplout…"
"Dojedu, kapitáne, až pominou bouřlivé časy! Co mně na tom záleží, budou-li muset mé poklady ležet několik let zakopány v těchto skalách? Budou tady v lepší bezpečnosti než by byly v Aleppu! Protože sem nemůže ani místokrál, ani jeho syn Ibrahim, ani ten ničemný Murad přijít a vyloupit je! A nežli bych měl toto bohatství odevzdat Muradovi, raději je zničím a vhodím na mořské dno!"
"To by byl nenapravitelný přehmat," dovolil si poznamenat kapitán Zó, "protože moře nikdy nevrátí, co bylo svěřeno jeho prohlubním. Proto je pro nás štěstím, že jsme tento ostrov našli. Ten vám alespoň uschová vaše poklady a zcela svědomitě vrátí."
"Pojďme," řekl Kamylk-paša. "Je záhodno, aby se náš výkon na dlouho neodkládal, protože by bylo dobře, kdyby naše loď nebyla v těchto končinách zpozorována…"
"Jsem vám k službám!"
"Ví někdo na lodi, kde se nacházíme?…"
"Nikdo! Opakuji znovu a mohl bych na to Vaší Excellenci přísahat." "Ani v jakém moři jsme?…"
"Ani v jakém moři, jestli snad u Starého nebo Nového světa. Křižujeme oceány už celých patnáct měsíců a v patnácti měsících už může loď proplout velké vzdálenosti mezi pevninami, aby nemohlo být známo, kde se nalézá."
Kamylk-paša a kapitán Zó sestoupili k zátoce, kde je očekávala jejich jola.
Když do ní vstupovali, zeptal se kapitán:
"A po tomto výkonu chce Excellence zamířit k Sýrii?…"
"To není mým úmyslem. Dříve než vstoupím do Aleppa, počkám ještě, až Ibrahimovy voje opustí provincii a až země zase nabude klid pod Mahmudovou vládou."
"Neočekáváte tedy, že tato země bude připojena k místokrálovu panství?"
"Nebude, u samého Proroka," zvolal Kamylk-paša, kterého toto předpokládání vyrušilo z jeho obvyklého klidu. "Je sice možné, že v době, které se také dočkám, bude Sýrie připojena k panství Mehmeta Aliho, protože Alláhovy cesty jsou nevyzpytatelné. Ale že by se zase nevrátila úplně pod sultánovu moc… To zajisté nechce ani sám Alláh!"
"Kam se tedy hodlá Vaše Excellence prozatím uchýlit z těchto končin…
"Nikam, kapitáne Zó, nikam. Bude-li můj poklad v bezpečí mezi skalami tohoto ostrova, ať zde zůstane! My kapitáne, budeme plout dál, jak jsme už tolik let společně pluli."
"Budiž podle vašeho přání!"
Po několika málo okamžicích byli Kamylk-paša a kapitán Zó opět na palubě.
K deváté hodině, přistoupil kapitán k prvnímu pozorování slunce, aby se dozvěděl zeměpisnou délku, - pozorování, které pak doplnil druhým o poledni, v okamžiku kdy souhvězdí probíhá poledníkem, které mu mělo zase označit zeměpisnou šířku. Dal si přinést sextant, změřil výšku, a jak řekl Excellenci, šetřil přitom důkladností co možná největší.
Když si tento výsledek poznamenal, sestoupil do své kabiny, aby provedl rozpočty, podle nichž by mohl přesně vytknout polohu ostrova, a aby konečně určil pozorovanou poledníkovou vzdálenost.
Především však dal rozkaz, aby se připravila šalupa. Mužstvo do ní mělo naložit sudy uložené na dně a rovněž všechny k dílu potřebné nástroje, lopaty, motyky a cement.
Do devíti hodin bylo všechno přichystáno. Šest lodníků pod vedením vrchního lodníka usedlo do šalupy. Netušili ani částečně, co asi skrývají tyto tři sudy, ani proč je jdou zakopat do nějakého koutku tohoto ostrova. Nikomu to nevrtalo mozkem a nikdo se tím také neznepokojoval. Lodníci vycvičení v poslušnosti byli jako němý stroj a vykonávali práci aniž se ptali na její příčinu.

Kamylk-paša a kapitán Zó usedli vzadu do šalupy, která dorazila k ostrovu několika vzmachy vesel.
Nyní jim především šlo o to najít místo, kde by se mohla vykopat jáma, a sice ne příliš blízko u břehu, aby ve zlých časech rovnodennosti nebylo příliš navštěvováno vlnami, ani příliš vysoko, aby se vyhnuli nebezpečí zřícení. Takové místo konečně našli pod skálou kolmo seříznutou na straně obrácené k jihovýchodu.
Na kapitánův rozkaz vyvalilo mužstvo z člunu tři sudy, a vyneslo nástroje k tomu místu. Nato na něm začalo vykopávat půdu.
Jejich práce byla dost krušná. Zhraněný křemen byl samozřejmě nepovolná látka. Co jejich kladiva odtrhla, bylo pečlivě odloženo, aby se tím mohla vyplnit jáma, až se do ní ponoří sudy. Bylo zapotřebí skoro celou hodinu, aby se dokopali do jámy v hloubce pěti až šesti stop v téže šířce, - skutečný hrob, v němž by nebožtíkův spánek nebyl nikdy vzrušován rozpoutanou bouří.
Kamylk-paša seděl nedaleko, se zadumaným pohledem, a s duchem smutným následkem jakési trapné sklíčenosti. Ptal se v duchu sám sebe, jestli by nebylo lépe ulehnout vedle těchto pokladů a usnout věčným spánkem?.. Opravdu by nikde nenašel tak bezpečný hrob před lidskou nespravedlností a zlomyslností!
Když byly sudy spuštěny do jámy, pohlédl na ně Kamylk-paša naposledy. V této chvíli soudil kapitán Zó z jeho podivného chování, že chce odvolat daný rozkaz, vzdát se svého úmyslu a pustit se zase na širé moře i se svým bohatstvím…
Ale nebyla to pravda, protože po chvíli dal znamení, aby se v práci pokračovalo. Nyní kapitán urovnal sudy těsně jeden vedle druhého a pak dal vyplnit jámu kousky křemene smočenými ve vápenné lázni. Takovým způsobem se brzo vytvořila tak pevná vrstva, jako ostatní skály ostrova. A kromě toho kamení spolu takto slepené sklenulo se nad jámou a zcela vyrovnalo ji s okolní půdou. A až deště a závěje vyčistí její povrch, pak bude nesnadné najít místo, kde byl poklad zakopán.
Proto bylo nyní zapotřebí, aby se zde udělalo znamení - nevymizitelné znamení, aby člověk, kterému by na tom záleželo, mohl toto místo najít. Za tím účelem vysekal dlátem vrchní lodník na kolmé stěně skály vyčnívající za jámou monogram, který vypadal následovně:
?
Byla to obě k jména Kamylk-paša, obrácená k sobě kolmou částí. Tímto znamením se obyčejně podepisoval.
Nyní už neměli příčinu se na ostrově déle zdržovat. Poklad byl uschován na dně jámy. Kdo jej najde tady, na takovém místě, a kdo by jej mohl z této neznámé skříně vyzdvihnout?… Nikdo! Byl zde úplně v bezpečí a odnesou-li si Kamylk-paša a kapitán Zó své tajemství do hrobu, pak nastane spíše konec světa, než aby na něj někdo přišel.
Vrchní lodník odvezl mužstvo nazpět, zatímco Kamylk-paša s kapitánem Zó usedli na břehu. Za malou chvíli přijížděla šalupa už pro ně a dovezla je opět na brigu.
Bylo právě tři čtvrtě na dvanáct. Počasí bylo překrásné. Nebylo vidět ani jediný mráček na nebi. A po čtvrthodině mělo slunce dostoupit poledníku. Kapitán si šel pro sextant, a uchystal se, že prozkoumá poledníkovou výši. Když ji změřil, vypočítal z ní šířku a pomocí této délku na základě slunečního úhlu pozorovaného v devět hodin. Takovým způsobem zjistil zeměpisnou polohu ostrova s určitostí, která nepřipouštěla omyl ani o půl míle.
Když tento výkon dokončil a chtěl vystoupit na velitelský můstek, otevřely se dveře jeho kabiny.
A v nich se objevil Kamylk-paša.
"Už jsi vypozoroval polohu?…" zeptal se ho.
"Ano, Excellence."
"Dej to sem."
Kapitán mu podal list papíru, na němž zaznamenal své výpočty. Kamylk-paša si jej bedlivě prohlížel, jako kdyby si chtěl vyrýt v paměti zeměpisné místo ostrova.
"Bedlivě tento papír uschovej," poručil kapitánovi.
"I náš lodní deník, kam jsi po celých patnáct měsíců zaznamenával naši cestu…"
"Tento deník se Excellence nedostane nikomu do rukou…"
"Abychom si tím však byli docela jisti, zničíš ho okamžitě…"
"Jsem poslušný vašich rozkazů!"
Kapitán Zó vzal do rukou seznam, v kterém byly zaznamenány ciframi různé směry brigy ve všech těch četných mořích, kterými projížděli. Roztrhal jej a jeho listy od sebe uvolněné shořely v ohni.
Kamylk-paša nyní vstoupil s kapitánem na palubu, a v tomto zakotvení byla strávena část dne.
V pět hodin odpoledne začaly na západě pokrývat oblohu mraky. Přes jejich jemné trhliny vrhalo zapadající slunce světelné pruhy, rozptylující po mořské hladině zlaté skvrny.
Kapitán Zó potřásal hlavou, protože jemu, jakožto zkušenému námořníkovi se toto předpovídání zítřejšího počasí nelíbilo.
"Excellence, z těchto těžkých mraků nám hrozí silný vítr… a možná i bouře na noc!… Tento ostrov nám nemůže poskytnout žádné závětří a já bych mohl, ještě než nastane soumrak, urazit nejméně deset mil proti větru."
"Vždyť nás tady beztoho nic nezdržuje, kapitáne," odpověděl Kamylk-paša.
"Tak vyplujme!"
"Nemusíš ještě jednou zkoumat, na kterém poledníku a rovnoběžce se nalézáme?…"
"Nemusím, Excellence, jsem si docela jistý, kde jsme, jako jsem si jistý, že mám matku."
"Natáhněme tedy plachty!"
"Okamžitě, Excellence."
Přípravy byly vykonány rychle. Kotva opustila dno a byla vytažena rumpálem. Plachty byly nataženy proti větru a lodi dán směr na západ o čtvrtinu více k severu.

Kamylk-paša stál na zádi a pozoroval neznámý ostrov, pokud večerní jasno ještě rýsovalo podobu. Konečně se ztratila skalní spousta v husté mlze. Ale bohatý Egypťan byl přesvědčen, že najde jeho místo, kdy bude chtít… a s ním i svůj uschovaný poklad - poklad v ceně deseti milionů franků ve zlatě, diamantech a drahokamech.

IV. KAPITOLA

ve které se čtenáři představují mistr Antifer a Gildas Tregomen, dva přátelé úplně odlišných vlastností

Každé sobotní odpoledne propukal lodník Antifer, kouřící dýmku - pravou kuřáckou s krátkou troubelí, ve vztek, z něhož se nevymanil dříve než po hodině, když se zase rozveselil na útraty souseda a přítele, mistra Gildase Tregomena.
A co bylo příčinou toho vzteku? To, že na jedné mapě v nějakém starém atlase nakreslené podle Merkatorovy projekce, nemohl nalézt, co hledal.
"Prokletý poledník!" volal… "Čertův poledník… I kdyby probíhal Satanášovou pecí, jsem nicméně rozhodnut po něm postupovat od začátku až na konec!"
Chtěl tento úmysl přeměnit ve skutek, a rozrýval nehtem onen zlořečený poledník. Následkem toho byla tato mapa vytečkována tužkou a propíchána hroty kružítka jako sítko na kávu.
Rovnoběžka, která byla příčinou zaklínání mistra Antifera, byla zaznamenána na žlutém pergamenovém proužku, který mohl závodit se zežloutlým plátnem španělské vlajky: 24 stupňů 37 minut severní šířky.
Dole v rohu proužku bylo možné číst slova napsaná červeným inkoustem:
Výslovně prosím mého hocha, aby na něj nezapomněl.
A lodník
Antifer volal:
"Buď klidný, hodný otče, nezapomněl jsem na něj… a také nikdy nezapomenu, na ten tvůj poledník! Ale ať mne spasí všichni tři patronové, které mi dali při křtu, jestli vím, k čemu si jej mám pamatovat."
Ale 23. února 1862 se mistr Antifer poddal svému obvyklému rozhořčení. S hlasem jako divoká bouře se zaklínal jako strážce v stěžním koši, když v jeho rukou povoluje volná část lana, kousal tužku, která mu skřípala mezi zuby, chopil se dýmky, která mu neustále vyhasínala, a kterou pořád zapaloval, když přitom použil celou krabičku zápalek, vhodil atlas do jednoho kouta a odstrčil svou lenošku do druhého, rozbil mušli zdobící krb, dupal nohou, až otřásal trámovím podlahy a hlasem zvyklým překřičet lomozící vichřici zvolal do hlásné trouby, kterou si ukroutil z lístku tvrdého papíru:
"Anno! Enogato!"
Enogata a Anna zaměstnané jedna pletením, druhá ve dveřích kuchyně, uznaly za vhodné přijít, aby udělaly konec této domácí bouři.
Tato scéna se odehrávala v jednom z těch starých domů v Saint Malu vystavených ze žuly s průčelím obráceným do ulice s názvem Rue des Hautes-Salles s přízemím a dvěma poschodími o dvou pokojích, z nichž poslední vynikalo vzadu nad hradní cestou. Bylo na něm vidět pevné žulové stěny, že mohly vzdorovat starodávným střelám, úzká okna opatřená železným mřížovím, masivní vrata ze zdravého dubu ozdobená kovovým kováním a opatřená klepátkem, které bylo slyšet ze Saint Servanu, když jím udeřil sám Antifer, břidličnaté střechy opatřené vikýřem, skrze který někdy trčel dalekohled starého námořníka z jeho zátiší. Tento dům napůl vězení, napůl tvrz sousedící s rohem hradeb táhnoucích se kolem města se může honosit rozkošným pohledem do okolí a sice napravo na Grand-Bey, na výběžek Cezembra, na Pointe du Décellé a mys Préhel - nalevo na přístavní hráz a molo, na ústí Rancy, na břeh Prieuré, až k Dinardu a skoro až na omšený chrám Saint Servan.
Kdysi bylo Saint Malo ostrovem, a lodník Antifer bezpochyby litoval té doby, kdy se mohl považovat za ostrovana. Ale starodávný Aaron se později stal poloostrovem, a trvalo to dlouho, než se jím stal. Ostatně obyvatelé tohoto města Armoru na ně mohli být hrdí, protože ono dalo Francii tolik znamenitých mužů, - mezi nimiž byli Duguay-Trouin, jehož sochu náš zasloužilý námořník pozdravoval pokaždé, kdykoliv kráčel parkem, Lamennaise, tento spisovatel ho nezajímal, Chateaubriand, od kterého znal jen poslední dílo. Tam je také, řekli bychom, skromný, ale hrdý náhrobek, na ostrůvku Grand-Beye, který nese jméno tohoto slavného spisovatele.
Lodník Antifer (Pierre Servan Malo křestním jménem) měl nyní čtyřicet šest let. Už celých osmnáct měsíců žil v tomto ústraní s malým jměním, které stačilo jemu a jeho rodině. Několik tisíc franků renty mu vynesla jeho plavba na palubě dvou nebo tří velkých luggrů, kterým velel a s kterými se pokaždé uchyloval do Saint Mala. Tyto lodi patřící obchodnímu domu Baillifa & spol., provozovaly velkoobchod po průplavu La Manche, po Severním, Baltickém dokonce i Středozemním moři. Než se dostal Pierre Antifer na takové vysoké postavení, protloukal se světem v době, kdy musel sloužit. Byl však dobrým, velmi podnikavým námořníkem, bezohledným k sobě i k druhým, nasazoval všude svůj život všanc a to šťastně s odvážností osvědčenou v každém ohledu a s vytrvalostí nepovolující před žádnou překážkou, ach ano, s pravou bretonskou vytrvalostí. Netoužil po moři? Nikoliv, ačkoliv je opustil ve svém nejlepším věku. Přimělo ho snad k tomu chatrné zdraví?… Nikoliv, neboť on jakoby vyrostl z čisté armorické žuly.
Skutečně, stačilo jen na něj pohlédnout, vyslechnout a přijmout stisknutí jeho ruky, kterým nijak neskrblil. Představme si usedlého člověka střední postavy se širokou šíjí. Ale nikoliv, tady je raději jeho důkladnější popis: keltská lebka, vlasy hrubé a zježené jako štětiny, tvář opálená, rozdrápaná četným stříKáním mořské vody, přepálená kolmými paprsky slunce, s hustým věncem vousů jako skalní mech, jehož šediví potomci se pojili s šedivými nástupci vlasů, oči živé, opravdové dva žhavé uhlíky pod klenutým obočím, s duhovkou černou jako smůla a se zřítelnicemi, které šlehaly jiskry jako kočičí, nos na konci rozšířený, dost dlouhý, že mohl pojmout skřipec, s dvěma důlky u kořene před očima jako oční příklopce staré herky, úplný, pevný a zdravý chrup, neustále skřípající následkem křečovitého svírání čelistí, a to tím víc, protože jejich majitel držel vždy mezi zuby tužku, uši obrostlé, se širokou dutinou, svislé boltce, z nichž

jeden a sice pravý byl opatřen měděným, pevně upevněným kroužkem, a konečně tělo spíše hubené, postavené na svalnatých nohou, dost rovných na pevných podstavcích a odkloněných v úhlu, v kterém lze vzdorovat zmítající a kolébající se palubě. V celém jeho složení byla patrná, neobvyklá síla ve svalech spojených spolu jako liktorské pruty u starých Římanů, železné zdraví následkem dobrého pití a jídla, které mělo na mnoho let právo na zdravotní vysvědčení. Ale jak byl dnes podrážděn, nervózní a zuřivý, jak v duševní tak v tělesné poloze, on, který před šestačtyřiceti lety byl zapsán do křestní matriky své farnosti pod významnými jmény Pierre Servan Malo Antifer.
Dnešní odpoledne se tak rozčílil, tak vztekal, že se musel chvět i jinak pevný dům, jakoby se viklal v základech příbojem rovnodennosti, který dosahuje v té době výšky padesáti stop a naplňuje polovinu města mořskou pěnou.
Anna, vdova po Le Goatovi, osmačtyřicátnice, byla sestrou našeho lomozícího námořníka. Její manžel, obyčejný sedlák, který byl v obchodním spojení s domem Baillifa, zemřel mladý a zanechal dceru Enogatu, kterou svěřil strýci Antiferovi - a ten dbal na své poručnické povinnosti co možná nejsvědomitěji a nejpřísněji. Anna byla řádná žena, měla bratra ráda, ale hrozně se ho bála a třásla se v okamžiku podobné bouřky.
Enogata, roztomilá dívka, která měla světlé vlasy, modré oči, svěží pleť, inteligentní vzezření a přirozenou něhu, o něco ráznější než matka, svému hroznému poručníkovi někdy vzdorovala.
Ten ji však zbožňoval a přál si, aby byla jednou také nejbohatší, jako byla nejkrásnější dívkou z celého Saint Mala.
Patrně znal způsob, jakým by mohl opatřit své neteři a svěřence jmění, které sama neměla. Obě ženské se objevily na prahu pokoje, jedna s dlouhými jehlicemi, druhá s želízkem, které vytáhla z uhlí.
"Nu, co je zase?" zeptala se ho Anna.
"Zase ten můj poledník… ten prokletý poledník," odpověděl jí lodník Antifer.
A vrazil si do čela pěstí, kterou by byl jistě rozdrtil každou lebku, nikoliv však tu, kterou mu příroda náhodou uštědřila.
"Strýčku," poznamenala Enogata, "ale to není správné, abys kvůli tomu, že ti nějaký poledník vrtá hlavou, převracel celý byt vzhůru nohama!…"
Sebrala pak v koutě rozhozený atlas, zatímco Anna sbírala kousek po kousku mušli rozbitou v tolik částí, jako by byla roztříštěna nějakou výbušnou látkou.
"To jsi rozbil ty, strýčku?…"
"Ano já, holka, a kdyby byl na mém místě někdo jiný, jednal by ještě hůř."
"A proč jsi jí mrštilo zem?"
"Protože mne k tomu přinutila moje ruka!"
"Tato mušle je přece dar našeho bratra," řekla nato Anna, "proto jsi udělal chybu…"
"No a co?… Kdybys opakovala celý den, že jsem udělal chybu, tím jí přece neslepíme!"
"Co na to řekne bratránek Juhel?" zvolala Enogata.
"Neřekne nic, a také by dobře udělal, kdyby nic neřekl!" odsekl lodník Antifer, který projevoval lítost, že nemá před sebou nikoho jiného, než jen dvě slabé ženské, na kterých si nemohl pořádně vylít svou zlost.
"Dobře, a kde je nyní Juhel?" připojil ještě.
"Vždyť dobře víš, strýčku, že odjel do Nantes," odpověděla na to dívka.
"Do Nantes!… Ach, to je něco jiného!… No a co dělá v Nantes?…"
"Vždyť jsi ho tam sám poslal, strýčku, aby složil zkoušky na kapitána pro zámořské cesty."
"Kapitána pro zámořské cesty… Kapitána pro zámořské cesty!" bručel si Antifer. "Copak nebyl spokojen s tím, co jsem byl já, totiž kapitánem pro pobřežní plavbu?"
"Ale bratře," poznamenala bázlivě Anna, "vždyť jsi mu to sám nabídl… chtěl jsi…"
"No tak dobře…, protože jsem to chtěl!… To je dobrá výmluva… A kdybych to nebyl chtěl, nebyl by tam šel z vlastního popudu?… Ostatně on propadne."
"Nepropadne, strýčku…"
"Propadne, děvče… a propadne-li doopravdy, slibuji mu přijet s ne zrovna příznivým větrem."
S ním, s takovým člověkem se nebylo možné dorozumět. Z jedné strany nechtěl, aby se Juhel podrobil zkouškám na kapitána pro zámořské cesty, za druhé kdyby propadl, byl by uvítán kázáníčkem, v kterém by ti "oslovští zkušební komisaři, ti kramáři hydrografie" byli častováni tím nejhorším.
Ale Enogata měla rozhodně hluboké přesvědčení, že bratranec nepropadne, částečně proto, že byl jejím bratrancem, částečně proto, že byl vzdělaný a cvičený, a konečně proto, že miloval ji a ona jeho, a že se jednou vezmou. Znáte jiné tři důvody, lepší než tyto?
Je nutné poznamenat, že Juhel byl synovcem lodníka Antifera, který mu byl poručníkem do jeho zletilosti. Byl sirotkem už v časném mládí následkem úmrtí matky Morlesanky, kterou jeho narození zbavilo života, a následkem úmrtí otce, námořního důstojníka, který se udávil několik let později, zbyl, ještě jako dítě, strýci na obtíž. Nelze se tedy divit tomu, co jsme o něm napsali, že byl námořníkem.
Ostatně se mohla Enogata plným právem domnívat, že Juhel beze všeho obdrží diplom kapitána pro zámořskou plavbu. Strýc o tom ovšem také nepochyboval, ale měl pn1iš špatnou náladu, než aby se k tomu přiznal.
Mladé Maloňance na tom záleželo víc, protože se měl sňatek, který byl mezi ní a bratrancem umluvený, slavit brzo po obdrženém vysvědčení. Oba mladí lidé se milovali upřímnou a čistou láskou, která úplně stačí pro spokojenost dvou bytostí. Anna s radostí vítala blížící se den, kdy bude utvrzen tento svazek toužebně očekávaný celou rodinou. Odkud by mohla přispěchat nějaká překážka, když takový neomezený pán, jakým byl strýc a poručník zároveň, dal k tomu své svolení… anebo alespoň se chystal je dát, až se ženich stane kapitánem?
Netřeba ani poznamenat, že Juhel se důkladně vyučil svému oboru, byl nejprve začátečníkem a plavčíkem na luggru Baillifova obchodního domu, pak lodníkem ve službách státu a tři roky důstojníkem v obchodním námořnictvu. Nescházela mu ani praxe, ani teorie. A starý Antifer se, po pravdě řečeno, vlastně svým synovcem pyšnil. Ovšem mohl

také snít o bohatším manželství pro něho, protože on byl zasloužilý hoch, jako zase si mohl přát pro neteř bohatšího ženicha, protože v celém departementu nebylo milejšího děvčete.
"A ani v celém Ille-et-Vilaine!" opakoval a svrašťoval obočí, a byl rozhodnutý rozšířit to tvrzení na celé Bretaňsko.
A kdyby mu padl do rukou nějaký milion - jemu, který byl tak šťastný se svými pěti tisíci franky renty - nebylo by nic nesnadného, aby ztratil rozum, a oddal se nesmyslným snům.
Prozatím udělaly Enogata s Annou částečný pořádek v pokoji tohoto hrozného člověka, ale nikoliv v jeho mozku. A přece tady bylo tolik, co se mohlo čistit, otírat, oprašovat, aby se vyplašili motýli, kteří se tam zakuklili, nebo ti pavouci na stropě…
Lodník Antifer chodil sem a tam a jiskřil dosud očima, - na důkaz toho, že bouřka ještě úplně neminula, a že zbytek střelného prachu může každou chvíli vybuchnout. A když se díval na tlakoměr zavěšený na stěně, zdálo se, že se jeho vztek zdvojnásobuje, protože jeho svědomitý a věrný nástroj, tlakoměr, se neměnil.
"Tak Juhel se dosud nevrátil domů?" - zeptal se obrácen k Enogatě.
"Ještě ne, strýčku."
"A už je deset hodin."
"Není, strýčku!"
"Uvidíte, že zmeškal vlak."
"Nezmeškal, strýčku!"
"Kdy mně přestaneš odporovat?"
"Ještě ne, strýčku."
Vzdor zoufalému Anninu znamení, byla mladá Bretonka nicméně pevně odhodlána zastávat se bratrance proti nespravedlivému obviňování strýce, dnes velmi mrzutého.
A skutečně nebyly blesk a prach od sebe příliš vzdáleny. A copak neměl nějaký hromosvod, který by byl s to stáhnout veškerou elektřinu nashromážděnou ve svodičích mistra Antifera?
Ano, možná, že měl. Patrně také z toho důvodu ho Anna s dcerou rychle poslechla, když zvolal hromovým hlasem:
"Běžte mně rychle pro Tregomena!"
"Můj Bože, jen kdyby byl doma!"
Byl doma a po pěti minutách už stál osobně před Antiferem.
Gildas Tregomen měl jednapadesát let. Se sousedem nejevil žádnou podobnost: byl sice starý mládenec jako on, pracoval na lodi jako on, nedostal se dál než on, uchýlil se sem na odpočinek jako on a byl původem Maloňan jako on. Tím vším se vyznačovala jejich vzájemná podobnost. Jinak byl Gildas Tregomen klidný jako naopak Antifer velmi živý, velkým filozofem, kterým Antifer nebyl, a povolný, zatímco Antifer byl neoblomný. Takoví byli z mravní stránky. Ale ze stránky fyzické se oba sousedé ještě více různili. Ačkoliv spolu byli velmi spřáteleni, bylo Antiferovo přátelství ke Tregomenovi zcela oprávněné, kdežto ze strany Tregomena k tomu bylo potřeba zvláštní sebezapření. Pochopíme, že být přítelem takového podivína nebylo úkolem, který by se obešel bez různých mrzutostí.
Bylo už řečeno, že také Gildas Tregomen byl námořníkem. Ale mezi námořníkem a námořníkem je rozdíl. Protože lodník Antifer se mohl vychloubat, že navštívil alespoň hlavní světová moře, ať ve službách státních nebo obchodních, než se stal kapitánem velké pobřežní lodi. Tím se však soused chlubit nemohl. Gildas Tregomen se vykoupil z vojenské povinnosti, protože byl jediný syn vdovy, nestal se lodníkem ve státních službách a nebyl nikdy na širém moři.
Ano, nikdy! Viděl sice průplav La Manche z výšin Cancalu anebo z mysu Fréhelu, ale ani jednou se na něj neodvážil. Byl narozen v prosté kajutě nákladní lodi, kde strávil také větší část života. Nejprve jako prostý lodník, později však jako neomezený pán Charmante Amélie přejížděl sem a tam po Rance, z Dinardu do Dinanu, z Dinanu do Plumaugatu, aby pak opět plul nazpět s nákladem prken, vína a uhlí podle objednávek. Bezpochyby neznal ani ostatní řeky departementu Ille-et-Vilaine a Côtes-du-Nord. Byl to tichý sladkovodní plavec a ničím víc, zatímco mistr Antifer byl nejsolenějším námořníkem slaných vod - obyčejný bárkař vedle kapitána námořní lodi. Proto také vždy povoloval v přítomnosti přítele a společníka, který se nic neostýchal, že ho udržuje v uctivé vzdálenosti.
Gildas Tregomen obýval malý útulný a přívětivý domek vzdálený asi sto kroků od Antiferova domu na konci ulice Rue de Toulouse nedaleko hradeb. Odtud se otvíral z jedné strany rozhled na ústí Rance, z druhé" strany na širé moře.
Majitel tohoto domku byl člověk ramenatý, s neobyčejně mohutnými zády - bezmála metr širokými - pět stop a šest palců v objemu těla, s prsy jako skříň neustále obloženými objemnou vestou, krátkou kazajkou, vždy velmi čistou s velkými záhyby na šíji a u otvorů rukávů. Z těchto mohutných prsou vynikaly pevné ruce, které by mohly sloužit člověku střední velikosti za nohy, a končily se nehoráznými dlaněmi, které by mohly úplně zastávat nohy u granátníka v bývalé tělesné stráži. Lze proto snadno pochopit, že Gildas Tregomen měl s takovými končetinami a svaly také neobyčejnou herkulovskou sílu. Ale on byl Herkulem s dobrým srdcem. Nikdy nezneužil svých sil, a nikdy vám nestiskl ruku jinak, než jen palcem: a ukazováčkem, protože se bál, aby vám nerozdrtil prsty. Síla se v něm tajila. Neúčinkovala nikdy prudce a projevovala se bez velké námahy.
Kdybychom ho srovnali se strojem, nepodobal by se kovářskému kladivu, které kuje silnými nárazy železo, ale spíš hydraulickým lisům, které bez žáru drtí sebe tvrdší železné lišty. Tento účinek bylo možné přičítat velkému a mohutnému, znenáhlému a nepříliš patrnému proudění jeho krve.
Na mohutných ramenou spočívala velká, kulatá hlava, pokrytá vysokým kloboukem se širokou střechou. Měl uhlazené vlasy a anglické, poněkud husté vousy, ohnutý nos, dodávající profilu zvláštní ráz, usmívavá ústa, jejichž hořejší ret byl stažen, dolejší však vystupoval ven, tučné laloky na bradě, krásné bílé zuby, které nekousaly a které nikdy nepropouštěly kouř z dýmky - laskavé a vlhké oči pod hustým obočím, pleť cihlové barvy, následkem sychravého povětří na Rance a nikoliv následkem prudkých, suchých severních větrů, které se někdy rozpoutají na oceánu.
Takový byl Gildas Tregomen, jeden z těch ochotných lidí, o kterých se říká: přijďte k němu ráno, přijďte k němu večer,

najdete ho vždy ochotného k vašim službám! Byl také opravdovou nerozbornou skálou, o niž se marně unavovaly vlny mistra Antifera. Byl pokaždé zavolán, když sousedovo moře házelo nejnepokojnější vlny, a přišel pokaždé čelit nárazům bouřného příboje tohoto prudkého člověka.
Proto byl patron Charmante Amélie ("Sličné Amélie") v domě oblíben - obzvláště Annou, která si z něho utvořila hradby, Juhelem, který k němu cítil synovskou náklonnost, a Enogatou, která se nestyděla pohladit jeho plné tváře a čelo, které nerozrývala žádná vráska, nezvratný důkaz jeho klidné a smířlivé povahy, jak by o něm řekli fyziognomové.
Dnešní odpoledne tedy asi k půl páté vystupoval lodník po dřevěných schodech do prvního poschodí, přičemž praskaly schůdky pod jeho těžkou chůzí. Sotva otevřel dveře, už stál před Antiferem.

V. KAPITOLA

ve které Gildas Tregomen dělá, co může, aby neodporoval mistru Antiferovi

"Konečně, že jsi tady!"
"Šel jsem hned, jak jsi pro mne poslal…"
"Nemeškal jsi tedy ani chvíli?"
"Jen ten čas, který jsem potřeboval na cestu sem."
"Zajisté! Skoro bych si myslel, že ses sem pustil po své Charmante Amélie!"
Gildas Tregomen si nepovšiml narážky na zdlouhavou jízdu člunů ve srovnání s rychlostí luggrů. Poznával jen, že jeho přítel je tentokrát ve velmi špatné náladě, což ho vůbec nepřekvapilo, naopak byl dokonce odhodlán snášet všechno, na kolik mu vystačí síly.
Mistr Antifer mu podal prst, který on slabě stiskl ukazováčkem a palcem své široké ruky.
"Eh!… Ne tak silně, co tě to po čertech napadá… Ty svíráš den ze dne víc!"
"Odpusť tedy. - Neudělal jsem to schválně."
"No dobře, jen když není nic horšího!"
A nyní jediným pohybem ruky pobídl Antifer Gildase Tregomena, aby se posadil ke stolu uprostřed pokoje.
Lodník poslechl a uvelebil se v lenošce a pohodlně uložil svá masitá stehna, i nohy hovící si ve střevících bez podpatků. Na kolena si rozložil velký kapesník - bavlněný kapesník s modrými a červenými květy, ozdobený v každém rohu kotvou.
Tato kotva si právem vynutila na mistru Antiferovi silné pokrčení rameny… Kotva a obyčejný převozník!…
Proč nemá přední nebo snad zadní stěžeň obchodního člunu!
"Přijmi trochu koňaku," řekl hlasitě a nabídl mu láhev se dvěma sklenicemi.
"Příteli, ty víš, že nikdy nic neberu."
To však mistra Antifera vůbec nezadrželo, aby obě sklenice nenaplnil až k okraji. Podle svého starodávného, už deset let zachovávaného zvyku, totiž po své sklenici vypil také koňak nalitý Gildasovi Tregomenovi.
"A nyní mluvme."
"O čem?…" odpověděl námořník, který dobře věděl, kam nyní zabočí jejich hovor.
"O čem, patrone?.. A o čem jiném bys chtěl mluvit, když ne o tom…"
"Nu dobře! A našel jsi už na té prožluklé rovnoběžce hledané místo?"
"Našel?… A jak bys vlastně myslel, že bych je měl nalézt?… Snad pomocí toho žvatlání našich dvou ženských, které jsou zde pořád…"
"Totiž míníš dobrou Annu a moji sličnou Enogatu!"
"Oh, já tě už znám… Ty jsi pořád ochoten být při nich a proti mně… Ale nyní se nám o to nejedná… Je to už pomalu osm let, co můj otec Thomas odešel z tohoto světa, a právě osm let se vleče také naše otázka a pořád bez rozřešení… Bylo by proto záhodno, aby tomu jednou nastal konec!"
"Co se mne týká," poznamenal lodník a přimhuřoval oči, "tedy bych tomu už dávno konec udělal… jednoduše bych se o to vůbec nestaral."
"No dobře, patrone, dobře, dobře! A co příkaz mého nebožtíka otce, který mi dal na smrtelném loži, co s ním?… Ten mi je svatosvatý, a v tom právě vězí háček!"
"Je to opravdu škoda," odvětil nato Gildas Tregomen, "že tento dobrý muž nemohl povědět trochu více."
"Příčina toho, že neřekl trochu více, je, že vlastně nic jiného nevěděl! Ke všem kozlům a ďasům, snad se i já dožiji posledního dne svého života, aniž sám budu vědět něco jiného, než nyní vím."
Gildas Tregomen se už už chystal k odpovědi, že tento případ je dost pravděpodobný a částečně i žádoucí. Avšak zarazil se, aby tak ještě víc nepodráždil rozohněného druha.
Poslyšte nyní, co se stalo v krátké době před tím, než se starý Thomas Antifer odebral z tohoto světa k věčnému odpočinku.
Psal se rok 1854, rok, který na tomto bídném světě už starý námořník neměl dožít. Protože se nyní cítil velmi slabý, považoval za svou povinnost svěřit synovi událost, jejíž tajemství nestačil sám odhalit.
Před padesáti lety - tedy v r. 1799 - když Thomas Antifer na obchodní lodi navštívil levantské břehy, jel podél břehu Palestiny právě ten den, kdy Napoleon Bonaparte dal zastřelit zajatce z Jaffy. Jeden z těch nešťastníků uprchl na pobřežní skalní výběžek a těžce raněný očekával tam nevyhnutelný a blízký konec. Byl ale v noci spatřen francouzským námořníkem, odveden na jeho loď, dobře opatřen a konečně asi po dvouměsíčním pečlivém ošetřování vyléčen.
Tento vězeň se dal svému ochránci poznat. Řekl mu, že se jmenuje Kamylk-paša, že je rodem Egypťan a slíbil

šlechetnému Maloňanovi, že na něj nezapomene, až bude zase svobodný. Příležitostně prý dostane důkaz jeho vděčnosti.
Thomas Antifer se rozloučil s Kamylkem-pašou a pokračoval ve své plavbě, čas od času si vzpomněl na pašův slib a rozhodl se, že na něj už nebude myslet, protože se takový slib nemůže uskutečnit.
Když se na stará kolena odebral na odpočinek, uchýlil se, protože už byl starý námořník, do Saint Mala a nemyslel na nic jiného než na námořnické vzdělání svého syna Pierra. Jednou, když už mu šlo na sedmašedesátý rok, neočekávaně obdržel psaní, toto se stalo v červnu r. 1842.
Odkud přišlo toto psaní s francouzskou adresou?… Podle razítka podací pošty patrně z Egypta. Co v něm asi bylo?… Stálo v něm jednoduše toto:

Kapitán Thomas Antifer se tímto uctivě žádá, aby si zaznamenal v zápisníku následující rovnoběžku: 24 stupňů, 59 minut na severní polokouli, která bude doplněna poledníkem, o kterém se dozví později. Je důležité, aby na ni nezapomněl a zachoval ji v tajnosti. Jedná se tady o jeho značný prospěch. Nesmírná suma zlata, diamantů a drahokamů, kterou mu toto psaní jednou ukáže, bude zaslouženou odměnou za služby kdysi prokázané zajatci Z Jaffy.

A tento list byl prostě podepsán dvojnásobným K tvořícím monogram.
Vzbudil celou řadu dohadů našeho poctivce, který byl výborným otcem svého syna. Tak vida, nyní po čtyřiceti letech, vzpomíná si najednou na něj Kamylk-paša. Potřeboval na to dost času! Ale snad ho zdržovaly různé a četné překážky v Sýrii, jejíž politická situace byla rozhodnuta teprve v roce 1840 londýnskou smlouvou, podepsanou 15. července v sultánův prospěch.
Thomas Antifer tedy znal určitou rovnoběžku, procházející nějakým zeměpisným místem, kde prý Kamylk-paša zakopal pro něho velké bohatství. Ale jaké? V mysli se mu rojily samé miliony. Nicméně bylo mu výslovně přikázáno uchovávat tuto záležitost jako neproniknutelné tajemství a vyčkat příchodu tajemného posla, který se měl co nevidět objevit. Proto o tom s nikým nemluvil - ani se synem.
Čekal. Čekal dvanáct roků. Bylo by ale nyní správné, aby si toto tajemství odnesl sebou do hrobu, když přijde konec jeho života dřív, než otevře dveře před pašovým poslem?.. Nebylo! Alespoň podle jeho názoru. Řekl si v duchu, že toto tajemství musí svěřit tomu, kdo má nastoupit na jeho místo, tedy svému jedinému synovi, Pierrovi Servanovi Malo. Z tohoto důvodu tedy r. 1854 starý námořník neváhal, byl už nyní jednaosmdesátník, protože předvídal, že mu mnoho dní do konce života nezbývá, sdělil synovi, svému jedinému dědici, úmysl Kamylka-paši. Vymohl na něm záruku - která byla i od něho samého žádána - aby nikdy nezapomněl na tuto rovnoběžku, aby si důkladně uschoval list podepsaný dvojitým K a očekával s plnou důvěrou objevení posla.
Náš poctivec brzy nato zemřel, oplakáván svými a litován všemi, kteří ho znali a byl pohřben v rodinné hrobce.
Mistra Antifera už známe, proto se můžeme lehce domyslet, jaký účinek asi mělo toto důležité sdělení na jeho ducha a dráždivou fantazii, a jaká ohnivá přání vzplanula následkem toho v jeho nitru. Ze jmenovaného paši se stal skoro nabob z "Tisíce a jedné noci." Nesnil o ničem jiném než o zlatě a drahokamech zakopaných v nějaké alibabovské jeskyni!… Protože však byl povahou netrpělivý a vyznačoval se zvláštní nervózností, nedovedl chránit toto tajemství tak jak jeho otec. Čekat dvanáct let a nezmínit se ani slovem, nesvěřit se s tím nikomu, ani se nesnažit vyzvědět, kdo je asi autor dvojitého K, to všechno mohl otec velmi snadno… syn však ne. Proto roku 1855, na jedné své cestě Středozemním mořem, když zakotvil na nějaký čas před Alexandrií, vyptával se se vší určitostí na Kamylka-pašu.
Žil někdy?… O tom nebylo žádné pochybnosti, protože starý námořník měl jeho vlastnoruční list. Žije snad dosud?… Této otázky, především jiným obtížné, se ujal mistr Antifer. Zprávy, které dostával, byly velmi neutěšené. Kamylk-paša prý už zmizel před dvaceti lety, a nikdo mu nemohl říci, kde se nyní zdržuje.
Jaká to byla strašná rána pro vyzvídajícího mistra Antifera! Nepřišel mu tedy ani na stopu. Ale i když nezjistil žádné zprávy o Kamylku-pašovi, alespoň měl jistotu, že r. 1842 ještě žil, pověstný list aspoň tomu nasvědčoval. A bylo velmi pravděpodobné, že musel opustit vlast z důvodů, které nebyl povinen sdělit. Až nastane příhodný okamžik, pošle jistě svého posla se slíbenou důležitou délkou, a nenajde-li tento otce naživu, bude tu syn, který ho jistě přijme s otevřenou náručí.
Mistr Antifer se vrátil zase do Saint Mala a nezmínil se o tom před nikým, i když se musel důkladně přemáhat. Pak jezdil po moři dál až do doby, kdy zanechal svého zaměstnání totiž r. 1857, od této doby žil stále doma mezi svými.
Ale jaký to byl rozčilený život! Protože lenošil a ničím se nezabýval, byl neustále jen ovládán svou fixní myšlenkou. Těch 24 stupňů 59 minut vířilo bez ustání kolem jeho hlavy jako dotěrné mouchy!… A když jednou nemohl odolat lechtání svého jazyka, svěřil se s tajemstvím sestře, pak neteři, synovci, a příteli Tregomenovi. Následkem toho netrvalo dlouho, a tajemství - alespoň částečně - proniklo celým městem až do Saint Servanu a do Dinardu. Povídalo se, že jednoho krásného dne spadne do náruče mistra Antifera nesmírné, neuvěřitelné a nepochopitelné bohatství, které mu nemůže uniknout… Ale nikdo nezaklepal u něho na dveře, aby ho přivítal následující frází:
"Zde vám nesu vaši toužebně očekávanou délku."
Tak uplynulo několik let. Posel Kamylka-paši o sobě nedal ani slyšet. Žádný cizinec nepřekročil vůbec práh jeho domu. Následkem toho neochabovalo rozčilení mistra Antifera. Jeho rodina již přestala spoléhat na toto bohatství a považovala onen list za pouhý žert. Gildas Tregomen považoval svého přítele, nedával to ovšem na sobě znát, za naivního člověka první třídy a považoval to za velmi trapné pro tak váženou společnost jako jsou lodníci nákladních lodí. Avšak Pierre Servan Malo se tím nedal zmást. Nic nemohlo zviklat jeho přesvědčení. Domníval se, že už toto nabobovo bohatství vlastně má a nikdo mu v tom neodporoval, kdo se jenom trochu bál bouřky. Také patron, když dnešního večera před ním seděl za stolem, na němž se chvěly obě skleničky koňaku, byl úplně rozhodnutý, že nevyvolá žádnou bouři.

"Nuže, odpověz mi bez vytáčky, protože ty se někdy tváříš, jako bys nechápal!" oslovil ho nyní mistr Antifer a pohlížel mu upřeně do tváře. Ovšem patron Charmante Amélie neměl nikdy příležitost pozorovat zeměpisnou polohu… Na vodách Rance, vlastně potoku? - není potřeba vypočítávat úhel, pozorovat slunce, měsíc a hvězdy…
Není potřeba se o tom hádat, že mistr Antifer, když takto vypočítával všechny praktické výkony, tvořící základ hydrografie, uměl také ukázat velký rozdíl, jaký dělí kapitána obchodní lodi od patrona nákladního člunu.
Ale výtečný Tregomen se na to jen oddaně usmíval a sledoval přitom očima mnohobarevné pruhy svého kapesníku rozloženého na kolenou.
"No tak, rozumíš mně, námořníku?"
"Rozumím, příteli."
"Tak dobře a jednou provždy, víš přece, co to je rovnoběžka?" "No, možná že vím."
"Víš, co je kruh rovnoběžný s rovníkem, který se dělí na tři sta šedesát rovných dílů, které se rovnají jednadvaceti tisícům šestistům šedesáti minutám, což je dohromady jeden milion dvě stě devadesát šest sekund?"
"Jak bych to nevěděl?" odvětil na to Gildas Tregomen s dobráckým úsměvem.
"A víš, že oblouk patnácti stupňů odpovídá celé hodině v čase, a oblouk patnácti minut jedné minutě časové a konečně pak oblouk patnácti sekund jedné sekundě časové?"
"Chceš, abych ti to opakoval zpaměti?"
"Ne! To je zbytečné. Nu tak a tuto rovnoběžku já znám: dvacet čtyři stupně, padesát devět minut na sever od rovníku. Avšak na této rovnoběžce, obsahující tři sta šedesát stupňů - tři sta šedesát, rozumíš dobře, nemohu potřebovat tři sta padesát devět zrovna tak jako kotvu, které se zlomily zuby! Ale mezi nimi je jeden, ano jeden jediný, který neznám a nebudu znát, dokud mi nebude naznačen poledník, křižující v onom místě rovnoběžku… a tam…, na tom místě… jsou ty miliony… Nesměj se mi…"
"Já se ti příteli, nesměji."
"Ano… miliony, které patří mně, a které mám právo vykopat, až budu vědět, na kterém místě jsou zakopány…"
"No dobře," odpověděl na to mírně námořník, "nyní musíš tedy trpělivě čekat, až ti posel přinese tuto dobrou zprávu…"
"Trpělivě… trpělivě!… Ale člověče, co máš vlastně v žilách?"
"Sirup, mně se zdá, nic jiného než sirup," odpověděl nato Gilda Tregomen.
"A já zase rtuť… prach rozteklý v krvi… a nemohu déle zůstat klidný… Já se užeru… já se spolknu…"
"Měl bys být klidný…"
"Klidný?… Copak jsi zapomněl, že nyní píšeme rok 1862… že můj otec zemřel v roce 1854… a že hýčkal to tajemství už od roku 1842… a oba čekáme bezmála už celých dvacet let na konečné slovo této pekelné šarády?"
"Dvacet let!" zamumlal Gildas Tregomen. "Jak ten čas utíká! Před dvaceti lety jsem ještě řídil Charmante Amélii."
"Kdo s tebou mluví o Charmante Amélii?" zvolal mistr Antifer. "Jde nám nyní o Charmante Amélii nebo spíše o rovnoběžku naznačenou v listě?…"
A mával před přimhuřujícíma očima námořníka tím listem, již zažloutlým, na němž každému ihned padl do oka pašův monogram.
"Ano…, tento list…, tento zlořečený list," opakoval, "tento pekelný list, který jsem už chtěl tolikrát roztrhat, spálit."
"A snad by to bývalo chytřejší…," osmělil se poznamenat námořník.
"Hola… příteli Tregomene," vskočil mu do řeči mistr Antifer s rozpáleným zrakem a zvučným hlasem, "ať mně už nikdy neodpovíš tak, jako právě teď!"
"No, neodpovím!"
"A kdybych v takovém podobném záchvatu zběsilosti se chystal zničit tento list, který je pro mně skoro vlastnickou smlouvou, kdybych byl tak nerozvážný, abych zapomněl na své lidi a na sebe, a kdybys mi v tom nezabránil…"
"Zabránil bych ti příteli, ano zabránil ti to…," pospíšil si s odpovědí Gildas Tregomen.
Těmito slovy byl mistr Antifer potěšen, proto pozdvihl svou číši s koňakem a přiťukl ji o námořníkovu sklenici.
"Na tvé zdraví, patrone!"
"A na tvé také!" odvětil Gildas Tregomen, který pozvedl svou sklenici až do výše svých očí a pak ji zase postavil.
Mistr Antifer se nyní zamyslel a cuchal si při tom zimničně rukou vlasy, bručel si k tomu něco, co bylo chvílemi přerušováno klením a povzdechy. Občas i zaskřípal zuby. Ale nato náhle zkřížil ruce a pohlédl na přítele.
"Víš alespoň, kudy prochází ta zlořečená rovnoběžka…, ta šířka dvaceti pěti stupňů, padesáti devíti minut na severní polokouli?"
"Jak bych to nevěděl?" řekl námořník, který tuto zkoušku ze zeměpisu podstoupil už ne jednou, ale stokrát.
"Nu, na tom nezáleží, patrone! Tohleto neznamená žádné znalosti!" A otevřel atlas u planisférické mapy, na které byly naznačeny zemské polokoule.
"Tak se podívej!" řekl hlasem nepřipouštějícím ani zdráhání ani námitky.
Gildas Tregomen pohlédl na mapu.
"Vidíš dobře Saint Malo, nebo ne?…"
"Vidím a tady je Rance…"
"Teď nám nejde o žádnou Ranci! Ty mně skutečně jednou dopálíš tou svou Rancí!… No tak drž se Pařížského poledníku a sestupuj po něm až ke čtyřiadvacáté rovnoběžce."
"Už to dělám."
"Přejdi Francii, Španělsko… Vejdi do Afriky… Přeběhni Alžír…
Až k obratníku Raka… Tam… pod Timbuktu…"
"Už jsem to udělal."

"Tak dobře, a nyní jsme konečně na té naší pověstné rovnoběžce."
"Ano…, už jsme."
"Mířme nyní na východ… Proběhněme celou Afrikou, přeplujme Rudé moře… Proleťme Arábii nad Mekkou… Pozdravme imáma z Maskatu… Přeskočme do Indie a nechme Bombaj a Kalkatu po pravé straně, otřeme se o jižní Čínu, ostrov Formosu, přes Tichý oceán, souostroví Sandwich… Sleduješ mne dobře?…"
"Ano, sleduji!" odpovídal Gildas Tregomen a otíral si čelo širokým kapesníkem.
"Tak dobře, nyní jsme v Americe, v Mexiku…, teď v zálivu…, teď u Havany… Vrhni se nyní přímo přes Floridu… a dostaneš se na Atlantický oceán…, dopluj na Kanárské ostrovy… a opět přijdeš do Afriky…, znovu vstoupíš na Pařížský poledník… a vrátíš se do Saint Mala, zatímco jsi udělal cestu kolem světa na čtyřiadvacáté rovnoběžce."
"Ah!" povzdechl si ochotný námořník.
"A nyní," začal znovu mistr Antifer, "nyní, když jsme proběhli oba díly světa, Atlantický, Tichomořský, Indický oceán, na nichž můžeme napočítat na tisíce ostrovů a ostrůvků, můžeš mi konečně říci, kde je místo, kde se ukrývají naše miliony?…"
"No to právě oba nevíme…"
"Ale dozvíme se to…"
"Zajisté, že… dozvíme… až posel…"
Mistr Antifer se nyní chopil druhé sklenice s koňakem, kterou patron Charmante Amélie nevyprázdnil.
"Na tvé zdraví!"
"A na tvé také!" odpověděl Gildas Tregomen, přiťukaje prázdnou číšku o plnou přítelovu.
Právě odbíjelo deset hodin. Rázné zaklepání klepátka se ozvalo od hlavních vrat.
"Aha, už jde posel s poledníkem," zvolal rozčilený Maloňan.
"Oh!" pronesl přítel, protože nemohl potlačit tento slabý výkřik pochybnosti.
"A proč ne?…" zvolal mistr Antifer s tvářemi tentokrát přes míru purpurovými.
"Přesně tak?!…, proč ne?…" odpověděl smířlivý námořník a chystal si už pozdrav, kterým přivítá posla s blaženou zprávou.
Hned nato zazněly z ulice výkřiky - výkřiky radosti, jak bylo bez všech pochybností zřejmé, a sice výkřiky Anny a Enogaty, které jistě neplatily žádnému poslovi od Kamylka-paši.
"To je on… to je on!…" volaly neustále obě ženy.
"On?.. On!…" opakoval po nich mistr Antifer.
A chtěl se jít podívat na schody, ale vtom se otevřely dveře jeho pokoje.
"Dobrý večer, strýčku, dobrý večer!"
Toto pozdravení bylo proneseno veselým a spokojeným hlasem, který přiváděl osloveného strýce do zoufalstVÍ.
"Ten ‚on' byl Juhel. Přijel sem před chvilkou. Nezmeškal v Nantes vlak, ani nepropadl při zkoušce, neboť hned nato zvolal:
"Prošel jsem, strýčku, prošel!"
"Prošel!" opakovala stará matka a mladá dcera.
"Prošel… cože?…" odvětil nato mistr Antifer.
"Prošel jsem a udělal zkoušku na kapitána pro daleké cesty."
A protože strýc před ním nerozevřel náruč, upadl Juhel do náruče Gildase Tregomena, který ho přitiskl na svá prsa, až se mu zatajil dech.
"Vy ho uškrtíte, Gildasi!" upozornila Anna.
"Vždyť jsem ho ani nestiskl!" odpověděl s úsměvem bývalý patron Charmante Amélie.
Teď teprve nabyl Juhel opět svých smyslů a několikrát si oddechl, přistoupil k mistru Antiferovi, který se vedle nich procházel v zimničném spěchu:
"A nyní, strýčku, kdy bude náš sňatek?"
"Jaký sňatek?…"
"No můj a mé milované Enogaty," odpovídal Juhel. "Copak to tak nebylo ujednáno?…"
"Ano…, bylo ujednáno," přisvědčila Anna.
"Leda, že by mne nyní, když jsem se stal kapitánem na námořních lodích, Enogata nechtěla…"
"Jakže! Juheli!" odvětila mladá dívka a podávala mu ruku, a dobrý Tregomen myslel - alespoň se tak sám domníval - že vidí, jak mu v ní dívka podává své srdce.
Mistr Antifer neodpovídal, zdálo se, že chytá lelky.
"Nuže, strýčku…" doléhal na něho mladík.
A stál tu, vypínal prsa a stavěl na odiv svou překrásnou postavu a zářil samou radostí.
"Strýčku," začal znovu, "copak jste sám neřekl: sňatek se bude slavit okamžitě, jakmile složíš zkoušku, až se vrátíš, určíme pak lhůtu?"
"Mně se zdá, že jsi to řekl, příteli!" odvážil se tvrdit hodný námořník.
"Nu tak… už jsem ji složil," opakoval Juhel, "už jsem se také vrátil domů… a proto jestli je vám to vhod, mohli bychom jej určit na některý den třeba na začátku dubna…"
Mistr Antifer vyskočil.
"Cože, až za osm neděl?… Proč už ne za osm dní… za osm hodin… za osm minut?…"
"Oh ano, jen kdyby to šlo, milý strýčku, já bych se tomu opravdu nezdráhal…"
"Ne, k tomu je potřeba trochu času!" namítala Anna. "Musí se učinit různé přípravy…, musí se ještě leccos nakoupit…"

"Ovšem… a já si musím dát ušít nové šaty," poznamenal Gilda Tregomen, nastávající svědek.
"Nu tak… pátého dubna, ne?…" ptal se Juhel.
"Budiž…" ukončil tuto řeč mistr Antifer, který byl přiveden do úzkých.
"Ach! Můj hodný, drahý strýčku," zvolala mladá dívka a zavěsila se mu okolo šíje.
"Ach, můj milý strýčku!" zvolal také mladík.
A poněvadž ho objímal z jedné strany, kdežto Enogata z druhé, nebylo nesnadné, aby se jejich tváře při tom navzájem nedotkly…
"Tak, abychom rozuměli," začal strýček, "tedy pátého dubna… avšak s jednou podmínkou…"
"Žádné podmínky…"
"S jednou podmínkou?…" zvolal Gildas Tregomen, který se ještě obával nějakých piklů z přítelovy strany.
"Ano… s jednou podmínkou…"
"A ta by byla, strýčku?…," vyzvídal Juhel a svraštil přitom nepatrně obočí.
"Totiž jestli do té doby neobdržím svůj poledník."
Všichni si oddechli.
"Ano!… Ano!… Přijímáme…" odpověděli mu ze všech stran skoro jednohlasně.
A skutečně by bylo ukrutné, aby se mistru Antiferovi neposkytlo takové zadostiučinění. Ostatně jak byla velká pravděpodobnost proti tomu, že by se posel Kamylka-paši, očekávaný už celých dvacet let, najednou objevil před určenou lhůtou sňatku Juhela s Enogatou!

VI. KAPITOLA

První srážka mezi Západem a Východem, v níž je Východ poněkud pošramocen Západem

Ulynul celý týden. O poslovi nebylo ani zdání. Gilda Tregomen tvrdil, že by nebyl tolik překvapen, kdyby spatřil samého proroka Eliáše vracet se nazpět z nebe. Dal ale důkladný pozor, aby se před mistrem Antiferem v tomto biblickém přirovnání neprořekl.
Enogata a Juhel nemysleli na posla Kamylka-paši vůbec, bytosti čistě smyšlené a nebáli se, že by takový dobrodruh mohl jejich sňatek zmařit nebo zdržet!… Nikoliv, zabývali se jen přípravami na odjezd do rozkošného kraje manželského stavu, jehož délku znal mladý muž, a zeměpisnou šířku mladá dívka, do kraje, kterého mohou velmi snadno dosáhnout, když spojí obě zeměpisná data. Byli oba úplně přesvědčeni, že se toto spojení stane 5. dubna zcela jistě.
Zato mistr Antifer se stal mnohem nesnášenlivějším, mnohem nepřístupnějším než dříve. Okamžik slavnostního obřadu se blížil každým dnem o čtyřiadvacet hodin. Ještě několik neděl a snoubenci budou k sobě připoutáni. nerozrušitelnými svazky. Krásný výsledek! Jejich strýc vlastně snil o znamenitých partiích pro ně oba, když by byl totiž bohatý! A kdyby měl ty miliony, miliony, které mu vlastně patřily, ale pořád se neobjevovaly, nezamýšlel z nich sám těžit, využít je, hrát si na velkého pána, bydlet v paláci, jezdit v kočáře, jíst ze zlatého nádobí a nosit diamantové knoflíky ve své náprsence?… Nikoliv, Bůh chraň! Avšak zato snil o tom, jak by potom mohl oženit Juhela s nějakou princeznou a Enogatu s princem! Nu a co chcete? Byl to jeho vrtoch, jeho monomanie. A jak je vidět, bylo jeho přání ohroženo, jestliže se posel v příhodnou dobu neobjeví a nevyprázdní-li se skrýš Kamylka-paši brzy do jeho vlastní pokladny následkem nedostávajících se cifer, patřících k těm, které již měl?
Mistr Antifer nyní nebyl klidný. Ani doma se už nemohl zdržet. Ostatně bylo lepší pro všeobecný rodinný klid, že býval mimo domov. Nebylo ho vidět, jenom při jídle, a i tu nedělal nic jiného, než jen polykal se vší rychlostí a chvatem. Kdykoliv se naskytla příležitost, vystavoval se dobrý Tregomen jeho zuřivým záchvatům, v naději, že ho vydráždí až k nějaké ráně, že nějak uleví svému příteli, který ho za to posílal k šípku. Zkrátka, byly obavy, že ochuraví. Jeho jediným zaměstnáním nyní bylo, že probíhal nádvořím stanice při každém příjezdu vlaku, nábřeží Sillonu, při příjezdu nákladních lodí. Snažil se zahlédnout mezi vystupujícími nějakou exotickou osobnost, kterou by mohl považovat za posla Kamylka-paši, snad nějakého Egypťana, nebo třeba Arménce, zkrátka cizince, prozrazujícího se svým typem, přízvukem, krojem, který by žádal na nějakém posluhovi adresu Pierra Servana Mala Antifera…
Ale nikde nic… nic takového! Normanďané, Bretonci i Angličané a Norové, kolik jich chtěl… Ale cestovatele pocházejícího z východní Evropy, Malajce, Levantince, ty tady nenašel.
9. února po snídani, při které neotevřel ani ústa - vyjímaje ovšem při pití a jídle - vydal se mistr Antifer na svou obvyklou procházku, procházku Diogena hledajícího člověka. Jestliže nenesl rozžatou lucernu za božího dne na způsob slavného filozofa starověku, měl zato dvě dobré oči se zářící zorničkou, pomocí kterých mohl poznat i zdaleka toho, jehož s takovou netrpělivostí očekával.
Proběhl úzkými ulicemi města, ohrazenými po obou stranách pevnými žulovými domy a vydlážděnými ostrým křemenem. Sešel pak ulicí Rue du Bey do parku Duguay-Trouin, podíval se na hodiny na podprefektuře, pak zamířil na Chateaubriandovo náměstí, zahnul za kiosk pod ochranou bezlistých platanů, prošel bránou vnitřních hradeb a ocitl se na nábřeží Sillonu.
Mistr Antifer pohlížel napravo, nalevo, před sebe a za sebe, kouřil přitom dýmku, jejíž kouř polykal mocnými a chvatnými bafy. Pozdravovali ho po cestě sem a tam, protože patřil mezi přední občany Saint Malo a byl tady vážený a ctěný.
Na mnoho pozdravů však neodpověděl, protože ani nevěděl, že byl pozdraven - následkem své starosti a roztržitosti.
V přístavu stálo množství různých lodí, plachetních lodí a parníků trojstěžníků, brig, goelet, luggrů a rybářských člunů.
Moře bylo dosud v odlivu, neboť scházely ještě dvě nebo tři hodiny než lodi ohlašované semaforem mohou přirazit.
Mistr Antifer měl zato, že by bylo teď nejvhodnější odejít na stanici a vyčkat tam na rychlovlak. Bude dnes šťastnější,

než byl po tolik předešlých neděl?
Takoví jsme my a tak lidský stroj, ostatně velmi křehký, bývá vyhozen z pravých kolejí. Mistr Antifer byl tak zaměstnán pozorováním cestujících, že ani nezpozoroval, jak je sledován už skoro dvacet minut nějakým individuem, které by opravdu zasluhovalo jeho pozornost.
Byl to cizinec - cizinec s červeným fezem na hlavě na černé lebce a zahalený do dlouhého pláště až ke krku, upevněného jedinou řadou knoflíků, oblečený do širokých kalhot spadajících na široké střevíce formy tureckých trepek. Tento typ nebyl mladý!…, byl to muž ve věku asi šedesát nebo šedesát pět let, poněkud sehnutý, který měl kostnaté ruce položené na prsou. Ať už byl Levantinec nebo ne, bylo nicméně patrné, že přichází ze zemí, které omývá východní část Středozemního moře, tedy nějaký Egypťan, Armén, Syřan nebo Turek…
Tento cizinec zkrátka pronásledoval mistra Antifera váhavou chůzí, už už přichystán jej oslovit, ale hned se zase zdržoval z obavy, aby se nezmýlil. Konečně na rohu nábřeží zrychlil svou chůzi, předstihl Maloňana, obrátil se a vstoupil mu tak náhle do cesty, že se oba srazili.
"Ke všem kozlům a ďasům…" zvolal mistr Antifer vyrušený touto srážkou.
Když si ale protřel zrak a upřel oči zastíněné rukou přiloženou k čelu, vypustil z úst následující slova, která mu z nich vyletěla jako kulky z revolveru.
"Cože?… Ach… Ph!… On?… Je to možné… Zajisté posel dvojitého K."
Jestli byl on tímto poslem, pak je třeba přiznat, že svým zevnějškem nevábil, svou bezvousou tváří, vrásčitými lícemi, špičatým nosem, odkloněnýma ušima, tenkými rty, špičatou nazdviženou bradou, zapadlýma očima, a pletí barvy starého přezrálého citronu - zkrátka svou fyziognomií, která nevzbuzovala zrovna důvěru, tím víc, že jeho nepatrná postava spíš prozrazovala úlisnost!
"Nemám tu čest mluvit s panem Antiferem, protože mě vás tak označil jeden lodník?" vykoktal zkomolenou francouzštinou, jejíž poklesky a nesprávnosti bude lepší ani neuvádět - jazykem, který byl ve svém celku dosti srozumitelný, i pro Bretonce.
"Ano, jsem Antifer - Pierre Servan Malo!" dostal okamžitě odpověď. "A kdo jste vy?"
"Ben Omar…"
"Egypťan?"
"Alexandrijský notář, ubytovaný prozatím v hotelu de l'Union v ulici de la Poissonnerie."
Notář v červeném obleku! Notáři v orientálních zemích zřejmě nemají ten typ oděvu, jaký mají francouzští písaři - s bílým nákrčníkem, černým oblekem, se zlatým skřipcem. Bylo to už dost podivné, že u nástupců starověkých faraonů se nalézají takoví úřední notáři.
Mistr Antifer už nepochyboval, že má před sebou tajemného posla, doručitele pověstného poledníku, předpovězeného Mesiáše už před dvaceti lety v pašově listu. Nicméně místo, aby se nyní rozhovořil, jak bylo možno se obávat, místo, aby zkoušel tohoto Ben Omara různými otázkami, přece se tak dovedl ovládnout, že ho nechal na pokoji, protože dvojakost, která se zračila ve tváři této živé mumie, ho nutila k velké opatrnosti. Gildas Tregomen by si nikdy sám nepomyslel, že u svého prchlivého přítele najde takovou silnou dávku obezřetnosti. "Nu a co mi chcete, pane Ben Omare?" řekl, a pozorně sledoval Egypťana, který se tvářil neproniknutelně.
"Chci s vámi na malý okamžik pohovořit, pane Antifere." "Chcete snad v mém bytě?…"
"Nikoliv… bylo by vlastně lépe, kdyby to bylo na místě, kde nás nikdo neuslyší."
"Jedná se o nějaké tajemství?…"
"Ano a ne… spíš o nějaký obchod!…"
Mistr Antifer sebou při tomto slově trhnul. Byl sice přesvědčený, jestliže mu tento podivný člověk přináší jeho poledník, že mu jej podle všeho úplně zadarmo nesdělí. Ale psaní s dvojitým K se o nějakém obchodu nezmiňovalo.
"Pozor na kormidlo," řekl si sám pro sebe, "ať neprome škáme příhodný vítr."
Potom se obrátil k cizinci a ukázal mu na opuštěné místo v pozadí přístavu:
"Pojďme tam," řekl mu. "Tam budeme úplně sami, abychom si mohli pohovořit o svých tajných záležitostech. Ale pospěšme si, protože se ochlazuje a mohlo by to uškodit vašemu zdraví."
Naznačené místo nebylo odtud vzdáleno ani dvacet kroků. Na člunech upevněných u břehu nebyl nikdo. Celní dozorce se tady procházel ve vzdálenosti asi šedesáti šňůr.
V nejbližším okamžiku stáli oba dva v opuštěném koutě a usedli na jeden konec položeného stěžně.
"Je vám toto místo po chuti, pane Ben Omare?" ptal se ho mistr Antifer.
"Ó ano… a jak!"
"A nyní mluvte, ale mluvte jasně, správnou řečí a ne v úloze sfingy,
která se baví přetvořováním ubohého světa do hádanek."
"Nemám zapotřebí nic zatajovat, pane Antifere, a proto budu mluvit otevřeně," odpověděl Ben Omar tónem, který měl dost daleko do upřímnosti.
Dvakrát nebo třikrát si odkašlal a začal:
"Měl jste otce?…"
"Ovšem… jak to u nás bývá zvykem."
"Slyšel jsem, že už je nebožtík."
"Ano je… už celých osm let. A co dále?"
"Plavil se prý po mořích?…"
"To si můžeme myslet, vždyť byl námořník. Co dál?…"
"A po kterých asi?…"
"Po všech."

"Také… prý připlul k Levantu?…"
"Ano k Levantu jako všude jinde. Nu a potom?"
"Na těchto cestách," vyzvídal dál notář, kterému tyto krátké odpovědi nedovolovaly vniknout do pravého jádra…, "na svých cestách se prý asi před šedesáti lety octl na březích Sýrie?"
"Možná, že ano… a možná že ne… Co ještě?"
Toto "co dále", "co potom", "co ještě" se dotýkalo jako štulce loktem do žeber a tvářil se přitom až běda.
"Jen vyhledávej okliky, kOmaráde," myslel si v duchu Antifer, "jen vyhledávej okliky, jak dlouho chceš… Jen si mysli, že chytíš ptáka na lep…"
Notář chápal, že musí své otázky lépe objasnit.
"Víte snad," začal nanovo, "že by váš otec někdy byl prokázal službu…, nesmírnou službu…, někomu… a to zrovna na břehu Sýrie?"
"Nevím nic. Co ještě?"
"Ach!" povzdechl si Ben Omar velmi zaražený touto odpovědí.
"Ani nevíte, jestli obdržel dopis od nějakého Kamylka-paši?"
"Od paši?…"
"Ano."
"S kolika koňskými ohony?"
"Na tom nezáleží, pane Antifere. Tady jde především o to, jestli váš otec obdržel dopis obsahující velmi důležitá sdělení…"
"Nevím o tom nic. Co ještě?…"
"Nehledal jste snad v jeho papírech? Není možné, aby takovou listinu spálil… Obsahovala, jak vám znovu opakuji, sdělení nanejvýš důležitá…"
"Pro vás, pane Ben Omare?…"
"Také pro vás, pane Antifere, protože… zkrátka, jsem poslaný, vyhledat právě tuto listinu… může se pro vás stát předmětem velmi výhodného prodeje…"
V mysli mistra Antifera se okamžitě vyjasnilo, že totiž někdo, jehož vykonavatelem je Ben Omar, zná poledník, který mu schází, aby se mohl dozvědět o místě těch milionů.
"Hleďme na ty podvodníky!" bručel si pro sebe. "Chtějí mi vylákat mé tajemství, odkoupit můj list… aby si pak šli vyzvednout mou pokladnu…"
A možná, že jeho domněnka byla oprávněná.
V tom okamžiku zaslechli oba kroky nějakého člověka, který vedle nich šel, obešel jejich kout a mířil na stanici. Zarazili se, zvláště notář v započaté větě. Bylo na něm možné pozorovat, jak pohlédl podezřele na toho chodce a dal mu znamení, aby se k němu nehlásil, což toho velmi překvapilo. A skutečně také projevil svou rozhořčenost pohrdavým pohybem, zrychlil krok a snažil se co nejrychleji zmizet.
Byl to také cizinec, ve věku třicet tři let, oblečený po egyptsku, s osmahlou pletí, s černýma, ohnivýma očima, více než prostředního vzrůstu, mohutného složení, rozhodných rysů tváře a málo přívětivé, dokonce skoro nevlídné fyziognomie. Notář se s ním asi znal? Nu možné to bylo. A chtějí se teď zapírat? Alespoň to tak vypadalo. Ale ať to byl kdokoliv, pozoroval mistr Antifer jejich posunky - totiž pohled a znamení - a zahájil znova rozmluvu:
"Tak mi nyní, pane Ben Omare, laskavě vysvětlete, proč tak mermomocí chcete tu listinu, co asi obsahuje, že ji chcete ode mne koupit, jestli ji totiž mám?…"
"Kamylk-paša, byl také, milý pane, mým klientem," odpověděl nato notář hlasem dost nejistým. "Poněvadž mně byly svěřeny jeho záležitosti…"
"Patřil mezi vaše klienty, povídáte?…" "Ano… A jakožto prostředník jeho dědiců…"
"Jeho dědiců?" zvolal mistr Antifer s velkým překvapením, které však notáře nezaleklo. "Tak už je mrtev?…"
"Ano, už je mrtev."
"Dej si pozor!" zabručel si mistr Antifer a zaskřípal zuby. "Kamylk-paša je tedy mrtev… Proto je nutné držet jazyk za zuby a jestli se chystají nějaké pikle…"
"Tak co, pane Antifere," vyzvídal Ben Omar a přívětivě na něho pohlížel, "tak vy ten list nemáte?…"
"Nemám."
"To je škoda, protože dědicové Kamylka-paši, si přejí shromáždit všechno, co by jim připomínalo jejich milovaného otce…"
"Ach! Tedy jen kvůli památce?… Šlechetné srdce!…"
"Ano, jedině proto, pane Antifere a tato šlechetná srdce, jak jste řekl, by nemeškala vám nabídnout slušnou sumu, aby od vás mohla dostat tento list…"
"Kolik by mně asi dali?"
"Proč se ptáte, vždyť list nemáte?"
"N o, ale řekněte mi přece…"
"Oh, jistě několik set franků…"
"Hm!…"
"A snad i několik tisíc…"
"Dobře!" přisvědčil mistr Antifer, který byl s trpělivostí u konce, chytil Ben Omara za šíji, přitlačil se k němu a následující slova mu řekl přímo do ucha, přičemž musel potlačit prudkou touhu zakousnout se do jeho boltců, "dobře… já ji mám!"
"Vy ji máte?"

"Ano, vaši listinu podepsanou dvojitým K!"
"Ano… dvojitým K!… Tak se můj klient právě podepisoval!" "Mám ji tedy!… četl jsem ji a četl znova… A vím, anebo alespoň tuším, proč ji tak mermomocí na mně chcete!…"
"Pane…"
"Ale nedostanete ji!"
"Vy nám ji odpíráte?…"
"Ano, dědku, a zvláště, když si ji ode mne nekoupíte…"
"A zač ji dáte?" vyzvídal notář, a vstrčil ruku do kapsy pro peněženku.
"Zač?… Za padesát milionů franků!"
Ben Omar sebou škubl při této částce, kdežto mistr Antifer si ho prohlížel s otevřenými ústy, s odchlípenými rty a vyceněnými zuby tak upřeně, jak se na něho ještě nikdo nedíval, co byl živ.
Na to pronesl suše, velitelsky, po námořnicku:
"Chcete-li berte, nechcete-li, nechte!"
"Padesát milionů!" opakoval notář tlumeným hlasem. "Nesmlouvejte, Ben Omare… Neodpustím vám ani padesát centimů!"
"Tak je… a sice vyplacených kovem…, nebo bankovkami…, nebo šeky francouzské banky."
Notář zpočátku zaražený, pomalu zase nabýval svou chladnokrevnost. Bylo mu nyní jasné, že ten prokletý námořník zná důležitost hledaného dopisu pro dědice Kamylka-paši… Obsahoval list skutečně nevyhnutelné sdělení pro toho, kdo by chtěl najít jeho poklad? Úskok, který podnikl za účelem zmocnit se tohoto dopisu, se nyní rozplynul. Maloňan se měl před ním na pozoru. Nezbývá tedy, než od něho odkoupit ten list nebo lépe tu rovnoběžku, která patřila k poledníku, který znal zase Ben Omar.
Mohl by se ho snad zeptat, jak se Ben Omar dozvěděl, že on, mistr Antifer má takový list? Není snad tento starý notář zároveň vyslaným poslem bohatého Egypťana, který plní poslední vůli Kamylka-paši a který měl donést ohlášenou zeměpisnou délku? To se musí co nejdřív dozvědět.
Ben Omar však nicméně z nějakého popudu pochopil, ať již jednal nebo nejednal podle příkazů přirozených nebožtíkových dědiců, že dopis nedostane jinak, než za cenu vyváženou zlatem. Avšak padesát milionů!…
Proto změnil tvář na laskavou a úlisnou a řekl:
"Mně se zdá, že jste mluvil o padesáti milionech, pane Antifere?" "Ano, mluvil."
"Ach! Něco tak pošetilého jsem opravdu v celém svém životě neslyšel…"
"Pane Ben Omare, chcete vyslechnout něco mnohem pošetilejšího?…"
"Prosím!"
"Tak poslouchejte: vy jste starý lump, starý egyptský podvodník, starý krokodýl z vaší řeky Nilu…"
"Pane?!"
"Dobře… přestanu!… Vidím, že se dobře vyznáte v kalných vodách, a že mi chcete vyrvat mé tajemství, místo abyste mi sdělil své… neboť je velmi pravděpodobné, že jste vlastně vyslán, abyste mi sdělil…"
"Vy se domníváte?…"
"Ano, domnívám se, jak to doopravdy je!"
"Nikoliv… vy se jen tak domýšlíte."
"Dost, prohnaný lháři!"
"Pane…"
"To slovo ‚prohnaný' beru uctivě zpátky. A chcete, abych vám řekl, co vám nejvíc leží na srdci z mého dopisu?…"
Domníval se snad notář, že mistr Antifer se prozradí a dokončí tuto frázi. Jeho oči totiž v tom okamžiku zářily jako dva uhlíky.
Ale ne! Mistr Antifer byl pořád tak nepřístupný jako dřív, a ačkoliv bylo zřejmé, jak mu vztek rozpálil tváře, zůstal stejně zdrženlivý a řekl:
"Ano… co vám leží na srdci, dědku, a co nedosáhnete ani "podvodem", nejsou jen holé věty dopisu, které přijímají služby prokázané mým otcem pisateli dvojitého K. Nikoliv! Nýbrž ony čtyři cifry…, vy mně asi rozumíte…, ty čtyři cifry…"
"Čtyři cifry?…" zabručel Ben Omar
"Ano…, čtyři cifry, v něm zaznamenané, které vám neřeknu jinak, než za cenu třináct a půl milionu za každou! A nyní dost řečí… Poroučím se!"
Mistr Antifer strčil ruce do kapes a odcházel volnými kroky a prozpěvoval si při tom oblíbenou árii, jejíž původ ani sám neznal a která připomínala spíš vytí zaběhlého psa, než Auberovu melodii.
Ben Omar zkameněl a zdálo se, že srostl s půdou jako mezník nebo milník, on, který se domníval, že ošidí takového námořníka jako sprostého felláha bez velké námahy - a sám Mohamed ví, jestli už to nezkusil se svými nešťastnými krajany, které zlý osud přivede do jeho kanceláře, nejlepší z celé Alexandrie!
Pohlížel nyní plachým, nejistým zrakem za Maloňanem, jak se vzdaluje svou těžkou chůzí, kolébá se v bocích, nadzvedává hned jedno, hned zase druhé rameno a dělá rukou pohyby zrovna jako kdyby stál před ním jeho přítel Tregomen přichystaný přijímat jeho obvyklé šlehy.
Najednou se mistr Antifer rázně zastavil. Narazil snad na nějakou překážku? Ano… A touto překážkou byl nápad, který se mu kmitl mozkem. Zapomněl totiž na něco, co se však dalo napravit několika slovy.
Vrátil se tedy k notáři neméně neoblomný než sličná Dafné, když se přeměňovala ve vavřín k největšímu překvapení Apollóna.
"Pane Ben Omare!" oslovil ho.

"Co si přejete?"
"Zapomněl jsem vám něco vpustit do ušní dutiny."
"Totiž…."
"Číslo…"
"Aj, číslo?…" opakoval Ben Omar.
"Číslo mého domu…
3 v ulici de Hautes-Salles…
Je důležité, abyste si zapamatoval mou adresu a buďte si jistý, že budete vždycky přátelsky uvítán, kdykoliv ke mně zavítáte…"
"Když k vám přijdu?"
"Ano, s těmi padesáti miliony v tobolce."
A nyní se dal mistr Antifer znovu na pochod, zatímco Ben Omar se před ním skláněl, dovolávaje se Alláha a jeho Proroka.

VII. KAPITOLA

v níž se představuje Den Omarův málo snášenlivý nižší kancelářský úředník Nazim

V noci 9. února by měli hosté v hotelu de l'Union ubytovaní na straně obrácené na náměstí Jacques-Coeur nepříjemnost, být vyrušeni z hlubokého spánku, kdyby dveře pokoje číslo 17, nebyly neprodyšně uzavřeny silnou vycpávkou, která nedovolovala vnitřnímu hluku unikat ven.
Neboť skutečně dva lidé, anebo alespoň jeden z nich, pronášel velmi hlučně výčitky a hrozby, které prozrazovaly vrcholné rozčilení. Druhý se ho snažil uklidnit, ale to se mu nedařilo ani prosbami vynucenými strachem.
Ostatně je velmi pravděpodobné, že by nikdo nerozuměl ani slovo z této podrážděné rozmluvy, neboť byla vedena v turecké řeči, obyvatelům Západu málo známé. Chvílemi ovšem byly do ní míseny francouzské fráze, dokazující, že oběma nebylo obtížné vyjadřovat se touto vzdělanou řečí.
V krbu vesele poskakoval a plápolal pořádný oheň a lampa na nočním stolku jen spoře osvětlovala jakési papíry, které byly napůl složené v přihrádce velké okované tobolky, stálým užíváním poněkud ošumělé.
Jedním z těchto hovořících byl Ben Omar. Sklíčený a se sklopenýma očima hleděl do plamenů v krbu, zajisté méně ohnivých než ty, které sršely z jiskřících očí jeho společníka.
Ten byl tou exotickou osobností nepřívětivého vzezření a znepokojujících pohybů, kterému dal notář tajné znamení v tom okamžiku, když hovořil s mistrem Antiferem v odlehlé části přístavu.
A tento člověk křičel skoro už po dvacáté:
"Tak se ti to nepodařilo?"
"Nepodařilo, Excellence, Alláh je svědek…"
"Nepotřebuji Alláhovo svědectví a vůbec nikoho! Zkrátka je jisté…, že jsi to nedokázal?…"
"Bohužel, k mé největší lítosti."
"Ten Maloňan, ať ho všichni ďábli zpraží (tato poslední fráze byla pronesena francouzsky) nám odepřel listinu vydat?…"
"Odepřel!…"
"A ani ji nechce prodat?…"
"Prodat?… S tím by ještě souhlasil…"
"A ty jsi ji nekoupil…, proklatče?… A nemáš ji jistě?… A k tomu ke všemu přistupuješ ke mně bez ní?…"
"A víte, Excellence, kolik za ni žádá?"
"Eh! Co na tom!…"
"Padesát milionů franků za ni chce!"
"Padesát milionů!?"
Přitom uklouzlo z úst Egypťana tak hlučné zaklení, jako koule fregaty posílající ostrou střelbu z obou boků. Ale pak svá děla znovu nabíjel:
"Tady to máš, ty notáři, ten člověk patrně asi ví, jak důležitá ta listina je?"
"O tom nelze pochybovat."
"Kéž ho Mohamed rozdrtí… i s tebou!" zvolal rozzlobený Egypťan a pobíhal po pokoji rychlými kroky… "anebo se o to raději postarám já sám, neboť tě obviňuji ze všeho neštěstí, které nám hrozí…"
"Ale to přece není má vina, Excellence!… Vždyť jsem nebyl zasvěcen do tajemství Kamylka-paši!"
"Ale měl jsi je poznat, měl jsi je ještě zaživa vymámit, neboť jsi byl jeho notář…"
A jícny děl znovu soptily dvojitý náboj zaklínání.
Tato hrozná osobnost nebyl nikdo jiný než Sauk, Muradův syn a synovec Kamylka-paši. Měl nyní třicet tři roků. Poněvadž jeho otec byl již mrtvý, stal se tak jediným dědicem bohatého příbuzného, a zdědil by po něm nesmírné bohatství, kdyby nebylo pečlivě uschované před jeho velkou chamtivostí. Víme jak a za jakých okolností.
Musím zde - ovšem velmi stručně - popsat události od té doby, kdy Kamylk-paša opustil Aleppo a odvážel s sebou poklady, aby je bezpečně ukryl do půdy některého neznámého ostrova.
Po krátké době, v říjnu 1831, vystoupil Ibrahim na břeh Sýrie, ke kterému přirazil s dvaadvaceti válečnými loděmi a se třiceti tisíci muži a zmocnil se Gazy, Jaffy, Kaiffy a Saint Jean d'Acre padl následující rok do jeho rukou, totiž 27. března 1832.

Zdálo se, že celé území Palestiny a Sýrie bude odtrženo od panství Vysoké Porty, avšak zásah evropských velmocí zadržel syna Mehmeta Aliho na jeho výbojné dráze. Roku 1838 byla podepsána smlouva mezi oběma protivníky, sultánem a místokrálem v Katayu, a jejich záležitosti byly uvedeny do pořádku.
V této, tak bouřlivé době, zatím uschoval Kamylk-paša ke svému štěstí své bohatství ve skalní dutině poznamenané dvojitým K a pokračoval ve svých námořních cestách. Kam ho zavedla briga pod velením kapitána Zó?… Navštívil asijské a evropské země?… Nikdo na to nemohl dát odpověď, jen kapitán a on sám, neboť, jak je známo, nikdo z námořníků nevystupoval na pevninu a proto mužstvo vůbec nevědělo ve kterých částech, ať východních nebo západních, jižních nebo severních, se toulaly vrtochy jejich pána.
Avšak za těchto nekonečných cest různými směry napadla Kamylka-pašu nerozvážná myšlenka vrátit se opět na pobřeží Levantu. Protože Katayská smlouva udělala přítrž ctižádostivým Ibrahimovým pochodům, a protože severní část Sýrie zůstala i nadále pod sultánovou vládou, domníval se bohatý Egypťan, že jeho nynějšímu návratu do Aleppa nehrozí žádné nebezpečí.
Avšak osud tomu chtěl, že uprostřed roku 1834 byla jeho loď zahnána bouřlivými větry zrovna před Saint Jean d'Acre. Stále ještě útočné Ibrahimovo loďstvo křižovalo sem a tam podél břehu a Murad zastupující Mehmeta Aliho se právě nacházel na jedné válečné lodi.
Briga měla na stěžni vztyčenou tureckou vlajku. Poznali, že patří Kamylku-pašovi? Co na tom záleží? Horší bylo, že byla pronásledována, zachycena, poražena i když se její posádka srdnatě bránila - což mělo za následek ztýrání mužstva, poškození lodi, zajetí jejího majitele a kapitána.
Netrvalo dlouho, a Kamylk-paša byl Muradem poznán. Jeho svoboda byla tedy provždy ztracena.
Po několika týdnech byl s kapitánem Zó tajně odveden do Egypta a tam zavřen v Káhirské pevnosti.
Ostatně i kdyby se Kamylk-paša ubytoval ve svém bývalém domově v Aleppu, nenašel by tam to bezpečí, na které se těšil.
Část Sýrie, která byla podřízena egyptské správě, se svíjela pod nesnesitelným útlakem. Ten trval až do roku 1839 a výstřednosti Ibrahimových agentů byly toho druhu, že sultán musel odvolat koncese, kterých se dříve zřekl ve prospěch Egypta. Proto byla Mehmetem Alim zahájena nová výprava, jehož vojenské čety vybojovaly vítězství u Nezibu. Nyní se strach před Mahmudem rozšířil i do hlavního města evropského Turecka. To bylo příčinou nového zásahu Anglie, Pruska, Rakouska společně s Portou, kteří zadrželi vítěze a ponechali mu dědičné panství Egypta, doživotní správu Sýrie od Rudého moře až po severní kraj Tiberského jezera a od Středozemního moře po Jordán, tedy celé Palestiny po této straně Jordánu.
Místokrál, patrně opojený svými vítězstvími a spoléhající se na nepřemožitelnost svých vojáků a snad i podněcován francouzskou diplomacií podle návodu M. Thierse, nabídku sjednocených mocností odmítl. Proto nyní účinkovalo jejich válečné loďstvo. Komodor Napier se zmocnil Bejrútu v září 1840 přes jeho hájení plukovníkem Selvesem, nynějším Sulejmanem-pašou. Sidon se vzdalo 25. téhož měsíce. Saint Jean d'Acre bylo bombardováno a vzdalo se po hrozném výbuchu své prachárny. Mehmet Ali musel ustoupit. Zavolal nazpět do Egypta syna Ibrahima a tak se celá Sýrie zase dostala pod moc sultána Mahmuda.
Kamylk-paša teprve nyní spěchal, aby se dostal do své vyvolené země, - kde myslel, že opět získá klid, ze kterého byl tak dlouho vyrušován. Zamýšlel tam také odvézt své poklady a chtěl jejich část použít na zaplacení dluhů své vděčnosti, dluhů, které jistě byly zapomenuty těmi, kteří mu kdysi prokázali nějakou službu… Avšak místo do Aleppa, se dostal do Káhiry do vězení, kde byl jeho život vydán na milost a nemilost nepřátel.
Kamylk-paša poznával, že je ztracen. Myšlenka, aby si vykoupil svobodu svým bohatstvím, ho ani ve snu nenapadla - jeho povaha byla tak pevná a jeho vůle neoblomná, nevydat nic ze svého bohatství místokráli nebo Muradovi, že se vyzbrojil nezkrotitelným vzdorem, což je možné vysvětlit jedině orientálním fanatismem.
Následující léta trávená v káhirském žaláři byla příliš krutá, avšak on je stále tajil, ačkoliv byl odloučen od kapitána Zó, na jehož mlčenlivost však úplně spoléhal. Nicméně mohl po osmi letech, v roce 1842, díky úslužnosti jednoho ze strážců propašovat několik dopisů osobám, se kterými se chtěl vypořádat - mezi jinými Thomasi Antiferovi v Saint Malu. Jeden dopis se také dostal do rukou Ben Omara, který dříve býval jeho notářem v Alexandrii.
A když po třech letech roku 1845 kapitán Zó zemřel, znal pouze Kamylk-paša místo ostrova s bohatstvím. Avšak jeho zdraví se očividně a neúprosně horšilo, vězení dovedlo zkrátit život člověku, který se mohl dožít dlouhého věku, kdyby nebyl uvězněn mezi čtyřmi stěnami žaláře. Roku 1852 zemřel po osmnáctiletém věznění, zapomenut těmi, kteří ho kdysi znali, ve věku sedmdesát dvě léta, když všechny hrozby a všechno týrání z něho nemohlo vytlouci jeho tajemství.
Následující rok jej na věčnost následoval jeho nehodný synovec, který se nepotěšil tím nesmírným bohatstvím, po kterém se tak pídil a o které ho připravily jeho úkladné nástrahy.
Avšak Murad zanechal syna - Sauka, ve kterém se uhnízdily všechny otcovy zlé pudy. Ačkoliv ještě neměl ani dvacet tři roky, žil nicméně bouřlivým a špatným životem, míchal se mezi politické a jiné dobrodruhy, kterými se nyní celý Egypt jen hemžil. Poněvadž byl jediným dědicem Kamylka-paši, muselo by mu připadnout dědictví, kdyby je dobře neukryl před jeho hltavostí. Proto jeho vztek, jeho zběsilost neznaly mezí, když pašova smrt odstranila - alespoň podle jeho mínění - jediného nositele tajemství o nesmírném bohatství.
Uplynulo deset let a Sauk se vzdal veškeré naděje, že by se někdy dozvěděl, kam se podělo toto dědictví.
Je tedy možné si představit, jaký účinek měla na něho zpráva, která se mu najednou v dobrodružném životě donesla - zpráva, která ho znovu vehnala do celé řady nových neočekávaných dobrodružství.
Na počátku roku 1862 obdržel Sauk dopis, aby se okamžitě dostavil do kanceláře notáře Ben Omara ve velmi důležité záležitosti.
Sauk znal tohoto notáře, velmi bázlivého a patentovaného zbabělce, na kterého povaha, jakou byla jeho, mohla mít nevídaný vliv. Proto okamžitě odjel do Alexandrie a zeptal se dost hrubě Ben Omara, z jakého důvodu si ho dovolil

pozvat do své kanceláře.
Ben Omar přijal úslužně svého zlostného klienta, který se zdál být schopen všeho - třeba ho v jediném okamžiku uškrtit. Omluvil se mu, že ho vyrušil a pak mu lichotivým hlasem sdělil:
"Copak nejste jediným dědicem Kamylka-paši, na kterého jsem se chtěl obrátit?…"
"Ano, rozhodně, jsem jeho jediný dědic," zvolal hned Sauk, "proto že jsem Muradův syn, který byl jeho synovcem…"
"A jste přesvědčen, že kromě vás nežije jiný příbuzný oprávněný po něm dědit?"
"Žádný! Kamylk-paša nezanechal jiného dědice než mne. Avšak, kde je jeho pozůstalost?…"
"Zde je… k vaší dispozici, Excellence!"
Sauk uchopil zapečetěný list, který mu notář podával.
"Co v něm je?…" zeptal se.
"Poslední vůle Kamylka-paši."
"A jak se dostala do vašich rukou?…"
"Došla mi v létech, kdy byl Kamylk-paša uvězněn v Káhirské pevnosti."
"Ve které době?"
"Nyní to bude asi dvacet let."
"Dvacet let!" zvolal Sauk. "A deset let je již mrtvý… a ty jsi ji stále tajili?"
"Přečtěte si tohle, Excellence!"
Sauk přečetl poznámku připsanou na obálce. Obsahovala sdělení, že tato poslední vůle se nesmí otevřít dřív, než po deseti letech od pisatelovy smrti.
"Kamylk-paša zemřel v roce 1852," vysvětloval notář, "nyní píšeme rok 1862, tím je vysvětleno, proč jsem teprve dnes pozval Vaši Excellenci k sobě."
"Zlořečený formalisto!" zvolal Sauk. "Už celých deset let jsem mohl těžit z…"
"Totiž jestliže vás Kamylk-paša jmenoval svým dědicem!…" poznamenal notář.
"Jestliže mne jmenoval?… A koho jiného by jmenoval?… Vím sice dobře…"
A už chtěl roztrhnout obálku, ale Ben Omar ho zadržel slovy:
"Ve vašem vlastním zájmu, Excellence, bude lépe, když se to stane oficiálně a před svědky…"
Otevřel dveře a představil mu dva zdejší obchodníky, které požádal, aby byli v této záležitosti svědky.
Oba vážení občané potvrdili, že obálka je netknutá, a nyní byla otevřena. Poslední vůle obsahovala asi dvacet řádek ve francouzském jazyce následujícího znění:
Jmenuji vykonavatelem své vůle Ben Omara, notáře v Alexandrii, kterému za odměnu patří jedno procento mého bohatství skládajícího se ze zlata, diamantů, drahokamů, jehož cenu lze odhadnout na sto milionů franků. V listopadu 1831 byly tři soudky obsahující tento poklad vloženy do jámy vykopané na jižní části jednoho ostrova. Tento ostrov bude snadné najít na základě zeměpisné délky padesát čtyři stupně, padesát sedm minut na východ od pařížského poledníku a šířky tajně sdělené v roce 1842 Thomasi Antiferovi, sídlícímu v Saint Malu ve Francii. Ben Omar ať osobně sdělí tuto délku jmenovanému Thomasi
Antiferovi a kdyby ten mezitím snad zemřel, jeho nejbližšímu dědici. Kromě toho se výslovně žádá, aby doprovázel jmenovaného dědice po celé cestě potřebné k vyzvednutí pokladu, jehož místo je označeno dvojitým K mého jména vytesaného na skále.
Ben Omar je povinen, protože vylučuji z dědického práva nehodného bratrance Murada a jeho syna Sauka, stejně nehodného jako jeho otec, vyhledat Thomase Antifera a jeho přímé dědice a řídit se formálními zprávami, kterými se bude třeba řídit při nastávajícím hledání.
To je má poslední vůle a očekávám, že bude vyplněna přesně do poslední čárky.
Psáno 9. února 1842 v káhirském vězení mou vlastní rukou.

Kamylk-paša

Je zbytečné zdržovat se tím, jakým způsobem přivítal Sauk tuto podivnou poslední vůli a přitom, jak mile byl překvapen Ben Omar vzhledem k jednoprocentnímu výdělku, tedy asi jednoho milionu, který mu připadne po objevení dědictví. Avšak bylo především zapotřebí poklad najít a to se nemohlo stát, dokud není známé místo ostrova spojením délky sdělené v poslední vůli a šířkou, kterou znal pouze Thomas Antifer.
Ale Saukův plán byl brzy ujednán a Ben Omar se měl stát jeho spoluviníkem pod vlivem strašných výhružek. Zpráva ze Saint Mala jim sdělila, že Thomas Antifer zemřel roku 1854 a zanechal jediného syna. Proto nezbývalo než najít tohoto syna, Pierra Antifera, a obratně s ním jednat, aby od něho vylákali tajemství šířky sdělené jeho otci, a pak se zmocnit nesmírného dědictví, ze kterého připadala Ben Omarovi jednoprocentní odměna.
A toto všechno chtěli Sauk a Ben Omar provést bez nějakého otálení. Opustili Alexandrii, přistáli v Marseille, odjeli rychlíkem do Paříže, pak bretaňským vlakem, až přijeli toho rána do Saint Mala.
Sauk a Ben Omar nepochybovali, že obdrží od Maloňana dopis, jehož význam ten Francouz asi nedovede ocenit a který obsahoval veledůležitou šířku - i kdyby ho museli v nejhorším případě odkoupit.
Jak se tento pokus nevydařil, již víme.
Také nás nepřekvapí podrážděnost, kterou byla svírána Jeho Excellence, a jak ve své neméně hrozné a nespravedlivé prudkosti chtěla svalit veškerou vinu nastávajícího nezdaru na Ben Omara.
Stejný důvod měla i ona bouřlivá scéna v hostinském pokoji, naštěstí ovšem nikým nevyslechnutá, při níž se notář domníval, že z ní nevyjde…
"Ano!" opakoval Sauk, "jen tvá nemotornost je toho příčinou!… Nepočínal sis správně!… Ty jsi se dal obelstít

bídným lodníkem, ty, takový notář!… Avšak pamatuj na to, co jsem ti řekl!… Běda tobě, jestli mně ty miliony Kamylka-paši uniknou!…"
"Já vám, Excellence, přísahám…"
"A já ti zase přísahám, že nedosáhnu-li svého cíle, zaplatíš mně to sám… a sice nejvyšší cenou!"
A Ben Omar věděl příliš dobře, že Sauk je muž, který dovede svou přísahu vyplnit.
"Myslíte snad, Excellence," řekl nyní a snažil se ho upokojit, "že ten Antifer je nějaký bídný tvor, nějaký takový politováníhodný felláh, kterého je možné snadno oklamat nebo polekat?…"
"Ať je nebo ne…"
"On je prudký, hrozný člověk… se kterým není žádná řeč…" Mohl klidně dodat: a člověk vašeho ražení, avšak dal si pozor, aby tuto větu neukončil takovým způsobem a to zcela odůvodněně. "Proto myslím," pokračoval dál, "že se budeme muset zříci…" Neodvážil se však tento svůj názor dokončit.
"Zříci!" zvolal Sauk a udeřil rukou do stolu tak rázně, až se zatřásla lampa a její nádržka praskla…, "zříci se těch milionů?"
"Nikoliv… nikoliv… Excellence," pospíšil si s odpovědí Ben Omar. "Zříci se listu… totiž sdělit tomu lodníkovi… délku, kterou mám podle poslední vůle jemu…"
"Aby z toho sám těžil, ne, ty hlupáku, aby běžel vykopat ty miliony?"
Že vztek je špatný rádce, je stará pravda. Sauk, který byl stejně chytrý jako úlisný, konečně pochopil. Utišil se, jak v této chvíli mohl nejvíc, a uvažovalo tomto rozumném návrhu, který Ben Omar navrhoval.
Bylo jisté, že při Maloňanově povaze od něho nic lstí nedostanou a že s ním musí jednat slušnějším způsobem.
Proto Jeho Excellence se svým poníženým společníkem domluvila nový plán, který byl zosnován tak, aby v něm hrál úlohu spoluviníka, totiž aby se zítra objevil u mistra Antifera, sdělil mu zeměpisnou délku ostrova, jak bylo uvedeno v poslední vůli a zároveň zjistil, jaká je zeměpisná šířka. Sauk pak zamýšlel, když se dozví obě data, lodníka předejít a shrábnout jeho podíl. A kdyby to snad nebylo možné, najde už nějaký způsob, aby mohl doprovázet mistra Antifera na jeho průzkumné cestě a přitom by se pokusil zmocnit se jeho pokladu.
Jestli se ostrov nachází v nějakých vzdálených končinách, což je velmi pravděpodobné, může mít plán dobrý výsledek a celá záležitost se může skončit v Saukův prospěch.
A když byl tento plán konečně přijatý, Sauk připojil:
"Spoléhám na tebe, Ben Omare, a žádám tě, abys podle toho jednal…, když ne, pak…"
"Excellence, buďte přesvědčen… Avšak musíte mi slíbit, že si potom smím sám vybrat svou odměnu?…"
"Zajisté…, neboť podle poslední vůle ti tato odměna právem náleží…, avšak jen s tou podmínkou, že ani na okamžik neopustíš mistra Antifera na jeho cestě."
"Vůbec ho neopustím!…"
"Ani já ne… Chci tě doprovázet…"
"A v jaké hodnosti… pod jakým jménem?…"
"V hodnosti nižšího kancelářského úředníka notáře Ben Omara, pod jménem Nazim."
"Vy?…"
A toto "vy" pronesené zoufalým hlasem vyjadřovalo, kolik útisku a trampot očekává nešťastného Ben Omara v blízké budoucnosti!

VIII. KAPITOLA

v níž se odehrává kvarteto bez hudby, jehož se velmi ochotně účastní Gildas Tregomen

Když mistr Antifer přišel před vrata svého domu, rázně je otevřel, vešel do jídelny, sedl si u krbu, ohříval si nohy a nepronesl ani slovo. Enogata a Juhel hovořili u okna, ale on tam nevcházel, jak míval ve zvyku, třeba desetkrát po sobě se ptát, "bude-li už brzo hotova?" Mistr Antifer byl patrně hluboce zadumán. Nepovažoval snad za vhodné sdělit sestře, synovci a neteři, co se mu přihodilo při setkání s Ben Omarem, notářem Kamylka-paši?
Při večeři mistr Antifer, jindy tak hovorný, neustále mlčel. Zapomínal dokonce brát dvakrát z jedné mísy, spokojil se tím, že zůstal u zákusků, mechanicky polykal tucty malých mušlí, které vytahoval z jejich zelené skořápky pomocí dlouhé jehly s měděnou hlavičkou.
Po několika pokusech ho Juhel oslovil, ale on mu neodpověděl. Enogata se ho zeptala, co mu je, ani jí neodpověděl.
"Nu tak, bratře, co je s tebou?" řekla Anna právě v tom okamžiku, když povstal a chystal se do svého pokoje.
"Roste mně zub moudrosti!" odpověděl jí na to.
A každý si v duchu pomyslel, že by to nebylo příliš brzy, kdyby tímto zubem konečně na stará kolena trochu zmoudřel. Neboť si ani dýmku nezapálil, kterou jindy kouřil desetkrát denně na hradbách, ale okamžitě sestupoval po schodech a s nikým se nerozloučil.
"Strýček je nějaký zadumaný," poznamenala Enogata.
"Snad se dozvěděl nějakou novinu!" odtušila Anna a odklízela ze stolu.
"Bylo by záhodno najít Tregomena!" poznamenal Juhel. Skutečně to byla pravda, že mistr Antifer byl dnes sklíčený, znepokojený a svíraný neklidem, jako ještě nikdy od té doby, co očekával určitého posla. Nepostrádal duchapřítomnost, uhlazenost ve svém hovoru s Ben Omarem?.. Jednal správně, když se dělal neoblomným, vzdoroval tomu člověku, místo aby mu lichotil, aby s ním promluvil o hlavních bodech jejich záležitosti, aby si ho hleděl naklonit!… Bylo na místě, že ho častoval názvy jako podvodník, lump, krokodýl a jinými urážlivými jmény? Nebylo by mnohem výhodnější, kdyby místo starosti o své záležitosti raději smlouval, vyčkával podle potřeby, tvářil se, že je

ochoten vydat toto psaní a předstíral, že nezná jeho důležitost a ne za ně žádat v okamžiku rozhořčení zrovna padesát milionů franků? Ovšem bylo docela bez chyby, že takovou cenu mělo a on o tom byl také plně přesvědčen. Ale měl jednat chytřeji, a s větší obratností. A co když notář, tak znevážený, se nebude chtít vystavit znovu podobnému přijetí. Co jestli sbalí svá zavazadla, opustí Saint Malo, a vrátí se do Alexandrie, jak se potom tato záležitost rozhodne? Musel by snad mistr Antifer spěchat za svou zeměpisnou délkou až do Egypta?…
Proto když uléhal, uštědřil si celou spoustu nadávek právem zasloužených. Nepřivřel oči po celou noc. Nazítří si umínil, "že změní plachty", že se pustí po Ben Omarově stopě, aby ho několika dobrými slovy za dnešní surové jednání udobřil a vyjednával s ním o zprostředkování na základě nepatrných ústupků…
Když to tak uvážil a začal se k osmé hodině ranní oblékat, tu patron otevíral zlehka dveře jeho pokoje.
Anna totiž pro něho došla a náš výtečník přišel okamžitě, aby se vystavil sečným ranám svého souseda.
"Co tě sem nese, patrone?…"
"Mořský příboj, příteli," odpověděl Gildas Tregomen a doufal, že tato námořnická fráze vzbudí u tazatele úsměv.
"Mořský příboj?…" opakoval tento drsným hlasem… "Nu dobře, a já jsem odliv, a hned odpluju!…"
"Chystáš se k odchodu?"
"Ano - s tvým dovolením, patrone, anebo třeba i bez něho."
"A kam hodláš jít?"
"Kam chci."
"To se ví, že ne jinam, a řekneš mi, co tam chceš dělat?"
"Chci se pokusit, jestli bych nenapravil nějakou svou hloupost…"
"A může se stát, že ji ještě zhoršíš…"
Tato odpověď, i když byla míněna docela všeobecně, nevyrušila mistra Antifera z klidu. Rozhodl se totiž, že zasvětí svého přítele do své nejnovější situace. Neboť hned nato mu sdělil, přitom ovšem pokračoval ve své toaletě, jak se sešel s Ben Omarem, že má notář úmysl vyloudit na něm tajemnou zeměpisnou šířku, a svěřil se mu se svou nabídkou, ovšem přepjatou, prodat dopis Kamylka-paši za padesát milionů franků.
"Měl smlouvat," odvětil nato Gildas Tregomen.
"Neměl na to čas, protože jsem mu ukázal záda - čímž jsem vlastně nejednal správně."
"Také si to myslím. Tedy tento notář přijel přímo do Saint Mala, aby se na tobě pokusil vylákat to psaní?"
"Ano, místo aby vyhověl svému poslání, které mu bylo uloženo v můj prospěch. Tento Ben Omar je tím naznačeným poslem Kamylka-paši, který je už dvacet let očekávaný."
"Ach tak! Pak je tato záležitost úplně vážná," Gildas Tregomen se nemohl udržet, aby neřekl tuto poznámku.
Mistr Antifer si ho ostře změřil a uštědřil mu takovou přezdívku, že sklopil oči a točil palci, ruce složené na svém kulatém bříšku.
Mistr Antifer právě dokončil toaletu a chápal se klobouku, když vtom se dveře otevřely znovu. V nich se objevila Anna.
"Co zase?…" otázal se bratr.
"Dole čeká jakýsi cizinec a chce s tebou mluvit."
"Jak se jmenuje?"
"Tady je jeho navštívenka."
A Anna mu podala navštívenku, na které byla vytištěna tato slova:
"To je on!" zvolal mistr Antifer. "Kdo?…" vyzvídal Gildas Tregomen.
"Nu, ten Omar… Ach! To jsem opravdu rád?!… Že přichází, je dobré znamení!… Ať vejde!"
"Avšak není sám."
"Že není sám?…" zvolal mistr Antifer. "Kdo je tedy s ním?…"
"Jakýsi mladý muž…, kterého neznám… a který vypadá také na cizince…"
"Aj, tedy jsou dva?… Dobře, i my jsme dva na jejich přivítanou!
Zůstaň tady, patrone!"
"Cože…, ty chceš?…"
Velitelský pokyn přirazil vážného souseda na jeho sedadlo. Jiný pokyn naznačil Anně, že má návštěvníka uvést.
Asi za minutu byli oba uvedeni do pokoje, jehož dveře byly pečlivě přivřeny. Kdyby tajemství, které se mělo odhalit, chtělo uprchnout, muselo by zmizet jen klíčovou dírkou.
"Ach, to jste vy, pane Ben Omare?" vypustil z úst mistr Antifer nenuceným a hrdým tónem, kterého by nepoužil, kdyby osud chtěl a on sám se první objevil v hotelu de l'Union.
"Ano já, pane Antifere," odvětil Ben Omar.
"A ten pán, který vás doprovází?"
"To je můj první písař."
Mistr Antifer a Sauk, který se představil pod jménem Nazim, si vyměnili dost lhostejné pohledy.
"Váš písař je s tím také obeznámen?…" ptal se Maloňan.
"Ano, a proto je pro mně jeho přítomnost v celé naší záležitosti nevyhnutelná!"
"Budiž, pane Ben Omare! A nyní mi řekněte, z jaké příčiny jsem byl poctěn vaší návštěvou?"
"Kvůli novému vyjednávání, pane Antifere, přicházíme… a sice chceme mluvit jedině s vámi," připojil a pohlédl úkosem na Gildase Tregomena, jehož palce se pořád stejně otáčely.
"Gildas Tregomen, můj přítel," představoval ho mistr Antifer, "bývalý patron korábu Charmante Amélie, je také zasvěcen do naší záležitosti, a proto je jeho přítomnost důležitá jako vašeho Nazima…"
Takovým způsobem bylo Saukovi čeleno Tregomenem. Ben Omar proti tomu nemohl nic namítat.

Hned nato usedli všichni čtyři muži kolem stolu, na který položil notář svou tobolku. V pokoji nyní zavládlo ticho, čekalo se, až se tomu nebo onomu zlíbí chopit se slova.
Tím prvním byl konečně mistr Antifer, který přerušil ticho a obrátil se na Ben Omara.
"Váš písař mluví, jak očekávám, také francouzsky?"
"Nemluví," odvětil notář.
"Ale snad aspoň francouzštině rozumí?…"
"Ani to ne."
Neboť tak to bylo ujednáno mezi Saukem a Ben Omarem v naději, že mistr Antifer, když se nebude muset obávat, že mu Nazim rozumí, vypustí z úst některá slova, ze kterých by pak mohli těžit.
"A nyní k věci, pane Ben Omare," pobízel nedbale mistr Antifer. "Máte v úmyslu zahájit rozmluvu u toho bodu, kde jsme ji včera přerušili?"
"Ovšem!"
"Tak mně přinášíte oněch padesát milionů?…"
"Mluvme vážně, pane."
"Ano, mluvme vážně, pane Ben Omare. Můj přítel Tregomen nepatří mezi lidi, kterým se líbí mařit čas zbytečným žvatláním. Není to pravda, Tregomene?"
Patron neměl nikdy vážnější výraz a důstojnější vzezření než nyní, když ponořoval svůj nos do záhybů vlajky - totiž chceme říci, kapesníku - nikdy neznělo jeho troubení vznešeněji a obřadněji.
"Pane Ben Omare," oslovil ho mistr Antifer a snažil se dodat slovům onoho suchého tónu, na který nebyly jeho rty vůbec zvyklé, "bojím se, že mezi námi vzniklo malé nedorozumění… Je tedy především potřeba je odstranit, neboť jinak bychom nedospěli k žádnému dobrému výsledku. Víte, kdo jsem, a já zase vím, kdo jste vy."
"Jsem notář…"
"Notář, který je zároveň poslem nebožtíka Kamylka-paši, na jehož příchod čekáme v naší rodině už dvacet let."
"Odpusťte, pane Antifere, avšak připouštím, že tomu tak skutečně je a musím vás prosit za odpuštění, že jsem nemohl okamžitě přijít…"
"A proč?"
"Protože vím teprve čtrnáct dní, totiž po otevření poslední vůle, za jakých podmínek obdržel váš otec ten list."
"Ach ten list s dvojitým K… Opět se k němu vracíme, Ben Omare?"
"A mou jedinou myšlenkou, když jsem odcházel do Saint Mala bylo, dostat se s vámi do styku…"
"Tedy jedině za tím cílem jste podstoupil svou cestu?"
"Ano, jedině za tímto cílem…"
Při výměně otázek a odpovědí seděl Sauk nepohnutě, tvářil se, jakoby nerozuměl ani jednomu zrádnému slovu z toho, co mezi sebou povídali. Hrál svou úlohu tak dobře, že Gildas Tregomen, který si ho po očku prohlížel, nezpozoroval nic podezřelého v jeho chování.
"Mám k vám, pane Ben Omare," začal znova mistr Antifer "hlubokou úctu, vy ji znáte a proto bych si nedovolil urazit vás nějakým zlehčujícím slovem."
Tvrdil to opravdu s podivným přízvukem, on, který ještě včera nazýval tohoto člověka jmény: "lump, podvodník, mumie, krokodýl" aj.
"Ale nyní," připojil pak, "nemohu si pomoci, abych nepoznamenal, že začínáte lhát…"
"Pane!…"
"Ano…, lhát jako nálodní spižírník, když tvrdíte, že vaše cesta neměla jiný účel než si se mnou promluvit vzhledem k tomu listu!"
"Mohu vám na to přísahat," pronesl notář a zvedl ruku.
"Dolů s těmi kleštěmi, starý Omare!" zvolal mistr Antifer, který se už začal rozčilovat přes svůj pevný úmysl. "Vím velmi dobře, proč jste přišel!"
"Myslíte…"
"A od koho přicházíte…"
"Od nikoho, mohu vás ujistit…"
"Ano, přicházíte… od nebožtíka Kamylka-paši."
"Ten už je deset let mrtev!"
"Na tom nezáleží! Dnes jste za účelem vykonání jeho poslední vůle u Pierra Servana Mala Antifera, syna Thomase Antifera, kterému máte přikázáno nikoliv odebrat tento dopis, nýbrž sdělit čtyři cifry…"
"Čtyři cifry?…"
"Ano… čtyři cifry zeměpisné délky, které jsou nutné k doplnění šířky sdělené Kamylkem-pašou asi před dvaceti lety mému hodnému otci!"
"Pěkně na něj útočí!" řekl si potichu Gildas Tregomen a třepal kapesníkem, jako kdyby dával námořní znamení pobřežním telegrafům.
Lhostejnost domnělého písaře se pořád neměnila, ačkoliv nemohl pochybovat o tom, že mistr Antifer je informován o jejich záležitosti.
"A vy, pane Ben Omare, jste chtěl zaměnit svou úlohu a pokusit se mně uloupit mou rovnoběžku…"
"Uloupit?!"
"Ano… uloupit!… A bezpochyby se sám zmocnit toho, co vlastně patří mně!"
"Pane Antifere," namítal Ben Omar zmateně, "věřte mně… kdy byste mně byl dal ten list… byl bych vám také sdělil ty cifry…"

"Přiznáváte se tedy, že ty cifry znáte?"
Notář byl v úzkých. Ačkoliv byl velmi obratný ve vymýšlení vytáček, přece cítil, že ho protivník drží v klepetech a že je proto lepší se poddat, jak to ostatně také včera se Saukem ujednal. Proto, když nyní mistr Antifer řekl: "Nuže, s otevřeným hledím, pane Ben Omare! Dost už toho vyhýbání se, nyní konečně přirazte ke břehu…"
Notář odpověděl: "Budiž!"
Otevřel svou tobolku na listiny a vyndal z ní pergamenový list prorytý řádky velkého písma.
Byla to poslední vůle Kamylka-paši, složená, jak už bylo řečeno ve francouzské řeči, kterou mistr Antifer brzy poznal. Když ji přečetl a sice hodně hlasitě, tak že Gildasovi Tregomenovi z ní neušlo ani slůvko, vyndal malý zápisník z kapsy, aby si do něho vepsal zeměpisnou délku ostrova, ty čtyři cifry, za které by byl dal za každou po jednom prstu pravice. A jako kdyby už byl na svém luggru a měřil výšku slunce, zvolal:
"Pozor, patrone!"
"Pozor," opakoval Gildas Tregomen, neboť i on vyndal z hloubky své kapsy ve vestě zápisník.
"Zaznamenat!…"
A je třeba říci, že si tuto drahocennou délku - 54°57' na východ od pařížského poledníku, zaznamenal s co možná největší péčí.
Nyní vrátili pergamen notáři, který jej opět zastrčil do přihrádky své tobolky, kterou si pak zasmušilý písař Nazim vstrčil pod paži, stejně tak lhostejně, jako by snad byl starý Žid z doby Abrahamovy, který by seděl ve shromáždění Francouzské akademie.
Nyní měla zabočit jejich rozmluva k těm bodům, které nejvíce zajímaly Ben Omara a Sauka. Mistr Antifer, když takto znal délku i šířku ostrova, neměl žádné jiné přání než rychle vyhledat oba směry na mapě, aby našel pevné místo, kde se tyto křižují. Vždyť tento jeho spěch byl zcela oprávněný. Proto povstal a nikdo se nemohl zmýlit, co znamená stručné slůvko na odchod, které mu vyklouzlo z úst, ani to znamení rukou, naznačující dveře. Sauk a Ben Omar nemohli pochybovat, že je žádá, aby se vzdálili.
Patron oba sledoval velmi bdělým pohledem a usmíval se. Nicméně nebyl ani Nazim ani notář ochotni povstat. Že jim dal hostitel na srozuměnou, aby se vytratili ze dveří, bylo očividné. Avšak snad mu nerozuměli anebo rozumět nechtěli.
Ben Omar ostatně dost popletený, dobře pozoroval, že ho Sauk velitelským pohledem vybízí, aby se nyní vytasil s poslední otázkou. Proto musel ihned jednat a proto také promluvil:
"Nyní, když jsem splnil své poslání, které mně ukládala poslední vůle Kamylka-paši…"
"Pak nám nezbývá, než se navzájem zdvořile rozloučit," odvětil mistr Antifer, "nechci, milý pane Ben Omare, abyste vy a váš písař Nazim zmeškali vlak…"
Saukova noha začala bušit do podlahy v dvoučtvrtečním taktu, a protože se díval na hodinky, bylo možné se domnívat, že spěchá.
"Jestli snad musíte také odevzdat zavazadla," pokračoval mistr Antifer, "pak nesmíte s časem moc plýtvat…"
"Tím méně," přidal k tomu patron, "protože na naší stanici s tím nejsou nikdy hotovi."
Nyní se konečně Ben Omar rozhodl ujmout se slova, vztyčil se trochu a řekl se sklopenýma očima:
"Odpusťte, ale mně se zdá, že jsme si ještě neřekli všechno, co jsme si říci chtěli…"
"Oh ano, právě naopak, všechno, pane Ben Omare, já ze své strany nemám potřebu se vás zeptat už na nic."
"Mně však dosud zbývá jedna otázka na vás, pane Antifere…"
"To mne překvapuje, pane Ben Omare, ale jestli myslíte, že se musíte ptát, tak se vyslovte."
"Sdělil jsem vám cifry délky označené v závěti Kamylka-paši…"
"Přesně tak, a já s přítelem Tregomenem jsme si je také zapsali a sice dvakrát do našich zápisníků…"
"Ovšem, avšak i vy ze své strany mně máte sdělit zase šířku zaznamenanou ve vašem listě…"
"V listu poslaném mému otci?…"
"Ano, právě v tom."
"Odpusťte, pane Ben Omare," odvětil nato mistr Antifer a svraštil obočí, "copak vám nebylo přikázáno přinést mi dotyčnou délku?…" "Ano, a tento příkaz jsem také vyplnil…"
"Se vší ochotou a úslužností, jak musím uznat. Ale já nikde nevidím, ani v poslední vůli, ani v listě, že bych byl povinen říci vůbec někomu
cifry zeměpisné šířky, které byly svěřeny pouze mému otci!"
"Avšak!"
"Avšak, jestli máte z té příčiny nějaký důvod, mohli bychom si o něm pohovořit…"
"Já myslím…" namítal notář…, "že mezi čestnými lidmi…" "Mýlíte se, milý pane Ben Omare. Čest nemá v naší záležitosti žádný úkol, třebaže si ji navzájem prokazujeme… "
Bylo zřejmé, že netrpělivost mistra Antifera ustoupila rozčilení, a že se toto také projevilo na jeho zevnějšku. Protože Gildas Tregomen si přál zamezit nějaké srážce, běžel rychle otevřít dveře, aby uspíšil odchod obou hostů. Sauk se ani nehnul. Také se nesměl, ve svém dvojnásobném úkolu písaře a cizince neznajícího francouzsky, dokud mu jeho pán nedal znamení k odchodu.
Ben Omar povstal ze židle, přetřel si čelo, urovnal na nose brýle a promluvil hlasem člověka, který se smiřuje s tím, čemu nemůže zabránit:
"Tak vy, pane Antifere, jste úplně rozhodnut, nesvěřit se mi s tím…"
"Tím určitěji, pane Ben Omare, poněvadž list Kamylka-paši uložil otci rozhodné mlčení v tom ohledu, a můj otec přenesl tuto povinnost zase na mne."
"Tak dobře, pane Antifere," řekl nyní Ben Omar, "alespoň ode mě přijměte dobrou radu!"
"A jakou?"

"Abyste nepokračoval ve své záležitosti."
"A proč ne?"
"Poněvadž byste se mohl potkat na své cestě s člověkem, schopným vám zkomplikovat vaše dny života…"
"A s kým asi?…"
"Se Saukem, vlastním synem bratrance Kamylka-paši, který byl vyděděn ve váš prospěch, ale není takový, aby…"
"A vy znáte toho Sauka, pane Ben Omare?"
"Nikoliv…" odpověděl notář, "ale vím, že je to strašný člověk…"
"Tak dobře, jestli se s ním někdy potkáte, s ním, s tím vaším Saukem, vyřiďte mu ode mne, že se posmívám jemu a veškeré té saukovštině v Egyptě!"
Nazim nepohnul ani brvou. Mistr Antifer vyšel na pavlač a volal dolů:
"Anno!"
Notář zamířil ke dveřím a tentokrát ho také následoval Sauk, který převrhnul vzteky židli, měl sto chutí mu pomoci co nejrychleji dolů a srazit ho ze schodů.
Když došel Ben Omar k samému prahu, najednou se zastavil a oslovil mistra Antifera, kterému se neodvážil pohlédnout do tváře. "Jistě se pane ještě pamatujete na jednu podmínku v poslední vůli Kamylka-paši?…"
"Na kterou, milý Ben Omare?"
"Na tu, která mi ukládá povinnost vás doprovázet až na místo, kde si můžete vyzvednout svůj odkaz, a vyčkat tam, až budou ty tři sudy vykopány…"
"No dobře, tak mne budete doprovázet, pane Ben Omare." "Proto je záhodno, abych věděl, kam půjdete…"
"Však se to dozvíte, až tam přijedeme."
"A je-li to snad někde na konci světa?…"
"Tak to bude až na konci světa."
"Nu budiž… Ale musím vám říci, že se nemohu obejít bez svého prvního písaře…"
"Ať je podle vaší vůle, a já si budu pokládat za čest, že cestuji s ním stejně jako, že cestuji s vámi."
A nahnul se přes zábradlí a volal na Annu podruhé velice drsným hlasem, který zcela jistě nasvědčoval tomu, že jeho trpělivost je už u konce.
Nyní se konečně objevila Anna.
"Posviť těmto pánům na schodech," poručil jí Antifer.
"To je tedy ovšem znamenité!… Vždyť je již jasný den!" namítala Anna.
"Nu, posviť přece!"
Po takovém výslovném a bezohledném vyzvání, aby opustili tento příbytek, vyšli Sauk a Ben Omar z tohoto málo pohostinného domu, jehož dveře byly za nimi bouřlivě přivřeny.
Nyní se zmocnila mistra Antifera zběsilá veselost, s jakou se mohl jen zřídkakdy ve svém životě vykázat. Neboť skutečně, kdyby ani dnes nebyl veselý, kdy vlastně měl být?
Už ji konečně má, tu svou zpropadenou délku s takovou netrpělivostí stále očekávanou. Nyní mohl uskutečnit to, co dosud pro něho bylo pouhým snem! Zmocnit se báječného bohatství nezáviselo nyní na ničem jiném, než na rychlosti, s jakou bude hledat ostrov, na němž ho toto bohatství očekává!
"Sto milionů… sto milionů!" opakoval stále.
"To znamená tisíckrát sto tisíc franků!" objasňoval patron.
V tomto okamžiku se už mistr Antifer nemohl ovládnout a skákal hned na jedné noze, hned na druhé, krčil se, vzpřimoval, podpíral si boky, točil se jak opravdový gyroskop, ne však v téže rovině a konečně provedl námořnický tanec, který v repertoáru veselých kOmarádů dostal různá a zároveň významná jména.
A strhnul pak do tohoto víru těžkou hmotu přítele Gildase Tregomena, přinutil ho točit se s takovou ohnivostí, že se dům otřásal až do posledních základů.
A přitom zpíval tak hlučně, až tabulky skla v oknech řinčely:

Už ji mám…
tu dél…
Už mám dél…
ku, ku!
Mám ji mám… tu vzác… vzácnou
dél-ku-ku-ku

IX. KAPITOLA

ve které je na mapě atlasu mistra Antifera pečlivě podškrtnuto jedno místo červenou tužkou

Zatím co se mistr Antifer bavil touto skočnou, navštívila Enogata společně s Juhelem radnici a faru. Civilní úředník na radnici, který měl na starost sňatky - starý dobrák vyvolený k tomu, aby připravoval líbánky - jim ukázal jejich ohlášky přibité na vývěsní tabuli. Na faře jim vikář slíbil zpívanou mši, slavnostní řeč, hudbu, slavné zvonění, zkrátka všechny možné svatební obřady.
Jak byli bratránek a sestřenice šťastni, že obdrželi dispens od arcibiskupa! S jakou netrpělivostí, špatně utajovanou Juhelem a skromnější u Enogaty, očekávali den 5. dubna, vynucený na váhavém strýci! Starali se jen o své přípravy, o výbavu, o nábytek a o výzdobu pěkného pokoje v prvním patře, který šlechetný Tregomen každý den doplnil nějakou

zbytečností, kdysi zakoupenou v městech ležících na Ranci - a mezi jiným i malou soškou Panny Marie, která kdysi zdobila kabinu Charmante Amélie, a kterou chtěl snoubencům věnovat jako svatební dar! Copak nebyl jejich důvěrníkem, a copak by našli lepšího, bezpečnějšího tajemníka svých nadějí, svých plánů do budoucna? Vážený patron jim třeba dvacetkrát denně, při každé příležitosti, opakoval:
"Dal bych za to, kdovíco, kdyby váš sňatek byl už uzavřen… kdyby jej už starosta a farář potvrdili…"
"A proč, milý Gildasi?" zeptala se zvědavě dívka, která tím byla trochu polekaná.
"Přítel Antifer je opravdu velký podivín, kdykoliv si zasedne na svého koníčka doprostřed těch svých milionů!…"
Stejný názor měl také Juhel. Jsme-li závislí na strýci, jinak výborném muži, avšak trochu výstředním, nemůžeme si být nikdy zcela jisti, dokud nebylo před starostou proneseno svatosvaté "ano".
A pak u námořnických rodin se nesmí mařit čas. Buď zůstaneš svobodný, jako například mistr obchodní lodi a patron korábu, anebo se oženíš, kdy je to dovolené a možné. Že Juhel musí co nevidět nastoupit službu podkapitána na trojstěžníku obchodní firmy Baillifa, bylo všem známé. Zde mu nadcházejí měsíce, možná i celá léta plavby po moři na tisíc mil daleko, od ženy a dětí, jestliže Bůh jejich manželský svazek jimi požehná, neboť je známé, že svým požehnáním nešetří u manželů ve vojenských a obchodních přístavech! Enogata, která sama byla dcerou námořníka, se smířila s myšlenkou, že delší plavby jí odvedou manžela daleko, ale nikdy ji také nenapadlo, že by tomu mohlo být jinak. To byl další důvod, aby nepromarnili ani jeden den, neboť je život tolikrát a na tak dlouho od sebe odloučí…
O této jejich budoucnosti hovořil mladý kapitán se svou nevěstou, když dokončili svá poslání a vstupovali domů. Byli však nanejvýš překvapeni, když spatřili z domu odcházet dva cizince, kteří kráčeli rychle kupředu a divoce se rozháněli rukama. Co asi tito lidé dělali u mistra Antifera? Juhel měl zvláštní pocit, že se přihodilo něco neobyčejného.
A hned tomu také úplně uvěřil, když s Enogatou zaslechli hluk v prvním patře a improvizovanou píseň, jejíž refrén zaléhal až do nejposlednější části hradeb.
Neztratil strýček zdravý rozum? Nepřeskočilo mu kolečko stálým bádáním a přemýšlením o zeměpisné délce? Není snad zachvácený nějakou mánií nebo velikášstvím, tedy alespoň mánií bohatství?…
"Co se mu stalo, tetičko?" zeptal se Juhel Anny.
"Váš strýček, děti, tam nahoře tančí."
"Ale vždyť by sám nebyl s to, aby tak otřásal celým domem?"
"To je Tregomen!"
"Jakže, Tregomen tančí také?…"
"Jako rozumný, aby se našemu strýčkovi neprotivil," poznamenala, velmi správně Enogata.
Všichni tři vystoupili do prvního poschodí a když viděli mistra Antifera tak vyskakovat, museli si okamžitě myslet, že byl zachvácen náhlou pomateností, zvlášť když ho slyšeli ze všech sil neustále opakovat:

Už ji mám…
svou dél… Už mám dél… ku ku!

A hodný Tregomen, červený, udýchaný a blízko mrtvice s ním zároveň notoval:

Už má délku-ku!…

V tom se Juhelovým mozkem zakmitl šťastný nápad. Kdo byli ti dva cizinci, které viděl odcházet z domu?… Nepřišel snad konečně ten pašův posel přinášející neštěstí?…
Mladík zbledl, zachytil strýčka při jednom jeho skoku a zvolal:
"Strýčku, už ji máte?…"
"Ano, už ji mám!…"
"Má ji," mumlal Gildas Tregomen.
A klesl na židli, která se pod ním rozpadla, protože nemohla odolat takovému silnému nárazu.
Za několik okamžiků, když si Antifer oddechl, se Juhel a Enogata dozvěděli všechno, co se od včerejška přihodilo, tedy od příchodu Ben Omara a jeho písaře, o pokusu vymámit list Kamylka-paši, o obsahu poslední vůle, o zeměpisné délce určující konečně místo ostrova, kde je zakopáno to bohatství… Mistr Antifer se nyní může shýbnout a vyzdvihnout si je!
"Eh! strýčku, vědí-li nyní tato dvě individua, kde je to teplé hnízdečko, mohou je pohodlně vybrat ještě dřív než k němu přijdete."
"Tuhle, už je mají, milý hochu," zvolal mistr Antifer a pokrčil rameny. "Ty myslíš, že jsem tak naivní a hned jim sdělím, kde je klíč od nedobytné pokladny?…"
Nato Gildas Tregomen přísvědčil zavrtěním hlavy.
"Od nedobytné pokladny skrývající… jmění jednoho sta milionů!"
Slova "milionů" měl mistr Antifer tak plná ústa, že by ho to málem zadusilo.
Velice se však zklamal, když si myslel, že toto sdělení bude přijato nadšeným výkřikem. Cože? Zlatý déšť, na který by Danae žárlila, déšť diamantů a drahokamů se chrlil na nepatrný domek v ulici des Hautes-Salles, a nikdo ani nenatáhl ruku, aby jej zachytil, neprorážel střechy, aby se z něho neztratila ani nejmenší kapka?
Bylo tomu však jinak. Po frázi kypící miliony, tak vítězoslavně pro nesené jejich majitelem, následovalo mrazivé ticho.
"Co to!" zvolal a prohlížel si všechny jednoho po druhém, nejdříve sestru, pak synovce, neteř a přítele, "co to, že se všichni najednou stavíte tak, jako by vanul protivítr."
Avšak přes všechno jeho mluvení nikdo neměnil svůj pohled.

"Cože," opakoval znovu mistr Antifer, "já vám zde oznamuji, že jsem bohatý jako opravdový Kroesus, a že se vrátím z Eldorada obtížený zlatem, až se pod ním budu sklánět k zemi a kolik ho nenajdete ani u nejnabobovatějšího naboba, a vy mně ani nepadnete na prsa, abyste mi blahopřáli?…"
Žádná odpověď. Nebylo vidět nic jiného než sklopené zraky, odvrácené tváře…
"Tak co, Anno?…"
"Ano, bratře," odpověděla nyní sestra, "je to zajisté pěkné jmění." "Pěkné jmění! Víc než tři sta tisíc franků denně na jídlo po celý rok!
A co ty, Enogato, zdá se ti také pěkným jměním?"
"Můj Bože, strýčku," odvětila dívka, "není ani potřeba tak velké bohatství…"
"Já tě znám… já znám tvoji písničku!… Bohatství nepřináší štěstí! - Je váš názor také takový, pane kapitáne zámořské plavby?" zeptal se nyní strýc výslovně synovce.
"Můj názor je ten," odpovídal Juhel, "že ten Egypťan vám měl také odkázat titul paši, neboť takové ohromné bohatství bez titulu…"
"Ha…, ha!… Antifer paša!…" prohodil s úsměvem patron.
"Nyní řekni ty," zvolal mistr Antifer tónem, jakým se poroučí spustit stěžejní plachtu na nižší ráhno, "řekni, bývalý patrone Charmante Amélie - máš k tomu v zásobě také nějaký úšklebek?…"
"Já, milý příteli!" odpovídal Gildas Tregomen. "Chraň Pán Bůh a jsi-li ty nadšený tím, že jsi stonásobným milionářem, pak ode mne přijmi sto milionů poklon."
Proč vlastně přijala celá rodina s tak chladnou tváří jásot hlavy rodiny? Kdo ví, jestli už Antifer nesnil o jiných vznešených partiích pro synovce a neteř? Anebo dokonce odkládal sňatek Enogaty s Juhelem, ačkoliv ta zpropadená délka jej zastihla před 6. dubnem? Avšak má-li se říci pravda, tak právě tato nejistota trpce rmoutila Enogatu a Juhela, Annu a Tregomena.
Tregomen si tedy umínil okamžitě přinutit přítele, aby se k tomu vyjádřil. Je vždy lépe vědět, čeho se držet. Alespoň zapředou řeč a během hovoru přivedou toho hrozného strýce k rozumu a vyvedou ho z jeho potřeštěných snů.
"Dovol, milý příteli," začal Tregomen, "mysleme si, že už je máš, ty miliony…"
"Myslet si, že je mám? A proč bych si to jen myslel?…"
"Nuže dejme tomu, že je skutečně máš… Takový řádný muž, jako ty, zvyklý na skromný život, co s nimi bude dělat?"
"To, co se mu zlíbí," odpověděl suše mistr Antifer.
"Nekoupíš si snad celé Saint Malo, jak očekávám…"
"Celé Saint Malo, celý Saint Servan a celý Dinard, bude-li mně libo, dokonce i tu směšnou říčku Ranci, která nemá vodu, dokud ji do ní mořský příboj nevžene!"
Věděl, že když se bude posmívat Ranci, dotkne se tím slabin patrona, který po této řece projížděl sem a tam celých dvacet let.
"Budiž!" odsekl Tregomen a kousal se do rtů. "Avšak nebudeš potom jíst ani o kousek víc, a nevypiješ ani o skleničku víc, dokud si nezakoupíš nějaký nový žaludek…"
"Koupím si, co budu chtít, ty sladkovodní žábo, a bude-li mně někdo odporovat, najdu-li odpor i mezi svými…"
Toto poslední platilo oběma snoubencům…
"… tak je sním, všech těch sto milionů, sám je rozházím, proměním v dým a uhlí, a Juhel s Enogatou nedostanou ani vindru z těch padesáti milionů, které jsem jim jednou hodlal odkázat…"
"Je lepší říci ,sto milionů oběma dohromady, příteli."
"Pročpak?"
"Nu proto, že se vezmou…"
Tím se dotkli nejpalčivější otázky.
"Hola, patrone!" zvolal mistr Antifer bouřlivým hlasem. "Vylez se podívat do hlavního koše, jsem-li zde!"
To znamenalo, že posílá Gildase Tregomena k šípku - ovšem obrazně - neboť aby taková hmota vylezla až na vrchol stěžně bylo bez pomoci jeřábu zcela nemožné.
Nikdo, ani Anna, ani Juhel ani Enogata se neodvážili vmísit do rozhovoru. Na mladíkově bledé tváři bylo možné zpozorovat, že přemáhá svůj vztek takřka se chystající propuknout.
Avšak patron nebyl takový, aby je opustil na širém moři, a proto se přiblížil k příteli a řekl:
"Nu a co s tvým slibem…"
"S jakým slibem?…"
"Že dáváš svolení k jejich sňatku…"
"Totiž… jestliže do té doby nepřijde moje délka, když však přišla…"
"Tím víc máš důvodů, aby jsi pojistil jejich štěstí…"
"Zajisté, patrone, zajisté… Enogata si vezme prince…"
"Najde-li totiž nějakého…"
"A Juhel princeznu…"
"On žádnou nedostane!" odpověděl Gildas Tregomen, když už vyčerpal všechny námitky.
"Oh ano, až bude mít jmění padesát milionů!"
"Tak si mu ji jen najdi…"
"Budu hledat… a také najdu… V Gothonském almanachu je jich dost!…"
Chtěl vlastně říci "Gothajském", když měl v úmyslu jako tvrdošíjná a neoblomná palice, zamilovaná do svých plánů, smísit šlechtickou krev s krví rodiny Antiferů.
Nechtěl ostatně dál pokračovat v rozmluvě, která by se mohla špatně skončit, rozhodnutý nepovolit toto manželství,

dal na srozuměnou - a sice dost jasně - že si přeje zůstat v pokoji sám a připojil, že do oběda není pro nikoho doma.
Gildas Tregomen uznal za vhodné mu neodporovat a všichni odešli do síně v přízemí, aby se tam společně poradili.
Tato malá společnost byla opravdu celá zoufalá a mladé dívce kanuly z očí slzy. Tohle vyrušilo Gildase Tregomena z klidu.
"Nevidím rád pláč," vyjádřil se hned… "ani pláč ze zlosti, má drahá!"
"Co dělat, drahý příteli, když je všechno ztraceno!… Náš strýček se nedá ohnout… To nesmírné bohatství mu ještě víc pomátlo hlavu…"
"Je to tak," připojila Anna, "a když si můj milý bratr něco umíní…" Juhel nepromluvil. Procházel se sem a tam po síni, rozkládal rukama a svíral je v pěst. Najednou se obrátil a zvolal:
"Ostatně, on není mým pánem!… Nepotřebuji tedy jeho svolení k sňatku… Jsem již plnoletý."
"Avšak Enogata ještě není," poznamenal na to patron, "a jako poručník se může proti tomu vzepřít…"
"Nu… a pak jsme všichni na něm závislí!" přidala Anna se sklopenou hlavou.
"Podle mého názoru by bylo lepší," radil nyní Gildas Tregomen, "neodporovat mu.. Neboť je také možné, že ho ta mánie opustí, nejdřív, když budeme naoko souhlasit."
"Máte pravdu, pane Tregomene," přisvědčila Enogata, "neboť mnohem více získáme, jak alespoň očekávám, povolností než násilím."
"Ostatně," poznamenal rychle patron, "vždyť je ještě nemá, ty své miliony!…"
"Zajisté," přisvědčova1 Juhel, "a přes jeho šířku a délku se mu do toho může vložit nějako zlo! Může to trvat delší čas…"
"Delší čas…" zašeptala dívka.
"Bohužel ano, má drahá Enogato, to máme z toho odkládání!…
Ach ten náš zlý strýček!…"
"A zlořečená kořist, kterou slibuje ten zlořečený paša!" láteřila Anna. "Měla jsem je uvítat koštětem."
"Domluvili by se s ním jinak," namítal Juhel "a ten Ben Omar, který očekává z této záležitosti zvláštní výtěžek, by mu nikdy nedal pokoj!"
"Strýček se tedy vydá na cesty?" zeptala se Enogata.
"Jak se zdá, ano," odpověděl Gildas Tregomen, "neboť už nyní zná zeměpisnou polohu ostrova!"
"Já ho budu doprovázet," řekl Juhel.
"Ty Juheli?…" zvolala dívka.
"Ano… je to nevyhnutelné… Chci být s ním, abych zamezil jeho přehmatům.. abych ho přivedl opět nazpět… Kdyby se v cizině zdržel dlouho."
"Máš pravdu, milý hochu," chválil jeho úmysl patron.
"Kdo ví, kam až se dá svést za tím pokladem, a jakému neštěstí se nevystaví…"
Enogata zesmutněla, avšak pochopila, že jeho dobré srdce mu vnuklo tento nápad, a možná, že takovým způsobem se dlouhá plavba vlastně zkrátí?…
Mladý kapitán ji těšil, jak uměl, že jí bude často psát…, že ji bude informovat o všem, co se jim přihodí… Anna ji zatím neopustí, ani patron Tregomen…, který ji bude učit odříkání.
"Jen se na mne spolehni, milá dcero," odpověděl na to patron velmi dojatě. "Vynasnažím se, abych tě obveseloval… Jistě jsi ještě neslyšela o cestách Charmante Amélie…"
"Ne, Enogata o nich dosud neslyšela, neboť Tregomen se o nich před mistrem Antiferem neodvážil mluvit.
"Nu tak dobře, budu ti o nich vyprávět… Je to velmi zajímavé… Tak nám aspoň uběhne dlouhá chvíle… A jednoho krásného dne pak spatříme našeho milého přítele vracejícího se domů s miliony pod paží… anebo s prázdným pytlem… a náš statný Juhel odskočí z domu okamžitě na faru… neboť já vás nikdy nebudu zdržovat… Chceš-li, dám si již za jejich nepřítomnosti ušít svatební oblek a budu jej každé ráno zkoušet…"
"Hola!… patrone?"
Tento známý hlas zachvěl všemi přítomnými.
"Aha, volá mne," prohodil Gildas Tregomen.
"Co od vás asi chce?…" řekla zvědavě Anna.
"Tak nikdy nevolá, když se zlobí," připomenula Enogata.
"Ano, nikdy," přisvědčoval Juhel, "a jeho hlas prozrazuje spíš netrpělivost než vztek…"
"Tregomene… pojď sem!"
"Už jdu…" volal patron.
A hned nato vzdychalo schodiště pod jeho těžkou chůzí.
V nejbližším okamžiku již mistr Antifer před ním otevíral dveře do svého pokoje, v němž se důkladně uzavřel. Přitáhl ho až ke stolu, na kterém byl rozložen atlas s planiferickou mapou, podal mu kružítko a řekl:
"Tu máš!"
"Co, toto kružítko?…"
"Ano!" přisvědčil Antifer úsečně. "Ten ostrov…, víš…, ten ostrov s miliony…, jsem chtěl najít zde na mapě…"
"A nenašel jsi?…" zvolal Gildas Tregomen tónem prozrazujícím ani ne tak překvapení jako spíš uspokojení.
"Kdo ti to říká?" bránil se mistr Antifer. "A proč by zde ten ostrov nebyl, nešťastný člověče?"
"Nu tak…, je zde?…"
"Zdali zde je… Ujišťuji tě, že je… Avšak já jsem tak rozčilen… ruka se mi chvěje… kružítko mne pálí v prstech… nemohu s ním projíždět po mapě."
"Tak chceš, abych s ním jezdil já?" "Ano, jsi-li toho ovšem schopen…" "Oh!" usmál se Gildas Tregomen.

"Kdo ví! Bývalý lodník na řece Ranci!… Avšak zkus to… uvidíme… chytni dobře kružítko… a nyní jeď jeho koncem po padesátém čtvrtém poledníku - nebo ještě lépe po padesátém pátém, neboť ostrov má ležet na padesátém čtvrtém stupni a padesáti sedmi minutách…"
Cifry zeměpisné délky se mu již ubožákovi pletly.
"Padesátém sedmém stupni a padesáti čtyřech minutách?…," opakoval Tregomen a rozevíral oči.
"Ne… hlupáku!" vykřikl mistr Antifer… "Právě naopak… Nu tak…, už to máš!"
Gildas Tregomen postavil konec kružítka na mapu na západní straně.
"Cože!" okřikl ho přítel. "Ne na západě… Na východ od pařížského poledníku…, rozumíš…, nešťastníku!… Na východ…, na východ!…"
Gildas Tregomen byl tímto okřikováním a láteřením tak omámen, že tuto práci nemohl správně provést. Oči se mu kalily, jako by temným stínem, kapky potu se mu perlily na čele, mezi prsty se mu pak chvělo kružítko, jako se chvěje palička elektrického zvonku.
"No tak, chytni konečně ten padesátý pátý poledník!" křičel zuřivě mistr Antifer. "Začni nahoře a sestupuj až k místu, kde najdeš dvacátou čtvrtou rovnoběžku!"
"Dvacátou čtvrtou rovnoběžku?…" blábolil Gildas Tregomen. "Ano!… Ten člověk mne přivede předčasně do hrobu! Nu ano… a na tom místě, kde se obě křižují, má být ten ostrov."
"Má ležet ostrov…"
"No tak… sestupuješ už?…"
"Ano, sestupuji…"
"Oh! Ty nemehlo!… Vždyť vystupuješ!"
Je nutné přiznat, že patron vůbec nevěděl, kde je, a že se zdál být ještě méně schopný než přítel, aby tuto hádanku rozhodl. Oba byli nadmíru rozčileni, a jejich nervy se chvěly jako struny kontrabasu ke konci ouvertury. Mistr Antifer se div nezbláznil. Chytil se poslední možnosti, která mu zbývala:
"Juheli!" volal zvonivým hlasem tak, jako by použil hlásnou troubu.
Mladý kapitán se okamžitě objevil. "Co si přejete, strýčku?"
"Juheli… kde je ostrov Kamylka-paši?"
"Tam, kde se křižuje ona délka se šířkou…"
"Dobře… tak jej hledej…"
Bylo možné si skoro domyslet, že mistr Antifer svou známou frázi doplní připojením obvyklého:
"A dones!"
Juhel nepotřeboval žádné vysvětlení. Strýcův zmatek ho dostatečně poučoval, co se stalo. Uchopil tedy do ruky, která se netřásla, kružítko, položil jeho konec na začátek padesátého pátého poledníku na severní části mapy a sledoval jeho směr, sestupoval stále níž a níž.
"Povídej, přes co jedeš!" poroučel mistr Antifer.
"Hned, strýčku," odpověděl ochotný Juhel.
A nyní začal:
"Země Františka Josefa v Ledovém moři."
"Dobře."
"Barentsovo moře."
"Dobře. "
"Novaja Zemlja."
"Potom?…"
"Karajské moře."
"A pak?…"
"Severní část asijského Ruska."
"Kterými městy projíždíš?…"
"Nejdřív Jekatěrinburgem."
"Na to…"
"Aralským jezerem."
"Jdi dál!"
"Rhivon a Turkestánem."
"Kam přijdeš nyní?…"
"Hned! Do Herátu v Persii."
"Jsme již na místě?…"
"Ano! V Maskatu na jihovýchodním výběžku Arábie."
"V Maskatu?" zvolal mistr Antifer a sklonil se nad mapu.
A skutečně se padesátý pátý poledník a dvacátá čtvrtá rovnoběžka křižovaly na území maskatského imáma, v mořské úžině u Ormuzu, tvořící vstup do Perského zálivu, dělícího Arábii od Persie.
"Maskat!" opakoval mistr Antifer.
"Maskot?" opakoval za ním Tregomen, protože toto slovo dobře nezaslechl.
"Ne Maskot… nýbrž Maskat, patrone!" vyrazil ze sebe Antifer, přičemž se jeho ramena zdvíhala smíchem skoro až k uším.
Celkem vzato, neměli doposud nic jiného než jen přibližné místo, neboť toto bylo určeno jen celými stupni a na minuty se zatím nedbalo.

"Tak tedy v Maskatu to je?"
"Ano, strýčku… tak asi sto kilometrů od něho."
"A nemohl bys to určit přesněji?…"
"Proč ne, strýčku."
"No tak dělej, Juheli…, rychle!… Nechtěj, abych samou netrpělivostí pukl!"
Kdyby se rozpálil kotel do takového stupně, pak by se mohlo zcela jistě očekávat jeho brzké prasknutí.
Juhel vzal zase do ruky kružítko, vypočítal délku a šířku na minuty a dosáhl toho, že mohl místo určit s takovou přesností, že by omyl nepřesahoval ani tři kilometry.
"Tak co?…" ptal se Antifer.
"Strýčku, ostrov neleŽÍ zrovna na území maskatského imáma, ale spíš o něco víc na východ v Ománském zálivu."
"Chvála Bohu."
"Proč… Chvála Bohu?" divil se Gildas Tregomen.
"Protože hledáme ostrov, a ten přece nemůže být uprostřed pevniny, ty starý převozníku Charmante Amélie!"
Toto slovo bylo proneseno podivným hlasem dost nespravedlivě, neboť koráb není žádný převoznický prám.
"Zítra," připojil po chvt1i mistr Antifer, "zahájíme přípravy pro náš odjezd."
"Máte pravdu," souhlasil Juhel a byl plně rozhodnutý, že nebude strýci v ničem odporovat.
"Podíváme se, nekotví-li v Saint Malu nějaká loď, odjíždějící do Port Saidu."
"To by byl nejlepší způsob naší dopravy, neboť nám nesejde na dni…"
"To nikoliv!… Nikdo mi můj ostrov zatím nevyloupí!"
"To by musel být prohnaný šibal," poznamenal Gildas Tregomen, avšak tato jeho poznámka byla přijata novým pokrčením ramen mistra Antifera.
"Ty pojedeš se mnou, Juheli," řekl potom.
"Ano, strýčku," odpověděl mladý kapitán zrovna tak, jak si to už promyslel.
"A ty také, patrone!"
"Já?…" zvolal Gildas Tregomen.
"Ano… ty!…"
Obě slova byla pronesena tak velitelským tónem, že se jeho hlava musela sklonit shora dolů na znamení souhlasu.
A on se vlastně již těšil na to, jak bude moci využít Antiferovy nepřítomnosti a bavit ubohou Enogatu vyprávěním o cestách Charmante Amélie na sladkých vodách Rance!

X. KAPITOLA

v níž se stručně vypravuje o cestě na parníku Steersman z Cardiffu ze Saint Mala do Port Saidu

21. února opustil při ranním příboji anglický parník Steersman (Lodivod) břeh Saint Malo. Byl to uhelný parník se zatížením devíti set tun z cardiffského přístavu, určený k převáženi uhlí z Newcastlu do Port Saidu. Tento parník se obyčejně nezastavoval v žádném přístavu. Ale tentokrát byl k tomu donucen následkem malého poškození, totiž malé trhliny v kondenzátorech. Ale místo aby přistál v Cherbourgu, změnil kapitán směr na Saint Malo, a chtěl při té příležitosti navštívit starého přítele. Po osmačtyřiceti hodinách mohl parník zase vyplout na moře a v době, kdy my na něj obracíme pozornost čtenářů, měl už mys Fréhel za sebou třicet mil k severovýchodu.
A proč obracíme pozornost právě na tento parník s nákladem uhlí, ačkoliv jich po kanálu La Manche projíždí ne jeden, ale na sta, kterých Spojené království Velké Británie používá k vyvážení výtěžků svých uhelných útrob skoro do všech částí světa?
Proč?… Protože byl na jeho palubě mistr Antifer a s ním Juhel a s oběma Gildas Tregomen. Jak to, že vstoupili na anglický parník, ačkoliv mohli mít pohodlnější jízdu ve vagonech Západovýchodní společnosti a spacích vozech orientálního rychlovlaku? Vždyť máme-li ke všem kozlům a ďasům přinést z nějaké cesty sto milionů, pak zajisté nekoukáme na výlohy a popřejeme si všemožné pohodlí!
Totéž by byl také vykonal mistr Antifer, legatář bohatého Kamylka-paši, kdyby se mu nebyla naskytla příležitost, cestovat příjemněji.
Kapitán Cip, velitel Steersmana, byl totiž starým známým mistra Antifera. Tento Angličan neopomenul také za své zastávky navštívit Maloňana, a že byl velmi vítán v domě na ulici Hautes-Salles, se rozumí samosebou. Když se dozvěděl, že se přítel chystá na cestu do Port Saidu, nabídl mu, a určil při tom mírnou cenu, svou loď, Steersman. Byla to řádná loď, která urazila při klidném moři jedenáct uzlů za hodinu a nepotřebovala víc než jen třináct, čtrnáct dní, aby proběhla těch pět tisíc pět set mil, dělících Velkou Británii od konce Středozemního moře. Třeba však přiznat, že Steersman nebyl upraven pro cestující. Ale námořníci nebývají mnoho vybíraví. Vždy se najde nějaká prázdná kabina a pak se měla celá jízda dokončit bez jakéhokoliv přesedání - což mělo do sebe četné výhody.
Nyní snadno pochopíme, že se mistr Antifer dal okamžitě zlákat. Být uzavřen v nějakém vagonu po tak dlouhou jízdu, to se mu také příliš nezamlouvalo. Podle jeho náhledu bylo příjemnější strávit dvě neděle na pořádné lodi, uprostřed čerstvých mořských vánků, než sedět šest dní uvnitř ujíždějící bedny a dýchat při tom saze, kouř a molekuly prachu. S ním Juhel úplně souhlasil, méně však patron, jehož plavební území se omezovalo pouze na vodstvo Rance. Počítal na to, že bude moci největší část cesty vykonat po železnicích západní a severní Evropy, ale přítel rozhodl jinak. Na dni tady nesejde. Přijdou-li tam za měsíc nebo za dva, bude ostrov pořád tam, totiž na naznačeném místě. Nikdo to místo nezná - vyjímaje ovšem mistra Antifera, Juhela a Gildase Tregomena. Proto poklad zakopaný už třicet let ve své skrýši, označené dvojitým K nebude v žádném nebezpečí, když se o několik neděl opozdí…

Proto také přijal mistr Antifer, ačkoliv jinak velmi spěchal, návrh kapitána Cipa ve jménu přátel a sebe, a to byl také jediný důvod proč jsme na Steersman obrátili pozornost našich čtenářů.
Je tedy už známo, že si mistr Antifer, jeho synovec a přítel Tregomen, zásobeni slušnou sumou zlata, kterou patron uschoval ve svém opasku, opatřeni výtečným chronometrem, jemným sextantem "ukazovatele počasí", potřebného k jejich budoucímu pozorování a mimoto rýčem a motykou, určenými k vyhrabání země na ostrově, zakoupili cestovní lístky na parníku s nákladem uhlí.
Byla to důkladná loď se znamenitým velením, s mužstvem, dvou mechaniků, čtyř topičů a deseti lodníků. Patron Charmante Amélie musel překonat svůj odpor, odvážit se na zámořskou jízdu a vzdorovat vzteku Neptuna, toho, který nikdy neodpověděl na okouzlující smích říčních nymf. Mistr Antifer mu uložil, aby svázal jejich zavazadla a uložil je na palubě Steersmana, ale on se při tom neodvážil ani k sebenepatrnější poznámce. Z obou stran bylo vyměněno dojemné Au revoir (Na shledanou), Enogata byla sevřena do Juhelova náručí, Anna se rozdělila mezi bratra a synovce, a Gildas Tregomen se musel přemáhat, aby nerozdrtil ty, kteří se odvážili do jeho náručí… Konečně bylo slíbeno, že jejich nepřítomnost se na dlouho neprotáhne, a že neuplyne ani šest týdnů a celá rodina se zase sejde v ulici Hautes-Salles… A pak se dá mistr Antifer ať už jako milionář nebo ne, přinutit a svolí k hanebně přerušenému sňatku… Loď přijala nyní směr na západ a mladá dívka ji sledovala až do okamžiku, kdy její stěžeň zmizel z obzoru.

Jak to, zapomněl snad Steersman na dvě osoby - nemálo důležité - které měly za úkol doprovázet legatáře Kamylka-paši?
Notář Ben Omar a Sauk, jinak zvaný Nazim, skutečně nebyli na palubě. Zmeškali snad odjezd?…
Zkrátka, příčinou toho bylo, že nebylo možné přimět egyptského notáře, aby nastoupil cestu na parníku. Na své cestě sem, totiž z Alexandrie do Marseille onemocněl, že tomu nemohl vzdorovat – ani sám notář. Proto ho choroba přinutila dát se dovézt do Port Saidu a odtud… kam, ovšem nevěděl… mu bylo slíbeno, že bude moci použít pozemských cest, aby se vyhnul jízdě na moři. Sauk se tomu neprotivil ani slovem, rovněž mistr Antifer neuznával ze své strany za nutné, mít Ben Omara za svého společníka. Proto se spokojil tím, že mu určil dostaveníčko koncem téhož měsíce v Suezu, ovšem nezmínil se mu, že se odtamtud pojede do Maskatu… Takovým způsobem mohl notář děkovat tomu, že se nemusel podrobit vzteku toho nespolehlivého živlu.
Mistr Antifer ještě přidal:
"Uložil-li vám váš klient, abyste byl přítomen při vykopávání pokladu jakožto vykonavatel poslední vůle, budiž. Ale když nás okolnosti nutí cestovat společně, držme se jen každý sebe, jmenovitě: když nemám velkou chuť se s vámi ani s vaším písařem blíže seznámit."
V této poznámce, podané tak mile, bylo možné poznat našeho neomaleného Maloňana.
Následkem toho opustili Sauk a Ben Omar Saint Malo dříve než vyplul Steersman a z toho důvodu také nemohli být mezi cestujícími kapitána Cipa - čehož ovšem nikdo na světě nelitoval. My ostatně víme, že by notář nezmeškal držet se mistra Antifera, předně ze strachu, aby neztratil svou odměnu, nebude-li při vykopání pokladu, a za druhé proto, že byl pobízen Saukovou neoblomnou vůlí. Přijel také do Suezu dříve než on a dost nedočkavě ho tam čekal.
Prozatím plul Steersman plnou parou podél francouzského pobřeží. Nebyl příliš nemilosrdně zmítán jižními větry, protože byl částečně chráněn blízkostí země. Gildas Tregomen si toho jaksepatří považoval. Sliboval si, že bude z této cesty těžit, že si bude všímat mravů a zvyklostí různých zemí, kam ho osud zavede. Poněvadž však byl tentokrát poprvé na širém moři, obával se, aby nebyl navštíven mořskou nemocí. Pohlížel zvědavým a zároveň bázlivým zrakem na obzor, kde splývalo moře s oblohou. Nestavěl se ani jako zkušený námořník, náš milý patron, aniž vzdoroval zmítání a kymácení se lodi rychlou chůzí po palubě parníku. Proto usedl na zádi na palubní lavičku, a opíral se nebo spíš se pevně držel jejích opěradel, a oddal se s neskrývanou rezignací svému osudu, což zavdalo jen podnět k zlomyslným žertům nemilosrdného Antifera.
"Nu, tak, patrone, jak se daří?…"
"Až dosud si nemusím příliš stěžovat."
"Eh! Eh!… dosud je to ještě jako plavba po sladkých vodách, neboť jedeme pořád podél pobřeží, tak že se plným právem můžeš domnívat, že jsi na Charmante Amélii na těch těsných vodách Rance! Ale až se dostane loď napospas severním větrům, začne se moře pořádně ošívat, a pak jsem si jist, že ani tobě nezbude chvilka k témuž výkonu."
"Já nemám blechy, příteli."
"To se jen tak říká, počkej až na oceánu, až vyjedeme z průplavu…" "Myslíš, že budu nemocný?"
"A důkladně, za to ti ručím."
A mistr Antifer, jak známo, měl zcela zvláštní způsob dostat někomu něco do hlavy. Proto také Juhel uznal za svou povinnost opravit neblahý účinek jeho předpovědi a řekl:
"Strýček přehání, pane Tregomene, nebudete nemocný ani tolik, jako…"
"Jako morče?… A to je mé jediné přání," odpověděl patron a ukazoval na dvě tři ryby, mořské šašky, které kozelcovaly v brázdě za Steersmanem.
Navečer doplula loď až k poslednímu výběžku Bretaňska. Poněvadž se dostala do Fourského průplavu, hájeném návrším Ouessantu, neměla příliš vzbouřené moře, ačkoliv vál vítr proti nim. Cestující šli spát mezi osmou a devátou hodinou, zatímco v noci minula loď výběžek Saint Mathieu, malý brestský přístav, Duarnenezský záliv, Seinskou úžinu a proplula na jihozápad Iroiskou úžinou. Patronovi se v noci zdálo, že je nemocný, že už měl bezmála vypustit duši. Naštěstí to byl pouhý sen. Ráno, ačkoliv se loď zmítala z jednoho boku na druhý, kolébala se zepředu dozadu, klesala do prohlubně vln a znovu vystupovala na jejich hřbet, aby pak opětně sklesla, vyšel časně na palubu. Protože když už mu bylo souzeno, aby ukončil lodnickou dráhu mořskou plavbou, chtěl si alespoň všechno řádně uložit v paměti. Ano, právě se objevil na posledních stupních podpalubního schodiště na přídi, z kterého se vynořil až po pás. A koho

že to uviděl sedět na mříži větradla, bledého a jako bez krve?
Samého mistra Antifera - ano opravdového mistra Pierra Servana Mala Antifera, který byl tak zmalátnělý jako titěrná lady, když jede za bouře přes úžinu z Boulogne do Folkestonu.
A co při tom užíval za pozemské a námořnické kletby! A jak zaklel, až se hory zelenaly, popadnul dech mezi vrhnutím, když pohlédl do klidné, červené přítelovy tváře, který necítil, jak bylo patrné, ve svých vnitřnostech žádnou úzkost.
"Tisíc hromů a láter!" křičel. "Kdo by si to byl pomyslel? Že jsem nevkročil na loď už deset let…, já, mistr obchodní lodi… jsem nyní zničen hůř, než takový patron nákladní bárky…"
"Vždyť… já nejsem churavý," osmělil se poznamenat Gildas Tregomen s obvyklým dobráckým úsměvem ve tváři.
"Ty že nejsi!… A proč nejsi?…"
"Sám se tomu divím, příteli."
"A přece tvoje Rance není ani trochu podobná tomuto Iroiskému moři v době jihozápadního bouřlivého větru!"
"To se ví, že ne!"
"A ve tváři nejsi změněný ani trochu!"
"Je mi líto, protože vidím, že se ti to nezdá být vhod," odpověděl Gildas Tregomen.
Můžete si představit ještě většího dobráka na celém našem božím světě?
Musíme rychle poznamenat, že nemoc mistra Antifera byla jen přechodná. Ještě dříve než Steersman dorazil k mysu Ortegal na severozápadním pobřeží Španělska, nedostal se tedy ještě ani z vod zálivu Gascogne tak zuřivě zmítaného velkými vlnami Atlantického oceánu, Maloňan zdomácněl a opět přivykl moři. Přihodilo se mu, co se velmi často stává také jiným, i nejlepším námořníkům, když nežili nějaký čas na moři. Nicméně se tím cítil dost uražen ve své sebelásce a viděl, že patron Charmante Amélie, velitel kocábky na říčce, nebyl postižen mořskou nemocí, zatímco jemu se při ní zobracely naruby všechny vnitřnosti.
Byla to hrozná noc, kdy Steersman při velkém vlnobití přejížděl Corogne a Perrol. Kapitán Cip už měl úmysl vjet do přístavu a možná, že by se byl k tomu rozhodl, kdyby se mistr Antifer nebyl vyslovil, aby jen vydrželi. Kdyby se delší dobu omeškávali, znepokojoval by se vzhledem k suezskému parníku, který zajíždí do Perského zálivu jen jednou měsíčně. V době rovnodennosti je se vždy co obávat takového špatného počasí, kterému se nelze vyhnout. Proto je lépe se ho tolik nebát, když není vidět zřejmé nebezpečí pro další plavbu.
Steersman pokračoval tedy v plavbě v dost velké vzdálenosti od skalnatého pobřeží Španělska. Zanechal po levém boku záliv Vigo a tři homole označující vjezd do něho, a potom malebné portugalské pobřeží. Druhý den pozorovali po pravici skupinu ostrovů Berling, kterou narychlo vytvořila Prozřetelnost,. aby tam mohly být rozžíhány ohně oznamující lodím blížícím se ze širého moře blízkost pevniny.
Snadno si lze domyslet, že se během dlouhých a ničím neukracovaných chvil nemluvilo o ničem, než o důležité záležitosti, o neobyčejné cestě a jejich jistých výsledcích. Mistr Antifer opět nabyl své mravní i tělesné síly. S roztaženýma nohama a očima upřenýma na obzor měřil palubu káznými kroky zpytuje, máme-li už vše říci, neobjeví-li se na dobráckém patronově výrazu nějaká známka nemoci, která se u něho nechtěla pořád vyskytnout.
A pak se na něj obracel s těmito slovy:
"Jak se ti líbí oceán?"
"Je to mnoho vody, kOmaráde!"
"To bych řekl… o něco víc než v tvé Ranci!…"
"Nepochybuji, ale to ještě není důvod, abychom zlehčovali řeku, která má nicméně také své půvaby!…"
"Já ji nezlehčuji, patrone…, já jí pohrdám."
"Strýčku," ozval se také Juhel, "nesmíme pohrdat ničím, a řeka má také svůj význam…"
"Tak jako nějaký ostrov!" poznamenal Gildas Tregomen.
Při tomto slově vzpřímil mistr Antifer uši, protože ho toto slovo ťalo do živého.
"Zajisté," zvolal, "jsou ostrovy, kterým se sluší dát přednost…, například zrovna mému!"
Tato připomínka úplně prozrazovala, čím se Bretoncův mozek zabýval - přisvoj ovací připomínka, jako by byl jeho. Vždyť mu tento ostrov v Ománském zálivu náležel legálním dědictvím!
"A když už mluvíme o našem ostrově," připojil, "zaznamenáváš pokaždé chod našeho chronometru, Juhe1i?"
"Zajisté, strýčku, a nikdy jsem neměl v ruce dokonalejší přístroj." "A co tvůj sextant?"
"Buďte ubezpečen, že se vyrovná chronometru."
"Chvála Bohu, vždyť nás také stály oba dost peněz!"
"Mají-li úkol zaopatřit nám miliony," poznamenal moudře Tregomen, "pak se nesmíme ohlížet na jejich cenu…"
"Dobře jsi to řekl, patrone!"
A skutečně se také nad ní ani nepozastavovali. Chronometr byl zhotoven v dílnách Bregneta - a s jakou přesností, by tady bylo zbytečné vykládat. A sextant se vyrovnal chronometru, a kdo s ním obratně zacházel, určoval úhly skoro přesněji než na vteřinu. Co se toho týká, nebyl v lepších rukách než v rukách mladého kapitána. Pomocí obou těchto přístrojů bylo umožněno určit zeměpisnou polohu ostrova s největší přesností. A jestli měl mistr Antifer i jeho dva přátelé plné právo spoléhat na své nástroje, tím méně naopak důvěřovali, a to vším právem, Ben Omarovi, vykonavateli poslední vůle Kamylka-paši. Častěji o něm mluvili, a jednou řekl strýc synovci:
"Ten Omar mně nějak nevoní, a také jsem si umínil, že nad ním budu pořádně bdít!"
"Kdo ví, jestli se s ním v Port Saidu shledáme?" odpověděl nato patron v pochybnosti.
"Cože!" zvolal mistr Antifer zlostně. "On na nás bude čekat nejen týdny, ale měsíce, když by bylo potřeba!… Nepřišel ten darebák do Saint Mala přímo za tím účelem, aby na mně vymámil zeměpisnou délku?"
"Strýčku, jistě neuděláte chybu," přisvědčoval Juhel, "když věnujete tomu egyptskému notáři bdělý zrak. Podle mého za mnoho nestojí, a musím se přiznat, že i jeho písař Nazim není o mnoho lepší."

"To si myslím také já, Juheli," připojil patron, "protože ten Nazim má zrovna tak vzezření písaře, jako já vzezření…"
"Prvního milovníka u operety," vpadl mistr Antifer a otáčel v zubech špičku své dýmky. "Dokonce, ten ‚písař' ani nevypadá, že by dovedl skládat úřední spisy… Podle všeho není v Egyptě nic divného, když takoví panáčkové mají vzezření hodnostářů, a nosí po nich ostruhy i vousy… Škoda, že neumí francouzsky!… Pak bychom ho mohli přinutit k žvatlání."
"K žvatlání, strýčku? Pokud jste nevytáhl mnoho z jeho pána, z jeho písaře nedostanete víc. To mně můžete věřit. Myslím, že by bylo záslužnější starat se spíš o toho Sauka…"
"Jakého Sauka?…"
"Přece synovce Kamylka-paši, strýčku, toho, který byl vyděděn ve váš prospěch…"
"Ať se mi jen postaví do cesty, Juheli, já ho důkladně poučím. Má snad poslední vůle formální vadu?… No tak, co by chtěl ten potomek pašů, odřezal bych mu ty jeho ohony, jen by to fiklo!"
"Však přece, strýčku…"
„Ó, bojím se ho zrovna tolik, jak toho Ben Omara, a nepůjde-li ten tvůrce smluv poctivou cestou…"
"Dej si na něj pozor, příteli!" radil Gildas Tregomen. "Protože zbavit se ho nemůžeš… Má právo a zároveň také povinnost tě doprovázet na cestě za pokladem…, následovat tě až k samotnému ostrovu…"
"K mému ostrovu, patrone!…"
"No ať… tedy k tvému ostrovu!… Závěť to výslovně nařizuje, a protože mu také patří odměna jedno procento…, čili milion franků."
"Milion štulců do zad!" zvolal Maloňan, jehož popudlivost se při myšlence na tak ohromnou odměnu náležející Ben Omarovi vzbouřila.
Rozmluva byla přerušena ohlušujícím pískáním. Steersman, který se blížil k zemi, vplouval mezi mys Saint Vincent a skálu strmící proti mysu v širém moři. Kapitán Cip nikdy neopomenul, aby neposlal klášteru přilepenému na výši strmé skály - pozdrav, který mu převor splácel otcovským požehnáním. Několik starých mnichů se objevilo na nádvoří, a parník hojně požehnaný objel roh skály a nastoupil směr k jihovýchodu.
V noci, pluli podél pobřeží několik mil, a spatřili Kadixské ohně a vnikli do Trafalgarského zálivu. Časně ráno, když se už na jihu zdvihal Spartelský maják, vjížděl Steersman do Gibraltarské úžiny, a napravo zanechával nádherné vrcholky Tangeru ozdobené krásnými vilami bělajícími se mezi listovím stromů a nalevo návrší nastavená za Tarifou jedno nad druhým.
Když vyjížděl z této úžiny na širé Středozemní moře, pustil se kapitán Cip do rychlejšího tempa a přibližoval se k marockému pobřeží. Zahlédl Ceutu hrdě se vypínající na skále jako španělský Gibraltar, zanechal mys na jihovýchodu a po čtyřiadvaceti hodinách měl také za sebou ostrov Alboran.
Byla to rozkošná plavba, při níž byli cestovatelé potěšováni velebným rozhledem, když loď ujížděla podél afrického pobřeží. Neexistuje větší malebnost, větší různotvárnost, než kterou tvoří toto panoráma v pozadí s pohořím v harmonických obrysech, s mnohonásobnými zářezy pobřeží, s přímořskými městy, které se neočekávaně vynořují za vysokými skalami, a se zelenou obrubou v tomto středozemském podnebí i v zimě. Jestlipak patron oceňoval, jaksepatří, tyto přirozené krásy a srovnával je s obzory na své zamilované Ranci mezi Dinardem a Dinare? Co pociťoval, když viděl Oran, s vyčnívající homolí, na níž je strmý hrad, Alžír rozestavený amfiteatrálně nad svou citadelou, Storu, která se ztrácí mezi skalami velkolepých tvarů, Bugii, Philippeville, Bon, napůl moderní a napůl antickou, která se krčí v pozadí zálivu? Zkrátka, jak byl Gildas Tregomen naladěn, když viděl takové nádherné pobřeží odkrývající se jeho zrakům? Je to historická záhada, která není a snad také nikdy nebude objasněna.
Steersman míjel La Kalle, vzdaloval se pomalu tuniskému pobřeží a přijal směr k mysu Bon. K večeru 5. března se na obzoru v pozadí pronikavě bílé oblohy vynořovaly obrysy Karthaga právě, když slunce zapadalo mezi hustými mlhami. V noci pak parník rozrýval východní část Středozemního moře, které se prostírá až k samému Levantu.
Počasí bylo velmi příznivé. Občas sice prudké nárazy větru, ale ostatně velmi klidné, že bylo vidět do daleké vzdálenosti. Právě v takovém pěkném počasí ukázal ostrov Pantellaria svůj strmý vrch - starou vyhaslou sopku, která se však mohla kdykoliv rozbouřit. Ostatně celá část moře od mysu Bon až po nejzazší končiny řeckého archipelu je ve svých základech vulkanická. Jedny ostrovy se tam objevují, jiné ztrácejí - jako Santorin, ostrov Julia a zajisté velký počet jiných.
Proto Juhel správně poznamenal:
"To je dobře, že si Kamylk-paša nevybral některý z těchto ostrůvků k uschování svých pokladů!"
"Zajisté… že je to dobré… dokonce výtečné!" odpověděl na to mistr Antifer.
A jeho tvář najednou zbledla při myšlence, že by jeho ostrov mohl také povstat z moře neustále zmítaného vulkanickými silami. Naštěstí byl Ománský záliv zabezpečením proti takovéhle možnosti. V něm se neděly takové převraty a proto stojí ostrov dosud na místě, který určují známá data zeměpisné délky a šířky.
Po proplutí mimo ostrovy Gozzo a Maltu se nyní Steersman blížil přímo k egyptským břehům. Kapitán Cip už v dálce rozeznával Alexandrii. Konečně obepluli síť četných ústí Nilu, rozložených jako vějíř mezi ústím Rosettou a Damiettou, a ohlašovali svůj vjezd do Port Saidu ráno dne 7. března.
Suezský průplav se v té době teprve kopal, protože byl otevřen až roku 1869. Proto se musel parník uchýlit k Port Saidu. Zdejší domy stavěné po evropsku, zámečky se špičatými věžemi, vynořily se tu fantastické vily pod francouzským vlivem, v úzkém pruhu písčité pevniny uzavřené mořem, průplavem a Menzalehským jezerem. Spadlé listí částečně vynořilo úrodnou prsť, na způsob hradeb, které slouží za procházku městu, kterému neschází nic, ani kostel, ani nemocnice, ani přístaviště. Svými malebnými stavbami se staví v popředí Středozemního moře a jeho jezero je poseto zelenými ostrůvky, mezi nimiž klouzají rybářské bárky. Tento částečný přístav velikosti dvou set třiceti hektarů je hájen oběma náspy, západní délky tří tisíc pěti set metrů s majákem, druhým východním, kratším o sedm set metrů.

Mistr Antifer a jeho druhové se rozloučili s kapitánem Cipem s hojnými díky za pozornost, které se těšili na jeho lodi, a následujícího dne nastoupili na krátkou cestu železnicí, spojující tehdy Port Said se Suezem.
Bylo jim líto, že průplav nebyl toto léto ještě dokončen. Jízda po něm by Juhela jistě zajímala, a Gildas Tregomen by se mohl alespoň domnívat, že pluje zase po své Ranci, mezi úzkými a vinoucími se břehy, ačkoliv zjev Amerského a Ismailského jezera je méně bretaňský než Dinau a orientálnější než Dinard.
A co mistr Antifer?… Pomýšlel na to, aby se obdivoval těm divům? Nikoliv! Neobdivoval se ani přírodním divům, ani těm, za které máme děkovat lidskému géniu. Pro něho na celém světě neexistovalo nic jiného než ostrov v Ománském zálivu, jeho ostrov, který hypnotizoval celou jeho bytost, jako knoflík z lesknoucího se kovu.
Také na Suezu, tomto městě, které nyní zaujímá v zeměpisném slovníku vynikající místo, neviděl nic zvláštního. Mnohem víc si za to všiml dvou osob. Jedné, která se rozplývala v přepjatých poklonách, zatímco druhá se nedala vyrušit z orientální vážnosti. Byli to Ben Omar a Nazim.

XI. KAPITOLA

ve které se Gildas Tregomen vyjádří,
že se mistr Antifer ke konci života ještě zblázní

Notář Ben Omar, který vykonával poslední vůle, a jeho písař, se skutečně dostavili na místo setkání. Určitě by neopomenuli se sem dostavit. Do Suezu přijeli před několika dny a můžeme si snadno představit jejich netrpělivost, když se nemohli dočkat Maloňana.
Na znamení mistra Antifera se nehnuli z místa ani Juhel ani Gildas Tregomen. Všichni tři se tvářili, jako by se rádi chtěli vymknout rozmluvě,. která je nezajímala.
Ben Omar se k nim přiblížil jevící stále tu úslužnost, na kterou byl zvyklý.
Ale oni se netvářili, že by si jeho přítomnosti povšimli.
"Konečně…, pane…," osmělil se pronést notář a vyjádřit v hlase nejlaskavější lichocení.
Mistr Antifer se k němu otočil hlavou, pohlížel na něho a tvářil se určitě tak, jako by ho nepoznával.
"Pane…, to jsem já…," opakoval notář a poklonkuje.
"Kdo…, vy?"
A nemohl jasněji říci: "Který čert mně byl dlužen tohoto uprchlíka z hrobu mumie!"
"No já…, jsem to…, Ben Omar…, notář z Alexandrie… Nepoznáváte mně?…"
"Poznali jsme někde tohoto pána?" ptal se mistr Antifer.
Zeptal se tak svých přátel a přitom přimhouřil oko, skřípal zuby hned na pravé a hned na levé straně!
"Mně se zdá, že ano," odvětil Gildas Tregomen, který se slitoval nad notářovou nejistotou. "Je to Ben Omar, s nímž jsme měli potěšení seznámit se v Saint Malu."
"Ach vida…," odvětil na to mistr Antifer, jakoby mu tato vzpomínka přišla zdaleka, velmi zdaleka. "Už si vzpomínám… Ben Omar… Ben Omar?"
"Tak je to."
"No a co…, tady děláte?"
"Jakže… co tady dělám? Čekám na vás, pane Antifere!"
"Na mne čekáte?…"
"Ovšem…, zapomněl jste snad?… Na dostaveníčko odložené do Suezu?…"
"Dostaveníčko?… A za jakým účelem?" ptal se mistr Antifer, přetvařující mistrně své překvapení, kterým byl notář celý popletený.
"Za jakým účelem?… No, kvůli závěti Kamylka-paši… Kvůli těm odkázaným milionům…, kvůli ostrovu…"
"Já myslím, že byste měl říci kvůli mému ostrovu!"
"Tedy… kvůli vašemu ostrovu… Zmiňuji se o tom pouze proto, abych vás ujistil… a poněvadž mně závěť ukládá…"
"Ach už vím, pane Ben Omare… Tak vás vítám…, pěkně vítám…, pěkně vítám!…"
A i když se s ním nerozloučil slovem "na shledanou" dal Juhelovi a patronovi rameny znamení, aby ho následovali.
Ale když se chtěli od stanice vzdálit, zadržel je notář:
"Kde hodláte v Suezu nocovat?" ptal se jich.
"V nějakém hotelu," zamumlal mistr Antifer.
"Nehodil by se vám hotel, kde jsem se ubytoval s písařem Nazimem?…"
"Na tom nezáleží, ať je to ten nebo onen! Pro těch čtyřiadvacet hodin, co se zde zdržíme!…"
"Čtyřiadvacet hodin?…" divil se Ben Omar hlasem prozrazujícím živý nepokoj. "Ještě nejste na konci své cesty?…"
"Kdepak," odvětil mistr Antifer, "ještě nás čeká důkladná plavba."
"Plavba?…" zvolal notář, který zbledl, jakoby se už nyní pod jeho nohama kolébala lodní paluba.
"Ano, plavba, kterou vykonáme s vaším dovolením na parníku Oxus, který popluje do Bombaje."
"Bombaje!"
"A který vyjede pozítří ze Suezu. Zvu vás tedy, abyste jel s námi, neboť vaše společnost je nám předepsána."
"No a kde je ten ostrov?" vyzvídal notář se zoufalým pohybem. "Je tam, kde má být, pane Ben Omare!"
Na to se mistr Antifer s Juhelem a Tregomenem odebral do nejbližšího hotelu, do kterého byla také brzy donesena jejich nepatrná zavazadla.
V následujícím okamžiku se Ben Omar vrátil k Nazimovi a pozorovatel by zřejmě poznal, že ho domnělý písař přijal málo úctyhodně. Ach, jak by byl rád i navzdory 1 procenta z milionů, kdyby se totiž nebál Saukových hrozeb, poslal k čertu i

legatáře i závěť Kamylka-paši, i onen neznámý ostrov, kvůli jehož vyhledání musí proběhnout několik pevnin a moří!
Když bylo Maloňanovi sděleno, že Suez byl pojmenován podle Arabů Soueys a podle Egypťanů Kleopatris, pospíšil si okamžitě s odpovědí:
"Vzhledem k tomu, proč sem přijíždím, je mi to všechno zcela lhostejné!"
Navštívit několik mešit, starodávných, bezvýrazných budov, několik míst, z nichž nejzajímavější byla procházka po písčitém pobřeží před domem u moře, u kterého sídlil generál Napoleon Bonaparte, na to tento neklidný člověk vůbec nepomýšlel. Ale Juhel uznal, že nemůže lépe strávit těch čtyřicet osm hodin odpočinku, než když si prohlédne město, obydlené patnácti tisíci lidmi, jehož nepravidelné hradby jsou velmi nedbale udržovány.
Následkem toho trávil s Gildasem Tregomenem čas tím, že probíhali ulicemi a uličkami, prohlíželi si přístaviště, kde mohlo nalézt místo pět set lodí s hloubkou šestadvaceti metrů, kde byly bezpečny před severozápadními větry, které tady po celou dobu vanou.
Suez se vyznamenával slušným námořním obchodem již před tím, než byl průplav projektován, pomocí železničního spojení s Káhirou a Alexandrií. Svou příznivou polohou u zálivu téhož jména - zálivu zabíhajícího mezi egyptské pobřeží a isthmus do dálky jednoho sta osmdesáti šesti kilometrů - vládne toto město celému Rudému moři a jeho rozvoj, ačkoliv byl zdlouhavý, je nicméně pro budoucnost zajištěn.
Ještě jednou opakujeme, že to všechno bylo mistru Antiferovi úplně lhostejné. Mezitím co se oba přátelé procházeli ulicemi, neopouštěl ani na krok rozkošný břeh zařízený pro procházky. Je třeba přiznat, že byl stále pozorován. Jednou to byl Nazim, podruhé Ben Omar, kteří jej nespouštěli z očí, ačkoliv ho nikdy neoslovili. On se ovšem tvářil, jakoby si nevšímal tohoto střežení. Seděl na lavici zadumaný, nevšímající si ničeho v blízkosti, neboť těkal očima po obzoru Rudého moře a snažil se ho zrakem proniknout. A častěji, když jeho fantazie byla uchvácena fixní myšlenkou, domníval se, že vidí ostrov - svůj ostrov - vynořovat se v dáli, z jižních mlh…, výsledkem divu, který se často uskutečňuje v končinách těchto skalnatých břehů - zázračný účinek optického klamu.
11. března konečně ráno ukončil Oxus všechny své přípravy k odjezdu a naložil potřebný náklad uhlí, aby mohl projet Indickým oceánem, ovšem s příslušnými zastávkami.
Není tedy divu, že mistr Antifer, Juhel a Gildas Tregomen nastoupili na loď již před svítáním, a že Ben Omar se Saukem se tam objevili brzy po nich.
Tento velký parník, určený spíše pro obchodní náklad, byl také přizpůsoben pro převoz osob, většinou do Bombaje, neboť málokteří vystupovali v Adenu a Maskatu.
K jedenácté hodině stál Oxus úplně přichystán a vyjel z podlouhlých suezských úkrytů. Vanul právě dosti svěží vítr ze severozápadu, chýlící se spíše k západu. Poněvadž cesta měla trvat celých čtrnáct dní následkem několikeré zastávky, objednal Juhel kabinu se třemi postelemi určenou k tomu, aby si mohli podle libosti za dne odpočinout a v noci klidně spát.
Není třeba připomínat, že Sauk a Ben Omar obsadili druhou kabinu, z které se notář velmi zřídka a jen nakrátko vzdaloval, mistr oznámil hned nešťastnému notáři s onou šetrností námořnického medvěda, kterou se vyznačoval:
"Jedeme sice oba společně, pane Ben Omare, avšak přece každý sám pro sebe… Já se budu starat o sebe, vy se starejte také jen o sebe… Stačí, že jste tady, abyste mohl potvrdit zmocnění se majetku, a až to bude vykonáno, doufám, že už nebudu mít nikdy potěšení se s vámi vidět ani na tomto světě, ani na onom!"
Poněvadž Oxus ujížděl ze zálivu chráněného vysokým isthmem byla plavba dost klidná, skoro jako na nějakém jezeře. Ale když vjel do Rudého moře, zasahovaly ho studené vánky, panující dost surově na arabských pláních. Následkem toho se silně zmítal, tak že většina cestujících onemocněla. Nazim se nezdál být nakažen touto nemocí - ani mistr Antifer, ani jeho synovec, ani konečně Gildas Tregomen, který takto působil svou osobou čest sdružení sladkovodních lodníků. Ale notář jí byl tak postižen, že se dá těžko vylíčit jeho sklíčenost. Neobjevil se ani na palubě, ani ve společném salonu, ani v jídelně. Bylo ho slyšet vzdychat v jeho kabině, a nikdo ho nespatřil po celou cestu. Lépe by mu bývalo, kdyby konal tuto jízdu v úkolu mumie. Výtečný patron zachvácen soustrastí k tomuto ubohému muži, ho několikrát navštívil - což nikoho nepřekvapí, kdo zná jeho dobré srdce. Zato mistr Antifer nemohl odpustit Ben Omarovi, že mu chtěl uloupit jeho délku a krčil proto jen rameny, když se Gildas Tregomen snažil ho obměkčit vzhledem nešťastného cestovatele.
"Nuže, patrone," řekl mu skřípaje pravou čelistí, aby mohl nato zaskřípat levou, "tak ten tvůj Omar má už duši na jazyku?"
"Už mu mnoho neschází."
"Vyřiď mu tedy mou poklonu!"
"Příteli…, nepůjdeš se k němu podívat…, ani jedenkrát?"
"Ano, patrone, půjdu…, avšak teprve tehdy, až z něho nezbude nic jiného než jen kus kůže."
Těžko se dalo rozumět tomuto člověku, který odpovídal takovým tónem, pukaje přitom smíchy.
Byl-li však notář sám během této jízdy snesitelný, neopomenul za to jeho písař Nazim několika pokusy vyvolat u mistra Antifera rozčílení bezmála odůvodněné. Nikoliv však tím, že mu vnucoval svou přítomnost…, to nikoliv!… Ostatně nebylo to ani možné, neboť ani jeden ani druhý by se nemohli spolu dorozumět, protože nemluvili tou stejnou řečí. Ale domnělý písař byl neustále za ním a špehoval liščím zrakem každý Maloňanův pohyb, jakoby vykonával úkol uložený mu jeho pánem. Proto jej s nemalou radostí mistr Antifer posílal do stěžejního koše připouštěje, že Egypťan je pro to, snášet takové zacházení.
Plavba po Rudém moři byla dost namáhavá, ačkoliv nebyli ještě uprostřed nesnesitelných letních veder. V této době prý nesmí být kotle svěřeny jiným topičům, než arabským. Jen oni se neupečou tam, kde se vejce vaří již v několika minutách.
Dne 15. března dojel Oxus k nejužší části uzavřené úžinou Byb el Mandebem. Když se vyhnuli po levé straně

anglickému ostrovu Perim, mohli konečně naši tři Francouzi vítat francouzský prapor vlající z pevnosti Obock nad africkým pobřežím. Nyní vjel parník do Adenského zálivu a jel podél břehu do přístavu téhož jména.
Aden, dosud ještě klíč Rudého moře, visící u pasu Velké Británie, této dobré hospodyně, pečlivé o svou domácnost. Spolu s ostrovem Perim, z něhož vytvořila druhý Gibraltar, střeží Aden vstup do této průchodní síně dlouhé šest set mil a ústící do Indického oceánu. Ačkoliv je adenský přístav zčásti písčitý, přece má široké a pohodlné přístavní místo na východní části a na západní záliv, v němž by celé válečné loďstvo našlo útočiště. Angličané se ho zmocnili po roce 1823.
Aden obydlený třiceti tisíci lidmi, dostalo tři více - a sice francouzské národnosti - v době naší události. Francie tady byla zastoupena na čtyřiadvacet hodin těmito třemi dobrodružnými a neméně váženými Maloňany ze starodávné Armoriky.
Mistr Antifer neuznával ani za vhodné opustit palubu. Trávil dlouhý čas proklínáním této zastávky, jejíž největší nepříjemností bylo, že notář mohl takto vystoupit zase na palubu. Ale, můj ty Bože, jak byl zubožený! Ani na palubu se vydrápat nemohl.
"Aj! To jste vy, pane Ben Omare?" zvolal mistr Antifer s ironickou vážností. "Opravdu! Ani bych vás nepoznal!… Vy nedojdete k cíli naší cesty… Na vašem místě bych raději zůstal v Adenu…"
"Rád bych to učinil," odvětil nešťastník hlasem proměněným v sykot. "Několikadenní odpočinek by mne zajisté zotavil, a kdybyste chtěl čekat na nejbližší parník…"
"Je mi líto, pane Ben Omare. Ale rád bych už vložil do vašich rukou tučnou odměnu, která vám náleží, a proto k své největší lítosti se nemohu v cestě zdržovat!"
"Je to ještě daleko?"
"Ještě více než daleko!" odvětil mistr Antifer, opisuje pohybem ruky oblouk neuvěřitelně velkého průměru.
Ben Omar se odplížil jako mořský rak do své kajuty, a jak se dá snadno domyslet, byl málo osvěžen touto stručnou rozmluvou.
Juhel se s patronem vrátil k obědu nazpět na palubu a neodvážili se ani promluvit o své návštěvě Adenu. Mistr Antifer by je ostatně ani neposlouchal.
Druhého dne, odpoledne, vyjel Oxus zase na širé moře, ale nemohl si chválit indickou Amfitritu - čili jak se Gildas Tregomen vyjadřoval, indickou "Amfitruidu". Tato bohyně byla vrtohlavá, rozmarná, nervózní, a účinky toho pociťovali na lodi všichni. A proto je záhodno nedozvědět se, co se dělo v Ben Omarově kabině. Kdyby ho nyní vynesli na palubu zahaleného do plátna a svěřili klínu výše zmíněné bohyně s přítěží na nohou, neměl by síly, aby protestoval proti nevčasnosti této pohřební ceremonie.
Rozbouřené povětří se utišilo teprve třetího dne, když se vítr změnil v severovýchodní - před nímž byl parník chráněn pobřežím Hadramautu.
Je zbytečné připomínat, že Sauk, ačkoliv klidně snášel všechny nehody této plavby, ačkoliv netrpěl žádnou tělesnou churavostí, přece nebyl klidný ve své mravní části. Být vydán na milost tomuto Francouzovi, nemoci z něho vymámit tajemství ostrova, být donucen následovat ho až… až k místu, kde se hodlal zastavit!… Stane se to v Maskatu, v Suratu, v Bombaji, kde Oxus konečně zakotví?.. Nepustí se dále Ormuzskou úžinou, když vystoupí v Maskatu?… Zakopal snad Kamylk-paša svůj poklad na některém z oněch nesčetných ostrovů Perského zálivu?
Tato neurčitost, tato nevědomost přiváděla Sauka skoro do stavu nemizící zoufalosti. Byl by se vší chutí vyrval násilím toto tajemství z Antiferových vnitřností. Někdy se totiž snažil zachytit některá slova z jeho rozmluvy s jeho společníky! Protože věděli, že francouzsky neumí, nemuseli mlčet v jeho přítomnosti… Ale i to zůstalo bez výsledku. Příčinou toho bylo, že domnělý písař nevzbuzoval sice nedůvěru, ale zato odpor. Právě pro tento odpor, který jeho přítomnost vyvolávala. Tento instinktivní, nevědomý pocit zakoušel mistr Antifer se svými společníky ve stejné míře. Vždy odcházeli všichni, kdykoliv se Sauk k nim přibližoval. A ten to příliš dobře pozoroval.
Oxus přirazil asi po dvaceti hodinách dne 19. března k Birbaru, na arabském břehu. A odjíždějící z toho místa plul podél Ománu, aby konečně přijel k Maskatu. Asi za dva dny obejel předhoří Raz-el-Hod. A po dalších čtyřiadvaceti hodinách dospěl k hlavnímu městu. Mistr Antifer byl konečně u cíle své cesty.
Byl už ostatně také čas. Čím více se cíl přibližoval, tím rozčilenější, tím nepřístupnější byl náš Maloňan. Celé jeho žití se soustřeďovalo na ostrov tak dychtivě očekávaný, na ty doly zlata a diamantů, které jemu náležely. Viděl již jeskyni Ni Baby, jehož vlastnictví na něho přešlo odkazem, a zrovna také do země "Tisíce a jedné noci" ho uváděla fantazie Kamylka-paši.
"Jestlipak víte," řekl jednou svým společníkům, "že kdyby bohatství toho hodného Egypťana…"
Mluvil vždy o něm důvěrně jako mluvil synovec o strýčkovi z Ameriky, jehož dědictví jde shrábnout.
"… věříte, že kdyby toto dědictví se skládalo ze zlatých prutů, byl bych ve velkých nesnázích, jak je dopravit do Saint Mala?"
"To vám věřím, strýčku," odvětil Juhel.
"No nacpali bychom naše vaky, kapsy a naše klobouky," osmělil se radit patron.
"Tohle jsou nápady jen obyčejného lodníka!" zvolal mistr Antifer.
"On se domnívá, že milion ve zlatě lze uschovat v kapse u vesty!" "Já jsem si myslel, příteli…"
"Ne, tys jistě dosud neviděl milion ve zlatě?"
"Zajisté… ani ve snu ne!"
"A jistě nevíš, kolik váží takový milion?…"
"Nemám o tom ani zdání."
"Nu dobře, já to vím, patrone, neboť jsem si to ze zvědavosti vypočítal!"
"No tak mi to řekni!"

"Prut zlata v ceně jednoho milionu franků váží asi tři sta dvacet dva kilogramy…"
"Nic víc?…" divil se naivně Gildas Tregomen.
Mistr Antifer na něho úkosem pohlédl. Nicméně tato poznámka byla vyslovena v dobrém úmyslu, aby ho odzbrojila.
"A váží-li jeden milion tři sta dvacet dva kilogramy," pokračoval dále, "váží sto milionů třicet dva tisíce dvě stě kilogramů."
"Eh!… nepovídej."
"A víš, kolik lidí by bylo zapotřebí, aby odneslo těch sto milionů, kdyby každý unesl sto kilo…"
"Tedy příteli!?"
"Tři sta dvacet tři mužů. Protože nás tedy není více než jen tři, zamysli se, jak bychom byli v úzkých, když bychom se konečně dostali na můj ostrov! Naštěstí se můj poklad skládá také z diamantů a drahokamů."
"Strýček má v této věci skutečně pravdu," poznamenal Juhel. "Tady bych mohl jen poznamenat," ozval se Gildas Tregomen, "že onen Kamylk-paša to pro nás patrně výhodně zařídil."
"Oh! Ty diamanty," zvolal mistr Antifer, "ty diamanty tak snadně odbytné na klenotnických trzích Paříže a Londýna!… To by byl znamenitý prodej, přátelé, ano znamenitý!… Všechny například…, ne…, ne všechny!…"
"Ty bys prodal jen jejich část?"
"Ano, patrone, ano!" odvětil mistr Antifer, jehož tvář se křečovitě stahovala, zatímco z očí sršely blesky. "Ano… neboť bych si ponechal jeden… jeden diamant v ceně milionů, který bych nosil na košili."
"Na košili, příteli!" divil se Gildas Tregomen. "Ty bys potom příliš oslňoval!… A nikdo by ti nemohl pohlédnout do tváře."
"A druhý pro Enogatu," přidal mistr Antifer. "Nějaký pěkný kamínek, aby vypadala hezky…"
"Jako by jí dosud nebyla, strýčku!" přispíšil si s odpovědí Juhel. "Je, ovšem, synovče… No a třetí zase pro sestru!"
"Ach, pro hodnou Annu!" zvolal Gildas Tregomen. "Ona pak bude tak vyzdobena jako sv. Panna, která zapadá do ulice Gorcon de la Barbinais! Ach ty snad chceš, aby si ji někdo znova vzal?"
Mistr Antifer pokrčil rameny a řekl:
"A čtvrtý diamant pro tebe, Juheli, nějaký krásný kus, který budeš nosit jako jehlici v nákrčníku…"
"Děkuji ti, strýčku."
"A pátý pro tebe, patrone!"
"Pro mne?.. Kdybych ho alespoň mohl ještě zasadit do figury v přídi mé Charmante Amélie."
"Nikoliv…, patrone…, nýbrž do prstenu… a nosit jej na prstě…, jako pečetní prsten…"
"Diamant…, na mé hrubé zarudlé tlapy…, to by mně slušelo jako františkánovi punčochy," odvětil patron, ukazuje ohromnou dlaň stvořenou spíše k tomu, aby utahovala trojnásobné lano, nežli si navlékala prsteny.
"Na tom nezáleží, patrone! A pak není nic nesnadného, aby jsi našel ženu, která by…"
"Komu to říkáš, kOmaráde… Je sice v Saint Servanu, sličná, statná vdova, kupcová…"
"Kupcová…, kupcová!" zvolal mistr Antifer…, "víš, jak by vypadala ta tvá kupcová v naší rodině, když by si Enogata vzala prince a Juhel princeznu!"
Rozmluva skončila těmito slovy, a mladý kapitán musel zavzdychnout při myšlence, že strýček dosud hýčká své přepjaté sny! Jak by ho jen mohli přivést zase k zdravějším myšlenkám, kdyby neštěstí - ano neštěstí tomu chtělo, aby se stal majitelem těch milionů z ostrova?
"Rozhodně ztratí rozum, již tím, bude-li to ještě déle trvat," řekl Gildas Tregomen Juhelovi, když osaměli.
"Je skutečně čeho se obávat!" odvětil na to Juhel pohlížející na strýce, který nyní mluvil sám se sebou.
Za dva dny, 22. března totiž, přirazil Oxus do maskatského přístavu, a tři lodníci vytáhli Ben Omara z jeho kabiny. Ale v jak zuboženém stavu! Nezbylo z něho nic než jen kostra…, nebo lépe řečeno mumie, neboť kůže dosud lpěla na kostře nešťastného notáře!

XII. KAPITOLA

Sauk je odhodlán zříci se poloviny dědictví Kamylka-paši, jen aby si mohl zajistit druhou polovinu

Když Gildas Tregomen požádal Juhela, aby mu určitě na značil na mapě, kde leží Maskat, nemohl ani uvěřit svým očím. Bývalý patron Charmante Amélie, která se plavila po Ranci, nalézající se nyní v této končině… tak daleko… tak daleko… až v asijských mořích! "Tak my jsme již na konci Arábie, Juheli?" ptal se a protíral si brýle. "Ano, pane Tregomene, a sice na jihovýchodním konci."
"A tento trychtýřovitě skončený záliv?…"
"To je Ománský záliv."
"A ten druhý, který se podobá skopové kýtě?"
"To je Perský záliv."
"A tato úžina, která oba spojuje?…"
"To je Ormuzská úžina."
"A kde je tedy ostrov našeho přítele?…"
"Nalézá prý se někde v Ománském zálivu…"
"Nalézá-li se totiž někde vůbec," odvětil na to patron, když se napřed přesvědčil, že ho mistr Antifer neslyší.
Maskatský imamát, uzavřený padesátým třetím a padesátým sedmým poledníkem a dvacátou druhou až dvacátou sedmou rovnoběžkou, se rozpíná do pěti set čtyřiceti kilometrů délky a dvou set osmdesáti šířky. K němu je nutno připojit pruh na perské straně, totiž Laristan a Moghistan a druhý na břehu Ormuzu a Kistrimu a k tomu v Africe celou

část táhnoucí se od rovníku po mys Delgado se Zanzibarem, Jubou, Molindou, Sofalem. Se vším zaujímá tento stát pět set tisíc čtverečních kilometrů - bezmála celý rozsah Francie - se dvěma miliony obyvatelstva podle národností Arabů, Peršanů, Indů, Židů a černochů v dost slušném počtu. Imám je tudíž panovníkem, který má značnou úctu.
Když vjížděl do Ománského zálivu směrem k Maskatu, plul Oxus podél opuštěného, holého pobřeží, vroubeného vysokými strmými skalisky. Mohlo by se o nich říci, že jsou to zbořeniny feudálních pevností. Poněkud v pozadí se táhnou pahorky asi pět set metrů vysoké, první předzvěst řetězu hor Gebel Achbar, které činí do výše tři tisíce stop.
Není divu, že tento kraj je tak písčitý, neboť ho nesvlažuje ani jedna významnější říčka. Ale okolí hlavního města stačí vyživit obyvatelstvo, které má šedesát tisíc hlav. Alespoň nemají nedostatek ovoce, rozinek, manga, broskví, fíků, granátových jablek, vodních melounů, kyselých a sladkých citronů a především datlí, kterých tam mají nadbytek.
Datlovník je strom Arábie par excellence. Podle něho se také oceňuje nemovitý majetek a říká se: statek o třech, čtyřech tisících datlovníků jako říkáme ve Francii statek o dvou, třech stech hektarech půdy. A co se týká imamátu samotného, je tento velmi obchodní, protože imám není pouze hlavou státu a veleknězem, ale také prvním obchodníkem své země.
Jeho království čítá ke dvěma tisícům lodí, které jsou schopny naložit náklad do třiceti sedmi tisíc tun. Jeho válečné loďstvo se skládá ze sta lodí opatřených několika sty děly. Jeho armáda má pětadvacet tisíc mužů. A jestli se chceme také zmínit o jeho příjmech, tyto dosahují výše dvaceti tří milionů franků. Ačkoliv je dál sám majitelem pěti lodí, může si ještě dělat nárok na loďstvo svých poddaných a použít ho pro svou potřebu - čímž ještě více zVyšuje svůj příjem.
Jinak je imám neomezeným pánem ve svém imamátu, který byl r. 1807 dobytý Albuquerquem, a potom ze sebe setřásl portugalskou nadvládu. Asi před sto lety totiž nabyl opět své samostatnosti a nyní je podporován Anglií, která patrně zamýšlí vedle Gibraltaru španělského, adenského, perimského vytvořit tady ještě Gibraltar Perského zálivu. Tyto anglosaské snahy se snad ukončí tím, že "pogibraltarizují" všechny úžiny naší země.
"Studovali" snad mistr Antifer a jeho společníci Maskat ze stanoviska politického, průmyslového a obchodního, než opustili Francii? To jim ani ve snu nenapadlo.
Tato země je nezajímala?
Vůbec ne, protože jejich pozornost byla soustředěna jedině na jeden ostrůvek v jeho zálivu.
A copak se jim neposkytla příležitost studovat do určité míry nynější poměry tohoto království?
Poskytla, protože se chtěli seznámit s úředníkem, který v tomto koutě Arábie zastupoval Francii.
Sídlí také v Maskatu nějaký francouzský konzul?
Ovšem a sice od smlouvy uzavřené r. 1841 mezi imámem a francouzskou vládou.
A jaký tam má úkol?
Patrně má být po ruce svým krajanům, když se ve svých záležitostech octnou na břehu Indického oceánu.
Mistr Antifer uznal za velmi výhodné navštívit tohoto úředníka, neboť zdejší policie řádně zorganizovaná a následkem toho nedůvěřivá by mohla tři cizince, kteří se octli na její půdě podezřívat a ti by pak nemohli udat žádný významný důvod své cesty. Protože je samozřejmé, že by se s pravým nevytasili.
Oxus měl jet dále k Bombaji po osmačtyřicetihodinové přestávce. Mistr Antifer, patron a Juhel vystoupili okamžitě na pevninu. Vůbec se nestarali o Ben Omara a Nazima. Ti měli vlastně úkol dávat sami pozor na jejich kroky a zastávky, sami se k nim musí připojit, až v zálivu začne hledání.
Mistr Antifer včele, Juhel uprostřed a Gildas Tregomen vzadu, všichni tři vedeni vůdcem, zamířili k anglickému hotelu přes náměstí a ulice tohoto moderního Babylonu. Jejich zavazadla byla za nimi nesena. A jakou měli starost o svůj sextant a chronometr - jmenovitě o chronometr!
Největší svátost oltářní nemohla být nesena s větší úctou - je možné říci zbožností - opatrným Maloňanem. Bylo to pochopitelné, vždyť to byl nástroj, který měl najít zeměpisnou délku ostrova. S jakou pozorností jej každodenně natahovali! Jak bedlivě dbali na to, aby se jím netřáslo, aby tím nebyl porušen jeho chod! Kdyby byl mistr Antifer ženatý, zajisté by nebyl projevoval tolik péče své ženě, jakou jevil o svůj nástroj určený zaznamenávat pařížský čas.
Patrona, který se ocitnul na půdě Maskatu, nejvíc překvapovalo, že tady vypadal jako janovský dóže uprostřed dvora Ludvíka XIV.
Když si vybrali pokoje, odešli naši cestovatelé do kanceláře úředníka, který byl velmi překvapený návštěvou tří Francouzů.
Tento padesátiletý muž jménem Joseph Bard pocházel z Provence.
Obchodoval tady se surovou a zpracovanou bavlnou, indickými šály, čínským hedvábím, zlatem a stříbrem vyšívanými látkami, výrobkem velmi vyhledávaným bohatými Orientálci.
Protože byli všichni Francouzi a on, mimoto rodem z Provence, brzy se spolu seznámili a byly mezi nimi uzavřeny přátelské styky.
Mistr Antifer a jeho společníci mu sdělili především svá jména a svůj stav.
Po vzájemném stisku rukou a nabídnutém občerstvení se jich úředník ptal, jaký je sem přivádí cíl.
"Zřídkakdy se mi podaří, abych mohl vídat krajany," řekl při tom. "Proto je mi velkým potěšením, že vás mohu pánové, přivítat, a proto se nabízím plně k vašim službám."
"Byli bychom vám velmi vděčni," odpovídal nato mistr Antifer, "protože nám můžete velmi prospět, když nás poučíte o poměrech této země."
"Tak vaše cesta je pouze pro zábavu?"
"Ano a také ne… pane Barde. Jsme všichni tři námořníci, můj synovec kapitán pro zámořskou plavbu, Gildas Tregomen, dávný velitel Charmante Amélie…"
Dnes poprvé k největší spokojenosti přítele, nazvaného "velitelem", mluvil mistr Antifer o přepravní lodi jak o nějaké fregatě anebo snad válečném obrněnci.
"A já, mistr na obchodní lodi," připojil na svou adresu. "Jsme vysláni předním obchodním domem v Saint Malu,

abychom zařídili filiálku v Maskatu anebo v některém jiném přístavním městě Perského zálivu."
"Pánové," ozval se Joseph Bard, který byl ochotný zúčastnit se podniku, ze kterého očekával tučný výtěžek také pro svou kapsu, "nemohu, než úplně schvalovat vaše plány a nabídnout vám své síly k tomuto záslužnému úkolu."
"Proto se především ptáme vás," začal nyní Juhel, "jestli by bylo výhodnější zařídit obchodní filiálku v Maskatu anebo snad v jiném pobřežním městě?"
"Rozhodně v Maskatu," navrhoval úředník. "Význam našeho přístavu se vzmáhá den ode dne více následkem styků s Persií, Indií, ostrovy Mauritiem, Réunion, pak Zanzibarem a africkým pobřežím."
"A které zboží se odtud vyváží?" zeptal se také Gildas Tregomen. "Datle, suché rozinky, ryby, síra, kopal, arabská guma, želvovina, rohy z nosorožců, olej, kokosové ořechy, rýže, kukuřice, káva, zavařeniny."
"Zavařeniny?…" opakoval patron a labužnicky se olizoval. "Ano, pane," odvětil Joseph Bard, "takové, kterým se u nás říká ‚halva' a které se dělají z medu, cukru, klihovatiny a mandlí."
"To musíme přátelé, ochutnat…"
"Ale můžeš, kolik chceš, ale nyní se vrátíme k naší otázce," odpověděl nato mistr Antifer. "Nepřišli jsme do Maskatu mlsat sladkosti. Pan Bard nám laskavě vyjmenoval hlavní zboží určené k vývozu…"
"K němuž je nutné ještě připočíst lovení perel v Perském zálivu," pokračoval úředník ve vypočítávání, "jehož roční výtěžek dělá až osm milionů franků."
Bylo přitom možné pozorovat, jak se Antiferova ústa stáhla do pohrdavého úsměvu. Jaký význam měly perly v ceně osmi milionů franků u člověka, který měl drahokamů za sto milionů?!
"Ovšem toto lovení perel je v rukou indických kupců a banianů, kteří nemají konkurenci," poznamenal Bard.
"Kdo jsou ti banianové?" ptal se Juhel.
"To jsou první obchodníci a zdejší peněžníci, mocné osobnosti, jmenovitě v Maskatu, kteří, jak musím přiznat, tady neradi vidí cizince…"
Juhel použil této odpovědi, aby zabočil s rozhovorem na jiný směr.
Hlavní město imamátu leželo skutečně na 50°20' východní délky a 23°38' severní šířky. Z toho vyplývalo, že podle udaných rovnoběžek by se musel ostrov hledat nedaleko něho. Především šlo tedy o to, opustit Maskat pod záminkou, že jdou hledat nejvhodnější místo pro předstírané založení francouzské filiálky. Proto Juhel poznamenal, že by bylo záhodno navštívit dřív, než se pevně usadí v Maskatu, některá jiná města imamátu, zeptal se nyní, která města leží na pobřeží.
"Především Omán," odpovídal Joseph Bard.
"Na sever od Maskatu?"
"Nikoliv, na jihovýchod."
"A na sever… nebo severozápad?…"
"Největší město by bylo Rostak."
"U zálivu?…"
" Nikoliv , uvnitř země."
"A na pobřeží?…" vyzvídal Juhel.
"To by bylo Sohar."
"Jak je asi odtud vzdáleno?…"
"Asi tak dvě stě kilometrů."
Juhel zašilhal na strýčka a dával mu na srozuměnou, že tato odpověď je velmi důležitá.
"Sohar, a je to obchodní město?…"
"Silně obchodní. Někdy tam sídlí také imám, když to Jeho výsost napadne."
"Jeho výsost!" opakoval Gildas Tregomen.
Patrně zněl tento titul v patronových uších příjemně. Možná, že náležel pouze sultánovi, ale Bard uznával snad za zdvořilé jej přidat také imámovi, protože hned připojil:
"Poněvadž Jeho výsost sídlí v Maskatu, musíte pánové požádat o dovolení, jestli si chcete nějaké město k zařízení filiálky vybrat."
"Myslím si, že nám to Jeho výsost neodepře," řekl Maloňan, který byl velmi hrdý na to, že umí znamenitě hrát svou úlohu.
"Zajisté," poznamenal úředník, "a sice za hotové se vynasnaží, aby se to stalo co nejdříve."
Mistr Antifer učinil posunek, kterým chtěl naznačit, že je připraven královsky zaplatit.
"Jak se dopravíme do Soharu?…" vyzvídal Juhel.
"Pomocí karavany."
"Pomocí karavany?" opakoval trochu bojácně patron.
"Inu, my tady dosud nemáme železnice a tramvaj, dokonce ani poštovní vozy. Tady se cestuje jen na káře nebo na mezku, jestliže si ovšem někdo nezvolí, že půjde raději pěšky…"
"Karavany jsou patrně vypravovány jen po delší době?" vyptával se dál Juhel.
"Nikoliv, pane. Obchod mezi Maskatem a Soharem je velmi živý a náhodou zrovna zítra…"
"Zítra?" zvolal mistr Antifer. "To je znamenité, tak zítra se tam pustíme s karavanou!"
Potěšila vyhlídka na "jízdu karavanou", jak sliboval přítel, Gildase Tregomena? Aspoň podle zamračení, které změnilo jeho dobrácký výraz, se nemohlo říci, že ano. Ale nepřišel do Maskatu, aby odporoval mistru Antiferovi, a proto musel podstoupit cestu ovšem poněkud obtížnější.
Nicméně si myslel, že mu nebude ve zlém vykládána otázka vzhledem k jízdě z Maskatu do Soharu.
"Nuže, patrone," obrátil se na něj mistr Antifer.

"Vždyť jsme všichni tři námořníci, je to tak?" začal Gildas Tregomen.
"Ovšem, ovšem," přisvědčoval přítel, ale pošilhával přitom na bývalého patrona Charmante Amélie.
"Nevidím tedy příčinu," pokračoval patron, "proč bychom se nepřeplavili do Soharu po moři. Dvě stě kilometrů na pořádné lodi…"
"Zajisté…, proč by ne?" souhlasil Antifer. "Gildas má pravdu. Získáme tím čas, a pak únava takového pochodu…"
"Ale ovšem…," ozval se nyní Bard, "a já sám první bych vám doporučil jízdu po moři, kdyby nebyla spojena s některými nebezpečími…"
"A jakými?" vyzvídal Juhel.
"Ománský záliv není moc bezpečný, pánové, anebo lépe řečeno, nezajišťuje žádoucí bezpečnost. Na obchodní lodi opatřené statečným mužstvem, by se nebylo čeho obávat…"
"Obávat?" zvolal mistr Antifer. "Obávat se nárazu větrů… bouří?"
"Nikoliv… ale námořních lupičů, kteří se často objevují v blízkosti Ormuzké úžiny…"
"Vem je ďas!" zvolal Maloňan.
Je ale třeba přiznat, že se neobával pirátů nyní, tak jako na zpáteční cestě, když bude odvážet svůj poklad.
Zkrátka, po této úředníkově poznámce se naši cestující rozhodli, že když neuznali za vhodnou mořskou cestu k návratu, také jí nepoužijí na cestu tam. Pojedou s karavanou a vrátí se také s jinou nazpět, protože jen takto mají zajištěnou úplnou bezpečnost. Gildas Tregomen se musel tedy nyní spokojit s cestou po souši, avšak in petto cítil jakýsi strach před způsobem této dopravy.
Tím byla rozmluva ukončena. Naši tři Francouzi byli velmi spokojeni s francouzským úředníkem. Až se vrátí, opět ho navštíví, on jim poradí, jak si mají počínat, a oni nebudou jednat jinak než podle jeho rady. Ten lišácký Antifer mu dal také na srozuměnou, že založení filiálky je spojeno s různým řízením, z něhož by pak mohla těžit úředníkova kapsa.
Než se rozešli, Bard jim znovu doporučoval, aby se představili Jeho Výsosti a sliboval, že jim zaopatří audienci udělovanou vznešeným cizincům.
Tito povýšení "vznešení cizinci" nyní zamířili ke svému hotelu.
Mezitím rozmlouval v pokojíku téhož hotelu Ben Omar s Nazimem.
Jejich porada, jak si snadno domyslíme, byla propletena četným skřípáním zubů a hrubými výrazy ze Saukovy strany.
Domnělý písař a notář také přijeli do Maskatu. Dobře. Dosud ale nevěděli, jestli je Maskat konečným cílem jejich cesty. Nepůjde mistr Antifer dále? To by měl vlastně vědět ten malomocný Omar, protože k tomu měl právo, ale nevěděl víc nežli zlý Nazim.
"To je následek toho, když je někdo na cestě tak hloupě nemocný!" opakoval Nazim. "Byl bys udělal něco víc, kdybys byl zdráv?"
Téhož názoru byl také notář…, totiž vzhledem k hovoru s tím francouzským darebákem vzhledem k vypátrání jeho tajemství a kde se skrývá jeho poklad.
"Upokojte se, Vaše Excellence," odpověděl nato Ben Omar. "Ještě dnes navštívím pana Antifera… a vyptám se ho… Možná, že už nepojede nikam."
Ostatně vyptávání, kam půjde legatář Kamylka-paši hledat svoje dědictví, mu nemohlo být pokládáno za zlé. Poslední vůle totiž přikazovala, že její vykonavatel musí být přítomen, a tímto vykonavatelem nebyl nikdo jiný než Ben Omar, a proto mu nemůže odříci kategorickou odpověď. Jak ale chtěl Sauk oloupit majitele pokladu, až by byl konečně ostrov nalezen, a ty tři draho cenné sudy vykopány? Na tuto otázku, se kterou se na něj notář nejednou obrátil, nikdy neodpověděl z toho jediného důvodu, protože vlastně sám nevěděl, jak odpovědět. Jisté bylo pouze to, že by se nebál žádného prostředku, aby se zmocnil bohatství, které už považoval skoro za své, o které ho však Kamylk-paša oloupil ve prospěch neznámého cizince. A toho se právě nejvíce obával Ben Omar, prostý, smířlivý a dobrácký notář, kterému se nelíbily násilné skutky a obával se, že Jeho Excellence ušetří lidský život zrovna tak jako starý uschlý fík. Proto bylo rozhodně nutné sledovat tyto tři Maloňany krok za krokem, nespouštět je z očí po celé vyhledávání a být přítomen při vykopávání pokladu… a kdyby se ten konečně nalézal v jejich rukou, jednat podle okolností.
Jeho Excellence vše pozorně uvážila a pohrozila Ben Omarovi novou výhrůžkou, že je odpovědný za všechen nezdar, vyšla z domu a uložila notářovi, aby dával pozor, kdy mistr Antifer přijde domů…
Antifer přišel domů teprve pozdě večer. Juhel s Gildasem Tregomenem probíhali ulicemi Maskatu, zatímco mistr Antifer - ovšem jen ve své fantazii - zalétal na několik set kilometrů na východ od Soharu ke svému ostrovu. Bylo by zbytečné se ho ptát, jaký dojem v něm vzbudilo toto sídelní město imamátu, jsou-li jeho ulice oživeny, jsou-li krámy hojně navštěvovány, vyznamenává-li se obyvatelstvo národnosti arabské, perské, indické, nějakým originálním typem. Nechtěl si ničeho všímat, zato Juhel a patron se zajímali o všechno, co v tomto dosud tak orientálním městě spatřili. Zastavovali se u výkladních skříní obchodních skladů, kde bylo rozloženo zboží všeho druhu - turbany, pasy, vlněné pláště, šály ze surové bavlny, až k oněm džbánům, které se nazývají "mertabany" a jejichž pestré pomalování prosvítá přes jejich email. Když Juhel pohlížel na tyto krásné věci, vzpomínal při tom na Enogatu, jak by byla ráda, kdyby tyto věci měla. Jaká by to byla památka na cestu, která přišla tak nevhod. A co ty klenoty, až kupodivu umělé zpracované, tyto tretky umělecké ceny, nebyla by nejšťastnější pod sluncem, kdyby je dostala od svého ženicha, oh…, zajisté šťastnější než se strýcovými diamanty?
Totéž napadlo i Gildasovi Tregomenovi, který připomněl svému mladému příteli:
"Tento náhrdelník koupíme pro tvoje děvče, a ty jí ho vlastnoručně dáš, až se vrátíš."
"Ano, až se vrátím!" odpověděl nato Juhel s povzdechem.
"Také tento krásný prsten…, ale co to říkám, jeden…, deset prstenů…, po jednom na každý prst."
"Na co asi nyní myslí, má ubohá Enogata?" zašeptal Juhel.
"Na tebe, hochu, to víš, že vždy a všude jen na tebe!"

"A my jsme od sebe vzdáleni sta a sta mil!"
"Ach," přerušil ho patron, "nesmíme zapomenout na krabici těch pověstných sladkostí, které nám ten Joseph Bard tolik vychvaloval!" "Neměli bychom je nejprve ochutnat, než je nakoupíme?…" "Ne, hochu, nikoliv!" odvětil na to Gildas Tregomen. "Chci, aby je Enogata ochutnala první…"
"A jestli jí nebudou chutnat?"
"Ona si je jistě bude velmi pochvalovat, protože jí je přivezeš zdaleka!"
Tento výtečný lodník znal srdce dívek, ačkoliv žádná z nich - ani v Saint Malu, ani Saint Servanu ani v Dinardu - se nikdy nedomýšlela, že se stane paní Tregomenovou.
Oba zkrátka nelitovali procházky tímto sídelním městem imamátu, kterému by leckteré velké evropské město mohlo závidět jeho úpravnost a čistotu - vyjímaje ovšem jejich rodné město, které Antifer řadil mezi nejpřednější světová města.
Juhel si okamžitě povšiml, že policejní dozor tu vykonávají četní zřízenci, kteří neochabovali ve své bdělosti.
Tito zřízenci byli také hned po ruce a špehovali cesty těchto cizinců, ale neptali se, co je sem přivádí. Zatímco dotěrní strážci některých evropských států by naopak po nich žádali pasy a zahajovali s nimi dočasný výslech, spokojili se tito tím, že následovali Maloňany tak daleko, kam tito šli, a nechtěli je unavovat důvěrnými otázkami. Tak tomu muselo být a těchto strážců se nemohli zbavit od okamžiku, kdy vkročili na půdu imamátu, až do té doby, dokud imám nebude znát jejich úmysly.
Naštěstí si toho mistr Antifer ani nevšímal, protože měl opravdový strach o to, aby se jeho dobrodružství neprozradilo. Jeho výsost příliš pečovala o své záležitosti, a jistě by mu nedovolila odvézt sto milionů z Ománského zálivu. Jestliže si evropský stát přisvojuje polovinu nalezeného pokladu, tak asijský panovník, který je sám ve své osobě státem, by si neváhal vzít z něho velkou část.
Proto také byla otázka, s kterou se Ben Omar obrátil na mistra Antifera, když se ten vrátil do hotelu, velice nerozvážná. Ben Omar totiž pootevřel jeho dveře - tiše a opatrně - a zeptal se ho lichotivým hlasem:
"Je mi dovoleno se zeptat…?"
"Na co?"
"Kterým směrem se nyní dáme, pane Antifere?" "Nejprve napravo, pak nalevo a pak přímo za nosem." A hned nato přirazil dveře.

XIII. KAPITOLA

Patron Tregomen dost šťastně cestuje "korábem pouště"

Druhý den, 23. března, brzy ráno opouštěla karavana imamát a ubírala se cestou podél pobřeží.
Opravdová karavana, taková, jakou patron ještě nikdy neviděl putovat po pláních Ille-et-Vilainu. Přiznal to Juhelovi, který se tomu ovšem nijak nedivil. Karavanu tvořilo sto Arabů a Indů, soumarů byl bezmála stejně veliký počet. Touto početní silou bylo nebezpečí cesty překonáno. Nemuseli se proto obávat útoku banditů, ostatně méně nebezpečných než námořní piráti.
Mezi těmi domorodci byli dva nebo tři banianové, bohatí bankéři nebo velkoobchodníci, o kterých se zmínil francouzský úředník. Tentokrát cestovali zcela jednoduše pouze za svým obchodem volajícím je do Soharu.
Cizinecký oddíl byl zastoupen francouzskými občany, mistrem Antiferem, Juhelem a Gildasem Tregomenem, a dvěma Egypťany, Nazimem a Ben Omarem.
Tito posledně jmenovaní velmi dbali o to, aby nezmeškali odjezd karavany. Dozvěděli se, že mistr Antifer zítra vyjede z města, což před nimi netajil, a připravili se okamžitě na cestu. Rozumí se samosebou, že se mistr Antifer o Ben Omara a Nazima vůbec nestaral. Na nich bylo, aby ho doprovázeli, pokud chtěli, neboť on si jich vůbec nevšímal. Měl v úmyslu tvářit se, jako by je vůbec ani neznal. Když je spatřil mezi karavanou, neuznal je za hodné pozdravu a pod jeho výhružným dohledem se také patron na ně neodvážil pohlédnout.
Soumaři určení k dopravě cestovatelů a zboží byli trojího druhu: velbloudi, osli a mezci. Marně doufali, že budou moci použít nějaký byť primitivní povoz. Ale jak by takový povoz mohl jet po hrbolaté půdě bez vyšlapaných cest, místy bažinaté, jako močálovité stepi, jimž se říká mauves? Jiná země, jiné dopravní prostředky.
Dva mezci střední velikosti, dost silní a bujní, nesli strýce a synovce. Maskatští pronajimatelé, Židé ve svém obchodu znalí, opatřili jim tato zvířata velmi vhodná pro pochody v karavaně - za dobrou odměnu, jak se samosebou rozumí.
Mistr Antifer se nyní nesměl pozastavovat nad tím, jestli zaplatí několik franků více nebo méně. Avšak přesto nemohli za žádnou cenu najít mezka, který by stačil nést váhu Gildase Tregomena. Pod touto lidskou hmotou a během cesty padesáti mil nemohl vydržet žádný zástupce mezčího druhu. Proto bylo třeba opatřit silnějšího tvora, aby mohl nést bývalého patrona Charmante Amélie.
"Ty ani nevíš, kolik vážíš, patrone?" řekl mu nezdvořile mistr Antifer, který poslal nazpět mezky, když jednoho po druhém vyzkoušeli.
"Co tedy chceš, příteli?.. Snad bych tě nemusel doprovázet!…
Zůstanu v Maskatu a budu vás očekávat…"
"To nepřipustím!"
"Vždyť se nemohu dát dopravit v několika částech…"
"Pane Tregomene," zeptal se ho nyní Juhel, "neprotivila by se vám jízda na velbloudovi?"
"Ne, jen jestli se velbloud osvědčí, hochu."
"To je dobrý nápad," zvolal Antifer. "Patron se bude na velbloudovi znamenitě vyjímat…"

"Vždyť jsou právem nazýváni koráby pouště," poznamenal Juhel. "Tak pojedu na korábu pouště!" zvolal spokojený a povolný Tregomen.
Z tohoto důvodu se přítel mistra Antifera ocitl při jízdě na statném, širokozádovém přežvýkavci a mezi dvěma hrby tohoto silného zvířete. To nebylo nic nemilého. A možná, že by na jeho místě i někdo jiný seděl hrdě. Pokud však cítil hrdost, neprozrazoval ji nijak a nemyslel na nic jiného, než aby co nejlépe řídil svůj koráb, aby ho ušetřil všech oklik a vedl přímým směrem. Je ovšem jisté, když se karavana dala do rychlejšího pochodu, že jízda na tomto soumarovi nebyla příjemná, avšak hmota Gildase Tregomena dovedla vzdorovat i tomuto klopýtání.
. Za karavanou, kde se také nejraději držel, ujížděl Sauk na mezku dost čilém jako jezdec zvyklý na tento druh jízdy. Nedaleko něho anebo lépe tak, aby se od něho příliš nevzdálil, jel Ben Omar na malém oslu s nohama vláčejícíma se skoro po zemi - což mu mělo ušetřit nebezpečí nahodilého pádu. Jet na mezkovi? K tomu se nemohl notář za celý svět odhodlat. To by mohl spadnout z veliké výšky. A pak arabští mezci jsou velmi čilí, ohniví, vrtohlaví a je zapotřebí energické ruky, aby se mohli držet na uzdě.
Karavana postupovala takovým tempem, že denním pochodem urazila deset mil, ovšem s dvouhodinovým odpočinkem v poledne. Tak mohla dorazit do Soharu asi za čtyři dny, pokud ji však nezdrží nějaká nepředvídaná překážka.
Čtyři dny se mistru Antiferovi zdály jako nekonečná věčnost, byl znepokojován samou nedočkavostí po svém ostrovu. A přece byl blízko své dobrodružné cesty… Ještě několik pochodů a už bude u cíle… Proč by tedy byl nyní mnohem podrážděnější, neklidnější, čím více se blížil k rozhodnému místu? Jeho společníci z něho nedovedli vytáhnout ani slovo. Museli tedy vzít zavděk hovorem mezi sebou samými. Patron kolébající se na vrcholu přežvýkavce od jednoho hrbu ke druhému pronesl tuto poznámku:
"Juheli, mezi námi řečeno, věříš v poklad Kamylka-paši?" "Hm! To všechno vypadá jako příliš fantasmagorický nátěr."
"Co…, když tento ostrov vůbec neexistuje?"
"Avšak dejme tomu, pane Tregomene, že snad existuje, pak je tu druhá otázka, zda je na něm poklad?… Strýček bude asi napodobovat toho pověstného marseillského kapitána vyslaného do Bourbonu, který Bourbon nenalezl a vrátil se zpět do Marseille."
"No, ale to by pro něho bylo hrozné, Juheli, a nevím, jestli by to jeho mozek vydržel."
Není třeba připomínat, že oba, jak patron tak i jeho mladý přítel, dbali pečlivě na to, aby se nevyjádřili s těmi domněnkami před mistrem Antiferem. A co by to bylo také platné? Neboť přesvědčení tohoto tvrdohlavce se ničím nedalo zviklat. Pochybnost, že by diamanty a jiné drahokamy nesmírné hodnoty nebyly na místě, kde je Kamylk-paša na ostrově zakopal, jehož zeměpisnou polohu znal zcela zevrubně, tato pochybnost nevnikla nikdy do jeho mysli. On se jen lekal některých obtíží než šťastně ukončí svou výpravu.
Neboť cesta tam byla poměrně dost snadná. Vykoná ji bez velkých překážek, o tom byl přesvědčen. Až bude jednou v Soharu, poohlédne se po nějaké lodi, a vydá se s ní hledat ostrov, dá na něm vykopat ony tři soudky, atd… Nic tedy nemohlo zeslabit tak rozhodného ducha, jakým byl mistr Antifer. Dojít tam spolu s patronem a Juhelem uprostřed velké karavany, nadto neznal nic snazšího? Ovšem také měl za to, že přenesení pokladu do Soharu se nepotká s žádnou překážkou. Aby se s ním však mohl vrátit do Maskatu, bude potřeba naložit tyto soudky naplněné zlatem a drahými kameny na velbloudy, jako jiné zboží přenášené podél pobřeží… Ale jak je naloží na loď, aby na sebe neobrátil pozornost celníků…, aby nebyl přinucen k velikému poplatku? Kdo ví, zda snad samotného imáma nenapadne mu je vzít, a prohlásit se neomezeným pánem všech pokladů nalezených na jeho půdě? Mistr Antifer ovšem jmenoval tento ostrov svým, avšak přece mu jen nepatřil. Kamylk-paša mu jej nemohl odkázat, a je jasné, že tento ostrov náleží k Maskatskému imamátu!
Bylo zde tedy mnoho závažných důvodů, nemluvě ani o obtížích zpátečního dovozu a naložení na nejbližší parník plující k Suezu, proč se cítil celý popletený. Jaký to také byl podivný a nevhodný nápad bohatého Egypťana svěřit své bohatství ostrovu v Ománském zálivu… Copak takových ostrovů nejsou stovky a tisíce rozptýlených po všech možných mořích například v těch četných skupinách tichomořských ostrovů, které nejsou pod žádným dohledem, jejichž vlastnictví se nikdo nedovolává, a kde by si tedy mohl dědic pohodlně vybrat své dědictví bez možného podezírání?…
Avšak nebylo tomu již jinak. Nyní na tom nebylo co změnit. Ostrov leží od konečného utváření naší planety někde v Ománském zálivu, a zůstane tam až do soudného dne. Škoda, že na něj nelze vhodit kotvu a odvléci jej až k samému Saint Malu… Takovým způsobem by se velmi zjednodušil jejich úkol.
Snadno uvěříme, že mistr Antifer byl takto vystaven velkým starostem, jimž dával průchod výbuchy svého tlumeného vzteku. Politováníhodný společník bručící neustále do vousů a jedoucí stranou na mezku, který odměňoval občas zvíře málo zaslouženými ranami biče, a neodpovídající vůbec na otázky sobě kladené… A upřímně řečeno, kdyby toto příliš trpělivé zvíře poslalo svého jezdce rázným zdvihnutím zadních nohou o čtyři kroky napřed, nebyl by se na něho zlobil. Juhel předvídal, že bude strýc tak rozčílen, avšak neodvážil se tomu nějak zabraňovat. Gildas Tregomen z výše svého zvířete mezi dvojitým hřbetem chápal také, co se asi děje v přítelově mozku. Oba se však museli vzdát toho, aby bojovali proti takové mravní sklíčenosti, pohlížejíce jen na sebe potřásajíce významně hlavami.
První den pochodu je příliš neunavil, ačkoliv je podnebí na této rovnoběžce příliš horké. Podnebí jižní Arábie překonává bezmála tropické podnebí obratníkem Raka a je velmi nepříznivé pro Evropany. Palčivý vítr pod ohnivou oblohou vane nejčastěji z horské strany. Mořský chlad není s to jej překonat. Ochranné Gebenské skály se táhnou na západě, a zdá se jako by řetěz těchto hor odrážel sluneční paprsky jako nějaké ohromné zvětšovací sklo. Mimo to jsou noci, když suchá sezóna nejvíce kvete, dusné, a spánek v této době je úplně nemožný.
Jestliže přesto naši Maloňané cestou mnoho netrpěli, to bylo příčinou, že se karavana ubírala po zarostlých pláních v sousedství moře. Okolí Maskatu ostatně nejevilo vzezření pouště. Vegetace zde bujela bezmála s jakousi přepjatostí. Byla zde obdělávána kukuřičná pole, kde půda byla suchá, a rýžová pole, kde bažiny rozpínají své vlhké žíly po jeho

povrchu. Také stínu bylo dost pod banánovníkovým stromovím, mezi těmi mimózami, z nichž se těží arabská guma, jejíž vývoz nabyl nyní velkých rozměrů. Ano, ona je jednou z nejvýnosnějších plodin této země.
Večer se utábořili u malé říčky, která byla posilována pramínky ze západního horstva a zdlouhavě tekla do zálivu. Soumaři byli odsedláni a ponecháni podle libosti jejich pastvě, nikdo je ani neuvázal, neboť tak navykli svým obvyklým zastávkám. Protože se nechceme zmiňovat o jiných členech karavany mimo osoby našeho vyprávění, můžeme jen sdělit, že Antifer a synovec ponechali mezky na společné pastvě - což také učinil Sauk hned po zastavení karavany. Patronův velbloud klesl na kolena jako věrný vyznavač koránu v okamžiku večerní modlitby. Když z něho Gildas Tregomen slézal, odměnil jeho tlamu dobráckým pohlazením. A co se týče Ben Omarova osla, zastavil rázně a pozoroval, že jeho jezdec neslézá příliš rychle, svalil ho sám na zem neočekávaným vyhozením zadní části trupu. Notář padl roztažen po celé délce svého těla na zem směrem k Mekce, podle způsobu modlícího se muslima. Bylo však velmi pravděpodobné, že hodlal spíše proklínat svého soumara, než velebit Alláha a jeho Proroka.
Noc jim uplynula beze všeho vyrušování v tomto zátiší vzdáleném deset mil od Maskatu, v obvyklé zastávce karavan. Druhého dne hned s prvním úsvitem jitřenky zahájili nový pochod směrem k Soharu.
Další kraj byl mnohem otevřenější. Široké pláně, na kterých pomalu nahrazoval písek zeleň, se táhly k samému obzoru. Byla to druhá Sahara se všemi svými nepříjemnostmi, nedostatkem vody, stínu a obtížnou schůdností. Arabům, zvyklým těmto karavanním pochodům, se tato cesta zdála zcela obyčejná, neboť vykonávali takové pochody i v nejpalčivějším létě a v nejdusnější temperatuře. Avšak kolik těžkostí prožívali naši Evropané?
Musíme však rychle poznamenat, že tím neutrpěli žádné škody ani patron, jehož tělesná schránka by byla o několik neděl později málem roztála v parnu tropického slunce. Jemně hýčkán pravidelnou chůzí a pružnými kroky velblouda, dřímal blaženě mezi oběma hrby. Seděl mezi nimi tak pevně, že se skoro zdál jako by byl částí tohoto zvířete. Nemusel se obávat, že z něho spadne. Ostatně brzy zjistil, že jeho ochotný soumar zná lépe obtíže cesty než on, a proto ho vůbec neřídil. Charmante Amélie neplula s takovou jistotou, když ji spřežení vleklo po vlečné dráze Ranci.
Zatím Juhel, mladý a svěží, ubíraje se v imamátu mezi Maskatem a Soharem, stále a stále zalétal duchem do svého milého bretaňského města, do ulice Hautes-Salles, před dům, kde ho čeká Enogata… Neboť tím, že ho strýček Antifer chce zasnoubit s nějakou slavnou princeznou, se nikdy nedal vyrušovat! Nikdy by si nevzal jinou ženu než sestřenku. A existuje také někde ve světě vévodkyně, která by se jí mohla vyrovnat, i kdyby byla z královské krve?… Nikoliv, a strýčkovy miliony na tom nic nezmění, pokud ovšem nejsou nějakým pouhým zcela neskutečným snem z pohádek Tisíce a jedné noci. Nemusíme ani připomínat, že Juhel psal své snoubence okamžitě po příjezdu do Maskatu. Avšak kdy jí toto psaní dojde?
Mistr Antifer byl ještě zamyšlenější než včera a zítra to bude mnohem horší. Neboť ho neustále nyní znepokojoval převoz oněch tří soudků a to zcela oprávněně.
O co větší úzkostí by byl sklíčen, kdyby věděl, že již v této karavaně je pod dohledem a to velmi bdělým?… Ano…, byl zde domorodec, asi čtyřicátník, velmi jemné fyziognomie, který se držel těsně jeho osoby, neprozrazoval ovšem své podezření.
A skutečně! Žádný dvouměsíční příjezd parníku ze Suezu do Maskatu neunikl dozoru imámovy policie. Mimo taxy ukládané každému cizinci, který chce sestoupit na půdu imamátu, byl tento panovník až přespříliš orientálsky zvědavý na Evropany, kteří přijedou navštívit jeho panství. Znát účel jejich cesty, zda mají v úmyslu zde zůstat… tato zvědavost byla zcela přirozená. Proto když mistr Antifer a jeho dva společníci vystoupili v přístavu a ubytovali se v anglickém hotelu, neopomenul je šéf policie obklopit obezřelou stráží.
Jak jsme již poznamenali, byla maskatská policie kupodivu dobře zorganizována vzhledem k bezpečnosti ulic a neméně výtečná v pozorování cizinců, kteří sem přijedou po suchu nebo po moři. Ovšem střeží se vymáhat na nich průkazní listy, jimiž i darebáci jsou vždy zaopatřeni, nebo je podrobovat výslechu, na který tito už napřed vědí, jak odpovídat. Avšak za to je neztrácí z dozoru, špehuje je, drží je na mušce se vší uctivostí, opatrností a s taktem, který slouží ke cti jejich orientální inteligenci.
Následovně byl mistr Antifer pod dohledem strážce, jemuž bylo uloženo, sledovat ho na konec jeho cesty. Ten měl bez ptaní poznat účel, který tyto tři Evropany přivedl do imamátu. Ačkoliv byli uprostřed obyvatelstva, jehož řeči neznali, přece jim neváhal nabízet své služby se skoro bezmeznou ochotou. Z této poznámky vyplývá, že by je imám nepropustil, tedy pouze tehdy, kdyby neměl žádný zájem je kvůli něčemu střežit.
Snadno lze pochopit, že toto střežení mohlo důkladně zkomplikovat Antiferův podnik. Vyzdvihnout poklad neuvěřitelné ceny, dopravit jej do Maskatu, naložit na parník jedoucí do Suezu, to vše bylo velmi nesnadné. A když by se Jeho výsost dozvěděla, čeho se přidržet, pak by tento výkon přesahoval meze možností.
Naštěstí - netřeba to mnohokrát opakovat - nebyl si mistr Antifer vědom onoho zvětšení budoucích zápletek. Tíže dosavadních starostí stačila, aby ho tak rozesmutněla a učinila pro ostatní svět nevšímavým. Nevěděl a neměl podezření, že cestuje pod dozorem imámova policejního agenta. Ani on, ani oba jeho společníci si nepovšimli mezi členy karavany tohoto opatrného a obezřelého Araba, který je špehoval, a nebyl s nimi v žádném přátelském styku. Jestliže tento úklad zůstal bez povšimnutí našimi Francouzi, nebyl jistě přehlédnut Saukem. Domnělý Ben Omarův písař, protože uměl arabsky, se mohl rozhovořit s některými baniany, kteří putovali do Soharu. A oni, protože agenta policie dobře znali, se zajisté netajili před ním s jeho posláním. Následkem toho vznikla u Sauka domněnka, že je tento agent přidělen mistru Antiferovi, což u něho vzbudilo také částečný nepokoj. Protože pokud nechtěl aby se dědictví Kamylka-paši dostalo do Francouzových rukou, chtěl zajisté tím méně, aby padlo do klína imámovi. Musíme ještě poznamenat, že si policista vůbec nepovšiml obou Egypťanů, nemělo nich ani tušení, že jdou za stejným cílem jako naši Evropané. Cestující z Egypta se totiž objevovali v Maskatu častěji. Proto také nepodezírali ani je - což dokazuje, že policie není dokonalá - ani v imamátu Jeho Výsosti.
Po unavujícím denním pochodu přerušeném poledním odpočinkem, utábořila se karavana ještě před večerem.

Bylo to u zvláštního jezera, napůl vyschlého, u jedné z přirozených zvláštností tohoto kraje. Stál tu jediný strom, pod nímž se mohla celá karavana ukrýt, jehož stín v pravé poledne, v nejparnější hodiny dne, byl neocenitelný. Sluneční paprsky nemohly proniknout klenutím jeho ohromných listů roztažených nad zemí jako plachta do patnácti stop.
"Tak ohromný strom jsem ještě neviděl!…" zvolal Juhel, když se jeho mezek sám zastavil pod nejkrajnějšími větvemi.
"A snad takový už nikdy nespatříme!" přisvědčoval patron, když se napřimoval mezi hrby velblouda, který klesl na kolena.
"Co říkáte, strýčku?" otázal se Juhel.
Strýček neříkal nic z té jednoduché příčiny, že si nepovšimnul toho, co tak překvapilo jeho přítele a synovce.
"Mně se zdá," poznamenal Gildas Tregomen, "že máme také v naší milé Bretani v Saint Paul-de-Leonu fenomenální révu, která je také všeobecně známa…"
"Ovšem, pane Tregomene, avšak k tomuto stromu ji nelze přirovnat!"
"Skutečně, ačkoliv je neobyčejně velká, přece by se zdála jen nepatrným keříčkem vedle tohoto rostlinného obra."
Byl to banánovník - nebo chceme-li fíkovník - s neuvěřitelně silným kmenem, nejméně sto stop v objemu. Z toho kmenu jako z věže vyčnívala desateronásobná rozvětvená koruna, jejíž větve se splétaly, křižovaly, rozvinovaly a zakrývaly svým stínem půl hektaru. Obrovský slunečník před slunečními paprsky a gigantický deštník před deštěm, neproniknutelný jak ohnivými paprsky - tak vodou z nebes.
Kdyby měl patron čas - protože trpělivosti mu k tomu nescházelo - zaměstnal by se počítáním větví tohoto banánovníku. Kolik jich asi má? Tato otázka nepřestávala šimrat jeho zvědavost.
Avšak přece byla konečně ukojena. Je zajímavé poznat, za jakých okolností.
Když prohlížel spodní větve banánovníku, ohlížel se kolem dokola s roztaženou rukou a nataženými prsty, a zaslechl za sebou následující slova:
"Ten thousandf"
Tato dvě anglická slova, pronesená důrazně cizím přízvukem, byla mu však neznámá, protože neuměl ani trochu z angličtiny.
Avšak Juhel uměl anglicky a poděkoval poklonou domorodci, který pronesl tuto poznámku a obrátil se k patronovi.
"Je prý na něm deset tisíc větví."
"Deset tisíc?"
"Alespoň tolik řekl tento Arab."
Tímto Arabem nebyl nikdo jiný, než policejní agent vyslaný za mistrem Antiferem a jeho společníky, po celou jejich cestu imamátem. Nalezl nyní vhodnou příležitost pustit se s nimi do řeči, a také toho využil.
Několik otázek a rovněž tolik odpovědí bylo zatím vystřídáno v anglické řeči mezi Juhelem a tímto Arabem, který se představil jako tlumočník přidělený anglickému vyslanectví v Maskatu a nabízel se k službám našim třem Evropanům.
Juhel poděkoval domorodci a sdělil tuto věc strýčkovi, neboť podle jeho názoru byla velmi výhodná pro další kroky po příjezdu do Soharu.
"Dobře!… dobře!…" uznal za vhodné odpovědět mistr Antifer, "vyjednej to s tím člověkem a řekni mu, že mu královsky zaplatíme."
"Totiž s tou podmínkou, že nalezneme to, z čeho mu můžeme zaplatit!" zamumlal nedůvěřivý Tregomen.
Jestliže se Juhel domníval, že si může gratulovat z tohoto setkání, možno nicméně očekávat, že tím Sauk nebyl mnoho potěšen. Vidět policejního agenta v blízkém styku s Maloňany, to muselo jen zvětšit jeho nejistotu, a proto si také umínil, že bude bdít velmi bedlivě nad jednáním tohoto domorodce. Kdyby se alespoň mohl Ben Omar dozvědět, kam až jdou…, jsou-li už u cíle své cesty, anebo bude-li tato ještě dále pokračovat?… Leží ostrov v končinách Ománského zálivu, nebo v Ormuzské úžině anebo v Perském zálivu?… Nutno jej hledat podél pobřeží Arábie anebo snad u břehů Persie až třeba k hranicím šachova panství a panství sultána? Jak se bude nyní toto vyhledávání provádět a na jakou dobu se protáhne?… Chce snad Antifer v Soharu vstoupit znovu na loď? Protože to neudělal již v Maskatu, lze se domnívat, že ostrov leží na druhé straně Ormuzské úžiny? Či snad má cesta pokračovat karavanou až k Chardže, k El Kalifu a možná i ke Korencu, na konci Perského zálivu?
Tato hrozná nejistota zesilovala stále ony domněnky, které nepřestávaly dráždit Saukovu popudlivost, jejímž ranám se musel bránit politováníhodný tvor, notář Ben Omar.
"Je to moje vina," opakoval si častěji, "když mistr Antifer se mnou neustále jedná jako s cizincem, snad se skoro tváří, jakoby ani nevěděl, že jsem zde!"
Jako s cizincem? Nikoliv, ještě hůře, jako s vetřelcem, jehož přítomnost mu byla vnucena. Ach, kdyby nebylo toho jednoho procenta! Avšak toto procento bude stát za ty zkoušky! Jen kdyby věděl, zda se už brzy ukončí?
Následujícího dne projížděla karavana širými pláněmi bez konce, rozlehlou pouští bez oázy. Únava toho dne i obou následujících byla nesmírná - následkem ohromného vedra. Patron mohl každým okamžikem očekávat, že se rozplyne jako ledová tříšť z polárních moří zahnaná k teplejším rovnoběžkám. Ztratil při tom zcela jistě pětinu své původní váhy, k největší spokojenosti majitele obou hrbů, který se pod tíží této hmoty celý prohýbal.
Na posledních pochodech se nepřihodila žádná větší událost. Nicméně je třeba připomenout, že Arab - podle jména Selik - se blíže seznámil s Juhelem, následkem vzájemné anglické znalosti řeči. Avšak kvůli upokojení musíme přidat, že se mladý kapitán choval velmi obezřetně před ním a neprozradil ani kousek ze strýcova tajemství. Oné smyšlenky, vymyšlené pro francouzského agenta v Maskatu, bylo rovněž použito proti domnělému tlumočníkovi, totiž, že hledají vhodné město na pobřeží, kde by mohli zřídit filiálku.
A on tomu věřil? Juhel se alespoň tak domníval. Nicméně je jisté, že lišák hrál svou hru dále, jen za tím účelem, aby se více dozvěděl.
Odpoledne 27. března po čtyř a půldenním cestování přešla karavana hradby Soharu.

"Tak dobře, a nyní jděte oba k čertu!… Je-li libo, běžte si nyní pohovořit s těmi škrabáky… Já ho neoslovím jinak nežli nadávkami: ‚bídník a podvodník'… Prozatím ‚dobrý den' anebo ‚dobrou noc' jak je vám libo!"
A Pierre Servan Malo ze sebe vyrazil tak prudké zaklení, jako když vybouchnou hmoždíře užívané na lodi, přičemž jeho špička mu vyrazila z úst jako hrách z foukačky. A nechtěje už mařit čas novým nabíjením úst, zatočil kormidlem a ukázal jim záda.
Juhel dosáhl alespoň částečně toho, čeho si přál. Poněvadž to strýc uznával za svou povinnost, nemohl mu tedy bránit, aby on sám nesdělil notářovi jejich plány. A poněvadž se tento na Saukovo pobízení přibližoval už odvážněji, když viděl Maloňana odcházet, nebylo zapotřebí než jen velmi málo slov k jejich dorozumění.
"Pane," oslovil ho Ben Omar, ukláněje se, aby svou ponížeností zakryl tento smělý krok, "pane, dovolte, abych se směl otázat…" "Přímo k věci!" odvětil Juhel. "Co si přejete?…"
"Chtěl bych vědět, jsme-li už na konci své cesty?…"
"Skoro!"
"Kde je tedy ostrov, který hledáme?"
"Asi dvacet mil od Soharu."
"Od Soharu?…" zvolal Ben Omar. "Tak musíme znova na moře?…"
"Patrně."
"Není vám to po chuti?" poznamenal patron, který se slitoval nad tímto ubohým člověkem, který vypadal, jakoby chtěl již klesnout do mdlob.
Sauk na něj pohlížel úplně lhostejně - lhostejně jako ten, který nerozumí ani slovo ze slyšené rozmluvy.
"Nuže…, jen více statečnosti," povzbuzoval ho Gildas Tregomen. "Dva nebo tři dny plavby nám uplynou jako nic… Myslím, že si pomalu na moři úplně zvyknete… Když se jmenujete Omar…"
Notář potřásal hlavou, utíraje si čelo, na němž se perlil studený pot. A na to se otázal sklíčeným hlasem Juhela:
"A kde hodláte nastoupit na loď?"
"Právě zde!"
"A kdy?"
"Až se naše loď přichystá k odjezdu."
"A kdy to asi bude?…"
"Snad již dnes večer, anebo zcela jistě zítra ráno. Proto buďte přichystán i se svým písařem, nemůžete-li ho postrádat, na brzký odjezd." "Budu…, budu…" sliboval Ben-Omar.
"Ať vám při tom pomáhá Alláh!…" připojil patron, který nyní v přítelově nepřítomnosti mohl popustit uzdu své vrozené dobrotě.
Ben Omar a Sauk nechtěli vědět už nic jiného, než kde leží ostrov. Poněvadž však jim to mladý kapitán nepověděl, museli se vzdálit bez vytoužené informace.
Jestliže Juhel řekl, že loď bude připravena k odjezdu ještě večer anebo nanejvýš časně ráno, nezmýlil se snad v tomto předvídání? Alespoň Gildas Tregomen ho na to upozornil. Neboť uplynula již třetí hodina odpolední, a tlumočník se dosud neobjevoval. To je oba velmi znepokojovalo. Kdyby se museli zříci jeho služeb, jaká nesnáz je očekávala, než by se dorozuměli se soharskými rybáři, když by nemohli použít jiné řeči, leda posunkové! Jak se budou moci s nimi domluvit o podmínkách mzdy, o způsobu hledání, o směru své plavby po zálivu? Je ovšem pravda, že Ben Omar a Nazim znají arabsky…, avšak dovolávat se jejich pomoci…
Naštěstí dostál Selik danému slibu, vždyť jemu samému velmi záleželo na tom, aby jej vyplnil. K páté hodině odpolední, když už Juhel a patron měli v úmyslu vrátit se do caravanserailu, k nim přistoupil tlumočník ještě na přístavní hrázi.
"Konečně!" zvolal Juhel.
Selik se jim omlouval, že se tolik omeškal. Neboť se musel dost namáhat, aby našel nějakou loď, a k tomu ke všemu ji musel najmout za dost vysokou cenu.
"To nevadí!" odpověděl na to Juhel. "A můžeme odplout ještě dnes večer?"
"To ne. Mužstvo se sejde teprve zítra ráno."
"Tak vyjedeme zítra?"
"Hned jak se rozední!"
"Tak ujednáno!"
"Vyhledám vás v caravanserailu a odrazíme s odlivem," připojil ještě Selik.
"A bude-li vanout vánek," poznamenal k tomu Gildas Tregomen, "bude naše cesta velmi příjemná."
A cesta byla skutečně příjemná, neboť vánek vanul od západu a náš mistr Antifer měl právě plout za svým ostrovem k východu.

XIV. KAPITOLA

Mistr Antifer, Gildas Tregomen a Juhel se nemohou dočkat konce svého pobytu v Soharu

Bylo dobře, že naši tři Evropané přijeli do Soharu nikoliv za svou zábavou, nýbrž za svými záležitostmi. Neboť toto město nezasluhuje, aby si ho povšimli turisté, a jeho návštěva nestojí za namáhavou cestu, má ovšem ulice dost čisté, náměstí velmi slunná, pramen vody stěží stačící pro několik tisíc obyvatel, když jsou jejich hrdla vyprahlá nesnesitelným vedrem, domy rozházené spíše nahodile, které mají podle orientálního zvyku okna dovnitř do dvora, rezidenci dost rozsáhlou avšak bez jakéhokoliv slohu, bez oné jemné skulptury arabské architektury, s kterou je však imám spokojen, - když si umíní strávit zde dva nebo tři týdny na své cestě po severní části království.

I když je Sohar velmi nepatrným městem, leží nicméně na břehu Ománského zálivu a nejlepším důkazem je, když se určitě označí jeho zeměpisná poloha.
Město totiž leží na 54°59' východní délky a na 24°37' severní šířky.
Následkem určené polohy v dopise Kamylka-paši nutno tedy hledat ostrov v okrsku osmadvaceti minut na východ od Soharu a dvaceti dvou na sever. Je to vzdálenost asi čtyřiceti až padesáti kilometrů od břehu.
Hotely v Soharu nejsou četné. A nejsou vlastně nic jiného než jistý druh caravanserailu, v nichž je rozloženo v půlkruhu několik pokojíků nebo vlastně cel, opatřených jen jedinou pohovkou. Tam také uvedl tlumočník Selik, stále velmi ochotný, mistra Antifera, synovce a přítele.
"Jaké je to štěstí," pochvaloval si Gildas Tregomen, "že jsme našli takového úslužného Araba! Škoda jen, že nemluví francouzsky anebo alespoň bretaňským žargonem!"
Zato Juhel se se Selikem dorozumíval velmi dobře.
Není divu, že téhož dne Juhel a patron, kteří byli po cestě velmi unaveni, nepomýšleli na nic jiného než na dobrý odpočinek, který byl doplněn dvanáctihodinovým spánkem. Avšak k tomuto tak rozumnému výkonu nebylo možné přinutit mistra Antifera. Každou chvíli byl víc a více pobízen svým přáním a protože už se cítil tak blízko svého ostrova, nechtěl s tím příliš otálet. Chtěl si okamžitě najmout loď hic et nunc!… Odpočívat nyní, kdy už nemusí učinit více než jen skok, skok bezpochyby dvanácti mil - aby vkročil na onu půdu, kde Kamylk-paša zakopal své drahocenné soudky.
Zkrátka nastala velmi pohnutá scéna, prozrazující, jakého stupně netrpělivosti, nervóznosti a rozčílení dostoupila Antiferova nálada. Konečně ho upokojil Juhel… Je prý nutné dbát částečné opatrnosti… Takový spěch by se mohl zdát podezřelým soharské policii… Poklad se mu za těch čtyřiadvacet hodin také neztratí…
"Předpokládám, že tam ještě je!" řekl si v duchu Gildas Tregomen. "Můj ubohý přítel by se jistě zbláznil, kdyby tam nebyl…, kdyby tam už nebyl!"
A strach statečného patrona se zdál být do jisté míry odůvodněn. Poznamenejme ještě, že byl-li mistr Antifer v nebezpečí že se zblázní, bude-li zklamán ve svých nadějích, Saukovi hrozilo zklamání ne-li se stejným výsledkem, tedy aspoň stejně hrozným. Zlostný Nazim se tak dal strhnout svou prudkostí, že se jí Ben Omar beze škody nemohl vymknout. Jeho horečka netrpělivosti se zesilovala očividně podobně jak u mistra Antifera, a lze tvrdit, že této noci nejméně dva cestovatelé nespali ve své cele caravanserailu. Nepostupovali ke stejnému cíli jedním nýbrž dvěma různými směry. Čekal-li jeden na ráno, aby si už mohl najmout loď, nemyslel druhý už na nic jiného, než že si najme celý tucet obratných chlapíků, které si chce naklonit za tučnou odměnu k tomu, aby se mohl pokusit na zpáteční cestě ze Soharu o uloupení pokladu.
Nastalo jitro ohlašující prvním vzplanutím ranních slunečních paprsků památný den 28. března.
Že bude použito Selikových služeb, bylo samozřejmé. Juhelovi, jak se samosebou rozumí, nastal úkol dorozumět se s tímto ochotným Arabem, aby mohli svou záležitost řádně provést.
Tento však byl každým okamžikem více a více podezřívavější, proto že strávil noc na dvoře caravanserailu.
Juhel se nemohl zbavit částečného strachu vzhledem k službám, které chtěl požadovat na Selikovi. Neboť když tři cizinci, tři Evropané, přišli večer do Soharu, proč tak najednou pospíchají, aby sehnali loď… Patrně se chtějí projet - neboť jiný důvod udat nemohou - projet po Ománském zálivu… projet nejméně osmačtyřicet hodin? Nebude se tento úmysl zdát podivný a snad i podezřelý? A možná, že se Juhel nejvíce znepokojoval tím, co tlumočník mohl ostatně považovat za podivínské.
Avšak ať už tomu bude jakkoliv, musel k tomu přikročit a proto ráno sotva zahlédl Selika, ho požádal, aby mu zaopatřil loď schopnou se zdržet na moři několik dní.
"Máte v úmyslu pustit se přes záliv," vyzvídal Selik, "a vystoupit na pevninu na perském pobřeží?"
Juhel měl šťastný nápad vymknout se této otázce s odpovědí dost přirozenou, která mohla rozptýlit každé podezření soharských úřadů.
"Nikoliv…, pojedeme jen na výzkumnou zeměpisnou cestu," odvětil mu hned. "Chceme určit zeměpisnou polohu některých důležitějších ostrovů v zálivu… Není v blízkosti Soharu nějaký ostrov?"
"Hmm, je jich tu slušný počet, avšak žádný důležitější," odvětil Selik.
"Nu, ať už je tomu jakkoliv, máme zkrátka za úkol opravit mapu zálivu, bude-li to potřebné."
"Jak je libo!"
Selik dbal, aby mu neodporoval ani slovem. Odpověď mladého kapitána se mu zdála trochu podezřelá. Kdyby byl Juhel věděl, že policista je zpraven o poslání sděleném francouzskému úředníkovi, totiž, že chtějí v některém pobřežním městě imamátu založit obchodní filiálku, byl by zajisté odpověděl jinak. Bohužel se nyní nedalo založení filiálky spojit s výzkumnou hydrografickou cestou v končinách Ománského zálivu.
Následkem toho se stali Maloňan a oba jeho společníci nyní opravdově podezřívaní, předmětem jeho tím přísnější bdělosti.
Byla to ovšem zlá zápletka, která mohla zdaru jejich úkolu velmi uškodit. Bude-li poklad konečně na ostrově nalezen, není žádné pochybnosti o tom, že se policie Jeho Výsosti o něm hned dozví. A Jeho výsost tak málo svědomitá jako naopak všemocná se zajisté postará, aby závěť Kamylka-paši co nejrychleji zmizela, aby se tím vyhnula všem možným případným dalším nárokům.
Selik slíbil, že obstará vhodnou loď k zeměpisnému bádání a že bude opatřena mužstvem, na které se bude moci plně spolehnout. Potravinami se mohou zásobovat na tři nebo čtyři dny. V této nejisté letní době rovnodennosti je výhodné připravit se na překážky ne-li jisté, tedy alespoň možné.
Juhel poděkoval tlumočníkovi a přislíbil, že mu jeho služby bohatě odmění. Selik se tvářil velmi polichocen tímto slibem. A na to připojil:
"Snad by bylo také dobře, kdybych vás na této výzkumné cestě doprovázel? Poněvadž nejste schopni hovořit

arabsky, octnete se občas v nesnázi vůči majiteli lodi a jeho mužstvu…"
"Máte pravdu," odvětil mu Juhel. "Buďte nám tedy k službám po celou dobu, než se zase vrátíme do Soharu, a ujišťuji vás znovu, že neztratíte nic tímto meškáním."
Rozešli se, a Juhel odkvapil ke strýci, který se zatím procházel s přítelem Tregomenem po nábřeží, aby mu sdělil výsledek. Vypověděl mu celý postup. Patron byl rád, že budou mít za vůdce a tlumočníka tohoto mladého Araba, v němž nikoliv bez důvodu viděl velmi inteligentní fyziognomii.
Pierre Servan Malo to schválil jednoduchým přikývnutím hlavy, načež vyňal z úst ohryzanou špičku dýmky, a řekl:
"A co loď?"
"Náš tlumočník nám ji už zaopatří, strýčku, a také potřebné potraviny."
"Já myslím, že za hodinu nebo dvě může být nějaká loď uchystána… Vždyť tu, ke všem kozlům, neběží o cestu kolem světa, proto myslím…"
"Nikoliv, příteli," odpověděl patron, "musíme přece dopřát lidem, aby mohli něco najít!… Nebuď tak netrpělivý, prosím tě…"
"A co když jím chci být!…," odsekl mistr Antifer metaje z očí blesky na Gildase Tregomena.
"Když chceš, tak buď…," odpověděl hodný patron uctivě se před ním ukláněje.
Uplynula slušná část dne. Juhel se pořád nic nedozvídalo Selikovi. Lze si proto snadno domyslet, do jaké míry dostoupila podrážděnost mistra Antifera. Vyjádřil se, že toho zpropadeného Araba shodí do moře, protože si tropí ze synovce jen žerty. Marně se jej Juhel snažil omlouvat, byl pokaždé špatně přijat. A Gildas Tregomen dostal hned rozkaz, aby mlčel, když chtěl připomenout Selikovu inteligenci.
"Ten váš tlumočník je prohnaný podvodník," zvolal mistr Antifer, "nějaký loupežník, který u mne nemá žádnou důvěru a který na nic jiného nemyslí, než jak nám uloupit naše peníze…"
"Já jsem mu žádné nedal, strýčku!"
"Ach! Tos udělal chybu! Kdybys mu byl svěřil slušnou sumu…"
"Ale vždyť říkáte, že nás chce oloupit?"
"Dost!…"
Gildasovi Tregomenovi a Juhelovi nešlo o to, aby se pustili do těchto sporů. Nýbrž jim záleželo na tom, aby krotili Maloňana, aby mu zamezili nějaký prchlý čin anebo nějakou nerozvážnost, aby mu konečně poradili opatrnost nevzbuzující žádné podezření. A dosáhli toho u člověka, který je nechtěl ani vyslechnout?… Copak tam snad v přístavu nekotvila žádná rybářská bárka… Copak si nemohli některou najmout…, dorozumět se s mužstvem…, nasednout na ni… a uchystat se na odjezd… a pustit se severovýchodním směrem?…
"Avšak jak se dorozumíme s těmi lidmi, když neznáme ani jediné arabské slovo?" namítal Juhel.
"A když oni navzájem neznají ani jediné francouzské slovo!" připojil ještě patron.
"A proč neznají?" odsekl mistr Antifer na vrcholu své zuřivosti.
"Škodí si tím… rozhodně si tím škodí," odpověděl na to Gilda Tregomen, přeje si touto poznámkou upokojit přítele.
"Tím vším jsi jen ty vinen, Juheli!"
"Nikoliv, strýčku, neboť jsem učinil, co jsem mohl, a náš tlumočník se u nás musí co nevidět objevit… Ostatně, jestliže mu nedůvěřujete, pak použijte Ben Omara a jeho písaře, oba umějí arabsky… Tam jsou, na pobřeží…"
"Těch?… V žádném případě! To by tak ještě scházelo, už je toho dost, že je musíme s sebou vláčet!"
"Ben Omar se bez toho tváří tak, jakoby chtěl s námi promluvit," poznamenal Gildas Tregomen.
"Nu dobře, jen ať se tváří dále, patrone, já mu beztoho slibuji spoustu nadávek, až nebude vědět, čí je."
A skutečně kráčel Sauk a notář po Maloňanových stopách. Sotva ten opustil caravanserail, tak oni za ním. Vždyť jejich povinností bylo neztratit ho z dohledu - a jejich právem být přítomni při tomto finančním podniku, který hrozil přetvořením v drama.
Sauk doléhal na Ben Omara, aby opět oslovil hrozného legatáře. Když však notář pozoroval jeho zběsilou náladu, neměl velkou odvahu vystavit se jeho prudkosti. Sauk by byl s velkou chutí zabil na místě toho zbabělého notáře, a dost se nalitoval, že předstíral neznalost francouzské řeči, neboť tím způsobem mu bylo zabráněno zasáhnout přímo do své záležitosti.
Z druhé strany zase Juhel chápal, že strýcovo počínání s ohledem na Ben Omara může ještě zhoršit jejich záležitost. Proto se pokusil ho naposledy na to upozornit. Nynější okamžik se mu zdál právě příhodný, neboť notář zde nechodil kvůli ničemu jinému než kvůli tomu, že s ním chtěl promluvit.
"Poslyšte, strýčku, vyslechněte mne jednou a nezlobte se stokrát za den! Alespoň jednou uvažme důkladně naše poměry, vždyť jsme bytostmi obdařenými rozumem!"
"Totiž napřed bychom si museli, Juheli, říci, není-li to tvé uvažování vlastně maření času!… Ostatně co vlastně chceš?"
"Chci se vás zeptat, zdali se také u cíle své cesty budete tvrdošíjně vzdalovat od Ben Omara?"
"Budu pořád nepřístupný jako strmá skála. Ten darebák chtěl jednou na mně vymámit moje tajemství, ale měl povinnost se mi svěřit se svým… Je to prohnaný podvodník… ničema."
"Vím to zcela dobře, strýčku, a také ho nechci v této věci omlouvat. Avšak dělejme, co chceme, nemáme-li trpět jeho přítomnost, navzdory tomu nám to ukládá ona klauzule v závěti Kamylka-paši!"
"Ovšem!"
"A nemá snad být na ostrově, když budete vykopávat vaše tři soudky?"
"Ovšem!"
"A nemá snad právo ocenit jejich obsah následkem svého oprávnění, že si může za svou námahu ponechat jedno procento?"
"Zajisté."

"Nu dobře a má-li být výkonu přítomen, neměl by se dozvědět, kam a kdy tam dojdete?"
"Ovšem."
"A kdyby proto ať vaší vinou anebo jinou okolností mu bylo zabráněno být účastný v úkolu vykonavatele poslední vůle, pak by vám toto dědictví nemohlo být přiznáno, a snad by z toho vznikl spor, který byste jistě prohrál?"
"Ovšem."
"A konečně, strýčku, nejste snad povinen trpět Ben Omarovo společenství za své projížďky po zálivu?"
"Jsem."
"Tak dovolte, abych mu sdělil, že se má přichystat na naši plavbu." "Nikdy!" odsekl mistr Antifer.
A toto "nikdy" bylo proneseno tak hrozným tónem, že padlo jako kulka do notářových prsou.
"Vidíš," začal zase Gildas Tregomen, "ty si nechceš dát říci a proto jednáš špatně. Nač se vzpírat proti bouři a vlnobití?… Nic není prozatím rozumnějšího, nežli poslechnout Juhela, nic důvodnějšího, nežli jednat podle jeho rady! Musím přiznat, že vidím toho Omara zrovna tak rád jako ty… A však, když už se s ním musíme stýkat, stavme se alespoň k tomu neštěstí statečněji…"
Gildas Tregomen se pouštěl zřídkakdy do takového dlouhého monologu, a jeho přítel mu tím řidčeji dovolil ho ukončit. Avšak co se pěstí nasvíral, zuby naskřípal, křečovitě namračil poslouchaje patrona, a tak plýtval svým rozumem.
A snad se ten vynikající muž také domýšlel, že konečně přesvědčil nepřemluvitelného Bretonce, když poslední jeho souvětí došlo až k tečce.
"Už jsi skončil, patrone?…" zeptal se na to mistr Antifer.
"Ano, už jsem skončil," odpověděl Gildas Tregomen a vrhl vítězoslavný pohled na Juhela.
"A ty také, Juheli?"
"Ano, strýčku!"
"Tak dobře, a nyní jděte oba k čertu!… Je-li libo, běžte si nyní pohovořit s těmi škrabáky… Já ho neoslovím jinak nežli nadávkami: ‚bídník a podvodník!'… Prozatím ‚dobrý den' anebo ‚dobrou noc' jak je vám libo!"
A Pierre Servan Malo ze sebe vyrazil tak prudké zaklení, jako když vybouchnou hmoždíře užívané na lodi, přičemž jeho špička mu vyrazila z úst jako hrách z foukačky. A nechtěje už mařit čas novým nabíjením úst, zatočil kormidlem a ukázal jim záda.
Juhel dosáhl alespoň částečně toho, čeho si přál. Poněvadž to strýc uznával za svou povinnost, nemohl mu tedy bránit, aby on sám nesdělil notářovi jejich plány. A poněvadž se tento na Saukovo pobízení přibližoval už odvážněji, když viděl Maloňana odcházet, nebylo zapotřebí než jen velmi málo slov k jejich dorozumění.
"Pane," oslovil ho Ben Omar, ukláněje se, aby svou ponížeností zakryl tento smělý krok, "pane, dovolte, abych se směl otázat…" "Přímo k věci!" odvětil Juhel. "Co si přejete?…"
"Chtěl bych vědět, jsme-li už na konci své cesty?…"
"Skoro!"
"Kde je tedy ostrov, který hledáme?"
"Asi dvacet mil od Soharu."
"Od Soharu?…" zvolal Ben Omar. "Tak musíme znova na moře?…"
"Patrně."
"Není vám to po chuti?" poznamenal patron, který se slitoval nad tímto ubohým člověkem, který vypadal, jakoby chtěl již klesnout do mdlob.
Sauk na něj pohlížel úplně lhostejně - lhostejně jako ten, který nerozumí ani slovo ze slyšené rozmluvy.
"Nuže…, jen více statečnosti," povzbuzoval ho Gildas Tregomen.
"Dva nebo tři dny plavby nám uplynou jako nic… Myslím, že si pomalu na moři úplně zvyknete… Když se jmenujete Omar…"
Notář potřásal hlavou, utíraje si čelo, na němž se perlil studený pot. A na to se otázal sklíčeným hlasem Juhela:
"A kde hodláte nastoupit na loď?"
"Právě zde!"
"A kdy?"
"Až se naše loď přichystá k odjezdu."
"A kdy to asi bude?…"
"Snad již dnes večer, anebo zcela jistě zítra ráno. Proto buďte přichystán i se svým písařem, nemůžete-li ho postrádat, na brzký odjezd." "Budu…, budu…" sliboval Ben-Omar.
"Ať vám při tom pomáhá Alláh!…" připojil patron, který nyní v přítelově nepřítomnosti mohl popustit uzdu své vrozené dobrotě.
Ben Omar a Sauk nechtěli vědět už nic jiného, než kde leží ostrov. Poněvadž však jim to mladý kapitán nepověděl, museli se vzdálit bez vytoužené informace.
Jestliže Juhel řekl, že loď bude připravena k odjezdu ještě večer anebo nanejvýš časně ráno, nezmýlil se snad v tomto předvídání? Alespoň Gildas Tregomen ho na to upozornil. Neboť uplynula již třetí hodina odpolední, a tlumočník se dosud neobjevoval. To je oba velmi znepokojovalo. Kdyby se museli zříci jeho služeb, jaká nesnáz je očekávala, než by se dorozuměli se soharskými rybáři, když by nemohli použít jiné řeči, leda posunkové! Jak se budou moci s nimi domluvit o podmínkách mzdy, o způsobu hledání, o směru své plavby po zálivu? Je ovšem pravda, že Ben Omar a Nazim znají arabsky… avšak dovolávat se jejich pomoci…
Naštěstí dostál Selik danému slibu, vždyť jemu samému velmi záleželo na tom, aby jej vyplnil. K páté hodině odpolední, když už Juhel a patron měli v úmyslu vrátit se do caravanserailu, k nim přistoupil tlumočník ještě na přístavní hrázi.
"Konečně!" zvolal Juhel.

Selik se jim omlouval, že se tolik omeškal. Neboť se musel dost namáhat, aby našel nějakou loď, a k tomu ke všemu ji musel najmout za dost vysokou cenu.
"To nevadí!" odpověděl na to Juhel. "A můžeme odplout ještě dnes večer?"
"To ne. Mužstvo se sejde teprve zítra ráno."
"Tak vyjedeme zítra?"
"Hned jak se rozední!"
"Tak ujednáno!"
"Vyhledám vás v caravanserailu a odrazíme s odlivem," připojil ještě Selik. "A bude-li vanout vánek," poznamenal k tomu Gildas Tregomen, "bude naše cesta velmi příjemná."
A cesta byla skutečně příjemná, neboť vánek vanul od západu a náš mistr Antifer měl právě plout za svým ostrovem k východu.

XV. KAPITOLA

Juhel měří výšku slunce na strýcův rozkaz a za nejkrásnější povětrnosti

Druhého dne, sotva první sluneční paprsky ozlatily záliv, klepal již Selik na dveře jejich pokojů v caravanserailu. Mistr Antifer, který nespal ani hodinu, byl okamžitě na nohou. Juhel ho okamžitě následoval.
"Loď čeká přichystána," oznamoval jim Selik. "Půjdeme okamžitě s vámi," odpověděl Juhel.
"A co je s patronem?" divil se mistr Antifer. "Jsem si jistý, že spí jako pařez. Musím jít s ním důkladně zatřást."
A hned se odebral do pokojíku nově jmenovaného pařezu, který chrápal se zaťatými pěstmi. Avšak jakmile jím zatřásly Antiferovy silné paže, okamžitě pěsti rozevřel - a oči také.
Mezitím šel Juhel, jak bylo ujednáno, zavolat notáře a Nazima. Oba byli přichystáni na nejistou cestu. Nazim stěží mohl krotit svou netrpělivost, kdežto Ben Omar byl celý bledý.
Když Selik spatřil přicházet oba Egypťany, nemohl utlumit své překvapení, které také neušlo pozornosti mladého kapitána. Nebylo toto jeho překvapení odůvodněné? Jak to, že se tito lidé dvou různých národností znají, že pojedou spolu a že se zúčastní hydrografických prací? To všechno mohlo docela oprávněně vzbudit podezření u zástupců policie.
"Tito dva cizinci chtějí jet také s námi?" otázal se Juhela.
"Ano," odpověděl Francouz, ovšem částečně udiven…
"Jsou to společníci naší cesty… Přijeli jsme ze Suezu do Maskatu na stejném parníku."
"A jeli zároveň s naší karavanou?…"
"Ovšem… a museli se nás stranit proto… poněvadž strýček byl pořád ve velmi špatné náladě…"
Jak je zřejmé, zapletl se Juhel do vysvětlování. A vlastně ani nebyl povinen něco Selikovi vysvětlovat. Tito Egypťané mohli přijít jednoduše proto, že chtěli… Ostatně Selik se ho dál nevyptával, ačkoliv se mu tato okolnost zdála dosti podezřelá, ale umínil si, že bude nyní pozorovat Egypťany se stejnou pozorností jako naše tři Francouze.
Ve stejném okamžiku se objevil mistr Antifer a vlekl za sebou patrona - asi tak jako vlečou neohrabanou obchodní loď do přístavu.
Abychom tuto metaforu dokončili, můžeme ještě připojit, že tato obrazná loď ještě ani nezahájila přípravy k přistání, neboť patron ještě dřímal a měl víčka napůl sklížená spánkem.
Je zbytečné připomínat, že si Pierre Servan Malo nechtěl ani povšimnout přítomnosti Ben Omara a Nazima. Vydal se první na pochod, Selik vedle něho a všichni ostatní se k nim připojili a mířili k přístavu.
Na konci malého mola se kolébala arabská loď s dvěma stěžni, přitaženými na přídi a na zádi lanem. Její hlavní plachta byla vytažena na ráhnech tak, že mohla být pouze spuštěna, a přední trojhranná a postranní plachta roztažena, aby se mohlo vyplout z přístavu.
Tato loď jménem Berbera měla mužstvo v počtu dvaceti lidí, mužstvo dosti početné, které ani nebylo potřeba pro padesátitunovou loď. Juhel si toho povšimnul, ale toto své zjištění zatajil. Ale co nevidět, si musel povšimnout ještě něčeho: totiž, že polovina mužstva nevypadala na námořníky. A skutečně, byli to členové soharské policie, kteří na loď nastoupili na Selikův rozkaz.
Žádný rozumný člověk, který znal situaci, by nedal ani deset sou z onoho sta milionů závěti Kamylka-paši, jestli se toto bohatství na ostrově najde.
Cestující nastoupili na palubu Berbery s hbitostí námořníků, kteří jsou na tento výkon zvyklí. Přitom musíme nevyhnutelně poznamenat, že lehká loď pod kroky Gildase Tregomena se citelně nahnula na levou stranu. Notářovo nalodění bylo spojeno s částečnými nesnázemi, protože se mu přitom točila hlava, ale Nazim ho objal rukou a hned jej převedl přes okraj. Poněvadž na Ben Omara účinkovalo kymácení lodi, pustil se palubním otvorem do zadní kajuty, ze které se potom ozývalo táhlé a bolestné vzdychání. A co nástroje! Těm bylo věnováno na sta různých pozorností - především chronometru, který nesl Gildas Tregomen v kapesníku a jeho čtyři cípy držel v rukách. Majitel lodi - starý Arab sprostého zevnějšku - natáhl stěžní lana, přitáhl pevně plachtu a namířil loď na Juhelův povel, tlumočený Selikem, na severovýchod.
Konečně byli na cestě k ostrovu. Při stálém západním větru stačilo jen čtyřiadvacet hodin, aby přijeli na místo. Avšak svéhlavá příroda nemyslela na nic jiného než jak naše lidi trápit. Vanul-li vítr příznivým směrem, mraky se zato hnaly neustále po obloze. Nestačilo však, aby pluli stále k východu, bylo potřeba připlout na pravé místo a k tomu účelu se musela pozorovat zeměpisná délka a šířka, první dopoledne, druhá v tom okamžiku, kdy slunce prochází poledníkem. Aby se mohla vypočítat výška, bylo nutné, aby se sluneční terč laskavě vynořil, ale tentokrát se zdálo, jakoby si tato

svéhlavá stálice umínila, že se dnes vůbec ani neukáže.
Z toho důvodu se mistr Antifer procházel po palubě Berbery a byl svírán zimničným neklidem. Pohlížel hned na oblohu a hned na moře. Nehledal na obzoru ostrov, ale uprostřed východních mraků slunce.
Patron seděl u lodní obruby a zoufale potřásal hlavou. Juhel seděl vedle něho na pravé straně a prozrazoval svou rozmrzelost významným mračením. Nové zdržování…, zase nové zdržování… Jejich cesta se snad nikdy neskončí.
A na stovky, na stovky mil odtud, v malém domku v Saint Malo si představoval, že vidí svou drahou Enogatu, čekající na psaní, které jí snad dosud nedošlo…
"Nu… kdy se asi to slunce ukáže?" ozval se patron.
"Jak vidím, dnes nebudu moci pozorovat," poznamenal Juhel. "A bez slunce se nedá vypočítat délka ani šířka, snad pomocí měsíce a hvězd?"
"Také, pane Tregomene, avšak nyní máme novoluní, a co se týká hvězd, tak se bojím, že v noci bude obloha také tak zamračená jako nyní ve dne! A pak je to pozorování velmi spletité a nesnadné na palubě takové kolísavé lodi, jako je naše."
A skutečně - větru stále přibývalo. Na západě se kupily velké kotouče mračen asi tak, jako by byly vychrleny z nějaké nevyčerpatelné sopky. Patron byl nyní pořád víc a více mrzutý. Složil na kolena schránku s chronometrem, který byl svěřen do jeho péče, zatímco Juhel číhal se sextantem v ruce na příznivý okamžik, kdy ho bude moci použít.
Nyní bylo slyšet jen nejasné výkřiky a neúnavné proklínání, rozléhající se na přídi jejich lodi. Byl to mistr Antifer, který hrozil zaťatou pěstí slunci, které více poslouchalo Josuu, jak se dozvíme v biblické dějepravě.
Konečně se přece vynořilo. Už předtím proklouzl nějaký paprsek přes trhlinu v mracích. Ale tato trhlina se zase okamžitě zacelila, jako kdyby nějaký duch ji sešil jedním píchnutím jehly. Nebylo možné nějak zachytit na delší dobu tuto stálici, aby se mohla změřit její výška. Několikrát se o to Juhel pokusil, ale sextant byl znovu spuštěn, aniž mu nějak prospěl.
Arabové málo ovládají tyto lodní přístroje. Mužstvo na Berbeře nechápalo, co mladý kapitán s těmito přístroji zamýšlí. Sám Selik, který byl o tom snad víc poučen, nevšiml si důležitosti, kterou Juhel přikládal tomuto slunečnímu pozorování. Všichni měli za to, že se evropští cestující tady příliš nudí.
Maloňan, který tu chodil sem a tam a nadával, klel a vztekal se jako opravdový posedlý a tak se v duchu ptali, jestli před sebou nemají blázna.
Ale ne, ještě se nezbláznil, byl k tomu ale velice blízko, čehož se také nejvíc obával synovec a přítel Tregomen.
Mistr Antifer poslal Gildase Tregomena i Juhela k čertu, když ho pobízeli, aby posnídal. Vzal do úst jen kousek chleba a žvýkal jej a šel se opřít o hlavní stěžeň, nedovoluje jim, aby ho oslovili.
Odpoledne v počasí nenastala žádná změna.
Obloha byla stále plná hustých mraků. Moře pořád neklidné "tušilo něco," jak říkají námořníci.
A skutečně něco tušilo, anebo lépe cítilo, totiž nárazy větru, bouřlivého jihozápadního větru, který často burácí v končinách Ománského zálivu. Tento strašný chamsin, hnaný z pouště do Egypta, se náhle tiší a své poslední vzdechy, když předtím prometl arabské pobřeží, vrhne do vln Indického oceánu.
Berbera sebou strašně zmítala. I když měla plachty shrnuté, nemohla se udržet, to znamená vzdorovat ohromným spoustám mořských vln, které by ji rozdrtily, protože byla bezmála ponořena na úroveň mořské hladiny. Nezbývalo jiné útočiště, nežli uhýbat severovýchodním směrem. Že kapitán řídil loď opatrně a moudře, to velmi dobře pozoroval Juhel a byl by si toho všimnul i mistr Antifer, kdyby k tomu obrátil svou pozornost. Jeho mužstvo prozrazovalo chladnokrevnost a odhodlanost pravých námořníků. Tito stateční lidé tentokrát s rozbouřeným zálivem nezápasili poprvé. Ale jestli se zdálo, že jedna část mužstva vypadala, že je na tyto rozbouřené vlny zvyklá, naopak druhá, která stála na palubě vypadala, že je velmi znepokojena kymácením lodi. Jak bylo vidět, tito lidé nebyli nikdy na moři. Proto také Juhelovi napadlo, že jim snad v zádech sedí policejní agenti…, že snad Selik… Zkrátka nesnáze dědice Kamylka-paši se pořád přiostřovaly!
Sauk se také musel zlobit na toto bouřlivé počasí. Jestli bouře potrvá několik dní, nebude možné pozorovat slunce a z toho důvodu nebudou moci najít polohu ostrova… Poněvadž viděl, že by se zbytečně zdržoval na palubě, uchýlil se do kajuty pod palubou, kde sebou Ben Omar zmítal z levého boku na pravý, jako člun, který vyloží na břeh svůj náklad.
Když Juhel a patron na vyzvání, aby sešel do své kajuty, obdrželi od mistra Antifera odmítavou odpověď, museli se rozhodnout a zanechat ho opřeného u stěžně a ukrytého pod plachtou, napuštěnou fermeží a jít si odpočinout na lavice mužstva.
"Naše výprava se nám nějak nedaří," zašeptal Gildas Tregomen. "Já si to také myslím," odvětil Juhel.
"Doufejme, že se zítra bouře utiší, a že budeš moci změřit sluneční úhel…"
"Ano, doufejme, pane Tregomene!"
Nepřipojil však, že nyní nemyslí na stav povětrnosti.
Slunce se konečně musí ukázat, a tedy také v Ománském zálivu…
Také ostrov konečně najdou, jestliže ovšem existuje… Horší je však přítomnost těch podezřelých lidí, kteří se zároveň s nimi nalodili na Berberu…
Velmi černá noc, hustá četnými mlhami, hrozila lodi vážným nebezpečím. Ale toto nebezpečí nevězelo v její lehkosti, protože s její pomocí se mohla vyšvihnout na vlnu a vyhnout se tak třištícím smrštím, nýbrž v rychlých a neočekávaných obratech větru, které by ji byly už desetkrát převrátily, kdyby nebylo jejího obratného a zkušeného kapitána.
Po půlnoci se vítr utišoval vlivem nepřetržitého deště. Snad se chystala změna počasí na zítra?… Nikoliv, protože, když se rozednilo, nebyla obloha, i když už mračna neměla takové bouřkové vzezření a povětří nebylo vyrušováno tak prudkými nárazy větru, zbavena hustých mlh. Po hojném nočním lijáku následovala nyní drobnější sprška z nižších

mraků, které už nezbyl čas, aby se seskupila do větších kapek a proto stříkala v drobné rose.
Když Juhel vyšel na palubu, nemohl se zdržet pohrdavého pohybu rukou. Při takové obloze přece nemohl pozorovat zeměpisné místo. Kde se nyní loď nacházela, po četných změnách v plavbě, následkem neznámého směru, kterému byla vydána v noci? I když se kapitán vyznal v plavbě v Ománském zálivu, sám nemohl na tuto otázku odpovědět. Na celém obzoru se nikde neobjevila pevnina. Překročili již polohu ostrova? Bylo to možné, protože se dalo očekávat, že Berbera hnána západními větry byla na východ dál, než bylo žádoucí. Jak to ale mohli poznat, když bylo veškeré pozorování znemožněno?
Pierre Servan Malo se vymotal z plachty a odešel na příď. Kolik nových výkřiků, kolik nových zběsilých pohybů rukou mu uklouzlo, když jeho zrak přehlédl obzor!… Nicméně na synovce nepromluvil a zůstal nehybně stát u kotvového rumpálu.
Ačkoliv Juhel úzkostlivě dbal na to, aby nepřerušil strýcovo mlčení, přece se musel podrobit různým otázkám Selika, na které mohl odpovídat jen vyhýbavě.
Tlumočník totiž k němu přistoupil a oslovil ho:
"Dnešní den nám začíná špatně, pane!"
"Velmi špatně."
"Zase nebudete moci použít svých nástrojů k pozorování slunce?" "Bohužel, musím se toho obávat."
"Co tedy uděláte?"
"Vyčkám na příhodnější dobu."
"Musím vám však připomenout, že loď neveze víc potravin než na tři dny a jestli potrvá toto bouřlivé počasí déle, bude loď nucena se vrátit nazpět do Soharu…"
"To se ví, že se musí vrátit!"
"Tak se vzdáváte vašeho úmyslu pozorovat polohu zdejších ostrovu?…"
"Jak se zdá… ano… anebo ještě lépe, odložíme svou výpravu na lepší sezónu."
"Vyčkáte ji v Soharu?…"
"V Soharu nebo v Maskatu, na tom už nezáleží!"
Mladý kapitán Selikovi tak nedůvěřoval, že tento z něho nemohl vyloudit bližší objasnění i když si to velmi přál.
Patron vystoupil na palubu skoro současně se Saukem. Ten se tvářil velmi zklamaně, druhý zase rozhořčeně, když spatřili husté mlhy zahalující obzor ve vzdálenosti dvou nebo tří uzlů od Berbery.
"To se nám kazí!" poznamenal Gildas Tregomen, když přišel stisknout ruku mladému kapitánovi.
"Zajisté," odvětil Juhel.
"Co je s naším přítelem?…"
"Stojí tamhle na přídi."
"Jen aby nepřepadl přes lodní okraj…" zašeptal patron. Stále se jen obával, že Ma10ňan skončí nějakým zoufalstvím.
Ráno uplynulo za takových okolností. Sextant zůstal nadále ve své skříňce, tak zbytečný jako collier dámy ukrytý ve své schránce. Ani jediný sluneční paprsek nepronikl hustým závojem mlh. V poledne nemohl chronometr, který Gildas Tregomen přinesl, aby vyhověl svému svědomí, posloužit svému úkolu následkem rozdílu v čase a v pařížském poledníku a tohoto místa v zálivu, kde se loď právě nalézala.
Odpoledne nebylo příznivější, a protože znali směr Berbery pouze přibližně, mohli udat jen nepřesně, kde se tato nyní nachází.
Bylo proto možné uhodnout, co sdělil kapitán Selikovi, totiž, nezmění-li se zítra počasí, že obrátí loď na západ, aby se přiblížil k pevnině. Kde ji najde?… Nedaleko Soharu, Maskatu anebo ještě více na sever u vchodu do Ormuzské úžiny, anebo více k jihu na pobřeží Indického oceánu u Raz-el-Hadu?…
Selik uznal za svou povinnost zpravit Juhela o tomto úmyslu kapitána Berbery.
"To nevadí!" odvětil mladý kapitán.
To byla celá jeho odpověď.
Až do noci se nepřihodilo nic zvláštního. Když slunce zapadalo za mlhy na západě, nebylo ho ani skrze ně vidět. Déšť se konečně ustálil na drobné mžení, jemné jako stříkání vln. Snad se z toho dalo soudit na nějakou změnu v počasí? Ostatně také vítr se utišil do té míry, že se už prozrazoval jen několika málo občasnými záchvěvy. Při těchto zavanutích si patron navlhčoval ruku a vystavoval ji větru. Od východu cítil, že se zvedá mírný vánek.
"Ach, kdybych byl na Charmante Amélii," říkal si potichu…, "mezi těmi rozkošnými břehy Ranci, tam bych se skutečně jinak vyznal!"
Ale Charmante Amélie byla už dávno prodána na palivo a proto už neplula mezi malebnými břehy Ranci.
Také Juhel učinil podobné pozorování jako Gildas Tregomen. Zdálo se mu, že slunce, když zapadalo za obzor, vykouklo malým otvorem v mracích asi tak, jako nahlíží zvědavec skulinou u dveří.
Pierre Servan Malo zahlédl zajisté také tento paprsek, neboť jeho zrak se zajiskřil a přivítal záblesk denní planety zábleskem svého vzteku.
Večer všichni povečeřeli z lodních zásob. Potom bylo konstatováno, že jim zbývá potravin sotva jen na čtyřiadvacet hodin. Následkem toho byli nuceni už zítra plout k pevnině, obzvláště, když nemohli vypozorovat, jestli je Berbera od ní příliš vzdálena.

Noc byla tichá. Vlnobití také velmi brzy utichlo, jak to bývá obyčejně v uzavřených zálivech. Vítr, který se ponenáhlu měnil na východní je přinutil upnout plachtová lana na pravé straně. Protože nevěděli, kde se nacházejí, rozvrátil kapitán na Juhelovu radu, přetlumočenou Selikem, plachty, aby vyčkal na ranní úsvit.
Ke třetí hodině ranní se na obloze, zbavené hustých mraků, objevila poslední souhvězdí. Bylo možno tedy očekávat

krásný den, vhodný pro pozorování.
A skutečně, ráno se vynořoval sluneční kotouč z obzoru v celé své kráse a lesku. Odrazem se zdál ještě širší, spodní vrstvy vzduchu byly zbarveny do nachova a jeho oslňující světlo vrhalo na mořskou hladinu zlatý pruh.
Gildas Tregomen uznal za svou povinnost pozdravit slunce a sundal před ním svůj voskovaný klobouk. Guebr, Pársby nebyl zdvořileji přivítal objevení denní planety.
Snadno si dovedeme představit, jak velkou útěchu to vlilo všem do srdcí. S jakou netrpělivostí všichni očekávali, jak cestující, tak námořníci, hodinu, kdy bude možné pozorovat slunce. Tito Arabové dobře věděli, že Evropané mají velmi přesné přístroje k určování místa, kde se loď nalézá, i v tom případě, když není v dohledu žádná pevnina. A byli zvědaví, zdali se Berbera dosud nachází v zálivu anebo jestli byla zahnána vlnami až za Raz-el-Had.
Konečně vystoupilo na oblohu slunce skoro obdivuhodné jasnosti. Nebylo nutno se obávat, že nějaký mrak je zastíní v okamžiku, který si kapitán vyvolí, aby měřil výšku poledníku.
Krátce před polednem se k tomu Juhel přichystal.
Mistr Antifer se postavil těsně u něho, s přivřenými ústy, s planoucíma očima a mlčel jako ryba.
Patron zaujal místo po pravé straně a dobrácky přikyvoval svým velkým, krví podlitým obličejem.
Sauk vzadu a Selik na levé straně lodi byli přichystáni, že budou pozorně sledovat každou podrobnost Juhelova pozorování.
Juhel se velmi sebevědomě chopil levicí sextantu a namířil dalekohled na obzor.
Loď se nepatrně kolébala účinkem sotva viditelné vlny.
Když Juhel změřil výšku, zvolal:
"Jsem hotov!"
Poznamenal si cifry na stupňovaném půlkruhu a sešel do kabiny, aby tam provedl potřebné výpočty.
A po dvaceti minutách se vracel opět na palubu a sděloval výsledek pozorování.
Loď se nyní nacházela na 25. stupni 2. minutě severní šířky. Byla tedy o tři minuty dál na sever než hledaný ostrov.
K úplnému pozorování bylo potřeba změřit ještě časový úhel. Nikdy neplynuly mistru Antiferovi, Juhelovi, patronovi a Saukovi hodiny tak zdlouhavě. Zdálo se jim, jakoby vytoužený okamžik nechtěl nastat.
Konečně přišel. Zatím se Berbera nesla poněkud k jihu podle Juhelovy rady, když se nyní znalo její místo.
O půl třetí změřil mladý kapitán celou řadu výšek, přičemž patron pozoroval na chronometru hodiny. Příslušnými výpočty se konečně dopočítal: 54°58' zeměpisné délky.
Loď se tedy nacházela od ostrova jednu minutu dále na východ.
Brzy se také ozval výkřik. Jeden z Arabů uviděl černavou hmotu asi dvě míle na západ.
"Můj ostrov!" vykřikl mistr Antifer.
Tato hmota nemohla být ničím jiným nežli tímto ostrovem, protože nebylo nikde vidět pevninu.
A nyní se dal Maloňan do skoku, pobíhání, mávání rukama, otáčení, zrovna jako by byl zachvácen tancem svatého Víta. Gildas Tregomen musel proto zakročit a zdržet ho svým mocným objetím.
Loď nyní namířila k pozorovanému místu a pomocí slabého východního větříku k němu mohla dorazit ve slabé půlhodince.
Posléze k němu dorazila, a Juhel, který pozorně měřil cestu po svém pozorování, zjistil, že se ostrov skutečně nalézá na udaném místě, totiž na 24°59' severní šířky, odkázané Thomasem Antiferem synovi, a na 54°57' východní délky od pařížského poledníku, kterou Ben Omar přinesl do Saint Mala.
Neboť všude, kam jen mohl zrak dohlédnout, nebylo vidět na celém Ománském zálivu nic, než mořskou hladinu.

XVI. KAPITOLA

ve které je určitě dokázáno, že Kamylk-paša skutečně dorazil na svých mořských putováních až do Ománského zálivu

Byli tedy u ostrova, který mistr Antifer oceňoval v mysli nejméně na sto milionů. A z toho by nespustil ani pětašedesát centimů, kdyby ho snad bratři Rothschildové chtěli od něho koupit "bez všeho bližšího ohledání", jak se říká v právnické řeči.
Po svém zevnějšku nebyl ostrov vlastně nic jiného než holou, suchou půdou bez veškeré zelené a orné půdy, skalní skupinou podlouhlé formy mající v obvodu dva tisíce, nebo dva tisíce pět set metrů. Jeho kraje se rozpadávaly v podivná rozštěpení. Byly tady jen malé cípy, jinde však dost mělké zálivy. Nicméně si loď mohla najít bezpečné útočiště v jednom zálivu na západní straně, kde byla úplně chráněna před větrem. Voda v něm byla velmi čistá. Bylo skrze ní vidět až na dno, do hloubky dvaceti stop, na pískový koberec obsypaný podmořskými rostlinami. Když Berbera zakotvila, zaznamenávala jen velmi slabé kymácení vlněním příboje.
Ale to stačilo, dokonce více než stačilo, aby se notář nezdržel ani o minutu déle na palubě. Když se dovlekl až ke schůdkům na palubu, vyškrábal se na ni, přiblížil se k můstku a chtěl přejít na pevninu, ale v tom ho mistr Antifer zadržel.
"Počkejte, pane Ben Omare!… Já půjdu napřed, dovolíte-li."
A ať dovolil nebo nedovolil, musel vyčkat, až se nesnesitelný Maloňan zmocnil ostrova, což provedl jednoduše rázným dupnutím do písku svými těžkými námořnickými botami.
Nyní ho teprve mohl Ben Omar následovat, a jak si také zhluboka oddechl, když konečně cítil pod nohama pevnou půdu!
Také Gildas Tregomen, Juhel a Selik se u nich brzy objevili.
Po celou tu dobu Selik bedlivě prohlížel ostrov. Byl zvědav, co na něm tito cizinci chtějí… K čemu vlastně bylo potřeba

tak dlouho cestovat, tolik výloh a námah?… Proč chtějí měřit zeměpisnou polohu těchto skal, to si nedovedl odůvodnit. To mu bylo skutečně nepochopitelné, ovšem v tom případě, nemá-li co jednat s blázny. Ale i když mistr Antifer na sobě jevil některé známky pomatenosti, přece nemohl připustit, že by Juhel a patron nebyli při zdravých smyslech. A přece i oni spolupůsobí při tomto zkoumání!… A navíc ti dva Egypťané, jak se ti dostali do takového dobrodružství!…
Měl tedy nyní Selik tím větší právo podezřívat počínání cizinců a proto také rychle opustil loď a spěchal za nimi na ostrov…
Pierre Servan Malo dal Juhelovi rukou znamení, ten je pochopil a obrátil se k Selikovi:
"Nemusíte nás doprovázet. Zde nepotřebujeme tlumočníka… Ben Omar mluví francouzsky jako rodilý Francouz…"
"Tak dobře!" odpověděl Selik.
I když byl rozzloben, přece se nechtěl pustit do nějaké hádky o tomto tématu. Věnoval se službám mistra Antifera, proto, když mu nyní poručil, aby s ním nechodil, musel se mu podrobit. Proto se svého úmyslu vzdal a ponechal si zakročení s mužstvem teprve tehdy, až se cizinci vrátí na loď a přivezou s sebou nějaké předměty.
Bylo právě asi půl čtvrté odpoledne. Zbývalo jim tedy ještě dost času, aby vyzdvihli na označeném místě ony tři soudky, ovšem najdou-li je tam - o čemž Maloňan ani trochu nepochyboval.
Bylo ujednáno, aby Berbera zatím zůstala v zálivu. Ale kapitán sdělil prostřednictvím Selika Juhelovi, že se zde nezdrží déle než šest hodin. Zásoby potravin byly již skoro vyčerpány. Bylo proto načase, aby použili příznivého východního větru a vrátili se do Soharu, kam mohli dorazit s ranním rozbřeskem.
Mistr Antifer proti tomu nic nenamítal. Několik hodin, to bylo příliš mnoho pro jejich výkon.
O co se vlastně jednalo? Nikoliv o proběhnutí tohoto ostrova malých rozměrů, ani o jeho prohledání krok za krokem! Podle psaní mělo místo, kde je poklad zakopán, ležet na jižní straně pod skálou a být označeno monogramem z dvojitého K. Pomocí motyky se brzy dokopají ke třem soudkům, které mistr Antifer bez váhání odvalí na loď. Ale, jak se samosebou rozumí, musí se jednat bez svědků - vyjma ovšem nepostradatelného Ben Omara, jehož přítomnost mu byla uložena spolu s jeho písařem Nazimem. Aby mužstvo na Berbeře nebylo zvědavé, co ony soudky obsahují a jmenovitě pak při návratu do Maskatu karavanou, to bylo ovšem spojeno s částečným nebezpečím. Ale s tím se budou zabývat později.
Mistr Antifer, Gildas Tregomen a Juhel z jedné strany, Ben Omar a Nazim z druhé prolezli pobřežní skály, jejichž prostřední výše sahala do sta padesáti stop nad mořskou hladinu. Několik racků vzlétlo do výše, když se přiblížili, a křičelo rozhořčením, že tito vetřelci vyrušují jejich dosud netknutý domov. A skutečně bylo velmi pravděpodobné, že od návštěvy Kamylka-paši sem nevkročila žádná lidská noha.
Maloňan nesl sám na rameně motyku, neboť by ji nesvěřil nikomu jinému. Patron musel nést v ruce rýč, Juhel pak držel v ruce busolu a pozoroval ji.
Notář se všemožně přičiňoval, aby nebyl předběhnut Saukem. Dosud se však potácel, i když již neměl pod nohama lodní palubu. Není divu, že hned zase nabyl své smysly a sebevědomí a že zapomněl na těžké zkoušky cestování a ani nemyslel na nové při zpáteční cestě. Vždyť na ostrově bylo místečko představující pro něho bohatou odměnu, a Sauk, kdyby nemusel zachovávat svou zapřenou, neváhal by mu vyrvat poklad, kdyby si ho měl již vzít.
Půda byla dost skalnatá. Nebyla proto po ní snadná chůze. Ale museli vniknout až ke středu, obcházeli ovšem některé neschůdné části. Když skupina chodců dorazila na nejvyšší místo, spatřili loď a její vlajku kmitající vánkem.
Z toho místa se dal také prohlédnout celý obvod ostrova. Sem a tam se ukazovala pěkná místa a mezi těmi i místo s miliony. Zmýlit se již nemohli, neboť závěť říkala, že se místo nalézá na jihu. Pomocí busoly je Juhel vypátral velmi snadno.
Byl to vyprahlý pruh, dost nechráněný a vroubený příbojem lehké bílé pěny.
Tentokrát si mladý kapitán připomenul, že poklady zakopané pod těmi skalami se mohou stát překážkou mezi ním a nevěstou. Neboť nikdy by nezvítězili nad strýcovou umíněností! A vášeň, divoká vášeň - ho sváděla špatnou cestou.
Také patron se zmítal mezi dvěma pocity: z jedné strany strachem, že se Juhel a Enogata nebudou moci vzít, a z druhé strachem, že mistr Antifer bude zachvácen náhlou šíleností, nebude-li moci vyzdvihnout dědictví Kamylka-paši. Proto se v něm vynořil neočekávaný vztek, bušil do země svým rýčem tak prudce, až skalní štěpiny lítaly kolem něho.
"Eh… patrone…, co ti zase sedlo na nos?" okřikl ho mistr Antifer. "Nic… nic!…" omlouval se Tregomen.
"Tak si nechej své nárazy rýčem pro lepší místo, - buď tak laskav."
"Už přestanu, příteli."
Zástup se nyní dal směrem k jihu a sestupoval k jižnímu konci, od něhož byl vzdálen sotva šest set kroků.
Mistr Antifer, Ben Omar a Sauk, tentokrát všichni v první řadě, zrychlili- krok, jakoby byli taženi magnetem - tím zlatým magnetem, majícím silnou přitažlivost na všechny lidi. Všichni byli chůzí udýcháni. Mohlo by se o nich říci, že už poklad cítili, vdechovali a vydechovali, že je pronásledovala atmosféra milionů, a že by se udusili, kdyby tato atmosféra vymizela.
Po deseti minutách přišli k jižní části, jejíž konec se ztrácel úzkým pruhem do moře. Zde snad hned na začátku poznamenal Kamylk-paša skálu dvojitým K.
Mistr Antifer, když už byl konečně na místě, byl tak rozčilen, že se cítil blízko mdlob. Kdyby ho Gildas Tregomen nezachytil do svého náručí, upadl by jako těžká hmota, a život by se v něm již neobjevil, možná snad jen několika křečovitými záchvaty.
"Strýčku, strýčku!…" zvolal Juhel.
"Příteli!" volal na něho patron.
Sauk měl při tom takové vzezření, že by se v něm jistě nikdo nezklamal. Chtěl totiž říci:
"Ať zhyne ten křesťanský pes, a pak budu jediným dědicem Kamylka-paši!"

Třeba však přiznat, že Ben Omarova fyziognomie prozrazovala pravý opak: "Zemře-li mi tento člověk, který určitě jako jediný zná místo pokladu, pak ztratím také svou odměnu."
Avšak tento případ neměl mít zlé následky. Pomocí silného patronova tření nabyl mistr Antifer brzy svých smyslů a zdvihl motyku, která mu mezitím vypadla. A nyní se začalo s pátráním hned od břehu.
Tady se otvírala úzká, dost vyvýšená stezka, tak že ji vzbouřené moře nemohlo zaplavit ani v čase jihozápadních větrů. Marně by se jinde hledalo vhodnější místo k uschování milionů. Také je bude určitě velmi snadné nalézt, jestliže totiž vlny Ománského zálivu nesmyly monogram během bezmála celého čtvrtstoletí.
Ale ani to nevadilo, neboť by Pierre Servan Malo prohledal celé toto jižní místo, kdyby si jinak nemohl pomoci. Prolezl by jednu skálu za druhou i kdyby tím měl strávit týdny, dokonce celé měsíce na tomto ostrově. Poslal by loď pro nové zásoby do Soharu! Rozhodně by neopustil ostrov, aby mu snad nevykradli jeho bohatství, jehož oprávněným vlastníkem byl on sám!
Stejný úmysl choval také Sauk, tak že se "stav jejich duší" v tomto směru úplně shodoval - což ovšem nebylo k velké cti lidské povaze.
Nyní přistoupili všichni k dílu, hledali a slídili pod pletivem mořského mechu, mezi skulinami skal spojených mořskou trávou. Mistr Antifer, odhrnoval koncem své motyky jednotlivé kamení. Patron do nich vrážel rýčem, Ben Omar po čtyřech prolézal jako rak mezi štěrkem. Ostatní, totiž Juhel a Sauk, byli zaměstnáni podobně. Z žádné strany nebylo promluveno ani slovo. Tento výkon šel vpřed ve vší tichosti. Ústa by nebyla tišší ani při pohřebním průvodu.
A skutečně, nevypadal tento ostrov jako pohřebiště daleko v zálivu a nehledali tito hrobaři na něm hrob - hrob, z něhož chtěli vykopat miliony Kamylka-paši?
Hledali již půl hodiny a dosud nic nenalezli. Ale nedali se tím zastrašit. Neboť nemohli pochybovat, že jsou skutečně na ostrově Kamylka-paši, a že jeho soudky jsou zakopány na jižní straně. Palčivé slunce na ně vrhalo své ohnivé paprsky. Pot stékající z čel zastiňoval jejich bedlivé zraky. Ale oni si ani trochu nevšímali své umdlenosti. Všichni se přičiňovali S pílí mravence prolézajícího své mraveniště, - všichni nevyjímaje ani patrona, který byl nyní tak zachvácen démonem hrabivosti. Juhel si však několikrát opovržlivě zavzdychl.
Najednou se ozval výkřik radosti - vlastně byl to spíše řev divoké zvěře.
Sám mistr Antifer byl jeho původcem. Ukazoval nataženou rukou a měl přitom hlavu obnaženou, na skálu trčící jako náhrobek.
"Zde… zde!" opakoval několikrát.
A vrhl by se před tímto náhrobkem na kolena jako rodák od Tibery před sochou madonny, nad čímž by se ani jeden z jeho společníků nepozastavoval. Vlastně by se všichni sami také účastnili jeho pobožnosti…
Juhel s patronem a Sauk s Ben Omarem nyní přistoupili k mistru Antiferovi, který již poklekl… Také oni klekli vedle něho.
A co bylo na této skále?
Bylo tam to, co oči mohly vidět a čeho ruce se dotknout… Byl na ní vytesán pověstný monogram Kamylka-paši, jeho dvojité K ovšem napůl již sedřené na svých okrajích, ale přece dosti patrné.
"Zde…, zde!" opakoval mistr Antifer.
A ukázal pod skálou na místo, které musejí prohledat, kde poklad již dvaatřicet let ukrytý dřímal ve své kamenné skříňce.
Okamžitě sochor narážel na skalní půdu, která lítala kolem malými úlomky. Také motyka Gildase Tregomena odhazovala kamenné úlomky smíchané s částmi betonu. Otvor se zvětšoval, prohluboval.
Jejich plíce těžce oddychovaly, srdce jim bušilo hrozíc, že se utrhne v nedočkavosti poslední rány, která odhalí vnitřnosti země, stejně jako vřídla milionů…
Kopali stále, ale soudky se pořád neobjevovaly. To dokazovalo, že je Kamylk-paša ukryl v dosti hluboké jámě. Tím rozhodně nechyboval, a ostatně co jim záleží na troše času a únavy, než je vykopají?…
Po chvíli se ozval kovový zvuk. Bylo nepochybné, že motyka narazila na nějaký zvučný předmět.
Mistr Antifer se sklonil k otvoru. Jeho hlava v něm zmizela, a jeho ruce v něm hltavě hledaly.
Zase se vzpřímil, maje oči zaslzeny prachem.
A v ruce držel kovovou skříňku, velikosti sotva jednoho krychlového decimetru.
Všichni na něho pohlédli a nedovedli utajit pocit zklamání.
A Gildas Tregomen zajisté vyjádřil názor všech, když zvolal: "Má-li tam být sto milionů, to bych ke všem čertům!…"
"Mlč!" vykřikl mistr Antifer.
A hledal znova v otvoru, odstranil poslední úlomky, a pátral stále po soudcích…
Ale byla to zbytečná práce. Nic tady nebylo, nic než železná skříňka, na které bylo vidět vypouklé dvojité K egyptského nebožtíka!
Vynaložil tedy mistr Antifer tolik námahy nazmar?… Nepřišli zdaleka svedeni fantaziemi podvodníka?…
A Juhel by se skutečně dal do smíchu nad tím, kdyby ho strýcův výraz tváře s jeho planoucími zraky, s hrozně staženými ústy a jeho nesouzvučné tóny, vyražené z hrdla, nepolekaly…
Gildas Tregomen se vyjádřil později, že v onom okamžiku očekával, že se Antifer svalí na zem "jako mrtvola".
Na to povstal mistr Antifer, chopil se motyky, zamával jí a dobře mířenou ranou rozrazil ve svém zuřivém vzteku onu skříňku…
Z ní vypadl kus papíru…
Byl to pergamenový list, během té dlouhé doby zežloutlý, na němž bylo napsáno několik dosud dobře čitelných řádek ve francouzské řeči.
Antifer zdvihl tento papír. Zapoměl, že Ben Omar a Sauk mu mohou rozumět a že takovým způsobem jim vyzradí

tajemství, které by ve svém vlastním prospěchu měl utajit, a začal číst třesoucÍm hlasem první řádky:

Tento list obsahuje zeměpisnou délku ostrova, kterou musí Thomas Antifer anebo místo něho jeho přímý dědic sdělit bankéři Zambukovi v…

Mistr Antifer se ve čtení zarazil a zacpal pěstí svá neprozřetelná ústa, která snad řekla více než říci měla.
Sauk se uměl důkladně ovládat, že neprozradil, jak ho toto zklamání dojalo. Jen ještě několik málo slova už by se dozvěděl, jaká ta zeměpisná délka onoho druhého ostrova je, jehož zeměpisnou šířku zná bankéř Zambuko a zároveň také, kde bydlí… Také notář neméně zklamaný žízní, když se mu odnímá nádoba s vodou…
Ale brzy na to, po malém meškání od okamžiku, kdy poslední věta byla přetržena přitlačenou pěstí, jak už víme, vzmužil se Ben Omar, který měl právo znát plány Kamylka-paši, a řekl:
"Dobře, dále…, bankéři Zambukovi… a kde se zdržuje…" "Doma!" odvětil na to mistr Antifer.
A složil papír a strčil ho do kapsy, nedbaje toho, jak Ben Omar zoufale lomí rukama.
Tedy poklad se nenalézal na ostrově v Ománském zálivu! Tato cesta mistra Antifera neměla jiný účel, než požádat ho, aby se dorozuměl s novou osobností, s bankéřem Zambukem! Je tento člověk druhým dědicem, jehož chce snad Kamylk-paša odměnit za dřívější služby? Je naposledy také povolán, aby se dělil s Maloňanem o poklad?… Alespoň se dalo domnívat a také nebyl možný žádný logický důsledek, než, že místo sto milionů padne Antiferovi do kapsy jen padesát!
Juhel sklopil hlavu při myšlence, že je to ještě příliš mnoho než aby se dal přemluvit a svolil k jeho sňatku s Enogatou…
Gildas Tregomen se zdál prozrazovat svým úsměvem, že padesát milionů je dost slušným výdělkem, když tak zčistajasna padne do klína.
Juhel zajisté uhodl, co se dělo v Antiferově nitru, a co také řekl sám pro sebe, když si to promyslel:
"Nyní nezbude Enogatě nic jiného, než si vzít místo prince vévodu a Juhelovi vévodkyni místo princezny."

Díl druhý

I. KAPITOLA

v níž je zveřejněn Juhelův dopis Enogatě, ve kterém jsou vypsána dobrodružství hrdinného mistra Antifera

Jak bylo smutno v domě v ulici Hautes-Salles v Saint Malu, a jak se v něm zdálo pusto od té doby, co jej mistr Antifer opustil! S jakým neklidem plynuly dny a noci ubohým ženám, matce a dceři! Juhelův prázdný pokoj činil celý dům prázdným, alespoň na Enogatu takovým dojmem působil.
A k tomu je nutné ještě připojit, že scházel také strýček, milý přítel Tregomen, který k nim pořád nepřicházel na návštěvu.
Psalo se 29. dubna. Již dva měsíce, ano, celé dva měsíce uplynuly od té doby co Steersman vyplul ze Saint Mala, odvážeje naše tři Maloňany na dobrodružnou cestu za pokladem. Jak vykonali tuto cestu?… Kde asi nyní jsou?… Jsou již u cíle?…
"Matko - matko, oni se už nevrátí," vzdychala dívka se slzami v očích.
"Vrátí se, dítě… jen důvěřuj v Boha…" odpovídala stará Bretonka vždy stejným způsobem. "Vrátí se, i když by byli udělali lépe, kdyby byli zůstali doma."
"Zajisté," šeptala Enogata, "a k tomu nás opustili v době, kdy jsem měla slavit s Juhelem svatbu!"
Musíme v této chvíli připomenout, že odjezd mistra Antifera vyvolal ve městě zvláštní ohlas. Všichni Maloňané byli zvyklí na jeho procházky, když se s dýmkou v ruce procházel po ulicích, podél Sillony a po hradbách. Rovněž na Gildase Tregomena, který chodíval s ním, ovšem několik kroků. pozadu, se stále stejně prohnutýma nohama, s tím stále orličím nosem, v téže kazajce, stále na zádech skrčené a se svým dobráckým výrazem tváře, zářící stále samou dobrotou.
A Juhel, mladý kapitán pro zámořské plavby, na něhož bylo rodné město hrdé a které ho mělo rádo i s jeho Enogatou, takřka jako matka svého syna - i ten Juhel zmizel a k tomu právě, kdy měl být jmenován podkapitánem krásného trojstěžníku obchodního domu Baillifa & spol.
Kam všichni tři zmizeli? Kam, o tom neměl nikdo ani tušení. Všichni ovšem věděli, že je Steersman odvážel do Port Saidu. Pouze Enogata a Anna věděly, že pojedou po Rudém moři, a že se pustí až do severní části Indického oceánu.
Mistr Antifer jednal správně, když chtěl uchovat své tajemství, neboť si nepřál, aby Ben Omar jen zdaleka tušil, že ostrov leží někde v těch končinách.
I když ale neznali směr jeho cesty, znali zato dobře jeho plány. Protože byli lidmi příliš povídavými, sdílnými a žvatlavými, než aby mohli o této věci mlčet, vyprávěli všude v Saint Malu, v Saint Servanu i v Dinardu celé historie o Kamylku-pašovi, o dopisu Thomase Antifera, o příchodu posla předpovězeného oním psaním, o zeměpisné délce a šířce jakéhosi ostrova a o neuvěřitelně velikém pokladu v ceně sta milionů - nebo jak nejbližší jeho známí tvrdili, v ceně sta miliard. S jakou netrpělivostí proto čekali na objevení toho ostrova a na návrat bývalého patrona obchodní lodi, nyní přeměněného v naboba, přinášejícího vaky vycpané diamanty a drahokamy!
Enogata nežádala ani tolik. Kdyby se ženich, strýček a přítel vrátili třeba s prázdnými kapsami, byla by úplně spokojena, děkovala by Bohu, a její hluboký zármutek by se okamžitě přeměnil v nesmírnou radost.
Dostávala ovšem od Juhela dopisy. První, datovaný ze Suezu, jí oznamoval události jejich cesty, líčil jí duševní stav strýčka, jehož rozčilenost se stále stupňovala, Ben Omarovo a písařovo přijetí, kteří se dostavili na označené místo.

Druhé psaní odeslané z Maskatu, vypravovalo o příhodách při plavbě Indickým oceánem do hlavního města imamátu a sdělovalo zároveň, do jaké výše u mistra Antifera dostoupila rozčilenost, hraničící bezmála s pomateností, a oznamovalo jejich způsob dopravy do Soharu.
Tyto Juhelovy dopisy byly přímo hltány, neboť se pouze neomezovaly na vylíčení cestovních dojmů anebo na odhalování duševního stavu strýce, nýbrž vyjadřovaly také rozhořčenost ženicha, že byl od nevěsty odloučen skoro v předvečer jejich sňatku a že byl od ní tak vzdálen, a mimoto naději, že se brzy vrátí a že vylo udí na strýci souhlas, i když se strýc vrátí domů s plnými hrstmi samých milionů! Enogata a Anna četly a četly znovu tyto listy, na které nemohly odpovědět - tohoto vnitřního ulehčení byly totiž zbaveny. Proto si ulevovaly různými poznámkami, ke kterým je četba nutila, počítaly na prstech dny, jak dlouho se jejich milí ještě zdrží na dalekých mořích, poznamenávaly je na nástěnném kalendáři, visícím v pokoji, a konečně při posledním listu se oddávaly naději, že druhá polovina cesty bude věnována pouze návratu.
Třetí dopis došel 29. dubna, tedy dva měsíce po Juhelově odjezdu.
Když na něm Enogata spatřila tuniskou poštovní známku, cítila, jak jí srdce prudce zabušilo! Cestující tedy opustili Maskat… a nyní jsou již v evropských mořích… vracejí se do Francie… Jak dlouho ještě musí jet do Marseille?… Nanejvýš tři dny! A jak dlouho, než se dostanou tím východním rychlovlakem do Saint Mala?… Asi dvacet šest hodin!
Matka s dcerou usedly v jednom přízemním pokojíku. Napřed pečlivě zavřely vrata za hodným listonošem. Nikdo je nebude vyrušovat. Mohly tedy úplně pustit uzdy svým citům.
Enogata otřela poněkud zaslzené oči, roztrhla obálku, vyndala dopis a četla jej hlasitě a pomalu, aby každá věta mohla být správně pochopena.

V Tunisu, v J..a Goulletě 22. dubna 1862

Drahá Enogato!
Líbám Tě především za Tvou matku, pak za Tebe, a konečně za sebe. Och, jak jsme od sebe vzdáleni, a kdy se ukončí tato naše nekonečná výprava!
Už jsem Ti psal dvakrát a Ty jsi jistě obdržela má psaní. Nyní Ti píšu potřetí, a sice velmi důležité zprávy. Nejprve Ti musím sdělit, že otázka našeho pokladu se změnila zcela neočekávaně k velkému strýcovu rozhořčení…

Enogata vykřikla opravdovou radostí a spráskla vesele rukama. "Nic nenalezli, matko, a proto si nemusí vzít prince…"
"Pokračuj, děvče!" vybízela ji matka.
Enogata četla dál větu, kterou přetrhla:

"… a pak proto, že ti ke své největší zlosti mám oznámit, že jsme nuceni v našem hledání pokračovat daleko… velmi daleko."

Enogatě se zachvěl dopis v rukách.
"Pokračovat v hledání… a sice velmi daleko!" opakovala šeptem.
"Oni se ještě nevrátí, matko…, nevrátí!"
"Jen neklesej na mysli, děvče, a čti dál!" pobízela ji znovu matka. Enogata s očima plnýma slz se dala znovu do čtení.
Juhel jí stručně sděloval, co se jim přihodilo na ostrově v Ománském zálivu, jak tam místo pokladu našli spis, obsahující novou zeměpisnou délku. K tomu připojil:

Představ si nyní, drahá Enogato, to zklamání a vztek strýce, a rovněž mé zklamání, ne však proto, že jsme poklad nenašli, ale proto, že náš odjezd do Saint Mala a tedy můj návrat k Tobě, byl na neurčitou dobu odložen! Tehdy jsem si opravdu myslel, že se mi srdce bolestí rozskočí…

Enogata při tom zažívala těžké bušení ve spáncích, a podle toho, co sama cítila, chápala, že i Juhel asi velmi trpěl.
"Ubohý Juhel!" zašeptala.
"Ty jsi také politováníhodná! Děvče, avšak pokračuj dále!" Enogata nyní četla rozechvělým hlasem:

Neboť tato zlořečená délka Kamylka-paši nás nutí oznámit ji jakémusi Zambukovi, bankéři v Tunisu, který zase zná příslušnou druhou zeměpisnou šířku. Podle všeho je tedy poklad zakopán na jiném ostrově. Není pochybnosti, že náš paša byl zavázán díky také této osobnosti, která se mu patrně kdysi nějak zavděčila jako náš dědeček. Proto se musí dědictví nyní dělit mezi dva dědice, takže na každého vyjde jen polovina. Lehce si tedy domyslíš, jak je strýček proto rozhořčen!… Padesát milionů místo jednoho sta!… Eh! Já bych si přál, kdyby bylo třeba sto tisíc takových lidí, jimž by ten šlechetný Egypťan byl zavázán díky, aby pak na mého strýce zbylo tak málo, že by už našemu sňatku nezabraňoval!

Enogata přitom okamžitě poznamenala:
"Ti kteří se milují, potřebují také peníze?"
"Nikoliv, naopak, ty jim vlastně ještě překážejí!" (Starosvětský názor, obvyklý mezi obyčejnými lidmi v 19. století) odvětila dobrácky matka. "Avšak pokračuj, dítě!"
Enogata hned poslechla.

Když strýček spis četl, byl jím tak omámen, že cifry nové délky a adresa toho, s nímž se měl dorozumět v záležitosti nového ostrova, zkrátka, že by mu bylo všechno vyklouzlo Z úst. Naštěstí se ale vzpamatoval včas.
Náš přítel Tregomen, s ním o Tobě, drahá Enogato, často rozmlouvám, se tvářil podivně, když se dozvěděl, že nás očekává hledání nového ostrova.
"Ubohý Juheli, 'oslovil mě, ‚mně se zdá, že si z nás tropí ten prapašovský paša blázny!… Jak vidím, chce nás poslat až na konec světa."
Je-li to skutečně na konci světa?.. nevíme v tomto okamžiku, co Ti píšu, sami.
Zamlčel-li strýček ona udání obsažená ve spisu, učinil to proto, poněvadž Ben Omarovi nedůvěřuje. Od té doby, co tento lstivý člověk chtěl na něm ještě v Saint Malu vylákat tajemství, ho má v podezření. A možná, že jedná správně, a abych se zmínil o všem, musím říci, že se mi i ten jeho písař zdá stejně podezřelý jako jeho pán. Ten Nazim se nezamlouvá ani mně ani Tregomenovi - totiž svým vzteklým výrazem tváře a zasmušilým zrakem! Ujišťuji Tě, že by ho náš notář Calloch z ulice du Bey nechtěl mít ve své kanceláři. Jsem také přesvědčen, že kdyby on a Ben Omar znali adresu toho Zambuka, jistě by nás předešli a vyhledali ho dříve… A však strýček se neprozradil ani slovem také před námi. Ben Omar a Nazim tedy nevědí, že pojedeme do Tunisu, a proto když jsme opustili Maskat, mohli jsme se všichni ptát jeden druhého, kam nás pašova fantazie ještě dovede.

Enogata přestala na okamžik číst.
"Ty ďábelské úskoky se mi nějak nelíbí," poznamenala matka.
Juhel dále psalo příhodách zpáteční cesty, o odjezdu z ostrova, o velmi patrném zklamání tlumočníka Selika, když viděl vracet se cizince s prázdnýma rukama, následkem čehož již nepochyboval, že se jednalo o cestu hydrografického studování, nato o trapné jízdě karavanou, o příjezdu do Maskatu a o dvoudenním čekání na parník z Bombaje.

Nepsal jsem Ti proto Z Maskatu dvakrát, poněvadž jsem stále očekával, že Ti budu moci sdělit něco nového… Dosud však nic nevím, a vše, co vím je, že se vrátíme do Suezu, odkud pojedeme do Tunisu.

Enogata odložila list a pohlédla na matku, která potřásala hlavou a prohodila:
"Nebylo by divu, kdyby šli až na konec světa!… Neboť co vše nelze očekávat od nevěřících!"
Tato výtečná žena mluvila o orientálcích, jak se o nich mluvilo za časů křižáckých tažení. Následkem její svědomité zbožnosti se jí zdály miliony pocházející z takového pramene něčím nečistým… Avšak zmiňme se o něčem takovém před mistrem Antiferem!
Juhel dál vypravovalo cestě z Maskatu do Suezu, o plavbě přes Indický oceán a Rudé moře, a o tom, že Ben Omar je k neuvěření nemocný…
"Tím lépe!" poznamenala Anna.
A potom, že nemohou po celou tu cestu dostat z Pierra Servana Malo ani slovo.

Opravdu nevím, drahá Enogato, co se se strýčkem stane, bude-li zklamán ve svých nadějích, protože jsem skoro přesvědčen, že se zblázní. Kdo by se však něčeho takového nadál u člověka v každém jednání tak rozvážného a ve svých přáních tak skromného! Vyhlídka, stát se stonásobným milionářem…! Která hlava by jí dovedla vzdorovat? Zajisté, že jen my dva! Příčinu toho však nutno hledat v tom, že náš život se soustřeďuje jen v našich srdcích!
Ze Suezu jsme přijeli do Port Saidu, kde jsme museli čekat na odjezd obchodml w parníku do Tunisu. Tam prý totiž bydlí onen Zambuko, se kterým se má strýček podle toho pekelného spisu dorozumět… Až se pozná zeměpisná délka a šířka nového ostrova, kampak asi budeme za ním muset plout? To je podle mého názoru nejtěžší otázka, neboť na ní závisí také náš návrat do Francie… a k Tobě, má drahá!

Enogata pustila dopis, který matka zdvihla. Nemohla jej dál číst. Viděla je na několik tisíc mil vzdálené a vystaveny nejhorším nebezpečím v hrozných krajích, takže se snad ani nikdy nevrátí, následkem čehož jí vyklouzl následující výkřik:
"Oh! Strýčku… strýčku, jaké zlo působíte těm, které vlastně tolik milujete!"
"Odpusťme mu, dcero," těšila ji matka, "a prosme Boha, aby ho chránil!"
Na několik okamžiků nastalo ticho, v němž se obě ženy spojily ve stejné modlitbě.
Potom Enogata zase začala číst.

Port Said jsme opustili 16. dubna. Po cestě se nesmělo přistát nikde jinde, jen v Tunisu. První dny jsme pluli dost těsně podél egyptského pobřeží, a když Ben Omar zahlédl alexandrijský přístav, jak na něj žádostivě pohlédl!… Podle toho jsem usoudil, že by se tam dal s velkou chutí převézt a že by se rád proto chtěl zřeknout své odměny… Ale jeho písař hned zakročil a jejich mateřskou řečí mu domlouval, té ale bohužel nerozumíme ani slovo - domlouval mu dost hrubě, alespoň jak já jsem soudil. Patrně má Ben Omar před Nazimem strach, a já sám se častěji sebe ptám, je-li ten Egypťan skutečně tím, za koho se vydává, protože na mně činí dojem zločince! Ale ať už je čímkoliv, však to poznáme, protože jsem si umínil, že nad ním budu pilně bdít.
Od Alexandrie jsme zamířili k mysu Bon, zanechávajíce na jihu Tripolský a Habešský záliv. Konečně se nám na obzoru ukázala zadní část tuniských hor, velmi pustých a divokých, s několika opuštěnými tvrzemi, které vyčnívají na jejich hřbetech, a s jednou nebo dvěma věžemi uprostřed zeleného závoje. K večeru 21. dubna jsme přirazili k tuniskému přístavišti a 22. dubna zakotvila naše loď před goulettskými moly.

Drahá Enogato, v Tunisu jsem Ti ovšem blíž, než jsem byl na onom ostrově v Ománském zálivu, ale kdo ví, jestli se nedostaneme ještě dál! Ovšem být vzdálen pět mil nebo pět tisíc mil je stejně marné, když ani tak, ani onak nemůžeme být úplně u sebe. Nicméně nezoufej a stále si opakuj, že ať už je cíl naší cesty jakýkoliv, přece už nebude dlouho trvat. Píši tento list na palubě, abych jej mohl odeslat poštou, jakmile v Goulettě vysedneme. Dostaneš ho v několika málo dnech. Nedozvíš se z něho ovšem to, co ani já nevím a co je vlastně nejdůležitější, totiž, do jakých krajů budeme nyní vehnáni. Ale ani strýček to neví, a také se to dříve nedozví, dokud se nedorozumí s tuniským bankéřem, jehož klid zajisté naším příchodem vyrušíme. Protože sotva se dozví, že zde běží o nesmírné dědictví, na jehož polovici má sám právo, pak jistě bude chtít se k nám připojit v konečném hledání a bude bezpochyby také tak nepřístupný jako je náš strýček…
Ostatně, jakmile se dozvím polohu ostrova číslo dvě, dám Ti neprodleně o tom vědět, protože mně zajisté připadne úkol vyhledat jej na mapě - o čemž Tě proto okamžitě uvědomím. Můžeš tedy bezpečně očekávat v nejbližších dnech čtvrtý dopis.
Jako nynější i tento přinese, drahá Enogato, pro Vás obě uctivé pozdravení od pana Tregomena a mé, jakož i strýčkovo, ačkoliv se zdá, že skoro vytratil vzpomínku na Saint Malo, na svůj starý dům a na své milé, které jej obývají!
A já, drahá nevěsto, posílám Ti to nejlepší, své srdce, jak bych zajisté obdržel Tvé, kdybys mně mohla odepsat, a mysli stále na svého věrného a Tebe milujícího Juhela Antifera

II. KAPITOLA

Antiferův spoludědic se čtenáři představuje podle obvyklých formalit

Dorazí-li námořník do tuniského přístavu, tím ještě není v Tunisu. Za tím účelem je ještě nutné, buď pomocí člunů anebo místních "mahon" vysednout v Goulettě.
Neboť tamější přístav není vlastně přístavem v tom smyslu, že by lodě i prostředního ponoru mohly přirazit k samotnému břehu, kde mohou zakotvit pouze malé loďky a rybářské čluny. Jiné lodě, totiž plachetní a parníky, musí zakotvit daleko od břehu, a chrání-li je horské hřbety před větrem vanoucím z východu jsou zato vystaveny nárazům bouřlivých větrů přicházejících ze západu a severu. Proto je snadno pochopitelné, že bylo nevyhnutelně potřebné utvořit přístav přístupný všem lodím a vojenským obrněncům buď zvětšením Bizertu na severní straně anebo založením kanálu dlouhého deset kilometrů do Bahirského jezera prokopáním hráze dělící je od moře.
Je třeba ještě připomenout, že mistr Antifer a jeho přátelé nebyli ještě v Tunisu, když vystoupili v Goulettě. Museli tam dojet po železnici "Rubattino", vystavěné italskou společností. Dráha vedla podél Bahirského jezera a pod karthagským návrším, na němž stojí kaple sv. Lodovica.
Když naši cestující vysedli v Goulettě, ocitli se v městě se širokou ulicí s rezidencí guvernéra, s katolickým kostelem, kavárnami, jednotlivými příbytky, vcelku s tím vším, co má evropský, dokonce skoro moderní ráz. Kdo chtěl spatřit první známku orientálního vzezření, musel proniknout až k palácům na pobřeží, v nichž bydlí někdy bej v době mořských lázní.
Pierre Servan Malo se náhodou nezajímalo orientální nátěr ani o historii vypravující o Regulech, Scipionech, Caesarech, Catonech, Mariech a Hannibalech. Znal tedy alespoň jména těchto znamenitých osob? Říci ano, alespoň tak, jak hodný Tregomen znal znamenitosti ve svém rodném městě, to by jistě stačilo jeho sebelásce. Jediný Juhel se mohl věnovat těmto historickým vzpomínkám, kdyby ovšem nebyl právě rozčilen samými starostmi. O něm se mohlo říci zrovna totéž, co se říká v Levantě o roztržitém člověku: "Hledá syna, kterého nese na zádech". On však hledal svou nevěstu se zármutkem, že se od ní pořád vzdaluje.
Když přirazili ke Goulettě, spěchal mistr Antifer s Juhelem a patronem, kteří si sami nesli své vaky, jejichž obsah chtěli v Tunisu nahradit novým - okamžitě na stanici, aby tam počkali na první vlak. Ben Omar s Nazimem je zpovzdálí následovali. Mistr Antifer nerozevřel ani ústa, poněvadž ještě nevěděl nic o bankéři Zambukovi, kterého jim chtěl vrtoch Kamylka-paši přidělit za společníka. Byla to velká nepříjemnost, ne-li zrovna pro notáře, který si mohl vyzvednout svou odměnu ovšem pod tou podmínkou, že se zúčastní jejich výpravy, tedy zajisté pro Sauka, který nyní musel zápasit se dvěma dědici místo s jedním. A jakýpak asi bude tento nový dědic?
Po půlhodinovém čekání nasedli konečně naši cestovatelé do vlaku, zdrželi se ještě několik minut na stanici, odkud bylo vidět na návrší Karthaga a na klášter Maltézských rytířů, známý svým archeologickým muzeem, přijeli pak do Tunisu a přišli přímořskou alejí k hotelu de France, v čisté evropské čtvrti. Tam jim byly okamžitě určeny pokoje - a sice tři poněkud holé s vysokým stropem, do kterých se šlo po širokém schodišti, a jejichž lože byla opatřena sítěmi proti moskytům. Restaurace v přízemí jim měla podat snídani a oběd, v kteroukoliv hodinu si budou přát, v prostorném a velmi pohodlném sále. O tomto hotelu se mohlo směle říci, že se vyrovnal lepším pařížským hotelům nebo některého jiného velkoměsta. Avšak na tom jim pramálo záleželo, protože se tady nehodlali dlouho zdržet.
Mistr Antifer si nedopřál ani čas, aby se šel podívat do svého pokoje. "Opět se sem vrátím," řekl přátelům.
"Jdi, příteli, a ukonči naši záležitost brzy," přisvědčoval mu patron.
A právě tohoto skoncování se Juhelův strýc nejvíce bál. Nechtěl se rozhodně dohadovat se svým spoludědicem tak lišácky, jako předtím vyjednával Ben Omar s ním. Byl poctivec od kosti a především od slova, přes všechnu svou originálnost byl rozhodnut, že neužije žádné okliky. Půjde přímo k bankéřovi a řekne mu:
"Tohle vám sděluji… Nuže, sdělte i vy záměnu za to své a přistupme rychle k dílu!"
Ostatně podle té listiny nalezené na ostrově bylo možné předpokládat, že tento Zambuko je již uvědoměn o nějakém Antiferovi, rodem z Francie, který mu má jednou přinést nutná čísla zeměpisné délky, aby se pomocí nich mohla

vytknout zeměpisná poloha ostrova skrývajícího poklad. Proto nebude bankéř touto jeho návštěvou překvapen.
Nicméně mistra Antifera tísnil jakýsi strach - strach, že jeho spoludědic asi neumí francouzsky. Kdyby alespoň uměl Zambuko anglicky, mohl by použít svého mladého synovce. Avšak nezná-li ani tu ani onu řeč, pak musí použít tlumočníka. Ale tím bude vydán na milost třetího, kterému tak svěří tajemství v ceně sta milionů… Když opouštěl hotel, požádal mistr Antifer o průvodce, ale nesdělil, kam hodlá jít. Na to zmizel i s průvodcem za rohem ulice vedoucí na náměstí de la Marine.
"Jak to, že nás dovede postrádat?" poznamenal hned po jeho odchodu patron.
"Pojďme se někam projít, protože musím především odevzdat dopis na poštu," odvětil na to Juhel.
A proto vidíme oba mířit k Bab-el-Baharu "Mořské bráně", když Juhel odevzdal psaní na poště hraničící hned s hotelem, aby si po zevnějšku obešli město, jehož obvod měří dobré dvě francouzské míle.
Když byl mistr Antifer vzdálen asi sto kroků od hotelu, teprve se zeptal svého průvodce a zároveň tlumočníka:
"Neznáte snad bankéře Zambuka?"
"Všichni ho tady znají."
"A kde bydlí?…"
"V dolejším městě, v Maltézské čtvrti."
"Zaveďte mne tam…"
"K službám, Excellence!"
V této orientální zemi říkají každému "Excellence", jako například my říkáme "pane".
Mistr Antifer tedy kráčel do dolejšího města. Netřeba vůbec připomínat, že si nevšímal pamětihodností ulic: tedy například mešity, kterých je v Tunisu na sta, a které činí do výše svými štíhlými minarety, tam zase trosek římského nebo saracénského původu, dále velmi malebného náměstí, zastíněného zelení fíků a palem, jinde úzkých uliček, v nichž domy nepohlížejí protějším do očí, dále ulic sestupujících a vystupujících a ovroubených tmavými krámky, kde bylo nahromaděno zboží, látek a cetek, podle toho, v jaké čtvrti jsou, jestli ve francouzské, italské, židovské nebo maltézské. Nikoliv! Pierre Servan Malo nemyslel na nic jiného, než na návštěvu jemu přikázanou Kamylkem-pašou a na to, jak bude přijat… Nepochyboval, že bude přijat dobře! Když někomu přinášíme padesát milionů, pak je směšné sázet se, že nebudeme dobře přijati.
Po půlhodince došli konečně do Maltézské čtvrti. Ta není zrovna nejčistší z tohoto města čítajícího sto padesát tisíc lidí, a nevyznamenávajícího se přílišnou čistotou, obzvláště ve své starší části. V době našeho příběhu ostatně nevyvěsil ještě francouzský protektorát nad ním své vlajky.
Na konci ulice nebo lépe uličky této obchodnické čtvrti se průvodce zastavil před domem ne zrovna vábného zevnějšku. Byl stavěn po způsobu všech tuniských příbytků, představoval ohromný hranol s terasou bez oken do ulice, s dvorem, s oním "patio" po arabském způsobu, z něhož přichází do komnat světlo.
Zevnějšek tohoto domu neprozrazoval, že by jeho majitel tonul - mistr Antifer si v duchu řekl, "oplýval" - v přebytku. A to považoval mistr Antifer za velmi výhodné pro zdárný postup svých plánů.
"Tak tady bydlí ten bankéř Zambuko?…" zeptal se průvodce. "Ano, tady, Excellence."
"Má tady také bankovní dům?"
"No právě!"
"A nemá snad své obydlí někde jinde?"
"Nemá, Excellence."
"A je považován za boháče?…"
"Skoro za milionáře."
"Hrome!" vyrazil ze sebe udiveně mistr Antifer.
"Je však tak lakomý - jak je bohatý!" poznamenal průvodce. "Ke všem čertům!" zhrozil se mistr Antifer.
Propustil průvodce i s jeho "Excellencemi," a ten se nyní dal na zpáteční cestu do hotelu.
Je samozřejmé, že je Sauk následoval, dával ovšem pozor, aby nebyl zpozorován. Nyní tedy konečně věděl, kde se Zambuko zdržuje. Jestli bude moci uhájit svůj prospěch vůči tomuto bankéři? Naskytne se někdy příležitost, aby se s ním mohl dorozumět a vystrčit mistra Antifera? Kdyby vzniklo nějaké nedorozumění mezi oběma dědici Kamylka-paši, nebylo by možné z něho těžit? Byl to skutečně už jeho zlý osud, že mistr Antifer, když stáli všichni pohromadě na ostrově číslo jedna, neprozradil zároveň se jménem bankéře také číslo nové zeměpisné délky. Kdyby je Sauk znal, snad by ho mohl předejít a vyloudit na bankéři jeho tajemství slíbením značné odměny, anebo je snad vylákat, aniž by musel vydat třeba jen zlámanou grešli?… V tom si vzpomněl, že listina mluví o mistru Antiferovi a nikoliv o jiném… to nevadí! Sauk se bude držet svého programu a bude jej provádět bezohledně, a až Tunisan a Maloňan budou mít v rukou dědictví, pak mu nezbude nic jiného, než je oběma vyrvat.
Pierre Servan Malo vešel do bankéřova příbytku a Sauk ho čekal venku.
Přístavby kolem po levé ruce obsahovaly bankéřovy kanceláře. Na dvoře nebylo živé duše. Byl tak opuštěn, jakoby byl bankovní dům uzavřen hned ráno po vyhlášení konkurzu.
Musíme však k upokojení čtenářstva hned zavčas připomenout, že bankéř Zambuko vůbec nikdy neprohlásil konkurz.
Nutno si představit tohoto tuniského bankéře jako člověka prostřední výšky, ve stáří asi šedesáti let, hubeného a nervózního, se živýma, nehybnýma očima, kypícíma jiskrným pohledem, s obličejem holým bez chloupků, s pergamenovou pletí, a vlasy prošedivělými a huňatými, jako čepice přilepená na jeho lebku, se hřbetem nepatrně shrbeným a s vrásčitými rukami opatřenými dlouhými a křivými prsty. Měl ještě. celý chrup - chrup zvyklý kousat, který se neustále cenil mezi tenkými rty. Ačkoliv mistr Antifer neměl velký pozorovací talent, přece pociťoval, že zevnějšek tohoto Zambuka neprozrazuje nic sympatického, a poznával, že styk s takovým člověkem mu nepřinese žádné příjemné chvilky.

A skutečně byl bankéř vlastně lichvářem, půjčujícím peníze na velké úroky. Snad pocházel ze židovského rodu z ostrova Malta, protože Maloňanů žilo v Tunisu pět až šest tisk.
O Zambukovi se mluvilo, že si nashromáždil nesmírné jmění svými nečistými bankovními obchody - které se provádějí prsty natřenými lepem. Byl opravdu bohatý a také si na tom velmi zakládal. Říkával však, že člověk není nikdy tak bohatý, aby nemohl být ještě bohatší. Platil sice za několikanásobného milionáře, a to ne neprávem, i když jeho dům vypadal velmi nepatrně a prostě - což ovšem uvedlo mistra Antifera do omylu. To však nasvědčovalo o neobyčejné Zambukově šetrnosti ve všem, co se týkalo jeho pohodU. Copak neměl žádné potřeby? Ovšem, měl jich velmi málo, a také dbal na to, aby nevznikly nové, protože jeho vášní bylo shromažďovat peníze. Plnit penězi pytel za pytlem, kupit na hromadu stříbro, uschovávat zlato, zmocňovat se všeho, co mělo nějakou cenu, takovému lichvaření byl věnován celý jeho život. Následkem toho měl nahrabáno mnoho milionů velmi dobře a bezpečně uschovaných, aniž se staralo to, jak by jich výhodně použil.
Bylo by skoro nepravděpodobné a nevysvětlitelné, kdyby se chtěl takový člověk oženit. Je-li někde celibát na místě, zda to není především u typu tohoto druhu? Zambuko se také nechtěl nikdy oženit a proto se veselí hoši této čtvrti posmívali "jaké je to štěstí pro jeho ženu". Z bratrů, bratranců, zkrátka z jeho příbuzných neznali vůbec nikoho mimo sestru. Všechny své dřívější generace soustředil Zambuko sám v sobě. Žil samotářský život ve svém domě, řekněme ve svých kancelářích nebo ještě lépe ve svých nedobytných pokladnách, a neměl jiné sluhy než starou Tunisanku, která ho nestála mnoho ani na stravě ani na platu. Co jednou vniklo do jeho doupěte, to už nikdy nevyklouzlo. Z toho vidíme, jakého společníka měl mistr Antifer před sebou, a zajisté se okamžitě zeptáme, jakou službu asi tento málo sympatický člověk prokázal Kamylku-pašovi, že si tím zasloužil jeho vděčnost.
Bylo tomu skutečně tak, jak z následujících málo řádků vysvitne.
Ve dvaceti sedmi letech osiřel po obou rodičích - a co by mu pomohlo mít rodiče, když se o ně vůbec nestaral? - Zambuko žil tehdy v Alexandrii. Vykonával tam s neumdlévající obratností a pílí různé dohodčí obchody, těžil z komisionářských koupí a prodejů, až se stal skutečným kupcem, kupcem s penězi - což je nejvýnosnějším povoláním přístupným lidskému důvtipu.
Jak si pamatujeme, napadlo roku 1829 Kamylku-pašovi bojícímu se o své bohatství, po němž tak hltavě toužil bratranec Murad a pánovitý Mehmet Ali, aby zpeněžil svůj majetek a přenesl jej do Sýrie, kde mohl být bezpečnější než v kterémkoliv egyptském městě.
Pro tento velkolepý výkon měl zapotřebí několika agentů. Ale chtěl při tom použít pouze cizinců hodných jeho důvěry. Však také tito agenti se tím vystavovali velikému nebezpečí, v němž šlo, když o nic víc, tedy jistě o jejich svobodu, vždyť podporovali bohatého Egypťana proti místokrálovi. A mezi těmito lidmi byl také mladý Zambuko. Věnoval se tomuto úkolu se snaživostí, která se mu při tom velmi dobře vyplácela, vykonal několik cest do Slepla, zkrátka přispěl hlavně k zpeněžení majetku svého klienta a k převezení bohatství na bezpečné místo.
To se ovšem neuskutečnilo bez nesnází a nebezpečí a také několik agentů, mezi nimiž i tento Zambuko, bylo brzy po odjezdu Kamylka-paši vypátráno a uvězněno policií Mehmeta Aliho. Poněvadž však bylo málo dostatečných důkazů, byli propuštěni, ale přece byli potrestáni alespoň za svou věrnost Kamylkovi-pašovi.
Tak tedy, jak otec mistra Antifera prokázal r. 1799 službu Kamylku-pašovi zachránil ho bezmála polomrtvého na skalnatém jaffském pobřeží, tak o třicet let později si zasloužil Zambuko vděčnost téhož Kamylka-paši.
Kamylk-paša na to nemohl zapomenout.
Toto krátké vypravování asi dostatečně vysvětlí, proč r. 1842 Thomas Antifer z jedné strany a bankéř Zambuko z druhé, jeden v Saint Malu, druhý v Tunisu, obdrželi list sdělující, že si po čase mají vyzvednout poklad v ceně sta milionů, zakopaný na ostrově, jehož zeměpisná šířka byla oběma oznámena a zároveň připomenuto, že se jim v příhodnou dobu také oznámí potřebná zeměpisná délka.
Vyvolalo-li toto psaní známý účinek u Thomase Antifera a jeho syna, pak snadno pochopíme, že tento účinek nebyl menší u člověka, jakým byl náhodou bankéř Zambuko. Rozumí se samosebou, že se o tomto listě nezmínil před nikým. Ukryl cifry zeměpisné šířky do přihrádky své nedobytné pokladny, uzavřené na tři zámky, a od té doby neuplynul ani okamžik, aby v něm neočekával příchod Antifera, jak mu byl v dopise Kamylka-paši předpovězen. Marně se snažil dozvědět něco o osudu tohoto Egypťana. Nic se nedozvěděl ani o jeho zajetí na palubě brigy v roku 1834, ani o jeho převezení do Káhiry, ani o jeho osmnáctiletém žalářování v pevnosti, ani konečně o jeho smrti r. 1852.
Psal se právě rok 1862. Dvacet let uplynulo od r. 1842, a Maloňan se pořád neobjevoval, následkem čehož se délka nemohla spojit se šířkou. Poloha ostrova nebyla dosud určena… Zambuko neztrácel naději. Že se úmysl Kamylka-paši musí uskutečnit ať už dříve či později, o tom vůbec nepochyboval. V jeho mysli se musel přislíbený Antifer objevit tak jistě na obzoru Maltézské ulice, jako kometa předpovězená světovými hvězdárnami.
Jediné, co ho mrzelo - ostatně bylo zcela přirozené u člověka, jakým byl on - bylo, že se měl dělit o dědictví ještě s kýmsi druhým. Proto ho, jak se samosebou rozumí, posílal v duchu ke všem čertům. Bohužel, nemohl nic měnit na podmínkách stanovených vděčným Egypťanem. Nicméně se mu však dělba o sto milionů zdála něčím ohromně neslýchaným. Proto také o ni po celá ta léta neustále přemýšlel, skládal na sta a na sta různých kombinací, jak by toto dědictví mohlo celé zůstat v jeho rukou… Našel snad nějaký způsob?… Všechno, co můžeme říci je, že byl důkladně připraven na Antiferovo přijetí, ať už je Antifer kdokoliv, jen když mu přinese slíbenou zeměpisnou délku.
Je zbytečné připomínat, že bankéř Zambuko, málo znalý námořnických vědomostí, si dal vysvětlit, jak pomocí zeměpisné délky a šířky, to je křížením se dvou myšlených čar lze nalézt polohu nějakého místa na zemi. A pak pochopil, že je nevyhnutelně potřeba sjednocení obou spoludědiců a že, nemůže-li sám nic provést bez Antifera, nemůže navzájem ten bez něho dělat také nic.

III. KAPITOLA

Mistru Antiferovi je podán tak směšný návrh, že mu nezbylo než uprchnout, aby na něho ani nemusel odpovědět

"Smím promluvit s bankéřem Zambukem?…"
"Je-li to v nějaké obchodní záležitosti, pak ano."
"Ano, je to obchodní záležitost."
"Vaše jméno?…"
"Ohlaste cizince, to postačí."
Po Zambukovi se ptal mistr Antifer, a jemu odpovídal, dost zkomolenou francouzštinou, starý a bručivý domorodec, sedící u stolu v úzkém pokojíku rozděleném mřížovým přepažením na dvě části.
Maloňan neuznal za vhodné oznámit své jméno, zvědavý, jaký asi účinek vyvolá jeho jméno u bankéře, až se mu představí mezi čtyřma očima:
"Jsem Antifer, syn Thomase Antifera ze Saint Mala."
Za chvíli na to byl uveden do kabinetu bez záclon, se stěnami obílenými vápnem a stropem začouzeným kouřem z lamp, opatřeného skříní v jednom koutě, psacím stolkem v druhém, a konečně stolem se dvěma dřevěnými lavicemi.
U tohoto stolu seděl sám bankéř. Oba dědicové Kamylka-paši měli být sobě nyní představeni.
Zambuko nepovstal, nýbrž urovnal si jen palcem a prostředním prstem obrovské brýle na nose na způsob papouščího zobáku a sotvaže k němu obrátil tvář, řekl:
"S kým mám čest mluvit?" zeptal se francouzsky s přízvukem, za který by se nemusel stydět žádný rodák z Languedoku nebo z Provence.
"S kapitánem obchodní lodě, mistrem Antiferem," odpověděl Maloňan, přesvědčený, že těchto pět slov vynutí u Zambuka výkřik, že vyskočí ze sedadla a odvětí stručně takto:
"Vy…, konečně!…"
Bankéř však nevyskočil. Z jeho přivřených rtů se nevydral ani jediný výkřik. Očekávaná odpověď neopustila jeho rty. Ale bedlivý pozorovatel mohl postihnout záblesk, který se náhle objevil za čočkami jeho brýlí - záblesk, který byl víčky, okamžitě sklopenými, ihned zase uhašen.
"Povídám, že jsem mistr Antifer…"
"Slyšel jsem."
"Antifer Pierre Servan Malo, syn Thomase Antifera za Saint Mala… v Ille-et-Vilaine… ve Francii…"
"Máte u mne nějakou poukázku?…" otázal se bankéř hlasem, který neprozrazoval žádné vnitřní pohnutí nebo rozčílení.
"Poukázku?… Mám!…" odpověděl mistr Antifer, velmi zaražený chladností tohoto přijetí, "a sice poukázku na sto milionů…"
"Ukažte ji!…" vyzval ho suše Zambuko, jakoby se tu jednalo jen o několik pramizerných piastrů. Maloňan se najednou cítil celý zmatený. Jak že? Již celých dvacet let ví tento flegmatický bankéř, že dostane část pokladu neuvěřitelné sumy a že mu ho jednoho krásného dne Antifer, aby se tak řeklo, skoro přinese… a přece proto neskáče radostí před poslem Kamylka-paši!… Ani jedno znamení překvapení ani jediný výbuch radosti?… Snad nebyla v listině z ostrova číslo jedna nějaká chyba? Možná že se měl obrátil na někoho jiného, než na tohoto podivného člověka. Snad bankéř Zambuko nezná ani tu šířku, pomocí které mohou najít ostrov číslo dvě?…
Mráz projel celým tělem od hlavy až k patě zklamaného a zoufalého spoludědice. Krev se mu hrnula k srdci, a měl zrovna čas, aby se posadil na lavici.
Bankéř, který se nehýbal, aby mu přispěl na pomoc, si ho prohlížel jen přes svá skla, přičemž se mu objevil v koutcích rtů slabý úsměv.
A kdyby se nezadržel, jistě by pronesl následující slova:
"Ten plavčík není žádný hrdina!"
Což by znamenalo: "Toho snadno dostaneme!"
Zatím se Pierre Servan Malo opět vzpamatoval, přetřel si šátkem tvář, zatočil špičkou své lulky mezi dásněmi a povstal:
"Jste vy bankéř Zambuko?" ptal se a tloukl svou hrubou rukou o stůl.
"Jsem… a sice jediný toho jména v celém Tunisu."
"A neočekáváte mne?…"
"Ne!…"
"Nebyl vám můj příchod oznámen?"
"A proč by mně byl oznámen?"
"Dopisem jednoho paši…"
"Paši?" odpovídal bankéř. "Bohužel dostávám od pašů listy ne jeden, ale stovky…"
"Od Kamylka-paši tedy…, z Káhiry?…"
"Nepamatuji se."
Tato Zambukova přetvářka měla za účel, aby se mistr Antifer před ním vyzpovídal, a aby mu nabídl své zboží, tedy zeměpisnou délku, aniž by musel sám nabídnout navzájem svou šířku. Při jmenování Kamylka-paši bylo na něm nicméně znát, že mu toto jméno není zcela nepovědomé.
Vzpomínal.
"Počkejte," řekl, upravuje si brýle, "Kamylk-paša… z Káhiry?…" "Ano,"… opakoval mistr Antifer, "takový egyptský Rothschild, který měl velké bohatství, ve zlatě, diamantech a drahých kamenech…"
"Už si pamatuji…, ach, skutečně…"
"A zajisté vás již dávno informovalo tom, že vám jednou připadne polovina tohoto bohatství…"

"Máte pravdu, pane Antifere, mám kdesi ten list…"
"Co říkte… kdesi!… A snad ani nevíte, kde jej máte!…"
"Oh! U mne se nic neztratí… Však já to najdu!"
A při této odpovědi sliboval zevnějšek mistra Antifera, jakož i pohyb obou jeho rukou uchystaných k sevření zcela zřejmě, že bankéře uškrtí, jestliže dopis nenajde.
"Nuže, pane Zambuko," začal, se značným přemáháním, "váš klid se mi zdá velmi podivný!… Mluvíte o této záležitosti tak lhostejně…"
"Fuj!…" pronesl pouze bankéř.
"Jak že…, fuj!… když se zde jedná o sto milionů franků…" Zambukovy rty prozrazovaly jen zdánlivé pohrdání. A skutečně se tvářil tak, jakoby se staralo milion zrovna jako o odhozenou kůrku pomeranče nebo citronu.
"Ach ten lotr!… je jistě stonásobným milionářem!" pomyslel si mistr Antifer.
Nyní bankéř zabočil s rozmluvou jiným směrem s tím úmyslem, aby se dozvěděl, co ještě neznal, totiž, jakým během událostí se Maloňan dostal až k němu. Proto řekl pochybovačným tónem, utíraje si brýle cípkem kapesníku.
"No a věříte vážně v celou tuto historii o pokladu?"
"Jestli věřím?… Zrovna tak, jako že je svatá Trojice ve třech osobách!"
Pronesl to rozhodně s takovou jistotou, jakou chová pouze ten, který je čistokrevným Bretoncem.
A nyní vypověděl všechno, co se událo: v jakých okolnostech jeho otec zachránil pašovi v r. 1799 život, jak v r. 1842 došel do Saint Mala pověstný list, oznamující, že poklad je uschován na ostrově, jak on, Antifer, se dozvěděl od umírajícího otce jeho tajemství: jak po celých dvacet let čekal na posla, aby mohl doplnit hydrografickou formulku, pomocí které by mohl poznat polohu ostrova, jak mu Ben Omar, notář z Alexandrie, vykonavatel poslední vůle Kamylka-paši přinesl závěť obsahující žádanou délku, podle které našel na mapě ostrov v Ománském zálivu nedaleko Maskatu, jak dále mistr Antifer, doprovázený synovcem Juhelem, přítelem Tregomenem, Ben Omarem, který jim byl přidělen jako vykonavatel poslední vůle, a Ben Omarovým písařem, nastoupil cestu ze Saint Mala do Maskatu, jak vyhledal onen ostrov nedaleko Soharu, jak konečně nenašel na místě označeném dvojitým K nic jiného, než skříňku a v ní listinu obsahující zeměpisnou délku druhého ostrova, kterou má prý sdělit bankéři Zambukovi z Tunisu, který zase zná zeměpisnou šířku, čímž budou moci určit polohu toho nového ostrova…
I když se bankéř chtěl vůči tomu stavět úplně lhostejně, přece poslouchal toto vypravování s největší pozorností. Slabé chvění dlouhých prstů prozrazovalo jeho živý zájem. Když mistr Antifer zhluboka oddychuje ukončil vypravování, uznal Zambuko za vhodné odpovědět:
"Ano…, máte pravdu…, o pokladu již nelze pochybovat. Nyní se však musíme ptát, kvůli čemu uznal Kamylk-paša za vhodné jednat takovým způsobem?…"
Neboť účel byl oběma nejasný.
"Zde se dá jedině předpokládat," odpovídal mistr Antifer, "že…
Ale řekněte mi napřed, byl jste, pane Zambuko, někdy a nějak účasten v těch rozmanitých osudech pašova života?… Prokázal jste mu snad sám nějaké služby?…"
"Zajisté… a sice velmi významné."
"A při jaké příležitosti?…"
"Když hodlal zpeněžit svůj majetek, dokud ještě bydlel v Káhiře, kde jsem se v té době také zdržoval!"
"No dobře…, v tom je jasno… Chtěl tedy, aby se vykopání pokladu zúčastnily obě osoby, kterým chtěl projevit svou vděčnost…, totiž vám… a mně…, v zastoupení mého nebožtíka otce…"
"A proč by zde nebyly ještě jiné osoby?" připomínal bankéř.
"Ach, to mně nepovídejte!" zvolal mistr Antifer, který udeřil pěstí o stůl, až se otřásl. "Nás už je dost… dokonce vlastně až moc, že jsme dva…"
"Máte skutečně pravdu," poznamenal Zambuko. "Ale nyní mně vysvětlete ještě jedno, smím-li vás o to prosit. Totiž, proč vás na všech vašich cestách doprovází onen notář z Alexandrie?"
"Protože mu byla v závěti vykázána odměna s tou podmínkou, když se osobně zúčastní vyzvednutí dědictví…"
"A jak velká je tato odměna?…"
"Jedno procento!"
"Jedno procento… Podívejme na toho darebáka!"
"Darebáka… ten název mu skutečně přísluší," zvolal mistr Antifer, "a věřte mi, že jsem mu ho už dávno uštědřil!"
Ejhle, výrok, na němž se oba dědicové tak krásně shodovali, a není vůbec divné, že tento výrok vybuchl bankéři z úst tak, jako od srdce, i když se Zambuko stavěl zuby nehty, jakoby mu do celé té záležitosti vůbec nic nebylo.
"A nyní," začal opět Maloňan, "znáte situaci a proto, myslím, není žádná příčina, proč bychom vůči sobě nebyli tváří v tvář zcela upřímní?"
Bankéř však zůstal úplně lhostejný.
"Znám novou délku, kterou jsem našel na ostrově číslo jedna," pokračoval mistr Antifer, "a vy musíte mít šířku druhého ostrova!…"
"Mám!…" odpověděl Zambuko nikoliv bez částečného váhání. "Tak proč jste se přetvařoval, když jsem přišel, a když jsem vám oznámil své jméno, že nevíte nic o této historii?"
"Zcela jednoduše proto, poněvadž jsem se vám nechtěl hned při prvním slově prozradit. Vy jste mohl být dobrodruh, pane Antifere, ale nemějte mi to za zlé, a proto jsem se chtěl nejprve přesvědčit. Protože však máte listinu, která vám ukládá, abyste se se mnou dorozuměl…"
"Tak je to."
"Ukažte mi jí!"

"Okamžitě, pane Zambuko! Hned!… A máte vy dopis od Kamylka-paši?"
"Mám."
"Tak dobře… dejte psaní, já vám dám listinu… Je záhodno, aby se tato výměna stala pravidelně a vzájemně."
"Budiž!…" odvětil na to bankéř.
Vstal a zamířil ke skříni, kde se prohraboval ve svých tajnostech s důkladnou zdlouhavostí, která mistra Antifera dopalovala.
K čemu ten neobvyklý způsob jednání? Chce snad Zambuko napodobit Ben Omarovo počínání v Saint Malu a chce snad okrást Maloňana o jeho tajemství, které na něm nemohl vyloudit notář?
Nikoliv, v žádném případě ne, neboť by to ani nebylo možné vzhledem k muži, který byl rozhodnut, že nevydá své zboží jinak než za hotové. Nicméně měl bankéř v úmyslu plán, plán dávno a důkladně promyšlený, plán, který by v případě zdaru zachránil miliony Kamylka-paši jeho rodině, vlastně jemu samotnému, - plán, který nutně vyžadoval, aby jeho spoludědic byl buď vdovec nebo starý mládenec.
Harašil neustále kroužky a klíčky nedobytné pokladny, a pak se najednou obrátil k Maloňanovi a pronesl poněkud chvějícím se hlasem:
"Nejste ženatý?…"
"Nikoliv, pane Zambuko, a tomuto svému stavu blahořečím každý večer, když jdu spát."
Při poslední části této odpovědi svraštil bankéř obočí, načež se pak opět vrátil ke své práci.
Copak měl přece nějaké příbuzné tento Zambuko? Zajisté a nikdo také o tom v Tunisu nepochyboval. Jeho rodina se ovšem neskládala, jak se povídalo, z více členů, ale z jediné sestry. Slečna Talisma Zambuková žila dost skromně na Maltě z příjmů, které jí posílal její bratr. A co je také důležité - třeba poznamenat, že tam žila čtyřicet sedm let, čili už půl století. Nikdy neměla příležitost se provdat, částečně proto, protože se nevyznamenávala krásou, vzdělaností, duchaplností a bohatstvím, částečně také proto, že jí ještě bratr nenašel muže, a že ženichové neuznali, jak se zdálo, za vhodné, dostavit se sami.
A nyní Zambuko počítal jako s jistým, že se jeho sestra co nejdříve provdá. S kým však, můj ty Bože?… No s kým, s tím Antiferem, jehož návštěvu očekával plných dvacet let, a který vyhoví přáním staré panny, ovšem v tom případě, bude-li vdovcem nebo svobodným. Uzavře-li se toto manželství, budou miliony spojeny v jeho rodině, a slečna Talisma Zambuková neztratí nic tím, že dlouho čekala. Netřeba poznamenat, že byla úplně v moci a vlivu svého bratra, a že by ženicha jím navrženého přijala bez reptání a se zavřenýma očima.
Ale přivře-li také jen Maloňan oči a vezme-li si tu starou Talismu Zambukovou za ženu? Bankéř o tom nepochyboval, neboť se domníval, že bude pro to, aby Antiferovi prokázal takové služby, že se jimi svému spoludědici zavděčí.
Ostatně námořníci nemají právo být nepřístupní - tak alespoň soudil on.
Ach! Nešťastný Pierre Servane Malo, na jakou galejní loď jsi se to nalodil a oč výhodnější byla plavba po Ranci třeba jen na Charmante Amélii, na praobyčejné lodi tvého přítele Tregomena, dokud tato ovšem existovala!
Nyní tedy rozumíme hře, jakou hrál náš bankéř. Nic nebylo jednoduššího a nic zároveň spletitějšího. Nevydá svou šířku jinak, než záměnou za život mistra Antifera, - totiž, abychom tomu rozuměli - za život upoutaný nerozlučným manželstvím se slečnou Talismou Zambukovou.
A ještě než vyndal ze skříně dopis Kamylka-paši, v okamžiku, kdy strkal klíč do zámku, si to rozmyslel a šel si sednout.
Antiferovy oči vrhaly dvojité blesky, jak se stává v některých meteorologických případech, když je ovzduší přesyceno elektřinou.
"Na co čekáte?…" zeptal se ho.
"Přemýšlím o něčem," odvětil bankéř.
"O čem, smím-li vědět?…"
"Jste přesvědčen, že naše práva v této záležitosti jsou úplně stejná?" "Zajisté…, proč by nebyla!"
"Já… bych si to nemyslel."
"Protože vlastně pašovi ony služby prokázal váš otec a nikoliv vy, kdežto já jsem…, osobně…"
Mistr Antifer ho přerušil, a hromová rána, ohlašovaná dvojitým bleskem, zaduněla.
"No tohle! Snad se nechcete, pane Zambuko, posmívat kapitánovi obchodní lodi… Není oprávnění mého otce zároveň mým, když jsem jeho jediným dědicem?… Ale ať už je tomu tak či onak, chcete-li vyhovět odkazatelovu přání nebo ne…?"
"Udělám, co uznám za vhodné!" odpověděl suše a krátce bankéř. Mistr Antifer se přidržel stolu, aby se na bankéře nevrhl, neboť již za sebou nohou odkopl sedadlo.
"Víte, že beze mne nemůžete vykonat nic!" prohlásil bankéř. "Ani vy beze mne!" odsekl mu Maloňan.
Rozmluva se přiostřovala. Jeden byl vztekem celý zarudlý, druhý bledší než obyčejně, avšak nezviklaný ve svém úmyslu.
"Dáte mi svou šířku nebo nedáte?" vykřikl mistr Antifer na vrcholu svého zoufalství.
"Dejte mi nejprve vaši délku," odpověděl mu bankéř.
"Nikdy!"
"Dobře!"
"Zde je moje listina," zasípěl mistr Antifer, vytahující z kapsy tobolku.
"Jen si ji nechte… nepotřebuji ji!"
"Vy že jí nepotřebujete?… Zapomněl jste snad, že zde běží o sto milionů…"
"Sto milionů, to je ovšem pravda."
"A že budou ztraceny, nebudeme-li vědět o ostrově, na němž jsou zakopány…"
"Fuj!" odfoukl si bankéř.

Jeho tvář se zkřivila výrazem takového pohrdání, že jeho partner se skoro chystal popadnout za chřtán bídníka, který se zdráhal dopřát mu miliony, rozhodnutý raději je nechat bez užitku tam, kde jsou.
Nikdy snad nebyl bankéř Zambuko, který ve své mnoholeté činnosti jako lichvář tolik ubožáků mravně uškrtil, tak blízko toho, aby byl sám fyzicky uškrcen! Zajisté že to poznal, neboť hned na to řekl mírněji:
"V tomto případě, zbývá jediný prostředek!"
Mistr Antifer sevřel pěsti a zabořil je do kapes, aby tak byl v menším pokušení jejich použití.
"Pane," pokračoval bankéř dále, "jsem bohatý, mám velmi málo potřeb, a padesát milionů anebo sto by nezměnilo nic na mém způsobu života. Ale mám jednu vášeň, vášeň hromadit zlato na zlato, a musím se přiznat, že by poklad Kamylka-paši zaujal značné místo v mých pokladnách. No dobře, a od té doby, co vím o tom pokladu, nemyslím na nic jiného, než jak bych se ho úplně zmocnil."
"Co byste chtěl, pane Zambuko!"
"Počkejte!"
"A co s tou částí, která patří mně…?"
"Vaše část?.. Nebylo by možné, když bych ho celý ponechal vám, zařídit to tak, aby zůstal přece jen v mé rodině?"
"Ale pak by zase nebyl v mé…"
"Zde jde o to, abyste buď přijal nebo nechal."
"Nuže zkrátka bez všech ceremonií "a okolků, pane, vyslovte se!" "Mám sestru Talismu…"
"Těší mne!"
"Bydlí na Maltě!…"
"Tím líp pro ni, slouží-li jí místní podnebí!"
"Má čtyřicet sedm roků a je na své stáří dost zachovalá."
"To mne nepřekvapuje, podobá-li se vám!"
"Dobře… a vy jste svobodný…, nechtěl byste si tedy vzít moji sestru?…"
"Vzít si vaši sestru?"… zvolal Pierre Servan Malo, přičemž jeho krevnatá tvář se silně zruměnila.
"Ano… vzít si ji," opakoval bankéř rozhodným tónem, který nepřipouštěl žádné námitky. "Takovým způsobem by zůstalo z jedné strany vašich padesát a z druhé mých padesát v mé rodině."
"Pane Zambuko," bouřil mistr Antifer, který harašil v zubech špičkou své lulky jako když příboj zmítá pískem na břehu, "pane Zambuko…"
"Pane Antifere…"
"Je váš návrh… míněn vážně?"
"Velmi vážně, a přísahám vám, odmítnete-li ruku mé sestry, že mezi námi je se vším konec, a že se můžete opět pohodlně vrátit do Francie!"
V tom bylo slyšet tlumené zachroptění. Mistr Antifer se dusil vztekem. Trhal se za límec, chytil klobouk, otevřel dveře dokořán a hnal se přes dvůr, na to vyrazil na ulici, mávaje rukou a škubaje sebou jako bláznivý.
Sauk, který ho očekával, následoval ho nyní velmi znepokojen, že ho viděl v takové neklidné náladě.
Když náš Maloňan přišel k hotelu, vrazil okamžitě do vestibulu a naleznul v malé síni, sousedící s jídelnou, přítele a synovce, a zvolal:
"Ach! Ten bídník!… Víte co chce?…"
"Snad tě nechce zabít!…" prohodil Gildas Tregomen.
"Ještě něco horšího, příteli!… Chce, abych si vzal jeho sestru…"

IV. KAPITOLA

Děsná srážka mezi Západem a Východem končí ve prospěch toho druhého

Poněvadž patron a Juhel přivykli od nějaké doby na nejrůznější zápletky, můžeme směle tvrdit, že si ani této nepovšimli. Mistr Antifer, zapřisáhlý starý mládenec, se ocitl najednou před hrází, a jakou hrází?… Hrází manželství, kterou byl nucen přeskočit, nechtěl-li ztratit svou část z pašova ohromného dědictví.
Juhel požádal strýčka, aby jim poněkud obšírněji vysvětlil, o co vlastně běží. Antifer tedy začal podrobně vypravovat s celou střelbou výbušných kleteb, které praskaly jako střelné rány, - avšak nemohly stihnout Zambuka, který byl dobře ukrytý ve svém domě v Maltézské čtvrti.
Tak vidíte, náš starý mládenec, - který se již dožil šestačtyřiceti let, se najednou měl oženit se čtyřicetisedmiletou pannou a změnit se tak v Orientálce, v jakéhosi Antifera-pašu!
Gildas Tregomen s Juhelem překvapeně mlčeli, ale hlavou jim proběhla stejná myšlenka.
"Už jsou skoro pryč, miliony!" říkal si patron.
"A nejhorší překážka mého manželství s drahou Enogatou!" pomyslel si zase Juhel.
Neboť aby mistr Antifer přistoupil na Zambukův požadavek a stal se bankéřovým švagrem, bylo v každém případě nemožné. Nemohl se tomuto přepjatému nápadu podrobit i kdyby se zde jednalo o celou miliardu!…
Maloňan zatím měřil ráznými kroky síň od konce ke konci. Potom se zastavil, posadil se blízko synovce a přítele, aby jim viděl dobře do tváře, ale hned na to od nich odvrátil oči. Je třeba říci, že na ně ani dobře neviděl, a myslel-li si kdy o něm Gildas Tregomen, že už ztrácí rozum, měl tentokrát příčinu. Proto také s Juhelem mlčky souhlasil, že mu nebudou odporovat, ať si řekne cokoliv. Snad se časem vrátí jeho rozrušený mozek zase ke zdravému uvažování.
Konečně se Antifer ujal slova, trhaje svou řeč v onomatopoetické výlevy zlosti:
"Sto milionů… ztracených následkem tvrdošíjnosti toho darebáka!… Nezasluhoval by, na mou čest, gilotinu…,

šibenici…, aby ho na místě zastřelili…, probodli…, otrávili…, napíchli na kůl a to všechno najednou!… Nechce mi sdělit šířku, dokud si nevezmu… Vzít si tu starou opici… kterou by nechtěla žádná opice ze Senegambie!… Chcete, abych si vzal tu slavnou slečnu Talismu?"
Rozhodně ne! Jeho přátelé nechtěli, a uvedení takové švagrové a tety do kruhu Antiferovy vážené rodiny by bylo nesmírným neštěstím, kterému se musí každý vyhnout.
"Tak mluv…, patrone!…"
"Příteli?…"
"Smí vůbec někdo nechat tolik milionů ležet v jámě, když nemusí udělat nic než pár kroků, aby si je vyzvedl?"
"Nejsem dostatečně připravený, abych ti mohl na tuto otázku odpovědět!" odvětil vyhýbavě dobrácký Tregomen.
"Ach! Ty tedy nejsi připraven!…" zvolal mistr Antifer a odhodil klobouk do kouta. "Tak dobře!… Snad jsi připravený, abys mohl odpovědět na tohle?…"
"Totiž?…"
"Kdyby někdo naložil na člun, na nějakou starou rachotinu…, řekněme třeba na Charmante Amélii…"
Gildas Tregomen pozoroval, že mu Charmante Amélie připraví nemilou hodinku.
"… kdyby tedy na takový vrak naložil sto milionů ve zlatě, a kdyby veřejně oznámil, že jej dá ponořit na dno moře, aby tyto miliony zničil, co myslíš, nechala by ho vláda jednat podle jeho vůle?… No tak… mluv! …"
"Nemyslel bych, příteli, že by to vláda dovolila."
"No tak vidíš, a právě tohle si ten netvor Zambuko vzal do hlavy!…
Nezbývá mu než říci jediné slovo, aby jeho a mé miliony byly nalezeny a přece tvrdošíjně mlčí."
"Neznám většího darebáka, než je on!" poznamenal Gildas Tregomen, který nyní svým přízvukem prozrazoval vnitřní vztek.
"No tak… a co o tom soudíš ty, Juheli?…"
"O čem, strýčku?…"
"Kdybychom to oznámili úřadům?…"
"Proč ne, vždyť je to náš poslední prostředek…"
"Protože úřady mohou udělat to, co je jednotlivci zakázáno… Mohou vytáhnout tvrdohlavce na skřipec…, sevřít mu prsa…, pálit ho na nohou… a bylo by záhodno, aby se to všechno na něm provedlo!"
"Tato myšlenka není zlá, strýčku."
"Je výtečná, Juheli, a abych to provedl, raději obětuji svoji část z pokladu a věnuji ji státní pokladně…"
"Ach vida! To by bylo překrásné, vznešené, šlechetné!" zvolal patron. "To by byl čin hodný Francouze…, Maloňana…, pravého Antifera…"
Juhelův strýc zašel se svým návrhem dál než sám chtěl, protože hned na to pohlédl tak hrozně na Gildase Tregomena, že tento vážený muž zadržel svůj výron obdivu.
"Sto milionů!… Sto milionů!…" opakoval mistr Antifer. "Já ho zabiju…, toho zlořečeného Zambuka…"
"Strýčku!…"
"Příteli!"
A skutečně se obávali, že se Maloňan v tom rozčilení odváží nějakého špatného činu, za který nemohl být viněn, neboť by jednal v záchvatu okamžité pomatenosti.
Avšak když ho Gildas Tregomen a Juhel chtěli uklidnit, odháněl je od sebe, vyčítaje jim, že drží s jeho nepřáteli, že podporují Zambuka, že mu nechtějí pomoci zničit bankéře jako podvodného správce zásob na lodi.
"Nechte mne!… Nechte mne!…" křičel naposled. A chopil se klobouku, přirazil dveře a hnal se ven.
Juhel i Tregomen, se domnívali, že mistr Antifer poběží na bankéře a rozhodli se, že mu půjdou v patách, aby předešli hroznému neštěstí. Hned se však potěšili, když viděli, že naštěstí vystupuje po hlavním schodišti a míří do svého pokoje, kde se také uzamčel na dva západy.
"To udělal nejlépe!" poznamenal patron a potřásl hlavou.
"Oh…, ubohý strýček!" litoval ho Juhel.
Po této scéně se jen zběžně najedli, poněvadž neměli žádnou chuť. Po odpočinku vyšli oba přátelé z hotelu, aby si oddechli na čerstvém vzduchu na březích Bahiry. Při odchodu se potkali s Ben Omarem doprovázeným Nazimem.
Nebylo by na škodu, kdyby informovali notáře o tom, co se přihodilo. Zajisté, že ne.
A když se dozvědělo podmínkách, kladených bankéřem mistru Antiferovi, zvolal:
"Nezbývá, než aby si slečnu Zambukovou vzal. Nemá právo to odmítnout, ne, nemá k tomu právo!"
Stejného mínění byl také Sauk, který by sám nikdy neváhal vejít v jakýkoliv sňatek, jen kdyby mu přinesl takové ohromné věno.
Gildas Tregomen a Juhel jim ukázali záda a dali se mlčky alejí de la Marine.
Krásný večer osvěžovaný mořským vánkem, vábil tuniské obyvatelstvo k procházce. Mladý kapitán a patron se dali podél hradeb, přešli bránu, učinili asi sto kroků po břehu jezera a konečně usedli u stolu v kavárně Vina, kde mohli při láhvi manubského pohodlně hovořit o své situaci. Pro ně prozatím nebylo nic jednoduššího. Mistr Antifer nikdy nepřistoupí na to, aby povolil bankéřovým choutkám… Z toho důvodu lze předpokládat, že bude nucen zříci se hledání ostrova číslo dvě. Následkem toho mohou nejbližším parníkem opustit Tunis…
A dále je čeká největší potěšení, že se v nejkratší době dostanou do Francie.
To bylo jediným možným rozuzlením této zápletky. A také se nebudou cítit příliš nešťastní, že se vrátí do Saint Mala bez pytlů zlata Kamylka-paši. Především také proto, že Jeho Excellence k tomu použila tolik úskoků!
K deváté hodině se vraceli Gildas Tregomen a Juhel zpět k hotelu. Šli do svého pokoje a zastavili se napřed ještě u pokoje strýce a přítele. Ten dosud nespal. Ještě si vlastně ani nelehl. Procházel se chvatnými kroky, vzdychavě mluvil,

a následující slova mu trhaně vyrážela z úst: "Miliony…, miliony…, miliony!"
Patron rukou naznačil asi tak, jakoby chtěl říci, že nemá mozek v pořádku. Na to si oba popřáli dobrou noc a rozešli se značně znepokojeni.
Druhého dne vstali, jak Gildas Tregomen, tak i Juhel ještě za šera. Vždyť povinnost jim přikazovala, aby vyhledali mistra Antifera, aby ještě jednou prozkoumali situaci, která se vytvořila po Zambukově odmítnutí, a aby se konečně beze všeho zbytečného váhání na něčem rozhodli. A toto rozhodnutí mělo směřovat k tomu, aby sbalili svá zavazadla a co nejdříve opustili Tunis. Neboť jak se mladý kapitán dozvěděl, měl parník, kotvící v Goulettě, vyplout ještě téhož večera na cestu do Marseille. A co by za to Juhel dal, kdyby jeho strýček již stál na palubě, anebo seděl ve své kabině, a kdyby parník byl již asi dvacet mil od afrického pobřeží!
Juhel s patronem kráčel po chodbě, vedoucí k Antiferovu pokoji.
Zaklepali na jeho dveře.
Nikdo neodpovídal.
Juhel zaklepal podruhé a silněji…
Stejné ticho.
Spal snad strýc spánkem námořníků, vzdorujícím i ranám čtyřiadvacetiliberek?… Nebo snad naposledy v záchvatu zoufalství v prudké horečce?…
Juhel kvapně seběhl ze schodů, bral čtyři najednou do portýrova bytu, zatímco patron cítil, jak se mu nohy třesou, držel se zábradlí, aby se nezřítil po hlavě dolů.
"Kde je mistr Antifer?…"
"Odešel časně ráno," odpověděl portýr na kapitánovu otázku. "A neřekl, kam jde?…"
"Neřekl."
"Možná, že šel opět k tomu lotrovi Zallbukovi," zvolal Juhel a vlekl za sebou Gildase Tregomena na náměstí de la Marine.
"Avšak… šel-li tam…, to pravděpodobně souhlasí…" zabručel patron a pozdvihl ruku k nebi.
"To není možné!…" zvolal Juhel.
"Ne, to není možné!… Věřil bys, že by se vrátil do Saint Mala, do svého domu v ulici Hautes-Salles s Talismou Zambukovou jako přívěskem, a že by naší ubohé a hodné Enogatě přivedl novopečenou tetu?…"
"Opici!… řekl sám strýček…"
A šli se posadit do kavárny naproti hotelu de France, rozčileni tím vším na nejvyšší stupeň. Odtud mohli pohodlně vypozorovat návrat mistra Antifera.
Říká se, že noc vlévá do duší útěchu, bohužel se však zapomíná, že tato útěcha nebývá vždy dobrá. Bylo nejpravděpodobnější, že náš Maloňan hned s prvním úsvitem nastoupil cestu do Maltézské čtvrti a že v několika minutách došel do bankéřova domu a hnal se tam, jako by byl štván smečkou psů…
Zambuko vstával, jak už byl odedávna zvyklý, s vycházejícím sluncem a uléhal, když zapadalo. Bankéř a tato ohnivá stálice vykonávali společně svůj denní běh. Bankéř již seděl na své židli - měl před sebou svou kancelář a za sebou nedobytnou skříň - v okamžiku, kdy mistr Antifer před něho předstoupil.
"Dobrý den!" pozdravil ho bankéř a zároveň si upravoval brýle, aby mohl lépe pohlédnout do hostovy tváře.
"Trváte dosud na svém posledním slově?…" odpověděl hned na pozdrav, aby zahájil rozmluvu.
"Ano, trvám!"
"Tak mi nevydáte list Kamylka-paši, dokud nepřistoupím na sňatek s vaší sestrou?…"
"Přesně tak."
"Nu, tak si ji vezmu…"
"Já jsem to věděl! Ženu, která vám přinese padesát milionů věna…
Rothschildův syn by pokládal za štěstí, kdyby se mohl stát ženichem Talismy…"
"Nu budiž…, jsem tedy šťasten!" odvětil mistr Antifer a zašklebil se, neboť se ani nepokoušelo přetvářku.
"Tak pojďte sem, švagře," pobízel ho Zambuko.
A vstal jakoby se chystal po schodech do prvního patra.
"Je zde?…" zvolal mistr Antifer. Přitom se tvářil jako odsouzenec, když je probuzen, a když mu strážce věznice přijde oznámit: "Nuže…, jen zmužilost…, jen ještě dnes."
"Nebuďte tak netrpělivý, můj milý!" odpověděl mu nato bankéř.
"Zapomněl jste, že Talisma bydlí na Maltě?…"
"Tak kam tedy jdeme?…" ptal se Antifer a zjevně si oddychl ulehčením.
"K telegrafu."
"Abychom jí tuto zprávu oznámili?…"
"Ano… a abychom ji také pozvali k nám…"
"Sdělte jí tuto zprávu, pane Zambuko, chcete-li, avšak musím vám předem oznámit, že není mým úmyslem, čekat na… svou nastávající v Tunisu."
"A proč ne?…"
"Protože nemůžeme tak dlouho plýtvat časem. Copak nám na prvním a nejpřednějším místě neběží o to, abychom šli hledat ostrov, jakmile poznáme jeho polohu?…"
"Ale ale! Švagře, týden sem, týden tam, na tom nám již nesejde." "Oh, naopak, sejde mnoho, a musíte naléhat zrovna jako já na to, abychom již vlastnili dědictví Kamylka-paši!"
A řekl pravdu, neboť bankéř, lakotný a hltavý člověk, i když skrýval svou netrpělivost pod rouškou lhostejného obchodu, nicméně planul touhou, aby již mohl shrábnout svůj podíl. Ze stejného důvodu dal také konečně za pravdu

svému společníkovi.
"Budiž," řekl, "nechci vám v ničem odporovat… Pozvu tedy sestru až se vrátíme… Avšak nyní je slušné, abychom ji už napřed informovali o štěstí, které ji očekává."
"Ano… které na ni čeká!" přisvědčil Pierre Servan Malo a blíže neurčil, jaké štěstí chystá pro tu, která již tolik let čeká na manžela svých snů!
"Avšak vy mi na to musíte dát zákonitý úpis," začal zase Zambuko. "Tak jej napište a já jej podepíšu. A jak velké odstupné chcete, pane Zambuko?"
"Řekněme padesát milionů, které si vyzvednete jako svůj podíl…" "Budiž!… tak to rychle ukončeme!" odpověděl mistr Antifer rozhodnutý, že se tedy stane manželem Talismy Zambukové, když se nemůže vymknout tomuto neštěstí.
Bankéř vzal list bílého papíru a napsal svým velkým písmem, jak se sluší a patří, smlouvu, ve které byla všechna slova důkladně promyšlena. Stálo v ní, že část, patřící mistru Antiferovi, dědici Kamylka-paši, připadne celá slečně Talismě Zambukové, když její ženich s ní za čtrnáct dní po vyzvednutí pokladu nebude chtít vstoupit do zákonitého manželství…
A náš Maloňan se vzteklým podtržením podepsal smlouvu, kterou bankéř uzavřel do tajné přihrádky své nedobytné pokladny. A zároveň odtud vyňal zažloutlý papír… Byl to dopis od Kamylka-paši, který mu byl doručen před dvaceti lety.
Mistr Antifer naproti tomu vytáhl z kapsy tobolku a z ní papír, který byl pod vrstvou špíny také zažloutlý. Byla to listina, kterou našel na ostrově číslo jedna.
A nyní vidíme oba dědice, jak na sebe pohlížejí jako dva soupeři, kteří se chtějí spolu potýkat, jak se jejich ruce pomalu nadzvihovaly, jak se jejich prsty při doteku těchto papírů chvěly, jako by je vydávaly s velkou lítostí… Znamenitá scéna pro bedlivého pozorovatele! Sto milionů, které jediný pohyb spojoval v jedné rodině.
"Vaše psaní?…" zvolal mistr Antifer. "Vaše listina?…" ptal se navzájem bankéř.
Nastala výměna. Bylo už načase. Srdce těchto mužů bušila s takovou nedočkavostí, že by se bezmála utrhla.
Listina oznamující, že musí být vydána jistým Antiferem ze Saint Mala nějakému Zambukovi z Tunisu, obsahovala délku 7° 23' na východ od pařížského poledníku.
Psaní oznamující, že dotyčný Zambuko obdrží jednoho dne návštěvu téhož Antifera ze Saint Mala, obsahovalo zase jižní šířku 3°17'.
Nyní nezbývalo nic jiného než najít obě čáry na mapě, aby se poznala poloha tohoto ostrova číslo dvě.
"Máte zajisté nějaký atlas?" zeptal se bankéř.
"Atlas i synovce," odvětil mistr Antifer.
"Synovce?"
"Ano…, mladého kapitána pro zámořské plavby, kterému připadne úkol najít ostrov."
"A kde je?"
"V hotelu de France."
"Pojďme pro něj, švagře!" řekl bankéř a dal si na hlavu starodávný klobouk se širokými skývami.
"Pojďme!" souhlasil mistr Antifer.
A oba se dali na náměstí de la Marine. Když přišli před poštu, chtěl Zambuko odeslat telegram na Maltu.
Mistr Antifer proti tomu nic nenamítal. Nezáleželo mu na tom, že slečna Talisma Zambuková bude potěšena zprávou, že se o její ruku uchází "důstojník z francouzského námořnictva" a že od bratra to bylo přijato za podmínek, vzhledem k majetku, pro rodinu velmi výhodných.
Telegram byl zaplacen a potvrzen, a naši muži se opět ocitli na náměstí. Gildas Tregomen a Juhel je zahlédli a rychle se k nim odebrali.
Když je mistr Antifer spatřil, odvrátil od nich okamžitě tvář. Avšak hned vzdoroval této nevhodné slabosti a představil velitelským tónem svého společníka:
"Bankéř Zambuko!"
Bankéř změřil úkosem přátele nastávajícího švagra.
Antifer pokračoval v představování obrácen tváří k Zambukovi: "Můj synovec Juhel… Gildas Tregomen, můj přítel!"
A nyní na dané znamení kráčeli všichni k hotelu, na cestě se vyhnuli Ben Omarovi a Nazimovi, kteří se k nim také neznali, vystoupili po schodech nahoru, vešli do Maloňanova pokoje a pečlivě za sebou zavřeli dveře.
Mistr Antifer šel pro atlas, který si vezl ve vaku přímo ze Saint Mala.
Otevřel jej a obrátil se k Juhelovi:
"Sedm stupňů dvacet tři minut východní délky a tři stupně sedmnáct minut jižní šířky."
Juhel se nemohl přemoci, aby na sobě nedal znát výraz opovržení. Jižní šířka?… Už je Kamylk-paša posílá až za rovník?… Ach ta ubohá, hodná Enogata! Gildas Tregomen se na něj nemohl ani podívat.
"No tak…, na co čekáte?…" zeptal se strýc takovým tónem, že mladému kapitánovi nezbylo než ho poslechnout.
Vzal kružítko a postupoval po sedmém poledníku, ke kterému ještě přidal dvacet tři minuty a sestoupil k rovníku.
A nyní postupoval po rovnoběžce 3° 17' až přišel k jejímu průsečíku s poledníkem.
"Tak co?…" opakoval mistr Antifer, "kde jsme?"
"V Guinejském zálivu."
"A určitě?"
"U státu Loango."
"A ještě určitěji?…"
"Ve vodách zálivu Ma-Yumba…"
"Zítra ráno," řekl mistr Antifer, "odjedeme povozem k Bonu a z Bonu se dáme dovézt po železnici do Oranu."

Bylo to proneseno hlasem obvyklým u kapitánů, dávajících rozkazy, když je nepřítel v dohledu.
A nato se obrátil k bankéři:
"A vy nás patrně budete doprovázet?…"
"To se rozumí, že ano."
"Až do Guinejského zálivu?"
"Až na konec světa, bude-li to zapotřebí!"
"Dobře… tak se přichystejte k odjezdu…"
"Buďte bez starosti, švagře!"
Gildasovi Tregomenovi uklouzl proti jeho vůli výkřik překvapení:
"No tohle!"
Tímto pro svůj sluch novým titulem byl tak překvapen, že ani nedovedl odpovědět na ironický pozdrav, kterým ho bankéř při odchodu poctil.
Když konečně naši tři Maloňané v komnatě osaměli, ozval se Gilda Tregomen:
"Tak… jsi se podrobil?"
"Ano…, patrone!… No a?"
No a?.. Proti tomu nebylo možné nic namítat, a proto také Gilda Tregomen a Juhel uznali za vhodné mlčet.
Po dvou hodinách obdržel bankéř telegram odeslaný z Malty. Slečna Talisma se v něm prohlašovala za nejšťastnější pannu, která očekává, že se stane nejšťastnější ženou.

V. KAPITOLA

Den Omar srovnává oba druhy dopravy po souši a po moři

V té době ještě neexistovala tuniská síť železnic, která se nyní pojí se sítí alžírskou. Proto se muselo nasedat na vlak jen v Bonu, který spojoval provincie Constantin, Alžír a Oran.
Mistr Antifer a jeho společníci opustili hned na úsvitu hlavní město tuniského vladařství. Netřeba ani připomínat, že bankéř Zambuko patřil k nim a že Ben Omar spolu s Nazimem se k nim nemeškal připojit. Skutečná karavana šesti osob - jenže tentokrát všichni věděli, kam je vleče neodolatelná žízeň po milionech. Nyní nebyl již důvod, aby se to tajilo před notářem Ben Omarem, a následkem toho také Sauk věděl, že výprava, hledající ostrov číslo dvě, bude mít za jeviště rozlehlý Guinejský záliv, který po levé straně objímá loangské území.
"Čeká nás dost dlouhý pochod," sdělil Juhel Ben Omarovi, "a nemusíte se účastnit výpravy, bojíte-li se únavy při této nové jízdě."
Naše malá karavana se musela dát po africké pevnině až do Alžíru.
A odtud -, z Alžíru, až do Loanga těch několik set mil urazit po moři.
Ben Omar se však před výpravou nerozpakoval ani na okamžik, obzvláště když by mu Sauk ani žádné zdráhání nedovolil. A což ta skvělá tantiéma, která se mu neustále blýskala před očima…
24. dubna konečně přivedl mistr Antifer Gildase Tregomena a Juhela, Sauk dovlekl Ben Omara a Zambuko sám sebe a všichni zaujali místa v dostavníku, vykonávajícím dopravní služby mezi Tunisem a Bonem. Možná, že spolu nepromluví po celé cestě ani slovo, nicméně všichni pojedou ve společném voze.
Nesmíme zapomenout na to, že časně zrána poslal Juhel Enogatě nové psaní. Za několik dní se dozví dívka a matka, do jakých končin světa se mistr Antifer pustil za svým pověstným dědictvím, nyní již o padesát procent sníženým. Nebylo těžké, domnívat se, že se tato nová cesta protáhne na celý měsíc, následkem čeho se nemohli snoubenci těšit, že se uvidí dříve než v druhé polovici května. Jakým zoufalstvím bude Enogata asi sevřena, až obdrží toto psaní! A cožpak, bude-li se také moci domnívat, že po Juhelově návratu všechny překážky odpadnou, a že se jejich sňatek bude beze všeho otálení slavit!… Ale, bohužel, na takového strýčka, jaký je jejich, nelze spoléhat.
Vzhledem ke Gildasovi Tregomenovi se jen můžeme omezit na následující poznámku, totiž, že mu osud chystal překročení rovníku. On, převozník po Ranci, se měl nyní dostat na jižní polokouli! Avšak, co chcete? Život s sebou přináší tolik událostí skoro neuvěřitelných, proto se také náš výtečný muž nad tím nepozastavoval - ani na tom, kdyby na označeném místě, v útrobách tohoto druhého ostrova našli pověstné soudky Kamylka-paši.
Tyto jeho myšlenky mu nezabránily, aby si zvědavě neprohlížel kraj, jímž dostavník ujížděl - kraj, který se ovšem nepodobal ani v nejmenším bretaňskému kraji, dokonce ani v těch částech, které byly vlastně hříčkou přírody. A možná, že byl jediný ze všech šesti cestovatelů, který se snažil uchovat v paměti vzpomínku na jednotlivá místa této tuniské krajiny.
Nepříliš pohodlný povoz neujížděl zrovna rychle. Než byla nová přípřež zaměněna, unavila se pořádně trojka, po té rozpustile kostrbaté cestě, s pobočnými stěnami alpské příkrosti, s náhlými zatáčkami po fantastickém údolí Medžerdahu, přes bystřiny bez mostů, jejichž voda - dosahovala až k osám kol.
Počasí bylo pěkné, obloha se jevila ostře modrou nebo spíše pronikavě modrou, následkem nesmírného slunečního úpalu.
Bardo, bejův palác, který bylo vidět po levé straně, se skvěl bělostí, a nebylo možné se na něj dívat jinak, než přes zakouřená skla. Podobně se skvěly i ostatní paláce lemované hustými fíkovníky a pepřovníky podobajícími se smutečním vrbám, jejichž větve klesaly až k zemi. Místy byly nakupeny chatrče ověšené pruhovaným, zažloutlým plátnem, pod nimiž se ukazovaly hlavy arabských žen s vážnými tvářemi, opálené dětské obličeje, o nic méně vážné než jejich matky. V dálce, na polích, na návrších, mezi skalními útesy se pásla stáda skotu a skotačily zástupy černých koz jako havrani.

Kolem dostavníku vzlétali občas ptáci do výše, když praskot biče rozrážel vzduch. Mezi tímto ptactvem bylo především možné rozeznat velmi četné papoušky díky jejich pestrým barvám. Bylo jich na tisíce, a kdyby je příroda byla naučila zpěvu, nebyli by je lidé dosud naučili mluvit. Pak by naši cestující cestovali za neustálého koncertu a nikoliv za žvatlání.
Přípřež se měnila častěji. Gildas Tregomen a Juhel vždy využili této příležitosti a slézali z dostavníku, aby si protáhli nohy. Bankéř Zambuko někdy následoval jejich příkladu, avšak se svými společníky nemluvil.
"Ten chlapík se mi zdá být také žádostivý těch pašových milionů, jako náš přítel Antifer," poznamenal patron.
"Máte pravdu, pane Tregomene, oba spoludědicové se dobře hodí jeden k druhému."
Kdykoliv Sauk slezl z vozu, snažil se vždy zachytit nějaké slovo z jejich rozmluvy, neboť se o něm myslelo, že tomu nerozumí. Za to Ben Omar zůstal sedět bez pohnutí ve svém koutku, neustále trápen myšlenkou, že bude brzy nucen cestovat po moři a že po oněch krátkých vlnách Středozemního moře se musí odvážit na mohutné vlny velkého Atlantického oceánu!
Pierre Servan Malo neodcházel z místa, protože byl stále myšlenkami na druhém ostrově, na té zapomenuté skále uprostřed rozpálených afrických vod.
Téhož dne před západem slunce se vynořilo seskupení mešit marabutů, bílých chrámů, ostrých minaretů. Byla to osada Taburku, obklopená zeleným okolím, na níž je dosud možné pozorovat neporušené vzezření tuniského města.
Dostavník zde měl zastavit na několik hodin. Naši cestující našli na stanici hotel nebo spíše hospodu, kde jim bylo podáno dost slušné občerstvení. Na návštěvu města pomýšlet bylo zbytečné. Ze všech šesti neměl snad nikdo jiný tento nápad, než patron sám a snad na jeho naléhání i Juhel. Ostatně mistr Antifer jim uložil jednou provždy na srdce, aby se od nich nevzdalovali, bál se, aby se zbytečně neomeškávali - a oni se podle toho chovali.
O deváté hodině večer byla znova zahájena jízda za jasné a pěkné noci. Ovšem jízda po těchto opuštěných krajích od východu až do západu slunce není úplně bez nebezpečí - nebezpečí hrozících následkem špatných cest, na nichž je se co obávat vrahů hlavních silnic, totiž krumirů a jiných, nebezpečí být napaden divokou zvěří, což se také často stává. A skutečně bylo možné dost zřejmě rozeznat v tichém stínu, na pokraji hustých lesů, podél nichž dostavník ujížděl, řev lvů a sípění pardálů. Koně se nyní častěji vzpírali, tak že bylo zapotřebí veškeré energie kočího, aby je dovedl držet na uzdě. Vytí hyen si nikdo nyní ani trochu nevšímal.
Ke čtvrté hodině ranní se začalo rozednívat a kraj se objevil v rozplizlém světle, že bylo možné ponenáhlu rozeznat jednotlivosti. Avšak jejich očím se ukazoval vždy jen úzký obzor, šedé kopce, bohatě rozvlněné a rozhozené po krajině jako arabský plášť. Medžedahské údolí se před nimi vinulo se svou říčkou žlutou v toku, chvílemi tichou, chvílemi dravou, mezi oleandry a eukalypty v plném květu.
Krajina v této části tuniského panství hraničícího s Krumirskem je velmi hornatá. Kdyby byl patron někdy cestoval v Tyrolsku, byl by se nyní mohl považovat za cestujícího uprostřed nejdivočejší alpské krajiny. Náhodou však nebyl v Tyrolsku, dokonce ani v Evropě, od níž se každým dnem více vzdaloval. A proto se koutky jeho rtů nadzdvihovaly - což dodávalo jeho fyziognomii velmi zamyšlený výraz - a jeho velké obočí se skrčilo, což byla známka jeho velkého neklidu.
Častěji pohlíželi mladý kapitán a on dlouho na sebe a jejich pohledy
obsahovaly celý rozhovor, který takto mezi sebou mlčky vystřídali. Ráno se otázal mistr Antifer synovce:
"Kam dorazíme do večera?…"
"Na stanici, Gardimau, strýčku."
"A kdy konečně přijedeme do Bonu?…"
"Zítra večer."
Zasmušilý Maloňan se vrátil opět do svého obvyklého klidu, anebo lépe řečeno, jeho mysl těkala dále tím nepřerušeným snem, který ho vedl z končin u Ománského zálivu do končin Guinejského zálivu. Konečně se zastavil na určitém bodě zemské planety, který ho jediný zajímal. A nyní se domníval vidět, že také jiné oči, než jen jeho se upírají na toto místo - oči bankéře Zambuka. A skutečně, obě tyto bytosti tak rozdílného založení, povah tak sobě odporujících, které by se jistě na tomto světě nesešly, zdály se mít nyní skoro tutéž duši, jakoby byly k sobě připoutány jako dva galejní otroci na stejném řetězu, jenže u nich byl ten řetěz ze zlata.
Fíkové lesy kolem nich byly nyní stále hustší a hustší. Sem a tam se vynořovaly, ne však na blízku, arabské osady z té šedé zeleně, v níž se především vyznačoval skočec svými květy a listy. Někde se rozkládala krajina nikoliv však vodorovná, nýbrž jak říkáme "stráň", prostírající se totiž po horském svahu. Byly zde rozházeny chatrče, na břehu bystřiny, v jehož korytě se hnala dravá horská voda, se pásla stáda. Dále se ukazovala některá staniční budova - častěji vlastně jen primitivní stáj, v níž žili pohromadě lidé i zvířata.
K večeru dorazili ke Gardimau nebo lépe řečeno k dřevěné chatrči, která byla obklopena ještě jinými, za dvacet let později měla představovat stanici železnice z Bonu do Tunisu. Po dvouhodinové zastávce - zajisté dost dlouhé pro prostou večeři poskytnutou na této stanici - vydal se dostavník dále na cestu klidným údolím, ubíraje se brzy podél Medžedahu, brzy zase projížděje říčky, jejichž voda vnikala často až na dno dostavníku, na boty cestujících, nebo se drali do tak strmých srázů, že se zdálo, že to tahouni nezmohou, a střemhlav se vrhali ze svahů dolů s rychlostí, kterou uzdy sotva mohly ovládat.
Krajina byla velmi malebná, jmenovitě v okolí Mughtaru. Bohužel, žádný z nich neviděl nic v té příliš temné noci zatemnělé ještě hustými mlhami. Už bylo ostatně také načase, aby cestovatelé po tak roztřásající se cestě se podrobili potřebě nevyhnutelného spánku.
Již se rozednívalo, když mistr Antifer se svými druhy dorazil do Sukharasu na konci cesty značně stoupající po boku pahorku a vedoucí z úpatí roviny k této osadě.
Pohodlný hotel - hotel Thagaste - právě na náměstí téhož jména poskytl dobrý odpočinek cestujícím velmi znaveným

jízdou. Tentokrát se nezdály ony tři hodiny, které byly stráveny, tak hrozné a zajisté by se jim byly zdály ještě kratší, kdyby byli navštívili toto malebné místo Sukharos. Je zbytečné připomínat, že mistr Antifer s bankéřem Zambukem proklínali čas, který zde museli zbůhdarma mařit. Avšak dostavník nemohl nastoupit jízdu dříve než o šesté hodině ranní.
"Upokoj se přece," opakoval neustále Gildas Tregomen nedočkavému krajanovi. "Přijedeme do Bonu právě včas, abychom mohli hned zítra ráno nastoupit cestu vlakem…"
"A proč jsme nemohli raději použít vlak, který odjíždí dnes večer, kdybychom si ovšem byli trochu přispíšili?" namítal nato mistr Antifer.
"To není možné, strýčku," poznamenal Juhel.
"Jak by nebylo!… Je to ostatně rozumné jednání, zůstat v takové mizerné díře?…"
"Tuhle máš, můj milý příteli, novou špičku, kterou jsem pro tebe vybral… Ta tvá je už úplně celá rozkousaná od té doby, co ji stále hryzáš."
A Gildas Tregomen podal mistru Antiferovi pěkný medžerdahský křemínek, tlustý jako zelený hrách, který hned na to skřípal mezi Maloňanovými zuby.
Patron mu potom navrhl, aby jej a synovce doprovodil alespoň na hlavní náměstí. Antifer to rázně odmítl a vyndal z vaku atlas, otevřel jej u mapy Afriky a brodil se ve vodách Guinejského zálivu, vrhaje se do nebezpečí, že tam utopí svůj zdravý rozum.
Gildas Tregomen a Juhel se šli tedy sami projít po náměstí Thagaste - rozsáhlém čtyřúhelníku s několika stromy, lemovaném stavbami dost orientálního vzhledu, s otevřenými kavárnami přes časnou ranní hodinu, do nichž se velice hojně hrnuli domorodci. Pod prvními slunečními paprsky se mlhy zcela vytratily a ohlašoval se krásný, teplý a jasný den.
Patron se procházel maje všude oči i uši. Chtěl zachytit různá slova zaléhající k němu, ač jim nemohl rozumět, chtěl proniknout zrakem dovnitř kaváren a krámů, ačkoliv si nechtěl nic koupit, ani zde pojíst. Neboť když už ho vrtohlavý osud strhl na tuto k neuvěření podivnou cestu, přál si, aby si z ní mohl odnést alespoň nějaké nemizící dojmy.
A proto se odvážil k následující poznámce:
"Ne Juheli, tak, jak cestujeme my, nemělo by se vůbec cestovat!… Nikde se ani chvilku nezdržíme!… Pouze tři hodiny v Sukbarasu…, jednu noc v Bonu… a pak opět dvoudenní jízda po železnici s krátkými zastávkami na stanicích!… Co jsem viděl z Tunisu… a co poznám z celého Alžíru?…"
"Máte pravdu, pane Tregomene… To všechno nestojí za nic!… Avšak promluvte o tom se strýcem, uvidíte, s jakou vás přivítá!… Nejedná se o nějakou zábavnou cestu, nýbrž obchodní… A Bůh sám ví, čeho se ještě dožijeme!"
"Možná nějakého zklamání, podvodu, mám před tím oprávněný strach!" odvětil patron.
"Ovšem," přisvědčoval Juhel, "a proč by nás také ostrov číslo dvě neodkazoval ještě na nějaký třetí!…"
"A tento zase na jiný, čtvrtý, pátý, zkrátka na všechny ostrovy všech pěti dílů světa!" připojil Gildas Tregomen, nadzdvihuje do výše svou velkou dobráckou tvář.
"A vy byste následoval strýčka všude, milý pane Tregomene…"
"Já?…"
"Vy…, ano… vy…, který mu nedovedete nic odmítnout!"
"To je pravda… Je mi ubožáka skutečně líto a mám skutečně strach o jeho mozkovnu…"
"Já… však jsem úplně rozhodnutý, že se z ostrova číslo dvě nikam nehnu!… Copak Enogata musí mermomocí dostat prince a já princeznu?…"
"To se ví, že ne! Ostatně nyní, když se musí dělit o poklad s tím krokodýlem - Zambukem, nemůže si Enogata činit nároky na většího pána, než na vévodu a ty pouze na vévodkyni…"
"Neposmívejte se nám, pane Tregomene!"
"Nejednám chlapče, samozřejmě dobře, neboť to není k smíchu, a bude-li nutné pokračovat v hledání…"
"Pokračovat?…" vykřikl Juhel. "Nikdy!… Tentokrát tedy ještě jedeme do Guinejského zálivu, budiž! Avšak dále… nikam!… "Já už potom najdu způsob, jak přinutit strýce, aby se vrátil do Saint Mala!"
"A nebude-li ten tvrdohlavec chtít?…"
"Nebude-li chtít?… Tak ho nechám, ať si jde, kam chce… A sám se vrátím k Enogatě… a až za několik měsíců bude zletilá, pak si ji vezmu, a nebojím se ani hromu…"
"No, no, nestav si tak hlavu, hochu, a raději se uč trochu trpělivosti!… Vše se už nějak uspořádá, jak doufám!… A tvým sňatkem s hodnou Enogatou to skončí…, já sám si zatančím na vašem svatebním veselí polku!… Avšak nyní, abychom nezmeškali dostavník, vraťme se raději do hotelu. Není-li to ovšem přepjaté, chtěl bych dorazit do Bonu před večerem, abych alespoň část toho města spatřil, protože co uvidím z ostatních, z Constantinu, Philippevillu a jiných, které prolétneme vlakem?… Avšak nebude-li to možné, vynahradím si to na Alžeru."
Gildas Tregomen vyslovoval "Alžer" Bůh ví, z jaké příčiny.
"Ano, na Alžeru… kde, jak myslím, se jistě zdržíme několik dní…" "Zajisté," přisvědčoval Juhel. "Neboť okamžitě nenajdeme loď uchystanou k odjezdu právě na západní stranu Afriky, proto na ni budeme muset čekat."
"Počkáme tedy… ano, počkáme!" souhlasil patron usmívaje se při myšlence, že si bude moci prohlédnout pamětihodnosti hlavního alžírského města. "Znáš, Juheli, Alžer?…"
"Znám, pane Tregomene."
"Slyšel jsem od námořníků, že prý je velmi krásný, město je prý stavěno amfiteatrálně, a má prý plno parků, náměstí, svůj arzenál, botanickou zahradu, svého správce Mustafu…, svou Kasbah… ano, jmenovitě Kasbah…"
"Skutečně, překrásné, pane Tregomene," odvětil Juhel. "Nicméně znám ještě něco krásnějšího… a to je naše Saint Malo…"

"A dům v ulici Hautes-Salles… a krásný pokojík v prvním poschodí… a roztomilá dívka, která jej obývá. Já s tebou, hochu, úplně souhlasím! Avšak, když už musíme jednou Alžerem, tak myslím, že je dobře si jej prohlédnout…"
A když se zplna oddal této své naději, vracel se, doprovázen mladým přítelem k hotelu Thagaste. Měli už nejvyšší čas. Zapřáhlo se. Mistr Antifer pobíhal netrpělivě sem a tam, a nadával na oba nedbalce, ačkoliv se ještě neopozdili. Gildas Tregomen proto sklonil chvatně hlavu, když ho přivítal vzteklý přítelův pohled. Za několik málo okamžiků už seděl každý na svém místě, a dostavník sjížděl po kamenitých svazích Sukharasu.
Bylo možné litovat, že si patron nemohl prohlédnout tuniskou krajinu. Neboť není nad ni nic malebnějšího - nad ty její pahorky zdající se horami, nad ty zalesněné průsmyky, které přinutí příští železniční dráhu k nesčetným oklikám. A potom ta cesta bujnou zelení, přes široké skály přerušující cestu, místy bylo vidět osady hemžící se domorodým obyvatelstvem, kde by v noci bylo možné pozorovat ohně, chránící je před útokem dravé zvěře.
Gildas Tregomen se velmi rád rozpovídalo tom, co mu kočí sdělil - neboť hovořívál s tímto statečným mužem, kdykoliv se mu naskytla příležitost.
V jednom roce prý zde bylo zabito ne méně než čtyřicet lvů v těchto divokých houštinách, a levhartů na stovky, ani nemluvě o velkých tlupách vyjících šakalů. Jak si také lehce můžeme domyslet, tvářil se Sauk, poněvadž se o něm soudilo, že francouzské řeči nerozumí, zcela lhostejně k těmto hrozným zprávám, a mistr Antifer se nyní vůbec nestaralo tuniské lvy nebo levharty. A kdyby jich bylo na ostrově číslo dvě na miliony, nebyl by se ani na okamžik rozpakoval, má-li tam vstoupit…
Avšak bankéř z jedné strany a notář z druhé bedlivě naslouchali vypravování Gildase Tregomena. Jestli Zambuko několikrát svraštil obočí a pohlédl úkosem skrze okno na krajinu, odvracel zase Ben Omar odtud zraky a krčil se do svého koutku, třásl se a blednul, kdykoliv se nějaké drsné zavytí ozvalo v temném houští podél cesty.
"Eh! Namouduši," prohodil patron, "dozvěděl jsem se od kočího, že byl dostavník posledně napaden dravou zvěří… Museli do těch dravců střílet… A prý zrovna včera v noci museli zapálit povoz, aby se smečka levhartů před září ohně rozprchla…"
"A co cestovatelé?…" otázal se Ben Omar.
"Ti museli jít pěšky k nejbližší stanici," odpověděl Gilda Tregomen.
"Kdyby se nám to stalo," poznamenal notář chvějícím se hlasem, "nemohl bych nikdy…"
"No tak… byste zůstal pozadu, pane Omare, my bychom na vás nečekali, tím si buďte jist!"
Čtenář zajisté uhodne, že tato málo vlídná a málo uspokojivá odpověď pocházela od mistra Antifera. Jinak se však jejich rozmluvy nezúčastnil, a Ben Omar musel konečně uznat, že se rozhodně nehodí pro cestování, ať už to bylo na souši nebo na moři.
Naštěstí uplynul den, aniž se divoká zvěř jinak ohlásila, než vzdáleným vytím. A Gildas Tregomen pozoroval k svému největšímu rozhořčení, že bude hluboká noc, když dostavník dorazí do Bonu.
A skutečně bylo již sedm hodin večer, když míjel asi tři nebo čtyři kilometry před městem Hippon, pamětihodné místo ze života svatého Augustina a zajímavé svými hlubokými cisternami, kde se staří Arabové oddávali svým zpěvům a kouzlům. Asi po dvaceti letech by bylo možné na stejném místě vidět základy oné baziliky a nemocnice, které tu mocná ruka kardinála Lavigerieho vykouzlila ze zemské půdy.
Zkrátka, Bone bylo zahaleno neproniknutelnou temnotou, všechny, jeho pobřežní procházky podél hradeb, i obdélný přístav končící na západě písčitým cípem, i spousty zeleně zastiňující zadní čtvrť, moderní část města s rozsáhlým náměstím, kde nyní stojí socha Thierse v bronzovém šosáku, a konečně i Kasbahou, na které si mohl patron vytříbit vkus pro alžírskou Kasbah.
Musíme uznat, že našemu výtečníkovi nepřál osud, a on se těšil pouze tím, že si to všechno vynahradí v hlavním městě "druhé Francie."
Vystoupili z dostavníku, vybrali si hotel zrovna na náměstí, nato povečeřeli, a ulehli k desáté hodině, aby byli vzhůru k rannímu vlaku.
A tuto noc usnuli, jak se zdálo, všichni hlubokým spánkem, unaveni šedesátihodinovou jízdou - a s nimi také hrozný Antifer.

VI. KAPITOLA

Vypravují se události na cestě z Bonu do Alžíru a pak na parníku z Alžíru do Dakaru

Mistr Antifer se domníval, že nasedne do vlaku na železnici spojující Bone s Alžírem: ale přišel o dvacet let dříve. Proto byl nemálo překvapen druhý den ráno odpovědí hoteliéra, jehož se na tu záležitost tázal.
"Jakže…, z Bonu do Alžíru tedy žádná železniční dráha nevede?" vykřikl a vyskočil.
"Nevede, pane, ale za několik let povede…, chcete-li snad počkat…" zažertoval si hoteliér.
Pro Ben Omara by ovšem nebylo nic příjemnějšího, neboť podle všeho bude nutno ubírat se k cíli po moři, aby se vyhnuli zbytečnému zdržování. Antifer byl také ihned rozhodnut.
"Je snad přichystána k odjezdu nějaká loď?" otázal se vztekle. "Ano… zrovna ráno odjíždí."
"Vzhůru na ni!"
A tak v šest hodin ráno vyjížděl mistr Antifer z Bonu na parníčku se svými společníky - z nichž dva, totiž Gildase Tregomena a Juhela si sám vyvolil, zatímco ostatní tři, Zambuko, Ben Omar a Nazim byli jeho společnosti vnuceni.
Je zbytečné se příliš rozvláčně rozepisovat o událostech plavby několika set kilometrů.
Gildas Tregomen by dal ovšem mnohem raději přednost cestě ve vlaku než na lodi, což by mu bylo umožnilo prohlédnout si oknem krajiny, které za několik let později měla probrázdit zajímavá železniční dráha.

Zato se utěšoval tím, že se za všechno odškodní v Alžíru. Jestliže se mistr Antifer domníval, že najde hned po svém příjezdu loď nachystanou odplout na západní africké pobřeží, velmi se mýlil a bude mít právě tam příležitost, vyzkoušet svou trpělivost! A za tu dobu kolik rozkošných vycházek bude moci patron podniknout do okolí, a možná že do Blidahu, k potoku opic!… Že patron nezíská nic nálezem pokladu, bylo jisté! Proto ať si alespoň nashromáždí bohatou zásobu vzpomínek ze své cesty do hlavního alžírského města.
Bylo osm hodin večer, když parník, který jel velmi rychle, zakotvil v alžírském přístavu.
V této končině byla koncem března ještě dost temná noc, ačkoliv se třpytila hvězdami. Rozlitá hmota města se utápěla v temnotě, severním směrem bylo obklopeno skupinou Kasbahy, této tak toužebně očekávané Kasbahy! Gildas Tregomen, když vycházel z nádraží, si okamžitě všiml, že musí vystupovat po schodech přiléhajících k nástupišti, nesenému monumentálními arkádami, a že musí kráčet podél něho, zanechávaje po levé straně park třpytící se samými světly, kde by se byl rád zastavil, ke skupině budov s hotelem de l'Europe, v němž byl mistr Antifer se svým zástupem velmi pohostinně přijat.
K dispozici jim bylo vykázáno několik pokojů, a sice Tregomenův sousedil s Juhelovým, cestující tam odložili svá zavazadla a sestoupili do jídelny. Tam se zdrželi při jídle do devíti hodin a poněvadž měli dost času na parník, co jim zbývalo rozumného, než jít spát, posilnit končetiny osvěžujícím spánkem, aby byli zítra svěží a čilí pro celou řadu vycházek po městě.
Juhel nicméně ještě chtěl, než se oddal odpočinku, po takové dlouhé jízdě zcela ospravedlněnému, jmenovitě v pravý parný a zaprášený alžírský den - napsat list své snoubence. Hned k němu usedl, jakmile přišel do svého pokoje. Zítra jej odešle, a za tři dny bude jeho zpráva tam. Ovšem, list Enogatě nesdělí nic nového, nežli, že Juhel hoří nedočkavostí a že ji miluje z celého srdce - což ovšem pro ni nebylo nic nového.
Při této příležitosti nesmíme zapomenout na to, že když Ben Omar se Saukem odešli do svého pokoje a Gildas Tregomen s Juhelem zase do svých - zmizel mistr Antifer se Zambukem, švagrem - snad můžeme použít tohoto slova. Když byl jejich přátelský svazek uzavřen zcela pravidelnou smlouvou - aniž řekl, kam odcházejí. To ovšem zarazilo patrona i mladého kapitána a neméně také Sauka i Ben Omara. Ale je velmi pravděpodobné, že by Maloňan na jejich otázku, kam jde, ani neodpověděl.
Kam šli, oba dědicové? Hnala je nedočkavost do těch malebných alžírských čtvrtí? Chtěli snad, puzeni zvědavostí, projít ulicemi Bab-Azumu a jinými, nábřežím dosud oživeným procházejícími se lidmi? Tato domněnka byla neuvěřitelná, a proto si ji jejich druhové ani nepřipouštěli.
"Nuže…, kam šli?…" divil se Gildas Tregomen. Již za jízdy mladý kapitán a ostatní pozorovali, že se mistr Antifer několikrát vyrušil ze svého mlčení, aby tlumeně promluvil s bankéřem. A Zambuko patrně schvaloval to, co mu jeho mluvčí navrhoval. Avšak na čem se oba ujednali?… Neprozrazovala tato pozdní vycházka již dávno domluvený plán?.. Ale jaký plán?… Nedaly se očekávat prapodivné kombinace u obou druhů takového temperamentu?…
Patron stiskl na rozloučenou Juhelovi ruku a vešel do svého pokoje. Tam se hned nesvlékl, ale otevřel okno, protože se chtěl nadýchat trochu zdravého alžírského vzduchu. V bledém jasu hvězd viděl před sebou široký prostor, skoro celé přístaviště až k mysu Matifou, v němž zářily lodní lucerny, jedny pevné, jiné večerním vánkem rozhoupané. Pobřeží bylo osvíceno pochodněmi rozžatými při lovu ryb. Blízko u přístavu se kouřilo z temných parníků uchystaných k odjezdu, jejichž široké komíny byly ozdobeny zářící kšticí jisker.
Za mysem Matifou se rozkládalo širé moře, ohraničené obzorem, na němž se odrážela souhvězdí jako prskavky.
Podle známek této noci se ohlašoval krásný den. Jasné slunce se ráno vynoří a zhasne poslední ranní hvězdy.
"To jsem rád," myslel si přitom Gildas Tregomen, "že budu moci navštívit toto nádherné město, že se tu několik dní zdržím po té ďábelské jízdě z Maskatu sem, než se budu znovu trmácet na ostrov číslo dvě!… Slyšel jsem něco mluvit o Mojžíšově restaurantu na Pescadském výběžku! Proč bychom si zítra nezašli do toho Mojžíšova restaurantu na oběd?…"
V tom okamžiku se ozvalo silné zabušení na dveře jeho pokoje, právě když odbíjela desátá.
"To jsi ty, Juheli?…" zeptal se Gildas Tregomen.
"Ne…, to jsem já, Antifer."
"Hned ti otevřu, příteli."
"To je zbytečné…, jen se zase rychle obleč - a svaž svá zavazadla."
"Zavazadla?"
"Za čtyřicet minut odjedeme!"
"Už za čtyřicet minut?…"
"A dlouho se nezdržuj… protože parníky nemají ve zvyku čekat!
Jdu o tom uvědomit Juhela."
Patron, tímto omráčený, se ptal sám sebe, jestli sní nebo bdí… Ne, slyšel určitě bušení na Juhelovy dveře a hlas přítele, velící mu, aby vstal. A na to schodiště vzdychalo pod jeho kroky, jak sestupoval dolů.
Juhel právě zaměstnaný dopisem jej dokončil a přidal poslední řádek, že Alžír opouštějí ještě dnes večer. Tak vida, kvůli čemu odešli mistr Antifer a Zambuko z hotelu… šli se zeptat, zdali se některá loď nechystá k odjezdu na africké pobřeží. A šťastnou náhodou našli parník, který se tam skutečně chystal odplout, proto si okamžitě na něm zamluvili místa, a nyní šel mistr Antifer, nestaraje se o pohodlí bližního, o tom uvědomit Gildase Tregomena a Juhela, zatímco bankéř šel připravit na odjezd Ben Omara a Nazima.
Patron byl sevřen nevýslovným zklamáním, když urovnával svá zavazadla. Proti tomu se však nyní nedalo nic namítat. Pán promluvil, muselo se tedy poslechnout.
Za několik minut se Juhel objevil v pokoji u Tregomena a řekl mu: "Vy jste to neočekával?"
"Ne, chlapče, i když se to vzhledem k náladě tvého strýce dalo očekávat! A já jsem si sliboval, že se budu moci

nejméně dva dny procházet po Alžíru… A v přístavu…, v botanické zahradě… a v Kasbahu!"
"Ale co chcete, pane Tregomene, to už je náš osud, že strýc našel loď chystající se právě k odjezdu!"
"Ale já se proti němu jednou vzepřu," zvolal patron, který se zase jednou na okamžik dal strhnout vztekem proti svému příteli.
"Pane Tregomene, vy se proti němu bohužel nikdy nevzepřete… a i kdybyste se odvážil, stačil by určitý strýcův pohled a jeho zaskřípání zuby…"
"Máš pravdu, Juheli," odvětil Gildas Tregomen a sklopil hlavu… "okamžitě bych poslechl…, vždyť mne znáš?… Bohužel je to tak… A co ta skvostná hostina, kterou jsem si sliboval v Mojžíšově hotelu na Pescadském výběžku!…"
Marné byly všechny stesky! Proto náš nešťastník zhluboka vzdychal a dokončil své přípravy. A po deseti minutách vyhledal spolu s Juhelem mistra Antifera, bankéře Zambuka, Ben Omara a Nazima ve vestibulu hotelu.
Jestli je při příjezdu všichni velmi laskavě přijali, našli nyní při odchodu kolem sebe samé zamračené tváře. Za pokoje museli zaplatit, jakoby jich použili celých čtyřiadvacet hodin. Juhel vhodil psaní do skříňky, zavěšené zde pro pohodlí obyvatel. A nyní sestupovali všichni po schodech dolů k přístavu, přičemž viděl Gildas Tregomen ještě jednou a naposled dosud osvětlené náměstí de la Regence.
Asi šedesát šňůr daleko od břehu kotvil parník, a již bylo slyšet, jak na něm syčí parní kotel pod nátlakem páry. Černý kouř z něho vystupoval k hvězdnatému nebi. Silné a přetrhované zapísknutí ohlašovalo, že parník co nevidět vytáhne kotvy.
U schodů nábřeží se kolébala loď, čekající na cestující, aby je odvezla na parník. Mistr Antifer do ní okamžitě nastoupil i se svými společníky. Několika nárazy vesel přistáli u parníku. Gildas Tregomen, dříve ještě než se mohl vzpamatovat, byl uveden do kabiny, kterou měl sdílet zároveň s Juhelem. Mistr Antifer se Zambukem dostal druhou a notář se Saukem třetí.
Parník nazvaný Catalan patřil společnosti sjednocených komisionářů z Marseille. Konal pravidelné cesty na západním pobřeží Afriky do Saint Louisu a Dakaru a když bylo potřeba, zastavoval se na cestě v různých přístavech, přijímal a vysazoval tam cestující nebo nakládal a skládal různé zboží.
Za čtvrt hodiny po příchodu mistra Antifera proniklo vzduchem poslední zapísknutí. Potom byly vytaženy kotvy a Catalan sebou mírně pohnul, jeho šrouby rozvířily divoce vodu, vyhazujíce pěnu na vodní hladinu, objel lodě zakotvené vedle sebe, dostihl velké středomořské parníky, dřímající na svých místech, jel úzkým pruhem mezi arzenálem a přístavní hrází a pustil se západním směrem na širé moře.
Nejasné obrysy bílých domů se ještě objevily zrakům Gildase Tregomena, byla to Kasbah, z níž mohl spatřit jen velmi nejasnou siluetu. Na strmém břehu stálo předhoří, byl to Pescadský výběžek, na kterém stál Mojžíšův restaurant, kde připravují chutné a zdravé rybí polévky.
Toto všechno si Gildas Tregomen odnášel jako vzpomínku ze své cesty po Alžíru.
Je zbytečné připomínat, že Ben Omar hned po vyplutí z přístavu začal prožívat nepříjemnosti mořské plavby, rozložen na pohovce své kabiny. A přitom si připomínal, že až bude v Guinejském zálivu, že se ještě musí vrátit domů… Naštěstí však byla tato plavba poslední!… Na ostrově číslo dvě jistě obdrží svou pamětihodnou odměnu… Kdyby alespoň ještě jeden z jejich společnosti prožíval stejné nevolnosti, a kdyby se také vnitřnosti ostatních tak zdvihaly vratkým kymácením jako jeho… Avšak to se bohužel nestalo! Ani jeden z nich necítil sebemenší mořskou nemoc… Jen on sám trpěl… Nebylo mu tedy dopřáno té tak lidské útěchy vidět, že jiný jeho spolubližní trpce snáší tytéž trampoty.
Cestovatelé na Catalanu byli většinou námořníci, kteří se plavili do přístavů na pobřeží, několik Senegalců a jisté množství vojáků námořní pěchoty, zvyklých na potíže plavby. Všichni se chystali do Dakaru, kde měl parník vyložit svůj náklad. Nebylo ani potřeba se někde po cestě zastavit. Proto si mistr Antifer pochvaloval s velkou radostí, že si přispíšil na parník Catalan. Je ovšem pravda, že v Dakaru nebudou ještě u cíle, což také správně poznamenal bankéř Zambuko.
"Ovšem," odvětil na to mistr Antifer, "avšak já jsem také nepočítal s tím, že najdu parník mířící z Alžíru do Loanga a až už jednou budeme v Dakaru, však nás tam nenechají."
Ale to ještě nebylo všechno. Bylo ostatně zřejmé, že poslední část poskytne dost závažných překážek. Následkem toho byli oba nastávající švagři velmi neklidní.
V noci ujížděl Catalan podél břehu asi dvě nebo tři míle od něho. Vynořil se tenezský maják, avšak přesto jen stěží dovedli rozeznat temnou spoustu mysu Blanc. Druhého dne časně ráno spatřili Oranské výšiny a asi za hodinu přejížděl parník předhoří, za nímž se rozkládalo přístaviště Mers-el Kabir.
Poněkud dál se po levici rozpínalo marocké pobřeží se vzdálenými obrysy hor, převládajících v této divoké krajině. Na obzoru se vynořil Tetuan, celý zářící pod slunečními paprsky, a pak několik mil na západ Ceuta, rozložená na skále mezi dvěma zálivy jako pevnost, vládnoucí nad jedním křídlem vrat Středozemního moře, jehož druhé křídlo střeží Anglie. Vpředu před úžinou se rozkládal nesmírný Atlantický oceán.
Zalesněné horské hřbety marockého pobřeží se jasně rýsovaly před jejich zraky. Za Tangerem, rozloženým za zátokou svého zálivu stály uprostřed zeleného stromoví vily a z nich vyčnívalo několik marabutů s nápadnou vážností, která oslňovala. Moře bylo oživeno četnými plachetními loděmi, čekajícími, až jim vítr dovolí vplout do Gibraltarské úžiny. Catalan se nemusel takového zdržování obávat. Ani vánek ani dost citelný proud následkem nárazu příboje na kraje nálevkovitého vjezdu do Středozemního moře, nemohly mít na velký lodní šroub vliv a proto k deváté hodině večer již narážela jeho trojitá křídla na vlny Atlantiku.
Patron a Juhel se spolu ještě bavili na palubě, než si dopřáli několik hodin odpočinku. A co je ostatně zcela samozřejmé, přišla jim na mysl stejná myšlenka v okamžiku, kdy Catalan, který zamířil k jihozápadu objížděl nejkrajnější západní cíp Afriky - a sice myšlenka velmi trapná.
"Věř mi, chlapče," pronesl Gildas Tregomen, "že by bylo mnohem lepší, kdybychom se dali, vyjíždějíce z úžiny, více

napravo nežli nalevo! Alespoň bychom neukazovali Francii záda."
"A kam vlastně jedeme?…" poznamenal na to Juhel.
"Snad do pekla, neboť mám oprávněně velké podezření, že ano!" odpověděl patron.
"Avšak co dělat, Juheli, nyní nám nezbývá nic jiného, než snášet trpělivě naše zlo! Vždyť se odevšad ještě můžeme vrátit domů i z pekla! Za několik dní budeme v Dakaru, a z Dakaru do Guinejského zálivu…"
"Kdo ví, jestli najdeme v Dakaru hned nějakou loď… Odtamtud jistě nejezdí žádná paroplavba… Možná, že budeme přinuceni zdržet se tam několik týdnů a kdo ví co napadne mému strýci."
"Že mu něco napadne, o tom nepochybuj!"
"Mýlí se ale, jestliže si myslí, že se snadno dostaneme na ostrov číslo dvě! Víte, pane Tregomene, co si myslím?"
"Nevím, chlapče, řekni mi to raději sám…"
"Já myslím, že můj příbuzný, Thomas Antifer, měl nechat toho zlořečeného Kamylka-pašu na jaffských skalách…"
"Oh! Juheli, toho ubohého člověka?…"
"Kdyby ho tam byl nechal, nebyl by mohl odkázat zachránci své miliony, a kdyby mu je neodkázal, nebyl by se můj strýc dal tím strhnout a Enogata by už byla mojí ženou!"
"Přesně tak, v tom máš, chlapče, pravdu," přisvědčil patron. "Ale, kdybys ty, Juheli, byl na jeho místě, jistě bys zachránil život nešťastnému pašovi, zrovna tak, jak to učinil tvůj příbuzný! - Tak vidíš!" přidal a ukazoval na místo po levici, zářící živým leskem a aby obrátil rozmluvu na jiné téma, zeptal se, jaký je to tam oheň…
"To je maják na Spartelském mysu," vysvětloval mladý kapitán. A skutečně je maják, umístěný na krajním západním cípu africké pevniny a vydržovaný, jak se říká, na náklad Evropanů, nejpřednějším ze všech těch majáků, které vrhají zář na hladinu afrických moří.
Není zapotřebí popisovat cestu Catalana. Parník měl velmi příznivou plavbu. Vítr stále vál z pevniny tak, že mohl v těchto místech plout od břehu v nepatrné vzdálenosti. Moře bylo rozbouřeno jenom příbojem, který se zdaleka zdvíhal bez všech příkrých vln. Bylo opravdu zapotřebí být velecitlivým Omarem, aby se při takové hladké plavbě pociťovala nějaká tělesná nevolnost a malátnost.
Z parníku bylo vidět na celé pobřeží, na vrcholy Mékinezu, Mogadoru, na horu Thésat, která vyčnívala nad krajinu do výše tisíce metrů, na Tarudaut a na předhoří Džuby, kde končí hranice Maroka.
Gildas Tregomen nebyl spokojen s vyhlídkou na Kanárské ostrovy, protože Catalan ujížděl asi padesát mil kolem Fuerteventury, ostrova, který jim byl nejblíže z celé skupiny, ale zato mohl přivítat mys Bojador, ještě než vkročil přes obratník Raka do horkého pásu.
Mys Blanc byl zpozorován odpoledne 2. května, následující ráno spatřili Porteudik hned za prvního svítání a konečně se před očima cestovatelů vynořily břehy Senegalu.
Protože, jak už bylo řečeno, chtěli všichni cestující vystoupit v Dakaru, nemusel Catalan zakotvit v Saint Louisu, v hlavním městě této francouzské provincie.
Zdá se, jako by Dakar měl mnohem důležitější námořní význam než Saint Louis. Většina trans atlantických parníků, které jedou do Brazílie k Rio de Janeiru, nebo do Argentiny k Buenos Aires, se tam zastavují dříve, než se pustí přes širý oceán. Proto bylo velmi pravděpodobné, že mistr Antifer najde snadno v Dakaru nějaký dopravní prostředek do Loanga.
Pátého, ve čtyři hodiny ráno připlouval Catalan konečně k pověstnému Zelenému mysu, ležícímu na téže zeměpisné šířce jako ostrovy téhož jména. Potom objel trojúhelníkový poloostrov, který vyčníval jako vlajka na tomto krajním konci africké pevniny do Atlantického oceánu, a dakarský přístav se vynořoval už u dolního úhlu poloostrova, když přepluli osm set mil od Alžíru, oplakávaného Gildasem Tregomenem.
Dakar je sice francouzské území, protože Senegal náleží Francii, ale jak je odtud Francie vzdálena!

VII. KAPITOLA

Vypravuje se o různých návrzích a různých příhodách od příchodu do Dakaru až do příjezdu do Loanga

Gildas Tregomen nikdy neočekával, že se jednoho krásného dne bude procházet s Juhelem po nábřeží Dakaru, tohoto starobylého sídelního města Gorejské republiky. Ale to se mu skutečně přihodilo a sice toho dne, když navštívil přístav chráněný dvojitou hrází žulových skal, zatímco se mistr Antifer s bankéřem Zambukem, s nerozlučným druhem, jakým byl Ben Omarovi Sauk, odebral na přímořské francouzské jednatelství.
Jeden den stačil úplně na prohlídku města. Nebylo na něm nic zvláštního - slušný veřejný park, citadela, která byla příbytkem pro garnisonu, a Bel-Airský výběžek s ústavem, do něhož městská správa posílá nemocné postižené žlutou zimnicí. Kdyby naši cestovatelé byli zadrženi na více dní v tomto okolí, jehož hlavním městem je Gorea a Dakar předním městem, plynul by jim čas dost zdlouhavě.
"Ale musíme snášet náš osud zmužile," tuto zásadu si opakoval Gildas Tregomen a Juhel několikrát denně. Ve svém čekání se procházeli po nábřeží, vcházeli do městských ulic tonoucích ve sluneční záplavě a udržovaných v čistotě věznì pod dozorem některého vězeňského dozorce a strážníka.
Co je v té době mohlo nejvíce zajímat, byly lodě - ony četné malé lodě, které Francie vypravovala z Bordeaux do Rio de Janeira, parníky císařské pošty - jak se nazývaly v r. 1869. Dakar nebyl ještě tak důležitou stanicí, jakou je nyní, i když obchod v Senegalii se odhadoval na pětadvacet milionů franků, z nichž dvacet milionů náleželo francouzské národnosti. Město čítalo jen devět tisíc obyvatel, ale tento počet se stále zvětšoval následkem upravení přístavu.
Kdyby třeba patron dosud neznal barbaraské černochy, mohl je nyní poznat velmi snadno. Protože se dakarské ulice těmito domorodci jen hemžily. Pomocí svého suchého a nervového složení, pevné lebky a vlnitých vlasů dovedou bez

úrazu snášet palčivé senegalské slunce. Za to Gildas Tregomen musel roztáhnout přes hlavu svůj široký kostkovaný kapesník, který mu víceméně sloužil místo slunečníku.
"Pane Bože, to je horko!" volal. "Nejsem skutečně stvořen k tomu, abych žil pod tropickým sluncem!"
"To ještě nic není, pane Tregomene," odpovídal na to Juhel, "ale až budeme v Guinejském zálivu, několik stupňů pod rovníkem…"
"Jistě celý rozplynu," poznamenal patron, "a nedonesu do vlasti nic jiného, než svou kůži a kosti! Ostatně," připojil ještě s dobráckým úsměvem, přičemž si stíral zpocenou tvář jako džbán v chladnu, "možná, že nedonesu ani to, co?"
"Eh! Vy jste už pořádně zhubnul, pane Tregomene," poznamenal mladý kapitán.
"Myslíš?… Hmm! Ještě mi ale zbývá dost, než se stanu úplnou kostrou! Podle mého je lepší být hubeným pro toho, kdo se odvažuje do končin, kde se lidé živí lidským masem. Je to pravda, že u Guinejského zálivu jsou kanibalové?…"
"Už ne… alespoň myslím, že už ne!" odvětil Juhel.
"Eh, chlapče, jen nedrážděme jejich náklonnost naší tučností! Ostatně, kdo ví, nemusíme-li z ostrova číslo dvě na nějaký ostrov číslo tři…, do nějaké země, kde se lidé navzájem pojídají…"
"Jako v Austrálii nebo na tichomořských ostrovech, pane Tregomene?"
"Ano!… Tamější lidé jsou lidožraví!…"
Ctihodný patron mohl skoro říci lidumiložraví, kdyby si vymyslel toto slovo, neboť v těchto krajích je známkou pravého gurmánství, sníst svého bližního.
Že by ho ale Antiferova umíněnost dohnala až tam, a že by nesmyslná touha po milionech ho uvedla i do takových vzdálených končin, to nebylo dost dobře myslitelné. Jisté však bylo, že by ho tam synovec a přítel nedoprovázeli, dokonce by mu zabránili, aby nepodnikal takovou výpravu, i kdyby ho museli za tím účelem dát do ústavu pro choromyslné.
Když se Gildas Tregomen a Juhel vrátili do hotelu, našli tam mistra Antifera a bankéře.
Francouzský agent přijal svého krajana co nejvlídněji. Nicméně když se zeptal, najde-li v Dakaru loď odjíždějící do loangského přístavu, dostal od něho velmi neuspokojivou odpověď. Parníky tam prý dojíždějí velmi nepravidelně a nezastavují se v Dakaru častěji než jednou za měsíc. Mezi Sierra Leone a Velkým Bassamem je sice týdenní paroplavba, ale odtud do Loanga ještě není zřízena. Mimoto nepřijede do Dakaru nový parník dříve než za týden. Jaký to byl hrozný osud! Celý týden trávit v tomto městě a kousat se vzteky do rtů! A pro zuby Pierra Servana Malo byly zajisté tyto rty z dobré kalené ocele, aby mohly vzdorovat, jmenovitě, když nyní denně rozkousaly po jednom kamínku. Na písčinách afrického pobřeží jich bylo naštěstí nadbytek, proto se tu jimi mohl mistr Antifer hojně zásobovat.
Kvůli pravdě je nutné nám připomenout, že prožít týden v Dakaru, je dlouhá, dokonce příliš dlouhá doba. Procházky v přístavu, výlety k močálu na východní části města neposkytovaly výletníkům větší zábavu, pro kterou by nestačil jeden den. Bylo zapotřebí ozbrojit se vytrvalou trpělivostí, jakou nás může oblažit jen šťastná filozofie. Ale kromě Gildase Tregomena, velmi v tom ohledu zásobeného, nebyli ostatní ani trpěliví, ani filozofy, jak popudivý Maloňan, tak i ostatní osoby, které si vybral za společníky. Jak blahořečili dříve Kamylku-pašovi, že je jmenoval svými dědici, tak mu nyní zlořečili pro jeho nápad, že zakopal dědictví tak daleko. Už bylo dost na tom, že museli až do Guinejského zálivu! Nemohl si ten Egypťan vyvolit nějaký slušný ostrov, ovšem neznámý, někde v evropských mořích? Copak by ve Středozemním, Baltském, Černém, Severním moři nebo v Atlantickém oceánu blízko evropského břehu nenašel dost vhodný ostrov, který mu mohl posloužit za nedobytnou pokladnu? Neboť Kamylk-paša přitom dbal skutečně až zbytečné obezřetnosti! Ale co se stalo, stalo se, a opustit výpravu… Opustit?… Pěkně by vás přivítal mistr Antifer, bankéř Zambuko, dokonce i notář udržovaný na uzdě prchlivým Saukem, kdybyste mu učinili takový návrh!
Nicméně svazek spojenectví pojící jednoho k druhému ochaboval čím dále tím více. Byly mezi nimi tři velmi rozdílné skupiny: Antifer - Zambuko byla jedna skupina, Omar - Sauk druhá, Juhel - Tregomen třetí. Každá držela jen spolu, neviděla se s ostatními - pouze v hodině oběda, vyhýbala se jim na procházkách, a nemluvila s nimi o své hlavní záležitosti. Roztříštili se na dvojice a nezdálo se, že někdy splynou ve společné sexteto, - které by bylo ostatně nesnesitelnou kocovinou.
První skupina: Juhel - Tregomen. Známe již obvyklý předmět jejich rozhovorů: o nekonečném prodlužování cesty, o postupném vzdalování obou snoubenců od sebe, strach, že veškeré hledání a únava skončí mystifikací, o strýcově duševním stavu, resp. přítelově, jehož rozčílení se stupňovalo den ze dne a hrozilo povážlivě rozrušit jeho zdravý rozum. To všechno byly příčiny patronova a Juhelova vzteku, obou pevně rozhodnutých, že nebudou v ničem odporovat a že půjdou až na konec cesty.
Druhá skupina: Antifer - Zambuko. Jakou zajímavou studií mohli být oba nastávající švagři pozorujícímu moralistovi! Jeden donedávna nenáročný, který žil tichý život ve své tiché vlasti se svou přirozenou filozofií námořníka, který odešel na odpočinek a nyní vysazeného sacrae fami zlata, s duchem rozrušeným vidinou milionů, oslňujících jeho zrak! Druhý, i když již bohatý, který neměl starosti, než jak nabrat bohatství na bohatství, vystavuje se všemožným námahám, dokonce i nebezpečím, jen aby rozmnožil hromadu svého bohatství!
"Celý týden máme dřepět v takové díře," opakoval mistr Antifer, "a ještě nemáme ani jistotu, zdali se ten proklatý parník někde nezdržel?"
"A k tomu ke všemu," odpovídal zase bankéř, "chce zlý osud, abychom se pustili do Loanga a odtamtud nám zbývá urazit asi padesát mil do Ma-Yumbského zálivu."
"Eh! Mám strach z této poslední cesty!" zvolal popudivý Maloňan. "Ten strach je zde zcela odůvodněný," poznamenal Zambuko.
"Dobře… přijedeme později… co na tom! Dříve nezakotvíme, až budeme u cíle! Pojedeme tedy do Loanga a tam uvidíme, co a jak!"
"Možná, že budeme moci přinutit kapitána parníku, aby zajel až do Ma-Yumby… Tato odbočka ho příliš nevzdálí od

jeho cesty."
"Pochybuji, že by nám vyhověl z toho jediného důvodu, protože něco takového nesmí sám ze své vůle vykonat."
"Když mu však nabídneme slušné odškodné…, za tu okliku?" připomínal bankéř.
"No uvidíme, Zambuko, vy se ale zabýváte vždy jen tím, co mně ani nepřijde na mysl. Nyní běží především o to, jak se dostat do Loanga, odkud už se nějak dostaneme i do Ma- Yumby. Vždyť, tisíc kulí, máme přece nohy, a kdybychom se náhodou nemohli dostat z Dakaru do Loanga žádným dopravním prostředkem, neváhal bych ani na okamžik pustit se podél břehu…"
"Pěšky?…"
"Ano, pěšky!"
Pěkně se to ovšem povídalo! Avšak co ta nebezpečí, překážky a ostatní obtíže takového pochodu? Osm set mil přes území Liberie vedle Horní Volty, Achantis, Dahomeje, Velkého Bassamu! Ne, on se mohl považovat za šťastného, že se mohl jízdou na parníku vyhnout této nebezpečné cestě! Ani jeden z jeho společníků by tam jistě s takovou výpravou nedošel! A slečna Talisma Zambuková by marně očekávala na Maltě návrat svého velmi odvážného ženicha!
Nezbylo jim tedy nic jiného, než čekat na parn'k, ačkoliv měl dojet teprve za týden. Jak jim však pálily nohy, že musejí tak dlouho šlapat dakarské dláždění!
Docela jiná byla rozmluva spojenců Sauka - Omara. Ne že by Muradův syn byl méně netrpělivý, nechtěl být ještě na ostrově a vyzvednout poklad Kamylka-paši, to ne! Jednalo se mu především o způsob, jak oloupit oba dědice, a na tom se soustředilo veškeré jeho myšlení, nejvíce znepokojující Ben Omara. Svého dřívějšího plánu, zmocnit se pokladu za návratu ze Soharu do Maskatu pomocí svých spiklenců, chtěl použít i tentokrát na zpáteční cestě z Ma-Yumby do Loanga. A že se mu to podaří, bylo dost pravděpodobné. Mezi tamějšími domorodci, nebo mezi zasílatelskými podloudnickými agenty najde dost lidí schopných všeho, i prolít lidskou krev, kteří se dají za hotové peníze získat k jeho plánu.
A právě tohoto chystaného činu se malomyslný Ben Omar nejvíce obával, ne-li ze své přílišné delikátnosti, tedy aspoň z bázně, aby nebyl stržen do nějakého špatného činu - čímž neměl ani na okamžik klid.
A proto si občas dovoloval bázlivé poznámky. Tvrdil, že se mistr Antifer a jeho společníci tak snadno nevzdají svých životů. Trval na svém, že se Sauk nemůže spoléhat na zákeřníky, i když jim sebelépe zaplatí, že brzy nebo později vyzradí, že byl spáchán útok, že se vždy prozradila pravda i v těchto divošských končinách, když se jednalo o týrané cestovatele i v nejvzdálenějších končinách Afriky, takže tu není jistota, bude-li tajemství zachováno… Jak je vidět, nevyplynuly tyto veškeré důvody z vědomí zločinnosti, nýbrž spíše ze strachu před vyzrazením, - což byl jediný důvod, který mohl zarazit člověka, jakým byl Sauk.
Ale to se ho nedotklo… Vždyť viděl a také provedl horší činy!… A proto vrhnul na notáře pohled, který ho zmrazil až do morku kostí, a zvolal:
"Znám jen jednoho slabocha, který by mne vyzradil!"
"A to by byl, Excellence?…"
"Ty sám, Ben Omare!"
"Já?"
"Ano, avšak dej si pozor, neboť já už dovedu lidi umlčet."
Ben Omar se zachvěl na všech končetinách a sklopil oči. Že by se Sauk nerozpakoval zanechat na cestě z Ma-Yumby do Loanga o mrtvolu více, o tom byl zcela přesvědčen.
Očekávaný parník přistál ráno dne 12. května v dakarském přístavu. Byla to portugalská loď Cintra, určená k převážení cestujících a zboží do San Paolo de Loanga, důležité portugalské kolonie v tropické Africe. Zastavovala se pravidelně v Loangu a protože už druhý den a ještě před svítáním chtěla odplout, museli si naši cestovatelé přispíšit s místy. Při její prostřední rychlosti devíti - deseti mil, mohla tato jízda trvat týden, během níž mohl Ben Omar prožít všechny hrůzy mořské nemoci.
Druhého dne, časně zrána, když opouštěl Dakar s dost velkým počtem cestujících, vyjel parník Cintra z přístavu za velmi pěkného povětří s vánkem vanoucím od pobřeží. Mistr Antifer a bankéř si neobyčejně spokojeně oddychovali, asi tak jako kdyby jejich plíce již celý týden nepracovaly. Byla to jejich poslední jízda, než konečně budou moci vstoupit na ostrov číslo dvě a vložit ruce na poklad bezpečně ukrytý v jeho nitru. Přitažlivost tohoto ostrova se pro ně oba zdála tím mocnější, čím více se k němu blížili a sice podle přírodních zákonů v opačném poměru čtverců vzdáleností. A každým otočením šroubu parníku Cintry se tato vzdálenost zmenšovala… umenšovala…
Ale běda! Pro Juhela se naopak zvětšovala. Vzdaloval se čím dál více od Francie, od Bretaně, kde tesknila osamocená Enogata. Psal jí z Dakaru hned po příjezdu a psal jí večer před odjezdem, proto se ubohá dívka měla brzy dozvědět, že se její ženich od ní stále vzdaluje… A bohužel nemohl ani sdělit dobu, kdy se asi vrátí!
Zatím Sauk hodlal vyzvědět, zdali někteří cestující z Cintry v Loangu vysednou. Mezi takovými dobrodruhy, jejichž svědomí není úzkoprsé vzhledem k různým ohledům a výčitkám, a kteří jdou hledat v oněch vzdálených končinách štěstí, najde snad některé, kteří se vyznají v těch krajích a budou jeho dobrými spojenci. Ale Jeho Excellence v tom byla nemile zklamána. Proto mu nezbývalo nic jiného, než v samotném Loangu vyhledat několik takových spojenců.
Naneštěstíneuměl portugalsky a tím méně Ben Omar. Tato okolnost pro něho byla velmi nemilá, když se jednalo o takové soukromé záležitosti, v nichž se vyjádřit s úplnou přesností bylo nesmírně důležité. Ostatně také mistr Antifer, Zambuko, Tregomen a Juhel byli odkázáni jen na sebe, neboť nikdo jiný na palubě neuměl francouzsky.
Musíme však hned poznamenat, že jednoho z nich naplňovala cesta blahým uspokojením. Tímto člověkem byl Ben Omar. Tvrdit, že nepocítil žádné stopy mořské nemoci během plavby na Cintře, by bylo přepjaté.
Nicméně ho však ušetřily ony velké potíže, které musel prožívat dříve. Parník plul za velmi výhodných podmínek, příjemně hnán jemným pobřežním větrem. Moře podél břehu bylo klidné, takže Cintra, plující od pevniny asi ve

vzdálenosti dvou tří mil, nepociťovala nárazy širokých mořských vln.
A tyto okolnosti se nezměnily ani tehdy, když parník obeplul mys Palmas na krajním konci Guinejského zálivu. Neboť, jak se častěji stává, přijímal vánek směr pobřežních obrysů tak, že i záliv byl dost klidný, jako jím byl oceán. A nyní měla Cintra ztratit z dohledu pevninu, mířící přímo k Loangu. Nespatřili tedy ani trochu z území Achanty nebo Dahomeje ani vrcholu Kamerunu čnícího do výše tří tisíc devět set šedesáti metrů za ostrovem Fernando-Poem na hranicích horní Guineje.
Odpoledne dne 19. května byl Gildas Tregomen neobyčejně rozechvěn. Juhel mu totiž sdělil, že nyní pojede přes rovník. Tentokrát, tedy poprvé a snad i naposledy měl bývalý patron Charmante Amélie příležitost dostat se na jižní polokouli. Jaké to bylo pro něho dobrodružství, pro lodníka na řece Rance! Proto nelitoval ani trochu, že musel po příkladu ostatních cestujících odevzdat piastr za šťastné přejetí rovníku.
Následujícího dne za východu slunce byla Cintra na téže rovnoběžce, na které leží Ma-Yumba, která je od této osady vzdálena asi sto mil. Kdyby kapitán parníku přistoupil na jejich nabídku a jel tímto směrem a přistál v přístavu náležejícím státu Loango, kolik útrap, kolik nebezpečí by tím asi uspořil mistru Antiferovi a jeho společníkům! Toto přistání by je osvobodilo od nanejvýš obtížného cestování na pokraji pobřeží.
Za tou příčinou se tedy Juhel osmělil, vybídnutý strýcem, představit se kapitánovi Cintry. Tento Portugalec znal několik slov anglicky, neboť který námořník by nebyl obeznámen s britským jazykem? Juhel, jak víme, hovořil touto řečí plynně, a této své schopnosti dostatečně využil při svém dohadování s domnělým maskatským tlumočníkem. Sdělil tedy kapitánovi návrh, aby totiž s nimi doplul do Ma-Yumby. Tato oklika ho zdrží jen osmačtyřicet hodin… Ale za toto omeškání mu chtěli zaplatit, i za výlohy tím totiž vzniklé spotřebou uhlí, potravin a odškodným majitelům Cintry, aj.
Porozuměl kapitán tomuto Juhelovu návrhu? Zajisté a nelze o tom pochybovat, jmenovitě když mu ho zobrazil na mapě Guinejského zálivu. Námořníci si porozumějí i několika slovy. A skutečně nebylo nic jednoduššího, než zamířit k východu a vysadit půl tuctu našich cestujících v Ma-Yumbě, jmenovitě, když mu nabízeli odměnou slušnou sumu.
Kapitán však odepřel. Podroben námořním zákonům přijel prý do Loanga proto, protože byl do Loanga poslán. Z Loanga musí do San Paolo de Loanga a proto pojede do San Paolo de Loanga - jinam ne, i kdyby chtěli jeho loď vyvážit zlatem. Užil zrovna těchto frází, kterým Juhel dobře porozuměl a které také strýci přetlumočil.
Následek toho byl hrozný strýcův vztek, doprovázený celou spoustou urážlivých slov na kapitánovu adresu. Nic nescházelo, aby se mistr Antifer bez zakročení Gildase Tregomena a Juhela ve své vzpurné náladě neuzavřel po celou cestu na nejspodnější část lodi.
Pozítří, k večeru 21. května, se Cintra zastavila před dlouhými pískovými hrázemi chránícími břeh Loanga, vysadila pomocí svého člunu naše cestující a odrazila po několika hodinách ve směru k San Paolo, hlavnímu městu portugalské kolonie.

VIII. KAPITOLA

Ukazuje se, že pro některé cestující není výhodné cestovat na africké lodi

Druhého dne spolu hovořili pod stínem baobabu, chránícího před žhavými paprsky slunce, dost živě dva lidé. Jakmile se našli nejpodivnější náhodou v hlavní ulici Loanga, podívali se na sebe a projevili nesčetnými pohyby své překvapení.
Jeden řekl:
"Ty jsi… tady?…"
"Ano… jsem!" odpověděl druhý.
A na znamení prvního, kterým nebyl nikdo jiný než Sauk, ho následoval druhý, Portugalec jménem Barroso, z města ven.
Nemluvil-li Sauk řečí Barrosa, mluvil Barroso řečí Jeho Excellence, protože prožil delší dobu v Egyptě. Dvě staré známosti, jak snadno uhodneme. Barroso patřil do tlupy dobrodruhů vydržovaných Saukem, když se zaměstnával vydíráním všeho druhu, neobávaje se příliš místokrálovy policie, protože Murad, jeho otec a vlastní bratranec Kamylka-paši, měl u místokrále velký vliv. Tato tlupa se rozprchla po několika odvážnějších činech, za které jim nemohla být zajištěna beztrestnost, a Barroso zmizel s nimi. Když se vrátil do Portugalska, nemohl tam použít svých přirozených schopností a proto opustil Lisabon a vstoupil do služeb Loangského obchodního domu. V oné době se omezoval koloniální obchod, následkem zrušení obchodu s otroky, na dovoz slonoviny, palmového oleje, luštěnin a mahagonového dřeva.
Nyní tento Portugalec, který byl kdysi námořníkem velel - měl ovšem už padesát let - lodi pevného zatížení, Portalegre, a vykonával pobřežní služby na objednávku zdejších obchodníků.
Tento Barroso se svou nečistou minulostí, se svědomím úplně prostým všech ohledů, s odvahou, získanou na dřívějších kluzkých plochách, byl zrovna člověk, který scházel Saukovi, aby mohl provést své zločinné pikle. Uchýlili se oba k baobabu, jehož kmen by neobjalo ani dvacet lidí - ale čím byl ve srovnání s pověstným maskatským banánovníkem? - a mohli se nyní nerušeně rozhovořit a bez obavy, že budou vyslyšeni, o věcech ohrožujících bezpečnost mistra Antifera a jeho přátel.
Když si Sauk a Barroso navzájem vypověděli své osudy od onoho roku, v kterém Portugalec opustil Egypt, přistoupila Jeho Excellence bez obalu k jádru věci. Ačkoliv Sauk z opatrnosti neprozradil velikost pokladu, který chtěl uloupit, podráždil nicméně Barrosovu chtivost vnadidlem nesmírné odměny.

"Ale k tomu potřebuji rázného člověka," připojil… "velmi odvážného…"
"Vždyť mne znáte, Excellence," odpověděl Portugalec "a víte, že necouvnu před žádnou překážkou…"
"Jestli jsi se ovšem zatím nezměnil, Barroso…"
"Nezměnil jsem se nijak, Excellence!"
"Tak si uvědom, že bude třeba zbavit se čtyř lidí a snad i pátého, uznám-li za vhodné zbavit se jistého Ben Omara, za jehož písaře jsem považován pod jménem Nazim."
"No, na jednom zde již nesejde!" odvětil Barroso.
"Je to tak, protože na něj stačí dýchnout, aby po něm nezbylo už ani památky."
"A jak to hodláte udělat?…"
"Hned ti sdělím svůj plán," odpověděl Sauk, ale napřed se dobře přesvědčil, jestli nikdo neposlouchá. "Osoby, o které se jedná, tři Francouzi, Maloňan Antifer, jeho přítel a synovec, pak tuniský bankéř jménem Zambuko, přijeli do Loanga, aby si vyzvedli poklad ukrytý na některém ostrově v Guinejském zálivu…"
"A v kterých končinách?…" ptal se Barroso živě.
"Někde v Ma-Yumbském zálivu," odvětil Egypťan. "Mají v úmyslu dorazit pěšky až k této osadě a já myslím, že by bylo velmi snadné je napadnout, až se budou vracet do Loanga s pokladem, aby tady počkali na parník ze San Paola, který je má dovézt do Dakaru."
"Tento útok, Excellence, bude velmi snadný," ujišťoval Barroso. "Jsem si jist, že najdu tucet pořádných dobrodruhů, čekajících na dobrý výdělek, kteří si nebudou přát nic jiného, než vám pomoci, ovšem za ujednanou… a slušnou odměnu."
"O tom jsem, Barroso, nikdy nepochyboval, že se v těchto opuštěných krajích každý takový pokus musí zdařit."
"Zajisté, Excellence, ale já vám navrhnu mnohem výhodnější plán." "Tak mluv!"
"Velím tady lodi na sto padesát tun zatížení, jménem Portalegre, na níž převážím zboží z jednoho přístavu do druhého. A moje Portalegre má zrovna za dva dny odjet do Barracku v Gabunu, o něco málo severněji od Ma-Yumby."
"Skvělé!" zvolal Sauk, "to je příležitost, kterou je nutné využít. Mistr Antifer bude pospíchat, aby si našel místo na tvé Portalegre, aby tak unikl únavě a nebezpečím pěšího pochodu podél pobřeží. Ty nás dovezeš do Ma-Yumby, vyložíš svůj náklad v Gabunu a vrátíš se, abys nás vyhledal… A při zpáteční plavbě do Loanga…"
"Rozumím, Excellence…"
"Kolik máš mužstva na lodi?"
"Dvanáct osob."
"Můžeš se na ně spolehnout?…"
"Jako na sebe samotného."
"A co vezeš do Gabunu?"
"Náklad luštěnin a mimo to šest slonů, zakoupených Barrackským obchodním domem, který je odešle do nějakého zvěřince v Holandsku."
"Neumíš francouzsky, Barroso?…"
"Ne, Excellence…"
"Nezapomeň ovšem, že se o mně domnívají, že nemluvím ani nerozumím francouzsky. Uložím Ben Omarovi, aby tě navrhl a Maloňan nebude s tvým přijetím váhat."
O tom skutečně nebylo možné pochybovat, tak že se bylo co obávat, že oba dědicové - oloupeni o své bohatství zmizí se svými společníky na zpáteční plavbě přes Guinejský záliv.
A kdo by mohl tento zločin překazit? A kde najít jeho strůjce?
Loango není podrobeno portugalskému panství jako jsou Angola a Benguela. Je samostatným královstvím v území Konga - uzavřené na severu řekou Gabunem, na jihu řekou Zaire - a mělo se brzy dostat pod protektorát Francie. Ale v té době uznávali domácí vladaři od mysu Lopeze až po Zaire vrchní loangské panství a platili obvyklou daň otroky, byli to vladař v Cassangu, z Tomba Libolo a různí jiní panovníci vládnoucí ve velmi četných, malých územích. Společnost u černochů bývá pravidelně rozdělena: nahoře král a jeho rodina, pak rodilí princové totiž potomci princezny, která jediná na ně může přenést šlechtictví, pak manželé princezen, kteří bývají vazaly, pak kněží, fetišové nebo "yangas" jejichž náčelník Chitomé se těší božské poctě, konečně dohazovači, obchodníci, plebejci tedy ostatní poddaní.
Otroků bývá mnoho, až přespříliš. Ovšem prodávali se hojně do ciziny, a to byla také příčina zakročení cizích mocností, že se překazil obchod s otroky. Byl tento obchod zamezen z ohledů na vážnost, na lidskou svobodu? Gildas Tregomen, který se stavěl být důkladným znalcem věcí a lidí, alespoň nebyl toho názoru, toho dne, když řekl Juhelovi:
"Kdyby nebylo vynalezeno vyrábění cukru z řepy, a kdybychom si museli dosud sladit kávu třtinovým cukrem, pak by se obchod s otroky provozoval dodnes a snad navždy."
Že panovník Loanga je vladařem země, těšící se úplné samostatnosti, z toho ještě nevyplývá, že cesty jsou důkladně střeženy a cestující jsou chráněni před veškerým nebezpečím. Proto by se sotva našla tak příznivá země anebo tak vhodné moře pro zločinný skutek.
A tím se Juhel nejvíce zaměstnával - totiž vším, co se nějak vztahovalo na toto území. Nebyl-li ve strachu strýček proto, protože byl velmi roztržitý, hleděl zato mladý kapitán s vážným strachem vstříc této cestě, dlouhé dvě stě kilometrů podél pobřeží k Ma-Yumbskému zálivu. Uznal proto za vhodné informovat o tom také patrona.
"Co chceš, chlapče?" odpověděl Gildas Tregomen, "víno je otevřené, nyní je musíme vypít."
"Vyjížďka, kterou jsme vykonali z Maskatu do Soharu, byla jen obyčejnou procházkou," pokračoval Juhel, "ale nyní nás čeká pořádná výprava!"
"Co myslíš, Juheli, nebylo by možné sehnat v Loangu nějakou karavanu z domorodců?"
"Nevěřím těmto mouřenínům ani tolik jako hyenám, leopardům, pardálům a lvům jejich vlasti!…"

"Ach, je tady mnoho dravé zvěře?…"
"Dostatek, nepočítaje do toho ovšem zmije, jedovaté hady, brejlovce, kteří na vás prskají pěnu, a hroznýše deset metrů dlouhé…"
"Je to hezká krajina, chlapče! Opravdu si ten výtečný paša nemohl vybrat lepší! A ty tvrdíš, že tito domorodci…"
"Stojí na prostředním stupni vzdělanosti, jako vůbec všichni Kongolové, ale jim snad stačí loupení, okrádání a týrání oněch bláznů, kteří se odváží do této pochybné země…"
Tato rozmluva nám poskytuje dostatečný obraz, čím se Juhel spolu s Gildasem Tregomenem zaměstnával. Proto pocítili oba zvláštní a opravdovou útěchu, když Sauk Ben Omarovým prostřednictvím uvedl Portugalce Barrosa před mistra Antifera a tuniského bankéře. Kolik by to bylo namáhavých pochodů nebezpečnými kraji, kolik únavy v tomto výstředním podnebí během takové dlouhé cesty! Protože Sauk neprozradil nic z předcházejících úmluv s Barrosem, a protože Juhel nemohl podezřívat, že se oba tito darebáci znají odjinud, proto nebyl opatrný Antifer tentokrát příliš bdělý. Hlavní věcí u něho bylo, že vykonají cestu po moři až do Ma-Yumbského zálivu. Počasí bylo krásné… Cestu mohou nastoupit za osmačtyřicet hodin. Portugalec vysadí cestovatele v přístavu…, zajede ještě do Barracku…, vrátí se pro ně a odveze je s pokladem…, všichni přijedou nazpět do Loanga, odkud je nejbližší parník odveze do Marseille… Ne! Nikdy nebyl osud tak nakloněn Pierrovi Servanovi Malo jako tentokrát. Snad bude zapotřebí zaplatit za tuto jízdu značnou sumu… Eh! Na její výši jim nezáleží!
V Loangu musel Barroso kotvit ještě dva dny, protože čekal na půl tuctu slonů, vyslaných z vnitrozemí, které měl také naložit na Portalegre. Zatím se Gildas Tregomen a Juhel procházeli - prvně jmenovanýstále žádostivý nových dojmů - po osadě, které se kongolsky říká "banza".
Loango anebo Buala, stará osada měřící v obvodu čtyři tisíce pět set metrů, stojí uprostřed palmového lesa. Skládá se ze samých obchodních domů, obklopených "chirubeky", zvláštními chýšemi vystavenými z "kůlů" a pokrytými listím papyrusu. Tato obchodní jednatelství jsou portugalská, španělská, francouzská, anglická, holandská a německá. Jak je vidět, nenajdeme nikde na světě větší směsice. Ale kolik zvláštností tu čekalo na patrona? Protože se Bretonci po obou březích Ranci nepodobají v ničem těmto polonahým domorodcům ozbrojeným luky, dřevěnými kopími a oblými sekyrami. Loangský panovník v staré směšné uniformě připomínal jen z velké dálky policejního prefekta z Ille-et-Vilaine. Městečka mezi Saint Malem a Dinarem nemají také takové chýše, chráněné ohromnými kokosovníky. A pak nejsou Maloňané polygamisty, jako místní lenoši, kteří nechávají všechny hrubší práce ženám a povalují se, když jsou ženy nemocné. Bohužel se bretaňská půda nemůže vyrovnat loangské půdě. Tady stačí obrátit hlínu a už se můžeme těšit na bohatou žeň "manfriga" nebo prosa, jehož klasy váží kilogram, "holkusu", který roste bez obdělávání, "luka" užívaného k pečení chleba, kukuřice, poskytující ročně trojí sklizeň, rýže, batatů, manioky, "tomby" zvláštního druhu řepy, "insaugnis" nebo čočky, tabáku, cukrové třtiny v močálovitých místech, vinné révy v sousedství Zaire, přivezené sem z Kanárských ostrovů a Madeiry, fíků, banánů, pomerančů zvaných "mambrochas", citronů, granátových jablek, "kudes", plodů podoby jedlových šišek obsahujících moučnatou, výživnou součást, "neubanzamů", oříšků u černochů velmi oblíbených, a ananasů, rostoucích přirozeně na pustých polích.
A pak ty ohromné stromy - mandlovníky, sandalové, cedry, tamarindy, palmy a velký počet baobabů, z něhož se těží přírodní mýdlo a plody velmi oblíbené u černochů.
A kolik druhů zvířat: vepři, kanci, zebry, buvoli, kozorožci, gazely, celá stáda antilop, sloni, kuny, šakalové, levharti, dikobrazi, létavé veverky, divoké kočky, oceloti, nepočítaje v to ani nesčetné množství různých druhů opic, šimpanzů a malých opiček s dlouhými ocasy a modravou srstí, pštrosů, pávů, kosů, šedých a červených koroptví, jedlých kobylek, včel, moskytů, "kauzů" a komárů až nadbytek! Podivná země a Gildas Tregomen tu stál u nevyčerpatelného pramene, kdyby se totiž zabýval přírodními naukami.
Můžeme být přesvědčeni, že ani mistr Antifer ani bankéř Zambuko nedovedli říci, jestli jsou obyvatelé Loanga bílé nebo černé pleti. Jejich zrak těkal někde jinde. Hledali oba v dálce na severu neviditelný bod, bod jediný svého druhu na světě, na způsob ohromného diamantu s lákavým leskem, vážícího několik tisíc karátů a v ceně několika milionů franků!… Ach, jak toužili po tom, aby konečně mohli vkročit na ostrov číslo dvě, ke konečnému cíli své dobrodružné cesty!
22. května s východem slunce byla Portalegre uchystána k odjezdu. Šest slonů přihnaných časně z rána bylo naloženo na palubu se vší opatrností, obvyklou u takových těžkých zvířat. Byli to velkolepí tvorové, kteří by zajisté nebyli k hanbě ani personálu cirkusu Sama Lockharta! Je samozřejmé, že byli uzavřeni na dno lodě na podél za sebou.
Možná, že nebylo rozumné naložit na loď pouze se stopadesátitunovým zatížením takové těžké tvory, protože to mohlo lehce porušit její rovnováhu. Právě na to upozornil Juhel také patrona. Byla ovšem pravda, že Portalegre byla nápadná svým dost širokým tělem a potřebovala málo vody, aby mohla přistát na místech s mělkým dnem. Měla dva stěžně dost vzdálené jeden od druhého, se čtyřhrannými plachtami, protože taková loď nejede nijak než s větrem a nepluje-li rychle, je alespoň stavěna tak, že může bez nebezpečí plout v blízkosti břehů.
Ostatně počasí bylo plavbě velmi příznivé. V Loangu, stejně jako v celém guinejském území, začíná období dešťů v září a končí v květnu následkem větrů, vanoucích od severozápadu. Však náhradou za to, že od května do září bývá pěkně, musí lidé snášet neuvěřitelné vedro, vedro jen nepatrně umírňované hojnou noční rosou! Naši cestující od svého příjezdu se potili a velmi patrně ztráceli na váze. Ve stínu bylo víc než třicet čtyři stupně Celsia!
V těchto zemích, podle cestovatelů málo hodnověrných, kteří patrně pocházeli odněkud z Bouches du Rhóne nebo z Gascogne, poskakují neustále psi, aby prý si nepopálili tlapy na vyhřáté půdě, a lze prý tam často nalézt kance skoro upečené v jejich doupěti! Gildas Tregomen nebyl příliš vzdálen od toho, aby přijímal tyto historky jako čistou pravdu…
Portalegre se dala do plavby k osmé hodině ranní. Všichni cestující, jak lidé tak sloni, již nastoupili. Vznikly tu zase naše staré skupiny: mistr Antifer a Zambuko, oba mnohem hypnotizovanější než dříve ostrovem číslo dvě, a jejich prsa byla pokaždé zbavena o několik liber váhy, když lodní strážce ohlašoval obzor - Gildas Tregomen a Juhel, jeden zapomínající

na africké moře kvůli průlivu La Manche a přístavu Saint Malo, druhý nezaměstnávající se ničím jiným než oddychováním v ranním svěžím vánku, - Sauk a Barroso, rozmlouvající spolu a kdo by se tomu také divil, když oba hovořili stejnou řečí a když, díky jejich setkání, mohlo být upotřebeno Portalegra k účelu mistra Antifera.
Mužstvo se skládalo víceméně z tuctu pořádných chlapíků, Portugalců, dost odporného vzezření. Nepozoroval-li je strýc, zadumaný do svých myšlenek, všímal si jich Juhel a sdělil také patronovi, jaký dojem v něm vzbuzují. Ten mu však odpověděl, že soudit o člověku v takové teplotě podle tvářnosti je velmi pošetilé.
Mimoto nemůžeme mnoho chtít na mužstvu africké lodě.
Za nynějších větrů slibovala plavba podél pobřeží mnoho příjemností. Portentosa Africa! řekl by Gildas Tregomen, kdyby znal tento pochvalný přívlastek, kterým Římané vítali tuto pevninu. A skutečně, kdyby jejich duch nebyl těkal jinde, byl by se musel mistr Antifer a jeho přátelé oddat při plavbě u Chilluského obchodního domu spravedlivému obdivu, protože přirozené krásy tohoto pobřeží jej zasluhovaly. Pouze patron si jich povšiml, jakožto člověk, který chtěl jednou vypravovat vzpomínky ze svých cest. Lze si také představit něco tak malebného jako bylo střídání zelenajících se hájů, vynořujících se jeden nad druhým na předních vyvýšeninách půdy, nad nimiž sem tam čněly vznešené hory Strauchy, zahalené na nejnižších odbočkách teplými mlhami? Ve vzdálenosti mIle vybíhá břeh vždy do oblouku, aby uvolnil místo potokům, ženoucím se z hustých křovinatých lesů, které tropické parno na jejich toku nemohlo vysušit, protože veškerá ta voda nedorazí vždy do moře. Přečetní pernatci si odnesou mnoho kapek, jako pávi, pštrosi, pelikáni, potápky, jejichž veselý rej oživuje tyto čarokrásné končiny. Zde se také objevují hejna štíhlých antilop, stáda "empolang" afrických jelenů. Zde se povalují ohromní savci, kteří jsou s to vypít celý sud této čisté vody, tak jako patron vypije sklenici, zástupy hrochů, podobajících se zdaleka hnědým kancům jejichž masem. domorodci nepohrdají.
Proto řekl Gildas Tregomen mistru Antiferovi, když s ním právě stál na lodní přídi:
"Podívej, příteli… s takovými hrošími tlapami do Saint Menehuldu…, to by se šlo?"
Pierre Servan Malo uznal za vhodné pokrčit rameny a obrátit na patrona tupý, těkavý zrak… který nic nevidí.
"On ani neví, co jsem řekl!" zabručel Gildas Tregomen, užívaje svého kapesníku jako vějíře.
Na pokraji břehu spatřili také tlupy opic, přemetávajících se z jednoho stromu na druhý a vřeštících při tom a šklebících se, když se Portalegre obratem kormidla blížila ke břehu.
Poznamenejme ještě, že tito ptáci, hroši, opice by nebyli vyrušovali naše cestující, kdyby se byli pustili pěšky z Loanga do Ma-Yumby. Daleko větším nebezpečím by jim hrozili oni lvi a leopardi, které viděli vyskakovat mezi lesním porostem, špatní představitelé svižnosti, s nimiž se setkat by bylo dost nepříjemné. K večeru se ozývalo drsné vytí a zlo věstící řev z podivného ticha, jakým na nás působí blížící se noc. Tento koncert doléhal až na loď jako rachot blížící se bouře. Sloni, vyděšení a podrážděni tímto řevem, frkali na dně lodě, odpovídajíce divokým troubením, při jejichž pohybu praskalo lodní složení Portalegra. Byl to náklad, nemálo znepokojující ostatní cestující.
Uplynuly čtyři dny. Žádná událost nepřerušila tuto monotónní plavbu. Krásné počasí trvalo stále. Moře se lesklo bílým klidem tak, že ani Ben Omar necítil mořskou nemoc. Žádné zmítání, žádné vyhazování a ačkoliv měla Portalegre na dně těžký náklad, přece na něm nebylo pozorovatelné podélné zmítání příbojem, který zmíral jemným nárazem na pobřeží.
Patron ze své strany by se nebyl nikdy domníval, že by mohla mořská plavba tak klidně a tiše pobíhat.
"Myslím, že jsem na palubě Charmante Amélie, mezi břehy Rance," poznamenal z toho důvodu, a obrátil se k svému mladému příteli.
"Ovšem," namítal Juhel, "ale s tím rozdílem, že na Charmante Amélii nebyl kapitánem takový člověk jako Barroso a cestujícím Nazim, jehož důvěrnost s tím Portugalcem se mi zdá pořád a pořád podezřelejší."
"A co myslíš, chlapče, o čem asi uvažují a přemýšlejí?" odvětil na to Gildas Tregomen. "To by už bylo trochu pozdě, neboť co nevidět jsme u cíle!"
A skutečně nebyla Portalegre 27. května, když obeplula mys Bauda, už ani dvacet mil od Ma-Yumby. Juhel to vyzvěděl prostřednictvím Ben Omara, který se to zase dozvěděl od Sauka, který se na jeho žádost na to zeptal kapitána Barrosa.
Ještě téhož večera dorazili do malého přístavu státu Loango. Za výběžkem Matooti se členil břeh, vytvořuje prostorný záliv, v jehož pozadí se skrývala osada. Existuje-li vůbec ostrov číslo dvě a je-li právě na místě naznačeném posledními údaji, musí se hledat jedině v tomto zálivu.
Proto přiložili mistr Antifer a Zambuko okamžitě oči ke svým dalekohledům, když předtím čočky nejprve důkladně otřeli a přečistili.
Naneštěstí byl vítr slabý a bezmála již ustával. Portalegre neujížděla rychle - sotva tak průměrně dva uzly.
K jedné hodině obepluli výběžek Matooti. Na palubě se ozval výkřik radosti. Oba nastávající švagři zároveň zahlédli v pozadí zálivu skupinu ostrovů. Hledaný ostrov leží zajisté v této skupině… Avšak, který to je?… Zítra se to rozhodne měřením slunce.
Pět nebo šest mil na východ se objevovala na písčitém výběžku Ma-Yumba mezi mořem a močálem Banyon se svými obchodními domy a domky, bělícími se mezi stromy. Před břehem se pohybovalo několik rybářských bárek, podobajících se velkým, bílým ptákům.
Jaký klid vládl na hladině tohoto zálivu! Kocábka na hladině jezírka by neplula klidněji…, dokonce ani na rybníce anebo v nějaké velké nádrži s olejem! Hustý déšť slunečních paprsků, padajících kolmo na krajinu, se vrhal na zem. Z Gildase Tregomena tekl pot jako z fontány v královském parku, v období kdy je hojně dešťů.
Portalegre se nyní blížila ke břehu, díky několika přerušovaným zavanutím ze západní strany. Ostrovy zálivu se rýsovaly určitěji. Bylo jich asi šest nebo sedm, a podobaly se květnatým záhonům.
V šest hodin večer jela Portalegre mezi souostrovím. Mistr Antifer se Zambukem byli neustále na přídi. Sauk se trochu zapomněl a nemohl překonat svou netrpělivost, čímž se Juhelova podezřívavost ještě více utvrdila. Tito tři lidé hltali v pravém slova smyslu zrakem ony ostrovy. Očekávali snad, že z jejich útrob vytryskne proud milionů jako z nějaké zlaté

sopky?…
A nyní, kdyby věděli, že ostrov, v jehož nitru Kamylk-paša ukryl poklad, je utvořen jen z pustých skal, z holých kamenů, bez stromů, bez křoví, byli by zajisté zoufale vykřikli:
"Ne!… to není ještě náš ostrov!"
Ovšem je také možné, že od roku 1831, tedy za dobu jedenatřiceti let, měla příroda dost času, aby pokryla ostrov bujnou zelení…
Portalegrese pomalu blížila jeho severní částí s plachtami jen nepatrně vzdutými posledními večerními vánky. Pokud vanutí úplně ustane, nebudou moci ani přistát, aby u něho počkali na den.
Avšak najednou se ozval bědující povzdech vedle patrona, který byl opřen o okřídlí tribordu.
Gildas Tregomen se rychle obrátil…
Tento povzdech ze sebe vyrazil Ben Omar.
Notář byl bledý, vyděšený, s duší na jazyku a měl mořskou nemoc… Cože! V takovém klidném ovzduší, na usínajícím zálivu bez sebemenší vlnky na jeho hladině?…
Ovšem, bylo tomu tak, a nikdo se vzápětí nemohl divit, že nešťastník najednou tak onemocněl!
Neboť loď sebou začala tak neočekávaně házet, že to bylo až k neuvěření a nepochopení.
Mužstvo se hrnulo kupředu, dozadu. Kapitán Barroso vyběhl na palubu…
"Co se stalo?"… ptal se Juhel.
"Co je?"… vyzvídal patron.
Bylo toho příčinou nějaké podmořské soptění, jehož chrlení hrozí překotit loď Portalegre?…
Mistr Antifer, Zambuko a Sauk neměli mnoho zájmu si toho všímat. "Ach… sloni!" vykřikl Juhel.
Ano, sloni byli příčinou toho náhlého kymácení. Následkem nevysvětlitelného rozmaru jim napadlo postavit se na zadní nohy a potom zase na přední. Tím vzniklo hrozné kolébání, které se jim, jak se zdálo líbilo, jako se líbí veverce točivý běh s otáčející se klecí. Ale tito tlustokožci byli, bohužel, veverkami docela jiného druhu!
Kymácení se zvětšovalo, lodní okřídlí se vyrovnávalo s hladinou a lodi hrozilo nebezpečí, že se do ní navalí z pravé nebo z levé strany voda.
Barroso a několik lidí z jeho mužstva se hnali dolů ke dnu. Tam se pokusili tyto hrozné tvory upokojit. Výkřiky a rány však tady nijak nepomohly. Sloni mávali svými choboty, otáčeli boltci a vrtěli ohony, a rozčilovali se pořád víc a víc.
Portalegre se také podle toho zmítala, kymácela, kolébala, až se konečně voda vhrnula na palubu.
Netrvalo to dlouho. Za deset sekund vnikla mořská voda na dno a loď se ponořovala, zatímco troubení nerozvážných zvířat zmíralo v hloubce.

IX. KAPITOLA

Mistr Antifer a Zambuko stojí na svém, že neopustí ostrov, na němž našli útočiště, dříve, dokud si ho neprohlédnou

"Vida…, tak jsem prožil také ztroskotání lodě!" mohl druhého dne říci bývalý patron Charmante Amélie. Neboť předešlý večer, když se loď ponořovala do prohlubně třiceti až čtyřiceti metrů, poskytl ostrov v Ma-Yumbském zálivu, k němuž večer pluli, skutečně útočiště nešťastným cestujícím portalegra. Nikdo v této neočekávané a neuvěřitelné pohromě nezahynul. Protože na volání se ozvali všichni jak z mužstva tak i z cestujících. Pomáhali si navzájem, přičemž mistr Antifer podporoval bankéře Zambuka a Sauk Ben Omara, nemuseli než napřáhnout ruce, aby se zachytili vyčnívajících skalisek ostrova. Jedině sloni zahynuli v živlu, pro který je příroda nestvořila. Utopili se do jednoho.
Ostatně jen vlastní chybou. Protože změnit takovou lehkou loď v houpačku nezůstane nikdy bez trestu.
První výkřik mistra Antifera, když vstoupil na ostrov, byl tento: "A naše nástroje?… Naše mapy?"
K velkému neštěstí nemohly být zachráněny - a byla to škoda nenahraditelná - ani sextant, ani chronometr, ani atlas, ani knížka "Znalec počasí", protože se tato pohroma odehrála v několika sekundách. Naštěstí měli bankéř a notář z jedné strany a patron z druhé ve svých opascích uschovány své peníze, tak že se nešťastníci nemuseli obávat žádných překážek z kapitánovy strany.
Ještě je nutné připomenout, že pro Gildase Tregomena bylo snadné se udržet na vodě, protože váha vytlačené vody byla těžší než jeho těla a proto se mohl odevzdat vlnám příboje a byl tak beze všeho namáhání vržen na břeh žlutého písku jako nějaký tuleň.

Uschnout brzy bylo snadné a jeho oděv rozložený jen půl hodiny na slunci byl zase úplně suchý.
Očekávala je velmi trapná noc, kterou museli strávit pod strmými stromy, každý zahloubán do svých zvláštních úvah. Že konečně přišli na místo, kde se nalézá ostrov číslo dvě, nemohlo být žádných pochyb, protože listina naznačovala jeho polohu velmi přesně.
Ale toto matematické místo křižující se rovnoběžky 3° 17' jižní šířky s poledníkem 7° 23' východní délky, získané na ostrově v Ománském zálivu, zatímco druhé uschované v nedobytné pokladně tuniského bankéře, bylo nyní těžké určit, protože Juhel nebyl schopen bez sextantu a chronometru vyměřit sluneční výšku.
Proto navrhoval každý něco podle své povahy nebo přání:
Např. Zambuko:
"Musíme se dát dovézt do přístavu!"
A mistr Antifer:
"Já se odsud nehnu, dokud neprohlédnu všechny ostrovy v Ma-Yumbském zálivu, i kdybych na to musel obětovat deset let svého života!"

Sauk:
"Vše bylo tak dobře přichystáno a tu máš, zmařilo se to hloupým ztroskotáním!"
Barroso:
"A moji sloni, kteří nebyli pojištěni!"
Ben Omar:
"Alláh nás podporuje, ale ta odměna mne bude stát mnoho, než mně Alláh dovolí, abych si ji vzal."
Juhel:
"A nyní mně nikdo nemůže bránit, abych se nevrátil do Evropy ke své milované Enogatě!"
Gildas Tregomen:
"Nikdy nenastupujme na loď, která veze rozpustilé slony!"
Této noci nikdo nespal. Nešťastníci ovšem zimou netrpěli, ale hůř bylo, jak asi odpoví v hodinu snídaní žaludku volajícímu hladem po jídle? Snad jsou tyto kokosovníky plné plodů, s nimiž se musejí prozatím spokojit, když nemají nic lepšího, a dokud se nedostanou do Ma-Yumby?… Nu dobře, ale jak se dostat do osady, ležící v pozadí zálivu, když je odsud vzdálena pět až šest mil? Dát nějaké znamení?… Bylo by tam zpozorováno?… Anebo se pustit těch šest mil plaváním po moři?… Ale je mezi mužstvem Portalegra někdo, kdo by k tomu měl dost sil?… Zkrátka ráno se pokusí dát znamení.
Nikde nebyla žádná stopa, podle níž by se mohlo soudit, že je ostrov obydlen - samozřejmě lidmi. Že je tady dost divokých tvorů, nepohodlných, nebezpečných svým počtem, bylo nepochybné. Gildas Tregomen se domníval, že všechny opice z celého světa si tady daly dostaveníčko. Snad se nalézají v hlavním městě království Jocko…, v Jockolii.
Ačkoliv bylo povětří klidné a vlny jen slabě narážely na břehy, přece se nešťastníci nemohli těšit ani na jedinou hodinku klidu na tomto ostrově. - Ticho bylo neustále rušeno, že nemohli vůbec usnout.
Neboť kolem stromů se rozléhal podivný hluk. Zněl jako vzdálené bubnování nějakého kongského vojska. Vznikal rychlým přebíháním pod stromy, mezi větvemi, s hrdelními výkřiky sípějících hlídek. Protože byla noc velmi temná, nebylo nic vidět.
Teprve když nastal den, poznali, co to je. Ostrov byl útočištěm celé tlupy opic, velkých šimpanzů, o jejichž hrdinných činech vypravoval Francouz ze Chaillu, protože je kdysi lovil ve vnitrozemí Guineje.
Ale navzdory tomu, že opice vyrušovaly Gildase Tregomena ze spánku, musel se obdivovat těmto velkolepým vzorům anthropoidů. Byly to zrovna ony Jockos Buffon, které dovedou vykonávat určité práce, vyžadující částečnou inteligenci s lidskýma velkýma silnýma a svalnatýma rukama, s vyčnívajícími čelistmi málo patrné tváře, s klenutým obočím skoro pravidelně vyčnívajícím. Hluk na způsob bubnování způsobují nadouváním břicha a jeho třením s velkým úsilím.
Jak však tato tlupa opic - protože jich bylo skoro padesát - našla domov na tomto ostrově, jak se sem dostala z pevniny a jak tady může najít dostatečnou potravu, jak si to vše vysvětlit? Ostatně, jak hned Juhel vyměřil, byl ostrov dvě míle dlouhý a jednu široký, pokrytý stromy různých odrůd obvyklých v tomto tropickém pásmu. Nebylo tedy žádných pochyb, že tyto stromy nesou plody zabezpečující výživu tlupě opic. A tyto plody, kořínky, lusky, tedy vše, čím se tady opice živí, mohou lidé zajisté také jíst. O tom se také chtěl Juhel, patron a námořníci Portalegra konečně přesvědčit. Po ztroskotání a po noci bez jídla je zajisté dovoleno mít hlad a přát si jej utišit, jestli to ovšem nějak půjde. Rostlo tady, ovšem divoce, velké množství různých plodů a kořenů.
Jíst je syrové není příliš lákavé, jmenovitě ne pro toho, kdo nemá opičí žaludek. Ale vždyť není zakázáno si je upéci, máme-li ovšem nějaký prostředek na založení ohně.
A není to, když ne zrovna snadné, tedy alespoň možné, máme-li po ruce sirky francouzské výroby? K velkému štěstí všech obnovil Nazim v Loangu svou zásobu sirek a měděná schránka, v níž je měl uschovány, k nim nepropustila vodu. Proto praskala hned s prvním úsvitem hranice suchého dříví pod stromy jejich ležení.
Nešťastníci se seskupili okolo hranice. Mistr Antifer a Zambuko se nepřestali zlobit. Jak patrno, je vztek výživný, protože oba odmítli účast na primitivní snídani, k níž přidali několik hrstí oříšků, které obyvatelé Guineje velmi rádi mlsají.
Šimpanzi hodovali také a jak bylo pravděpodobné, neviděli rádi tyto vetřelce na svém ostrově, tyto cizince, kteří kořistili z jejich zásob. Brzy totiž utvořili jedni poskakujíce, zatímco druzí zůstali nehybně na místě, kolem mistra Antifera a jeho společníků kruh.
"Musíme se mít na pozoru!" poznamenal Juhel ke strýci. "Tyto opice jsou velmi silné a zlostné, desetkrát silnější počtem než my a jsme k tomu ke všemu beze zbraně…"
Ale Maloňan se po čertech staralo opice!
"Máš pravdu, chlapče," řekl na to patron. "Ti páni, jak se zdá, neznají zákony pohostinnosti a jejich pozorování je nebezpečné…" "Hrozí nám tedy nějaké nebezpečí?" zeptal se Ben Omar. "Nebezpečí být jednoduše biti a poškrábáni," odpověděl vážně Juhel.
Na tuto odpověď by byl notář nejraději vzal, jak se říká, nohy na ramena…, ale tady to nebylo možné.
Barroso nyní připravil mužstvo tak, aby mohlo odolat veškerému útoku. Hleděl se stranou poradit se Saukem, přičemž je Juhel pozoroval.
Téma jejich rozmluvy uhodneme lehce. Sauk tajil špatně svůj vztek, když viděl, že neočekávané ztroskotání otřáslo ujednaným plánem.
Nyní bylo zapotřebí domluvit se na novém plánu. Protože už jsou na místě ostrova číslo dvě, nemohl pochybovat, že se poklad Kamylka-paši nalézá na některém ostrově Ma-Yumbského zálivu - ať už na tom, či onom. Nu dobře, co hodlal Sauk udělat, aby se zbavil Francouze a jeho přátel, to konečně provede nyní také s přispěním Barrosa a jeho mužstva…

V tomto okamžiku se však nesmí pokusit o nic, jinak… Protože mladý kapitán neměl po ruce přístroje, mohly mu ulehčit hledání alespoň vědomosti získané při posledním pozorování. Tohoto hledání by se Sauk tak snadno nemohl zbavit.
To vše bylo ujednáno mezi oběma darebáky, hodnými sebe navzájem. Je jasné, že Barroso měl být bohatě odškodněn za ztráty, které utrpěl, a měla mu být úplně nahrazena cena lodě, výzbroje a slonů.
Nyní se jednalo hlavně o to, jak se dostat co nejrychleji do osady Ma-Yumby. A skutečně - některé rybářské bárky se objevily proti této straně ostrova. Bylo nyní lehké je rozeznat. Nejbližší nebyla už od ostrova ani tři míle. Vítr vál slabý, a proto se bárka dostala na dohled teprve za tři nebo čtyři hodiny od jejich tábora, z něhož jí pak dají znamení… Den se tedy neukončí, aby nešťastníci z Portalegra nevstoupili do nějakého Ma-Yumbského obchodního domu, kde jistě najdou milé přivítání a upřímné pohostinství.
"Juheli… Juheli!…"
Toto volání rázně přerušilo rozmluvu Sauka s Portugalcem. Pocházelo od mistra Antifera a bylo doprovázeno druhým voláním: "Gildasi… Gildasi!"
Mladý kapitán a patron stáli na břehu, odkud pozorovali veslování rybářských bárek, a běželi okamžitě k mistru Antiferovi.
Bankéř Zambuko byl už u něho a Ben Omar se na dané znamení přiblížil k němu.
Sauk pustil Barrosa k jeho mužstvu a blížil se pomalu ke skupince našich cestovatelů, aby mohl vyslechnout, co si povídají. Protože se o něm myslelo, že nerozumí francouzsky, nikoho nenapadlo být v jeho přítomnosti opatrným.
"Juheli," řekl mistr Antifer, "vyslechni mne dobře, protože se nyní konečně musíme na něčem rozhodnout."
Mluvil úsečně jako člověk, který se octl na vrcholu rozdrážděnosti.
"Poslední listina nám říká, že ostrov číslo dvě leží v Ma-Yumbském zálivu… A nyní… jsme už v Ma-Yumbském zálivu… Nebo je o tom možné pochybovat?…"
"Rozhodně ne, strýčku."
"Ale nyní nemáme ani sextant ani chronometr…, protože ten zlořečený Tregomen, kterému jsem je, já nenapravitelný hlupák, svěřil, je tam zapomněl…"
"Příteli…" ozval se patron.
"Raději bych se byl sám utopil, než je ztratil!" odvětil hrubě Pierre Servan Malo.
"Já také," připojil bankéř.
"Skutečně…, pane Zambuko?" divil se Gildas Tregomen s výrazem opovržení.
"Nuže, zkrátka… už jsou nadobro ztraceny," pokračoval mistr Antifer, "a… protože nám ty nástroje scházejí, nebudeš Juheli asi určitě schopen vyměřit polohu ostrova číslo dvě…"
"To je, strýčku, úplně nemožné a podle mého by bylo nejlepším rozhodnutím pustit se po některé bárce do Ma-Yumby, vrátit se pěšky do Loanga, nasednout na nejbližší parník a…"
"To… nikdy!" odpověděl mistr Antifer.
A bankéř, jako věrná ozvěna, opakoval:
"Nikdy!"
Ben Omar si prohlížel jednoho po druhém, kýval hlavou jako idiot, zatímco Sauk je poslouchal, ovšem předstíral, jakoby jim nerozuměl.
"Ano… Juheli… pojedeme do Ma-Yumby… ale zůstaneme tam a nevrátíme se do Loanga… Zdržíme se tam tak dlouho, jak bude zapotřebí - rozumíš - abychom mohli navštívit ostrovy v zálivu - a sice všechny…"
"Co říkáte, strýčku?"
"Není jich mnoho… asi pět nebo šest… ale i kdyby jich bylo sto, tisíc, navštívím je přece všechny jeden za druhým, rozumíš?" "Strýčku…, to by od vás nebylo moudré jednání…"
"Naopak, velmi chytré, Juheli! Protože na jednom z nich se poklad určitě nalézá… Listina také naznačuje dopodrobna místo, kde byl Kamylkem-pašou zakopán…"
"Ať jde ke všem čertům…" bručel si Gildas Tregomen. "Budeme-li mít chuť a trpělivost," začal znovu mistr Antifer, "nalezneme konečně místo označené dvojitým K…"
"A když toto místo nenalezneme?" vyzvídal Juhel.
"Nemluv tak, Juheli!" zvolal mistr Antifer. "U Boha Všemohoucího, nemluv tak!"
A v záchvatu nepopsatelné zběsilosti drtily jeho zuby mezi oběma čelistmi křemínek. Nikdy nebyl tak blízko duševní pomatenosti.
Juhel neuznal za vhodné odporovat takové tvrdohlavosti. Toto hledání, které se podle jeho názoru neskončí žádným praktickým výsledkem, nebude potřebovat víc než čtrnáct dní. Když bude konečně mistr Antifer přesvědčen, že už nemůže nic očekávat, nezbude mu nic jiného, než se chystat na návrat do Evropy. Proto mu tedy Juhel odpověděl:
"Připravme se, abychom mohli nasednout do rybářské bárky, jakmile přirazí ke břehu…"
"Aniž si napřed prohlédneme tento ostrov?" namítal mistr Antifer, "protože…, náhodou…, to může být zrovna hledaný ostrov…"
Byla to zajisté logická poznámka. Kdo ví, jestli nejsou slídiči po pokladu konečně u cíle, jestli náhoda nevykonala to, co sami vykonat nemohou v absenci sextantu a chronometru? Ovšem řekne se, že je tato možnost velmi nepravděpodobná. Budiž! Ale proč by Bůh štěstí po tolika protivenstvích, únavách a nebezpečích neukázal těmto svým vytrvalým zbožňovatelům pokladů svou laskavou tvář?
Juhel se neodvážil nic namítat, ostatně bylo lépe kvůli tomu nemařit čas. Nezbývalo tedy nic než důkladně prohlédnout ostrov dříve, než k němu přirazí rybářská bárka. Až se octne u skalisek, bylo možné se obávat, že mužstvo Portalegra do ní bude chtít hned nasednout, a přát si to, aby se už zase dostalo do nějakého Ma-Yumbského obchodního domu. Jak přinutit tyto lidi, aby trochu počkali, ovšem bez udání příčiny proč? Protože jim sdělit, že se hledá poklad, to by

znamenalo vyzradit tajemství Kamylka-paši!
Bylo to ovšem velmi nespravedlivé, ale copak když mistr Antifer a Zambuko, oba doprovázeni Juhelem a Gildasem Tregomenem, notářem a Nazimem, budou chtít opustit ležení, nebudou tím Barroso a jeho mužstvo zaraženi a nebudou je chtít následovat?…
To byla velmi důležitá překážka! Bude-li poklad nalezen, jak se bude mužstvo tvářit, v přítomnosti vykopávání tří soudků obsahujících miliony ve zlatě, diamantech a jiných drahokamech? Nevznikne nějaké násilí a krádež, mezi tímto hloučkem dobrodruhů, kteří se při tom nebudou krotit? Protože jsou dvakrát silnější než Maloňan a jeho společníci, snadno je přemohou, ztýrají a zbijí! A můžeme směle tvrdit, že by se jejich kapitán nenamáhal je zkrotit! Spíš by je k tomu pobízel a dovedl by si v této záležitosti přisvojit svůj lví podíl!
Ale přinutit mistra Antifera, aby jednal s největší opatrností, dát mu na srozuměnou, že je lépe ztratit několik dnů, a že by měl odplout s mužstvem Portalegra do Ma-Yumby, učinit tam nějaká opatření a pak se zase vrátit na ostrov v bárce najaté k tomu účelu, ale zbavit se těchto lidí oprávněně podezřelých, to nebylo rozhodně snadné. Juhelův strýček si nechtěl dát říci… Nikdy prý ho nemohou přinutit, aby odjel z ostrova, dokud si ho neprohlédne… Protože se nedá zdržet žádnými ohledy…
Podle toho uvěříme, když byl patron poslán ke všem čertům a jmenovitě když se vytasil s těmi třemi spravedlivými námitkami, že nepřemluvitelný přítel ukončil jeho řeč tímto slovem:
"Vpřed!"
"Prosím tě…"
"N echceš-li, zůstaň tady… nepotřebuji tě…"
"Jen trochu víc obezřelosti…"
"Pojď… Juheli…"
Musel tedy poslechnout.
Mistr Antifer a Zambuko opustili tábor. Gildas Tregomen pohlédl na Juhela na znamení, že jim nezbývá než je následovat. Ale ostatní mužstvo Portalegra se nechystalo vyrazit v jejich patách. Sám Barroso se nezdál rozčilovat tím, proč asi jeho cestující opouštějí ležení.
Jak vysvětlit tuto jeho zdrženlivost?…
Jinak ne, než takto: Sauk vyslechl celou jejich rozmluvu a nechtěl překážet nebo zdržovat jejich pátrání, a proto mohl učinit jen jediné, tedy varovat Barrosa pouze jediným slovem.
Barroso se nyní vrátil k mužstvu, kterému nařídil, aby vyčkalo na tomto místě příjezdu bárek, a aby se vůbec nikdo nevzdaloval z ležení.
Když to tak zařídil, dal Sauk Ben Omarovi znamení k pochodu, aby se s ním mohl připojit k mistru Antiferovi, který se tomu nijak nedivil, když viděl písaře Nazima vést notáře.

X. KAPITOLA

ve které se nos mistra Antifera a bankéře Zambuka neúměrně
prodlužuje

Podle slunce, které se vynořovalo nad obzorem, bylo asi osm hodin ráno a s tím se museli spokojit, protože hodinky nešťastníků byly plné vody, následkem potopení.
Jestli ovšem Barrosovo mužstvo nenásledovalo slídiče, nejednaly tak rovněž opice. Bezmála tucet šimpanzů se totiž oddělil od ostatní tlupy se zřejmým úmyslem následovat vetřelce, kteří se odvážili špehovat jejich ostrov. Ostatní opice zůstaly dál u tábora.
Všichni kráčeli kupředu, přičemž patron šilhal úkosem po zlostných strážcích, kteří mu na to odpovídali ošklivým šklebením, když už nehleděli na ty četné výhružné pohyby rukou, provázené drsným vřeštěním.
"Ty bestie patrně hovoří mezi sebou," myslel si patron… "Velmi lituji, že jim nerozumím… Byla by to radost, kdybychom mohli mluvit jejich jazykem!"
Byla to opravdu znamenitá příležitost pro filologické pozorování, pátrat, jestli mají opice, jak nyní tvrdí Američan Garner, článkovanou řeč, pomocí které mohou vyjádřit různé dojmy, nějaké vhouv pro potravu, cheny pro pití, iegk pro dejte pozor a konečně jestli schází v opičí řeči a, o, jestli je v ní i řídkým zjevem, jestli se málo užívá e a é a jsou-li základními hláskami u a ou (Garner, americký přírodovědec, studoval na tomto místě opičí řeč a umínil si žít několik měsíců v guinejských pralesích na způsob života opic).
Nesmíme ovšem nikterak zapomenout, že listina, nalezená na ostrově v Ománském zálivu, obsahující data polohy nového ostrova v Ma- Yumbském zálivu, určovala místo, označené dvojitým K, za místo zakopaného pokladu.
Na prvním ostrově, se mělo podle instrukcí v dopise Kalmylka-paši otci mistra Antifera, kopat na jižním cípu ostrova, což se ostatně také stalo.
Naopak na druhém ostrově, podle listiny, to měla být severní část, na níž je prý vytesáno na nějaké skále ono dvojité K.
Nešťastníci náhodou tábořili po ztroskotání na jižním konci. Proto se museli dát na pochod k severu, k čemuž bylo zapotřebí pochodu asi přes dvě míle.
Zástup se tedy dal tímto směrem, a sice Antifer se Zambukem včele, Ben Omar s Nazimem v druhé řadě a Gildas Tregomen s Juhelem nakonec.
Že byli oba spoludědicové v první řadě, tomu se jistě nebude nikdo divit. Kráčeli rychlým tempem, nepromluvili k sobě ani slovo, a žádnému ze společníků nedovolili, aby je předešel.

Notář vrhal čas od času neklidný pohled na Sauka, neboť nepochyboval, že ten nastrojil něco zlého s portugalským kapitánem. Jedna myšlenka mu nechtěla pořád z hlavy. Totiž ta, že jestli unikne poklad z rukou Maloňana, zmizí jeho procentová odměna stejnou cestou. Jednou nebo dvakrát se pokusil zeptat Sauka, ale Sauk se zasmušilým pohledem a zlostnou tváří se domníval, že je hlídán Juhelem a proto mu neodpověděl.
Juhelova nedůvěra rostla, obzvlášť když viděl onu pozornost Ben Omara vůči Nazimovi. Zajisté ani v Alexandrii není dovoleno, aby písař poroučel a notář poslouchal a tento případ bez všech pochyb byl zrovna u těchto dvou osob.
Patron se však nezaměstnával ničím jiným než opicemi. Jeho dobrácká a vážná tvář často odpovídala na jejich šklebení, přičemž přivíral oči, ohrnoval nos a odchlipoval rty. Anna a Enogata by ho v tomto okamžiku, kdy se oddával opičímu šklebení nepoznaly.
Enogata!… Ubohé dítě! Zajisté, že i v tomto okamžiku myslela na svého ženicha, protože na něho myslela stále! Ale nikdy by si nemyslela, že Juhel, který zažil ztroskotání, kráčí nyní v doprovodu šimpanzů!
Na této rovnoběžce a v této roční době opisuje slunce půlkruh od východu k západu, přecházejíc skoro úplně zenitem. Z toho vyplývá, že jeho paprsky nejsou šikmé, nýbrž kolmé. Proto se právem tento pás nazývá suchý, protože tam všechno od božího rána až pozdě do soumraku vysušuje.
"A těm šaškům, jak je vidět, teplo není!" říkal si patron, který pozoroval asi tucet opic, které se kroutily vedle nich. Možná, že by bylo lepší kráčet pod stínem stromů, aby se vyhnuli příkrým slunečním paprskům. Ale tyto houštiny, skládající se z nízko rozvětvených kmenů, se zdály úplně neprostupné. I pro opici - kterou si přál být Gildas Tregomen - schopné skákat přes větve, bylo skoro nemožné si tady razit cestu. Proto se dali mistr Antifer a jeho společníci podél břehu, obcházejíce zátoky, vyhýbali se vyčnívajícím skalám, postaveným místy jako menhiry, klopýtajíce mezi spoustou kamení, protože nemohli kráčet po písčitém pobřeží, které bylo zaplaveno vystupujícím mořem. Nevede neschůdná cesta, tvrdá pro nohy a obtížná pro chůzi, k bohatství? Potili se krvavým potem a uznáme, že by nebylo také úplně od věci, kdyby měli být placeni tisíc franků za každý krok, kterým se blížili k cíli.
Za hodinu po odchodu z tábora neurazili víc než míli, tedy polovinu vzdálenosti, kterou musí projít. Z místa, kde byli nyní, bylo již vidět na severní část ostrova. Nyní objevili asi tři nebo čtyři místa. Které je asi pravé? Nebude snad náhodou místo ke kterému dorazí napřed, pravé a kolik je proto ještě očekává potíží pod těmi palčivými paprsky poledního slunce!
Patron už byl unaven.
"Odpočineme si na okamžik!" prosil ostatní.
"Ani minutu ne!" odsekl mu mistr Antifer.
"Strýčku, pan Tregomen je už celý rozpálený…" poznamenal Juhel. "No dobře, ať je rozpálený!"
"Děkuji ti za to, příteli."
A s touto odpovědí se Gildas Tregomen, který nechtěl zůstat pozadu za ostatními, dal znovu na pochod.
Ještě zbývalo půl hodiny cesty k místu, kde se ta čtyři místa objevovala. Obtíže byly nyní větší a také se daly očekávat nepřekonatelné překážky. Jaký to byl nepopsatelný chaos kusů křemenů, oblázků s ostrými hranami, které při každém klopýtnutí způsobovaly těžké rány. Toto místo bylo opravdu dobře zvoleno a Kamylk-paša měl šťastnou ruku, když chtěl poklad, který by mu záviděli králové Bassory, Bagdádu a Samarkandu, dobře ukrýt. V tomto místě končila zalesněná část ostrova. Bylo možno očekávat, že zvědaví šimpanzi neuznají za vhodné pustit se dál. Tito tvorové totiž neradi opouštějí lesní stín a bouřlivé vlny pro ně nemají žádnou vábnost. Je jisté, že slovo, znamenající "poezii", najde americký přírodovědec v jejich nedokonalé řeči jen s velkými potížemi.
Když se tato tělesná stráž zastavila u posledních stromů, projevovaly opice málo smířlivé, dokonce nepřátelské úmysly proti těmto cizincům, kteří chtěli pokračovat ve svém pátrání až na nejkrajnější konec ostrova. Jaké divoké vřeštění se ozvalo z jejich hrdel! S jakou divokou prudkostí si třeli břicha! Jeden z nich se chopil kamene a vší silou s ním hodil. Kdyby ho ostatní opice napodobily, měli by mistr Antifer a jeho společníci největší naději k tomu, aby je šimpanzi ukamenovali. To by se také jistě stalo, kdyby byli tak neopatrní a odporovali jim, protože se útočníkům nevyrovnali ani silou, ani počtem.
"Nevšímejme si jich… nevšímejme!" vykřikl Juhel, když viděl, že se Gildas Tregomen a Sauk zásobují kameny.
"Proč ne…" divil se patron, kterému hozený kámen srazil z hlavy klobouk.
"Nikoliv, pane Tregomene, vzdálíme se a budeme v bezpečí, protože opice se za námi dál nepustí!"
V tomto případě to byl nejlepší způsob jednání. Padesát kroků odtud byli úplně v bezpečí před kamenováním.
Bylo už půl jedenácté. Z toho je zřejmé, kolik času potřebovali, než přešli vzdálenost dvou mil podél pobřeží. Na severu zabíhala země na sto padesát až dvě stě metrů daleko do moře. A nejdelší výběžek z nich, více na severozápad si mistr Antifer a Zambuko umínili navštívit nejdřív.
Holá poušť jako ty skalní spousty, jedny pevně zasazené v písčité půdě, druhé omývané a odhazované velkými nárazy vln v období bouře. Nikde žádná stopa po vegetaci, dokonce ani lišejníky, které by kryly husté vlhké balvany. Žádný trs mořské trávy tak hojně se objevující na březích mírných pásem. Proto bylo zbytečné se obávat, že se monogram Kamylka-paši nenajde. I když je už jedenatřicet let vytesán na některé skále, bude jistě dosud neporušen. Nyní tedy zahájili naši pátrači své hledání, podobající se onomu, na ostrově Ománského zálivu. Bylo to skoro až neuvěřitelné, ale jisté bylo, že oba dědicové, ovládaní svou vášní se tvářili, jako by ani nebyli unaveni tímto namáhavým pochodem ani slunečním úpalem. Podobně i Sauk, který se v zájmu svého pána - a je možno se domnívat, že i ve vlastním zájmu? - také přičiňoval s neumdlévající pílí.
Notář si však sedl mezi dva balvany a nehýbal se a nemluvil. Až poklad najdou, má ještě dost času k nim přistoupit, aby si vymohl podíl, který mu připadl jeho přítomností, jak mu to ukládala jeho povinnost, jakožto vykonavatele poslední vůle. A při samotném Alláhovi! Není to příliš velká odměna, vzhledem k těm službám a nebezpečím, kterým se po celé tři měsíce jenom s velikou námahou vyhýbal…

Je samozřejmé, že Juhel na rozkaz Pierra Servana Malo, u kterého se nyní pořád zdržoval, důkladně zkoumal okolí.
To není ani možné, abychom tady našli hnízdo milionů, říkal si sám pro sebe. Nejdříve bylo potřeba, aby byl poklad zakopán na tomto ostrově a nikoliv na jiném. Za druhé by to muselo být zrovna na tomto místě. Za třetí je potřeba, abychom v této spoustě skal a balvanů našli skálu s dvojitým K… A konečně, kdyby všechny tyto okolnosti tady byly, kdyby to všechno nebylo nějaký podvod z pašovy strany, a kdybych mohl ukázat prstem na monogram, copak nemám ani potom právo proti tomu mluvit?.. Vzdá se strýček té prokleté myšlenky sezdat nás, a sice mně s vévodkyní a ji, mou drahou Enogatu, s nějakým ochotným vévodou!… To ne! Něčeho takového se strýček nikdy nevzdá… Ztratil by nad tím rozum… A já bych měl pak na svědomí zlý skutek… Musíme tedy dojít ke konečnému cíli!"
A zatímco se Juhel oddával takovému uvažování, seděl patron na hromadě balvanů se svislýma rukama a nohama, s tvářemi zalitými potem a oddychoval jako tuleň, který se chystá k delšímu ponoření…
Pátrání však pokračovalo dál, ovšem stále bez žádoucího výsledku. Mistr Antifer, Zambuko, Juhel a Sauk prohlíželi a ohmatávali balvany, které svou polohou nebo orientováním mohly nést draho cenný monogram. Celé dvě hodiny plné únavy byly zmařeny tímto pátráním skoro až k samému konci výběžku. A pořád nic - nic!… A opravdu, jak by pašovi mohlo napadnout ukrýt je na tomto místě vystaveném příbojům a nárazům mořských vln? Něco takového mu rozhodně nemohlo napadnout. Proto po hledání ukončeném na tomto místě, bude nutné zahájit je na jiném!… No prosím! Zahájí je… zítra… a bude-li mistr Antifer zklamán na tomto ostrově, obnoví své pátrání na druhém… Tohoto úkolu se nikdy nevzdá! Ať ho všichni svatí, jejichž jména dostal při křtu…
Když konečně nic nenašli, odcházeli z výběžku a zkoumali balvany různě roztroušené na písčině… Avšak nic…, nic!
Pro tuto chvíli jim nezbylo nic jiného, než se vrátit, dát se přepravit na některé bárce, které jistě už přirazily ke břehu jejich tábora, do osady Ma-Yumby, aby se odtamtud mohli vydat na nové pátrání na jiném ostrově.
Když se mistr Antifer, bankéř Zamnulo, Juhel a Sauk vrátili z výběžku, zahlédli patrona a notáře pořád na stejném místě. Mistr Antifer se Zambukem beze slova zamířili k okraji lesa, kde čekali šimpanzi na okamžik, ve kterém by se zase mohli nepřátelsky předvádět.
Juhel přistoupil ke Gildasovi Tregomenovi.
"Tak jak?" zeptal se.
"Ani sebemenší stopy po nějakém dvojitém ani po jednoduchém K."
"Tak… se musíme vydat… jinam?…"
"Jak jste řekl, pane Tregomene. Vstaňte, jdeme zpátky do tábora!" "Já, že mám vstát?… Rád bych, kdybych mohl!… No tak…, pomoz mi, chlapče!"
A nebylo potřeba příliš silných paží, aby Juhel pozdvihl Gildase Tregomena, aby se ten zase postavil na nohy.
Ben Omar se Saukem již byl na pochodu.
Mistr Antifer a Zambuko kráčeli asi o dvacet kroků napřed. Od posunků a výkřiků nyní opice přešly ke skutkům. Množství kamení letělo vzduchem, tak že se našinci proti nim museli bránit.
Chtěly ty zlořečené opice opravdu zabránit mistru Antiferovi a jeho společníkům vrátit se k Barrosovi a jeho mužstvu v táboře?…
Najednou se ozval výkřik. Jeho původcem byl Ben Omar… Byl snad zasažen kamenem do nějaké citlivé části své osoby?…
Nikoliv, nevykřikl bolestí… ale překvapením - skoro radostí.
Všichni se zastavili. Notář ukazoval rukou, ústa dokořán otevřená a oči vyvalené, na Gildase Tregomena…
"Tam… tam!"… opakoval.
"Co to znamená?"… ptal se Juhel. "Snad jste se nezbláznil, pane Ben Omare?"
"Ne… tam… K… dvojité K!" koktal překvapeně notář.
Na tato slova se mistr Antifer a Zambuko hnali rychle nazpět. "K… dvojité K…." křičeli.
"Ano!"
"Kde?…"
A hledali zrakem skálu, na které podle Ben Omarova tvrzení byl vytesán monogram Kamylka-paši. Nic… neviděli nic!
"Tak kde… dobytku?"… opakoval Maloňan, s hlasem hrubým nedočkavostí a vztekem.
"Tam!" opakoval naposledy notář.
A jeho ruka ukazovala na patrona, který se napůl otočil a krčil rameny.
"Nevidíte… na jeho zádech!" zvolal Ben Omar.
A skutečně se na krátké kazajce Gildase Tregomena objevil velmi jasně vytlačený monogram, dvojité K. Bylo nad slunce jasnější, že balvan, o který se opíral, nesl monogram, nyní vytlačený na zádech tohoto ctihodného muže.
Mistr Antifer jásal, chytil patrona za rameno a pobízel ho, aby se vrátil k místu, kde seděl…
Ostatní je následovali a za malou minutu stáli všichni před velkým balvanem, na jehož ploše byl ještě stále dobře čitelný monogram, který tak dlouho hledali.
Gildas Tregomen nejenom, že se o skálu s dvojitým K, opíral, ale byl také roztažen na místě, které skrývalo poklad…
Nikdo nepromluvil ani slovo. Hned se dali do práce. Protože neměli nástroje, byl tento úkol velmi obtížný. Budou schopni, aby obyčejnými noži vydlabali tuto skalnatou půdu?… Ano… i kdyby měli použít své prsty a ulámat si všechny nehty!…
Naštěstí bylo kamení časem zvětralé, odstraněno bez velké námahy. Po celé hodině práce odhalí konečně ty tři soudky… A pak jim zbývá odnést je jen do ležení a odtud do Ma- umby… Toto přenášení bude ovšem velmi obtížné, a jak je vykonat, aby se tím nevyvolalo žádné podezření?…
Hmmm! Kdo na to teď myslel?… Nejprve poklad, vykopat ho z jámy, ve které ležel třetinu století, a pak se už něco vymyslí…

Mistr Antifer pracoval, až mu ruce krvácely. Nechtěl dopřát druhému potěšení, cítit a dotknout se obručí draho cenných soudků…
"Konečně…" vykřikl, když jeho nůž narazil na nějaký kovový povrch…
Jaký výkřik ze sebe vyrazil!… Mocný Bože!… To nebyla radost, nýbrž otupení, zklamání, které se rýsovalo na jeho tváři s překvapující bledostí…
Místo soudků slibovaných závětí Kamylka-paši, tam byla jen železná skříňka s monogramem - skříňka podobná té z ostrova číslo jedna. "Ještě ne!…" musel Juhel vykřiknout, protože se nemohl přemoci. "To už je podvod!" bručel Gildas Tregomen.
Vytáhli skříňku z jámy a mistr Antifer ji násilím otevřel…
Objevila se listina, starý pergamen časem zažloutlý, na němž bylo napsáno několik řádek, které mistr Antifer přečetl.

Zeměpisná délka ostrova číslo tři: 15°11' na východ. Přečtená oběma spoludědici Antiferem a Zambukem ať je sdělena v přítomnosti notáře Ben Omara siru Tyrcomelovi v Edinburghu ve Skotsku, který zná šířku ostrova číslo tři.

Tedy poklad se nenachází v Ma-Yumbském zálivu!… Je nutno ho hledat někde jinde podle této nové délky a šířky jakéhosi Tyrcomela z Edinburghu! Tak už se nebudou dělit o dědictví Kamylka-paši jen oni dva, ale ještě třetí dědic!
"A o co se vsadíte, že nás tento třetí ostrov pošle na dvacet jiných… nebo na sto jiných…" zvolal Juhel… "Ach, strýčku, snad nebudete tak padlý na hlavu…, tak… hloupý, abyste se dal štvát celým světem?…"
"A kromě toho, jestli stanovil Kamylk-paša ještě sto jiných dědiců, nebude stát podíl ani za to, aby se pro něj někdo trmácel!" přidal Gildas Tregomen.
Strýček pohlédl na přítele a synovce spatra, zaskřípal zuby a odpověděl:
"Budete ticho… ještě nejsme u konce!"
Chopil se zase listiny a četl dál poslední řádky:

Odměnou za jejich námahu a za prozatímní odškodnění ať si vezme každý z obou dědiců po diamantu ze dvou v této skříňce uložených, jejichž cena je ovšem nepatrná ve srovnání s ostatními drahokamy, které jsou oprávněni si vyzvednout…

Zambuko se vrhl na skříňku, kterou vytrhl z rukou mistra Antifera. "Diamanty!" vykřikl.
A skutečně tam našel dva velkolepé drahokamy značné ceny bankéř je dovedl ocenit - a sice kus po sto tisíci francích.
"Aspoň to!" řekl a bral do ruky jeden diamant a druhý nechal spoludědici.
"To je jako kapka vody do moře!" odpověděl Antifer a strčil diamant do kapsy u kalhot a listinu do kabátu.
"Eh! Eh!…" pronesl patron a vrtěl hlavou, "to je vážnější než jsem očekával!… Nu uvidíme!… Uvidíme!"
Juhel se však spokojil s pokrčením ramen, zatímco Sauk si mnul ruce při myšlence, že nikdy nenajde tak výhodnou příležitost!
A nakonec Ben Omar, který neobdržel ani nejmenší briliant navzdory povinnosti, kterou mu nově ukládá tato poslední listina, představoval svraštěnými rysy, skrčenou postavou, rukama malátně visícíma a ohnutými koleny zjev poloprázdného pytle, který se nachyluje k zenu.
Je třeba uznat, že nyní se se Saukem nacházel ve stejných poměrech jako předtím, protože:
1. když opouštěli Saint Malo, nevěděli, že pojedou do Maskatu,
2. když opouštěli Maskat, nevěděli, že přijdou do Loanga. Nyní však vyzradil mistr Antifer, dojatý politováníhodným dojmem tajemství, které měl co nejpřísněji střežit. Všichni slyšeli cifry nové zeměpisné délky: 15°11' na východ…
Všichni znali jméno sira Tyrcomela, bydlícího v Edinburghu ve Skotsku.
Můžeme být přesvědčeni, že si Sauk za Ben Omara přesně zapamatoval ona čísla a adresu, a čekal dychtivě na okamžik, až si je bude moci zapsat do svého zápisníku. Mistr Antifer a bankéř Zambuko nyní budou mít dost práce, aby neztratili Ben Omara a jeho písaře z očí, a aby se od nich nedali předejít do druhého velkoměsta Velké Británie. Ovšem mohlo se očekávat, že Sauk listině nerozuměl, poněvadž prý neuměl francouzsky, avšak nikdo nepochyboval, že Ben Omar mu toto tajemství prozradí. Juhel ostatně také pozoroval, jak Nazim nemohl zatajit výraz uspokojené zvědavosti, když z Antiferových úst neopatrně uklouzla čísla zeměpisné délky a Tyrcomelova adresa.
Ale co na tom! Podle jeho názoru by byla šílenost poslechnout potřetí posmrtný nápad Kamylka-paši. Nejlépe bude, když se vrátí do Loanga a použijí nejbližší lodi k návratu do milého starého města, Saint Malo.
Tento moudrý a rozumný návrh také Juhel předložil strýci.
"Nikdy!…" odsekl mistr Antifer. "Paša nás posílá do Skotska a já obětuji zbytek svého života na naše hledání…"
"Sestra Talisma vás příliš miluje, proto si na vás počká, i kdyby to mělo být i deset let!…" přidal bankéř.
"U všech čertů!" pomyslel si Gildas Tregomen. "Vždyť ta slečna bude mít brzy na zádech šedesátku!"
Všechno poukazování bylo zbytečné. Mistr Antifer se už rozhodl.
Bude pokračovat ve své štvanici za pokladem. Dědictví bohatého Egypťana se bohužel scvrklo z poloviny na třetinu, když se objevil třetí dědic, sir Tyrcomel!…
No dobře, Enogata se provdá za hraběte a Juhel si ještě rád vezme hraběnku!

XI. KAPITOLA

Mistr Antifer a jeho společníci jsou přítomni kázání ctihodného Tyrcomela, které jim však nejde příliš pod nos

"Ano bratři, ano sestry, bohatství svádí bez výjimky k zločinu zneužívání!… Ono je hlavní, ať neříkám jedinou příčinou veškerých hrůz pustošících tuto bídnou zemi! Žízeň po zlatě způsobuje velmi politováníhodné rozvraty v naší duši! Představte si společnost, ve které nejsou boháči ani chudí!… Kolik neštěstí, sklíčeností, zlostí, nepořádků, katastrof, zkáz, zápletek protivenství, hrůz, úzkostí, nebezpečí, zklamání, zoufalství a zničení by bylo vzdáleno od lidského pokolení!"
Výmluvný kazatel se uměl povznést na vrchol výmluvnosti. Hromadil celou spoustu synonymů, jen stěží dostačujících vyjádřit všechny možné případy lidské bídy. Mohl ještě vytáhnout jiné nad hladinu této řečnické bystřiny, která se vyhrnula z jeho kazatelny na hlavy posluchačů. Velmi by mu byli bývali povděčni, že použil této své řečnické schopnosti - alespoň v tomto směru.
Bylo to večer 25. června v kostele Tron Church, jehož jedna část byla zbořena, aby se roh ulice High Street rozšířil, kdy ctihodný Tyrcomel, kazatel Svobodné skotské církve kázal takto před posluchačstvem zřejmě ohromeným pádnými periodami. Bylo by to podivné, kdyby věřící po tomto kázání nešli otevřít své pokladny a nezahodili všechno bohatství v nich ukryté do vod Forthského zálivu, který svlažuje na dvě míle severní břehy Middlothian, slavného hrabství v němž Edinburgh, tyto severní Athény, se hrdě nazývá hlavním městem.
Už celou hodinu kázal ctihodný Tyrcomel o tomto tématu, aby povzbudil ovečky své farnosti. Nezdál se být unaven tímto kázáním a posluchačstvo se nezdálo být také unaveno poslouchánim. Za takových podmínek nebylo tedy příčiny řeč ukončovat. A proto také nebyla ukončena - alespoň v tomto okamžiku ne - a kazatel pokračoval následovně:
"Drazí bratři a sestry, evangelium hlásá: Beati pauperes spiritu, hluboká pravda, jejíž smysl se dosud snaží změnit zlí a posměvační lidé stejně beznábožní jako nevědomí. Avšak nikoliv! Zde neběží o ty, kteří jsou ‚chudí duchem', a zkrátka lidi slabého rozumu, nýbrž o ty, kteří se činí ‚chudými duchem' a pohrdají prokletým bohatstvím, pramenem tolika hrůz v nynějších lidských společnostech. Copak vám neradí evangelium, abyste chovali k bohatství opovržení a pohrdání a jste-li naneštěstí obdařeni vezdejšími statky a hromadí-li se ve vašich pokladnách peníze, hrne-li se k vám zlato plnými hrstěmi, mé sestry!…"
A nyní působivý obraz, který vdechl mráz pod pláště dam v jeho pozorném posluchačstvu.
"… když diamanty, drahokamy se hromadí na vašich šíjích, na vašich ramenech a na vašich prstech jako zlá vyrážka, když se počítáte mezi ty, které nazýváme miláčky Štěstěny, v tom případě bych musel říci, že jste nešťastnými, a k tomu připojuji, že je nutné léčit vaši nemoc energickými prostředky, třeba ohněm nebo železem!"
Bylo slyšet vzdychání ve shromáždění, jako kdyby pitevní nožík chirurga vyřezával rány odhalené řečníkem.
Avšak nejoriginálnějším, na celém způsobu, který radil, aby se ho použilo u ubožáků stížených vyrážkou bohatství, byl jeho návrh, aby bohatství ze sebe skutečně setřásli - čili jinými slovy, aby je zničili. Ani jim neradil: rozdělte své bohatství mezi nešťastníky! Odřekněte se ho ve prospěch těch, kteří nemají nic! Nikoliv! Radil jim, aby zničili toto zlato, tyto diamanty, majetkové tituly, průmyslové nebo obchodní smlouvy, zkrátka, aby bohatství úplně zmizelo ať už spálením anebo svržením do moře.
Abychom si mohli vysvětlit tyto výstřední nauky, je nutné abychom nejprve poznali, k jaké náboženské sektě patřil rozhořčený kazatel Tyrcomel.
Skotsko rozdělené na tisíc farností, je místem církevních schůzí, synod, nejvyššího dvora pro správu a vykonávání národního kultu. Avšak vedle toho značného počtu čítá ještě, poněvadž ve Spojeném království je náboženská svoboda, asi patnáct set jiných církví patřících disidentům s jejich různými jmény, katolíkům, baptistům, episkopálům, metodistům, aj. Z těchto patnácti set farností vyniká nad prostředí Svobodná skotská církev - Free Church of Scotland - která před dvaceti lety přetrhla svazek s presbyteriánskou církví Velké Británie. A k vůli čemu?… Jedině proto, že ji neuznávala za dostatečně prosycenou pravým kalvínským nebo lépe řečeno puritánským duchem…
A ctihodný Tyrcomel kázal ve jménu této nejostřejší sekty, která nepřipouští žádné prostřední cesty ve zvycích a mravech. Považoval se za seslaného Bohem, který mu svěřil svazek blesků, aby potíral boháče anebo vlastně jejich bohatství, a jak vidíme, neměl k tomu malátnou ruku.
Byl on v duševním smyslu nadšenec svého druhu stejně přísný vůči sobě jako vůči jiným. V hmotném smyslu to byl člověk asi padesátiletý, velký hubený, vyzáblý, s holým obličejem, s ohnivým pohledem, s fyziognomií apoštola, s působivým hlasem přítele a kazatele. Okolí o něm vypravovalo, že je prodchnut Duchem svatým. Avšak ačkoliv se věrní tlačili na jeho kázání, ačkoliv ho poslouchali se zanícením, nesvědčilo to ještě o tom, že by byl z nich utvořil četné proselyty, a málo, velmi málo jich bylo rozhodnuto provádět jeho nauky v praxi zřeknutím se veškerých pozemských statků.
Proto také zesiloval ctihodný Tyrcomel svou snahu a hromadil nad hlavami posluchačstva tyto mraky přesycené elektřinou, z nichž se blýskaly blesky jeho výmluvnosti.
Kázání bylo stejně pěkné, a trópy, metafory, protiklady, libomluvy vytesávané ohnivou výmluvností se v něm hemžily s neuvěřitelnou smělostí. Avšak ačkoliv se hlavy skláněly pod jejich tíhou, přece jak se zdálo neuznávaly kapsy potřebu vyprázdnit se do vod Forthu.
Posluchačstvo plnící kostelní loď Tron Churchu chápalo zajisté velmi dobře, co káže tento náboženský nadšenec a nespěchalo-li přizpůsobit se jeho naukám," tak příčinou toho nebylo nepochopení. Ovšem nutno z nich vyjmout pět posluchačů, kteří nerozuměli anglicky a proto vůbec nevěděli, o čem tento kněz káže, kdyby ovšem šestý nebyl s to dobrou francouzštinou jim přetlumočit děsné pravdy hrnoucí se z výše kazatelny ve formě evangelické spršky.
Je ostatně zbytečné připomínat, což je samozřejmé, že těmito šesti smrtelníky byli mistr Antifer, bankéř Zambuko, notář Ben Omar a Sauk, patron Gildas Tregomen a mladý kapitán Juhel.
Opustili jsme je 28. května na ostrově v Ma-Yumbském zálivu, nyní 25. června se s nimi shledáváme v Edinburghu.
Co se přihodilo mezi tou dobou?
Asi tohle, ovšem velmi stručně vypravováno:

Po nalezení druhé listiny bylo nejdůležitějším ponechat ostrov opicím, a použít bárku, která sem byla přilákána znameními lodnictva, a přistála zrovna naproti ležení. Mistr Antifer se sem vrátil se společníky a stále postupoval po pobřeží doprovázen četou šimpanzů vášnivě zaměstnaných svými nepřátelskými projevy, bručením, výhružnými posunky a házením kamení.
Přišli beze vší pohromy do tábora. Dvě Saukova slova Barrosovi vysvětlila, že jejich plán je zmařen. Neboť bylo úplně nesnadné uloupit poklad lidem, kteří ho dosud neměli!
Bárka přirazila v malé zátoce, mohla přijmout všechny nešťastné cestující ztroskotané lodi Portalegro, vstoupili na ni, jeden skoro na druhého. Poněvadž se zde jednalo jen o plavbu asi šesti mil, nebyl čas se na to ohlížet. Již po dvou hodinách zakotvila bárka u onoho jazyku pevniny, na kterém se rozkládá osada Ma-Yumba. Naši lidé bez rozdílu národnosti byli pohostinně přijati v jednom francouzském obchodním domě. Hned se také vynasnažovali zaopatřit si nějakou dopravu do Loanga. Ovšem mohli se připojit ke skupině Evropanů chystajících se do toho hlavního města, a nemuseli se při tom obávat ani divoké zvěře, ani domorodců. Avšak jaké zhoubné podnebí, jaké nesnesitelné parno je očekávalo! Když vystoupili, patron o sobě tvrdil, ať už s tím Juhel mohl souhlasit nebo ne, že už je hotová kostra. Ovšem my máme zase právo domnívat se, že ten hodný muž tak trochu přeháněl.
Díky šťastné náhodě, na kterou mistr Antifer nebyl ani zvyklý, nemusel on a jeho společníci dlouho putovat do Loanga. Španělský parník, odjíždějící ze San Paolo de Loanga do Marseille, zde přistál po dvou dnech. Přistání, které bylo zapotřebí k nepatrné opravě stroje, se nemělo prodloužit přes čtyřiadvacet hodin. Hned tedy byly zakoupeny lístky z peněz při ztroskotání zachráněných. Zkrátka 15. června opouštěli mistr Antifer a společníci končiny západní Afriky, kde našli spolu se dvěma draho cennými diamanty novou listinu, ale také nové zklamání. Co se týká kapitána Barrosa, Sauk se zavázal, že ho vyplatí později, až konečně vloží ruku na pašovy miliony, a Portugalec se musel prozatím spokojit s tímto slibem.
Juhel se nyní nikterak nesnažil odvrátit strýce od jeho úmyslu, ačkoliv plným právem mohl očekávat, že jejich výprava skončí pyramidálním klamem. Patronovo mínění se ovšem poněkud změnilo. Diamanty v ceně sto tisíc franků nalezené ve skříňce na ostrově číslo dvě ho přinutily k následujícímu uvažování:
"Daroval-li nám paša dva drahocenné kameny na tomto ostrově, proč by pro nás nepřichystal ostatní na ostrově číslo tři?"
Uvažoval takto před Juhelem, krčil rameny a opakoval:
"Nu, uvidíme… uvidíme!"
Také Pierre Servan Malo byl téhož názoru. Má-li třetí spoludědic, majitel zeměpisné šířky třetího ostrova bydlet v Edinburghu, pojede tedy k němu do Edinburghu, neboť dobře věděl, že se nesmí dát předejít Zambukem a Ben Omarem, kteří znali zeměpisnou délku 15° 11', kterou bylo nutné sdělit onomu siru Tyrcomelovi. Proto se od sebe neodloučí, odjedou co možná nejrychleji do Skotska a jmenovaný Tyrcomel bude poctěn návštěvou celé skupiny. Je samozřejmé, že takové rozhodnutí se Saukovi nezamlouvalo. Nyní zná tajemství, chtěl raději jednat sám dříve než ostatní na svou pěst s osobností naznačenou v listině, aby na ní vylákal šířku nového ostrova, odjel na něj a vyzvedl si bohatství Kamylka-paši. Avšak za tím účelem bylo zapotřebí, aby odjel sám beze všeho podezření, což ovšem nebylo možné, neboť pozoroval, že ho Juhel pilně střeží. Ostatně se cesta nedala vykonat jinak než společně až do Marseille.
A poněvadž hodlal mistr Antifer dorazit do Edinburghu nejkratší cestou a v nejkratší době, pomocí francouzských a anglických železnic, nemohl se Sauk těšit, že je předběhne. Musel se tedy takového úmyslu vzdát. Až jednou bude záležitost se sirem Tyrcomelem vyřízena, pak snad bude moci provést plán, který se mu zmařil jak v Loangu tak v Maskatu.
Plavba byla velmi rychlá, španělský parník se nezastavoval v žádném pobřežním přístavu. Nedivme se, že Ben Omar jakožto člověk, který se těžce zříká svých vlastností, byl nemocný každých čtyřiadvacet hodin, a že byl vynesen z lodi jako zavazadlo na nábřeží de la Joliette.
Juhel si zatím přichystal dlouhé psaní pro Enogatu. Sděloval jí v něm všechno, co se jim přihodilo v Loangu. Oznamoval, na jakou novou cestu je strýcova tvrdohlavost vehnala a že se ještě ani neví, kam je pašův rozmar příště pošle. K tomu připojil, že má mistr Antifer, podle jeho zdání náladu, potulovat se po světě jako druhý věčný Žid, a že se to neskončí dříve, dokud nebude muset být svázán jako blázen - což jednou nastane, poněvadž jeho mozkové rozčilení, posledním zklamáním ještě více podrážděné se k tomuto konci žene střemhlav…
To ovšem bylo velmi smutné…, jejich sňatek je tím odložen donekonečna… a jejich štěstí… a celý jejich život, atd.
Juhel měl zrovna nejvyšší čas vhodit toto neutěšené psaní na poštu. Neboť vsedli okamžitě do rychlíku z Marseille do Paříže, pak do expresního až do Calais, z Calais do Doveru po lodi, pak do vlaku až do Londýna a z Londýna do Edinburghu rychlíkem a sice všech šest pohromadě, jakoby byli přivázáni na řetěze. 25. června si sotva zamluvili pokoje v Gibb's Royal Hotelu a vydali se konečně hledat sira Tyrcomela.
Avšak, jaké bylo jejich zklamání! Sir Týrcomel nebyl ničím jiným než knězem. A také máme tedy vysvětleno, jak se dostali, když se ovšem nejprve zastavili v jeho bytě na North Bridge Street v č. 17., jehož adresu lehce zjistili, protože zde byl známý jako vášnivý opovrhovatel pozemskými statky - do Tron Churchu, právě když hřímal do věřících ze své kazatelny.
Měli v úmyslu přistoupit k němu hned po kázání, doprovodit ho do jeho bytu, informovat ho o všem, sdílet s ním poslední zprávu… U čerta, aby ten, kterému přinášíme slušný počet milionů, si stěžoval, že byl vyrušen!
Ovšem v celé té záležitosti tkvělo cosi bizarního. Jaké styky měli kdysi spolu Kamylk-paša a tento skotský duchovní? Otec mistra Antifera zachránil Egypťanovi život… dobře. Bankéř Zambuko mu pomohl zachránit jeho bohatství… dobře. Pašova vděčnost je proto také uznala za hodné dědictví. Lze se domnívat, že má ctihodný Tyrcomel stejná práva na tuto znalost? Zajisté, že ano. Avšak jakou neuvěřitelnou náhodou si mohl tento kněz zavázat k vděčnosti Kamylka-pašu?… Že ano, mohlo se soudit z toho, že znal třetí zeměpisnou šířku potřebnou k odhalení třetího

ostrova…
"Tentokrát… jsme již u konce!" opakoval neustále mistr Antifer, s nímž nyní Gildas Tregomen sdílel své naděje a možná i… iluze!
Když však naši běžci za pokladem zahlédli na kazatelně člověka, jehož věk nepřekročil ani padesátku, museli hledat docela jiné vysvětlení. Neboť ctihodný Tyrcomel nemohl mít více než dvacet pět let v době, kdy Kamylk-paša na rozkaz Mehmeta Aliho byl zavřen v Káhirské pevnosti, a domněnka, že mu mohl vykonat nějaké služby již dříve, byla skoro nepřípustná. Je snad Egypťan zavázán otci, dědovi anebo některému strýci tohoto Tyrcomela?…
Na tom jim ostatně mnoho nezáleželo. Důležitější zde bylo, že duchovní zná drahocennou šířku, jak podle listiny Ma-Yumbského zálivu nutno předpokládat, a že se v cestě nemůže pokračovat dříve, dokud se neví, čeho se v tomto směru držet.
Nyní stáli v Tron Churchu před kazatelnou. Mistr Antifer, Zambuko, Sauk hltali zraky rozvášněného kazatele nerozumějíce ani jednomu zrádnému slovu z jeho kázání, zatímco Juhel nevěřil ani svému sluchu vzhledem k tomu, co slyšel.
Kázání nemělo konce. Jeho téma bylo pořád stejné a bylo probíráno se stejnou neúnavnou a ohnivou výmluvností. Kazatel vybízel krále, aby hodili do moře svá žezla, jablka a koruny, vybízel královny, aby rozhodily diamanty svých šperků, vybízel boháče, aby zničili svá bohatství. Pochopíme, že více hlouposti se zuřivějším proselytismem nelze vyslovit!
A Juhel si potichu bručel, tím velmi zaražen:
"Vida, nová zápletka!… Strýčkovi není rozhodně osud příznivý!…
Cože! K takovému náboženskému nadšenci nás posílá ten ďábelský paša!… Od takového rozvášněného kněze máme žádat prostředky k objevení pokladu!… Od takového člověka, který by jej první zničil, kdyby se mu dostal do rukou! Nuže! Takové překážky jsme neočekávali - překážky tentokrát asi nepřekonatelné, které bezpochyby ukončí naše běhání po světě. Narazíme na rozhodné odmítnutí, na odmítnutí beze všech námitek, na odmítnutí, jímž si ctihodný Tyrcomel získá neobyčejnou popularitu! Zde se můj strýc zničí, neboť jeho zdravý rozum něco takového nepřetrpí!… On, Zambuko a možná Nazim se odváží všeho, aby na ctihodném muži vymámili tajemství… Jsou schopni ho mučit… Nu dobře! Já se z toho za svou osobu už vymknu… Jen, ať ten hodný člověk své tajemství nevydá! Nevím ovšem, je-li pravda, že miliony překážejí našemu štěstí, jak on tvrdí, avšak v každém ohledu je jisté, že pouhá honba za Egypťanovými miliony hrozí odložit mé štěstí donekonečna!… A nepřistoupí-li Tyrcomel vůbec na to, aby spojil zeměpisnou šířku s naší délkou, kterou jsme si vydobyli následkem tolika potíží, pak nám nezbývá než se v tichosti vrátit do Francie a…"
"Když Bůh poručí, musíme poslechnout!" řekl v tomto okamžiku kazatel.
"To je také můj názor," myslel si Juhel, "a strýček se bude muset také podrobit!"
Avšak kázání se neukončovalo a také nebylo příčiny, proč by se neprotáhlo do věčnosti. Mistr Antifer a Zambuko prozrazovali dost patrně svou netrpělivost. Sauk si kousal vousy. Notář, od okamžiku, kdy nestál na lodi, byl úplně klidný. Gildas Tregomen s rozevřenými ústy, pozdviženou hlavou a nataženýma ušima se snažil zachytit nějaké slovo, které se pak marně namáhal přeložit, ostatně všichni obraceli tázavé pohledy na mladého kapitána, jakoby se ho chtěli ptát:
"Co ten čertův člověk nyní řekl ve své nevyčerpatelné zběsilosti?" A když mysleli, že je kázání u konce, začalo to znova.
"Nu tak, o čem mluví, Juheli?" zvolal mistr Antifer netrpělivým hlasem, který vzbudil v posluchačstvu velký rozruch.
"Já vám to potom povím, strýčku."
"Kdyby tušil, jaké zprávy mu nesu, pak by si jistě ten kazatel pospíšil, aby mohl rychle opustit kazatelnu a přijmout naši návštěvu…"
"Hm… hm…," pronesl Juhel tak podivným tónem, že se při tom obočí mistra Antifera povážlivě zakabonilo.
Na světě však bývá všemu konec - tedy i kázání kněze Free Church of Scotland. Bylo možno pozorovat, že se ctihodný Tyrcomel blíží ke konci. Jeho přednes byl nyní sípavější, jeho pohyby rozčilenější, jeho metafory mnohem odvážnější a jeho zatracování hrozivější. Byl nyní při posledním útoku a výpadu na držitele bohatství, na majitele hříšného kovu, s přidaným vybídnutím, aby je hodili do roztápěcí pece, nechtějí-li se co nejdříve dostat do jiné! A v nejvyšším řečnickém záchvatu poukazuje na samou církev v periodách otřásajících sluchem jako hromy, vykřikl:
"A jako jindy byly kladeny na váhu uši těchto nespravedlivých notářů a jiných zlosynů, tak budete vy váženi na vahách posledního soudu bez milosti a pod tíhou vašeho zlata padne miska s vámi až do pekla!"
Jiným působivějším obrazem se nemohlo kázání ukončit.
Ctihodný Tyrcomel učinil poslední pohyb na znamení rozpuštění, pohyb, který by na katolické kazatelně znamenal žehnání. A na to rychle zmizel.
Mistr Antifer, Zambuko a Sauk se domluvili, že na něho počkají u chrámového vchodu, že mu zaskočí cestu a budou s ním vést rozhovor hic et nunc. Byli by měli tolik trpělivosti, aby s tím počkali až do zítřka do sedmi nebo osmi hodin? Mohli by přežít noc zmítání děsnou zvědavostí?… Nemohli! Proto se nyní hrnuli ke střední předsíni, uštědřujíce věřícím na obou stranách štulce, kteří protestovali proti takové hrubosti na posvátném místě!
Gildas Tregomen, Juhel a notář kráčeli za nimi ve vší slušnosti. Všichni marně kráčeli za svým účelem. Neboť ctihodný Tyrcomel, který si sám přál vymknout se zaslouženým ovacím, - jedinému výsledku jeho kázání o opovrženíhodném bohatství, - vyšel již dávno pobočními dvířky z Tron Churchu.
Marně ho čekali Pierre Servan Malo a jeho společníci v peristylu, marně ho hledali mezi věřícími, ptali se po něm. Kněz po sobě nezanechal v zástupu větší stopy, než ryba ve vodě nebo pták ve vzduchu. Všichni tam rozčileně stáli a pohlíželi vztekle na sebe, jako kdyby jim nějaký zlý duch vytrhl toužebně vyčíhanou kořist.

"Nu dobře, tedy číslo 17, North Bridge Street!"
"Ale, strýčku…"
"A ještě než půjde spát," připojil bankéř, "musíme z něho vytáhnout…"
"Ale pane Zambuko…"
"Žádné poznámky, Juheli!"
"Dovol mi… jen jednu, strýčku!"
"Čeho se týká?" ptal se mistr Antifer, který dostoupil na nejvyšší stupeň vzteku.
"Týká se Tyrcomelova kázání."
"Eh! Na tom nám nyní nezáleží…"
"Oh, velmi záleží, strýčku!"
"Děláš si z nás dobrý den, Juheli?"
"Nic není pro vás tak důležitého a přidávám - nic horšího!" "Pro mne?…"
"Ano… vyslechněte mne!"
A Juhel oznamoval několika slovy, jakou povahu má ctihodný Tyrcomel, a jaké téma probíral ve svém nekonečném kázání, že by totiž, kdyby bylo na něm samotném, brzy všechny miliardy tohoto vezdejšího světa byly pohřbeny v útrobách oceánů!
Bankéř se zděsil - Sauk také, ačkoliv se musel tvářit, že francouzsky nerozumí. Také Gildas Tregomen jevil na tváři velké zklamání. Všichni vypadali, jakoby jim byla padla nová střešní taška shůry na hlavu!
Navzdory tomu všemu neprozrazovala slova mistra Antifera nanejvýš ironicky pronesená k Juhelovi, že pocházejí od člověka onou zprávou zdrceného:
"Pošetilče…, pošetilče…, pošetilče! Takové věci se kážou jen tehdy, když nemáme v kapse ani zlámanou grešli!… Ukaž mu třicet milionů, které mu patří a uvidíš, zdali je tvůj Tyrcomel bude chtít vhodit do moře!"
Tato odpověď, jak bylo patrno, nasvědčovala velké znalosti lidského nitra. A ať už byla správná nebo ne, bylo jednoduše ujednáno, aby se ještě dnes večer vzdali toho vyhledat ctihodného kazatele v jeho bytě v ulici North Bridge Street a proto se všech šest našich známých odebralo do hotelu Gibb's Royal.

XII. KAPITOLA

v níž se přesvědčíme, že není snadné přinutit kněze, aby řekl to,
co si umínil, navždy utajit

Dům ctihodného Tyrcomela se nalézal v Canongate, v nejslavnější ulici starého města, ve Vieille Enfumée, jak je psáno ve starých listinách. Tento dům sousedil s domem Johna Knoxe, jehož okno se otvíralo v polovině 17. století velmi často, aby jím pověstný skotský reformátor oslovoval lid.
Tato blízkost nebo lépe řečeno sousedství muselo být velmi po chuti ctihodnému Tyrcomelovi. Také on chtěl zavádět své reformy. Ovšem nekázal ze svého okna a sice z jedné důležité příčiny.
Protože okno pokojíku, který v tomto domě obýval, nevedlo na ulici. Otvíralo se do staré rokle proryté kolejemi železnic a přetvořené na veřejné sady. Bylo-li okno na jedné straně v třetím poschodí, nebylo stejně tak vysoko na straně proti rokli. Rozdíl úrovně půdy je povznesl až do osmého, a nyní pochopíme, že by mu nikdo z takové výšky nerozuměl.
Byl to zkrátka zasmušilý, nepohodlný dům, jeden z těch, které od sebe bývají odděleny špinavými a nezdravými uličkami, známými pod názvem slepé uličky. Takový byl z velké části zevnějšek tohoto historického Canongate, který se pod různými názvy táhne od tvrze Holyrood k tvrzi Edinburgh jedné ze čtyř pevností Skotska, kterým smlouva ukládá povinnost být stále na stráži.
Před vraty tohoto domu se zastavili nazítří 26. června mistr Antifer a bankéř Zambuko doprovázeni Juhelem a to v okamžiku, kdy na blízkém kostele odbíjelo osm hodin. Ben Omar ani nebyl požádán, aby se k nim připojil, protože jeho přítomnost při první schůzce byla zbytečná. Následkem toho se také Sauk nemohl ke svému největšímu vzteku zúčastnit návštěvy. A sdělí-li jim kazatel tajemnou šířku, nedozví se ji - následkem čehož nebude moci předejít Maloňana v hledání ostrova číslo tři.
Patron zůstal jednoduše v Gibbově hotelu Royal, bavil se pohledy na krásy ulice Prince Street a na domýšlivou eleganci pomníku Waltera Scotta, a očekával návrat návštěvníků. Juhel se však nemohl strýci vymknout, proto mu alespoň mohl posloužit jako tlumočník. Ostatně také si domyslíme, že by se už sám také rád dozvěděl polohu nového ostrova, zda ho snad fantazie Kamylka-paši nepošle do moří Nového světa.
Zde je také třeba připomenout, že Sauk se viděl odstrčený a velmi se nad tím rozhořčil a že se jeho hněv snesl na ubohého Ben Omara, není třeba zdůrazňovat. Ubohý notář, jakému hroznému hromobití nadávek a strašných hrozeb se musel po odchodu obou dědiců podrobit! "Ano, je to tvá chyba," křičel Sauk a převrhl nábytek v pokoji, "mám tisíc chutí odplatit ti tuto hloupost několika ranami rákoskou!"
"Excellence, udělal jsem, co jsem mohl…"
"Nikoliv, neudělal jsi! Měl jsi předstoupit před toho zlého lodníka, vysvětlit mu, že tvoje přítomnost je nutná, nařízená a byl bys tam alespoň ty… ano ty… vyslechl bys všechno a potom mi sdělil polohu nového ostrova… a snad bych se na něj dostal dříve než ostatní!… Aby tě Mohamed uškrtil! Mé plány ztroskotaly poprvé v Maskatu, podruhé v Ma-Yumbě a nyní snad potřetí!… A to všechno jen proto, že se ani nehneš ze svého místa jako starý, vycpaný ibis!"
"Prosím, Excellence."
"A já ti přísahám, že když se mi to nezdaří, musí mne odškodnit tvoje kůže za všechny mé nehody."
Vstup pokračoval tímto způsobem a stal se posléze tak nápadným, že patron konečně zaslechl jejich výkřiky. Přistoupil

ke dveřím, avšak Sauk měl náhodou štěstí, že se ve svém vzteku vyjadřoval egyptsky.
Kdyby útočil na Ben Omara francouzsky, Gildas Tregomen by se dozvědělo jeho hanebných plánech, poznal by, jaká osobnost se skrývá v Nazimovi a pak by se s tímto člověkem zatočilo, jak zasluhoval.
Ačkoliv nerozuměl této situaci, nicméně byl zaražen prudkostí, s jakou byl Ben Omar častován svým písařem, která potvrzovala podezření mladého kapitána!
Mistr Antifer, Zambuko a Juhel zatím vešli do domovních vrat a vystupovali po dřevěných schodech, přidržujíce se umaštěné šňůry u zdi. Patron by nemohl, ačkoliv byl zbaven větší části své tloušťky, vystupovat po těchto příkrých a tmavých točitých schodech nahoru.
Návštěvníci přišli na chodbu třetího poschodí, které bylo v této části domu také poslední. V pozadí se objevily malé dveře zlomených oblouků nesoucí následující nápis: Preacher Tyrcomel (Kazatel Tyrcomel).
Mistr Antifer ze sebe vyrazil bujaré a spokojené "ach". Zaklepal. Odpověď se neozývala. Cože, ctihodný kněz není doma? A jakým asi právem není doma… On, kterému přinášejí miliony…
Druhé klepání - poněkud silnější.
Tentokrát se ozval slabý šumot uvnitř pokoje a otevřelo se malé okénko pod nápisem.
V okénku se objevila hlava - hlava kazatele, kterou hned poznali pod vysokým kloboukem, který ji kryl.
"Co chcete?…" otázal se Tyrcomel a jeho hlas zřejmě prozrazoval, že nechce být vyrušován.
"Přejeme si s vámi na chvíli pohovořit," odvětil mu Juhel anglicky. "O čem?…"
"Jedná se o velmi důležitou záležitost…"
"Nemám žádné záležitosti…, ani důležité ani zbytečné."
"No tak, otevře ten kazatel, nebo ne?" zvolal mistr Antifer mrzutý dlouhým dohadováním.
Když to kazatel zaslechl, odpověděl mu jeho mateřštinou jako rodilý Francouz:
"Jste Francouzi?"
"Ano, Francouzi…" odvětil Juhel.
A protože se domníval, že tím urychlí přístup ke kazateli, ještě přidal:
"Francouzi, a byli jsme včera na vašem kázání v Tron Churchu…" "A máte v úmyslu dát se na mou víru?" odvětil nato živě kazatel. "Možná, ctihodný pane!…"
"Vlastně on se obrátí na naši," bručel si v duchu mistr Antifer.
"Ostatně, chce-li se zříci své části v náš prospěch…"
Dveře se otevřely a domnělí neophytové se ocitli tváří v tvář ctihodnému Tyrcomelovi.
Byl zde jediný pokoj osvětlený oknem vedoucím na severní stráň. V koutě stála železná postel opatřená jen slamníkem, a přikrývkou, v jiném byl stůl s několika toaletními potřebami a obyčejná dřevěná židle. Z ostatního nábytku tu ještě byla skříň, sloužící bezpochyby k uschovávání šatstva. Na polici leželo několik knih, mezi nimi i bible opatřená vazbou na rozích otřelou a různé papíry, pera, kalamář.
O záclonách ani slechu. Stěny byly holé, obílené vápnem. Na nočním stolku stála lampa s velmi sešlým stínítkem. Pokoj byl zároveň ložnicí a pracovnou a byl opatřen nejnutnějšími potřebami. Kazatel se stravoval v sousední restauraci a buďte ujištěni, že to jistě nebyla žádná moderní restaurace.
Ctihodný Tyrcomel celý černě zahalený v těsné dlouhé klerice, kterému bylo na krku vidět úzký holý pruh nákrčníku, odložil klobouk, když cizinci vešli, a pokud je nepobídl, aby se posadili, stalo se to proto, že nemohl nabídnout všem jednu židli.
A opravdu, bylo-li třeba někde těchto milionů, bylo to právě zde v této cele samotáře, kde by nevytěžili z jeho majetku ani třicet šilinků. Mistr Antifer a bankéř Zambuko na sebe pohlédli. Jak mají začít? Protože nový spoludědic mluvil francouzsky, nebylo už třeba Juhelova prostřednictví, a proto byl mladý kapitán pouze obyčejným divákem. Byl tomu rád a těšil se se zvláštní zvědavostí na nastávající srážku. Kdo zvítězí?… Na stryce by jistě nesázel!
Ten se cítil zpočátku tak zaražen, že by si to o sobě nikdy nemyslel. Protože částečně znal tohoto nepřístupného kněze a jeho názory na pozemské statky, uznal za vhodné postupovat obratně, použít částečné opatrnosti, nejprve vyzkoušet terén, docela vlídně požádat ctihodného Tyrcomela, aby mu sdělil obsah psaní Kamylka-paši, které prý má, v němž jsou obsaženy, o čemž není pochyb, nová čísla a doufejme - také poslední zeměpisné šířky.
Byl to také Zambukův názor, který neustále četl svému nastávajícímu švagrovi levity. Avšak bude prchlivý Maloňan s to, aby se udržel na uzdě, a nerozohní se a nerozbije okno?
V každém případě to však nebyl on, kdo se první ujal slova. Zatímco naši tři návštěvníci tvořili skupinu v pozadí pokoje, postavil se ctihodný Tyrcomel proti nim se vzezřením kazatele, přesvědčen, že tito lidé přicházejí s velkou ochotou podrobit se jeho učení, a neměl nyní nic jiného na mysli, než jim znovu jasně vysvětlit svoje zásady.
"Moji bratři," začal, spínaje ruce s výrazem vděčnosti, "děkuji tvůrci všehomíra, že mne obdařil tímto darem výmluvnosti, pomocí něhož mohu až do základů vašeho nitra zapustit opovržení vůči bohatství a úmysl zbavit se pozemských statků."
Bylo zajímavé vidět postavy obou dědiců právě při tomto kázání. "Moji bratři," pokračoval ctihodný kněz, "zničte poklady, které máte ve svém majetku…"
"Ještě ho nemáme!" chtěl téměř vykřiknout Juhelův strýc.
"… dáte tak znamenitý příklad, který bude následován všemi, jejichž duch je schopen povznést se nad materiálnost tohoto světa…"
Mistr Antifer rázným pohnutím čelistí poslal svůj křemínek z jedné strany čelisti na druhou, přičemž se domníval, že mu Zambuko našeptává:
"Copak už konečně nevyjádříte tomu žvanilovi důvod naší návštěvy?"
Přisvědčující znamení mu bylo odpovědí, které znělo asi takto:

"Nikoliv, buďte přesvědčen, že nenechám toho holohlavce obnovit jeho včerejší kázání."
Ctihodný Tyrcomel nyní roztáhl ruce, jakoby chtěl obejmout hříšníky činící pokání, a pronesl:
"Jak se jmenujete, bratři, abych…"
"Nuže, naše jména, pane Tyrcomele, a zároveň naše společenské postavení: jájsem mistr Antifer, Pierre Servan Malo, kapitán obchodní lodi na odpočinku - Juhel Antifer, můj synovec, kapitán dalekých plaveb - pan Zambuko, bankéř z Tunisu…"
Kazatel přistoupil ke stolu, aby si zaznamenal tato jména, a přitom řekl:
"Tak vy mi přicházíte sdělit, že se vzdáváte zhoubného majetku… a snad v ceně milionů?…"
"Ano, pane Tyrcomele, jedná se nám o miliony a když si vezmete svoji část, můžete ji zničit, jak si přejete… Avšak s námi je to docela jiné…"
To byla chyba! Mistr Antifer špatně mířil. Juhel a Zambuko zpozorovali na kazatelovi změnu. Jeho čelo se svraštilo, jeho oči se z poloviny vyvrátily, jeho roztažené ruce se složily přes prsa tak pevně, jako se uzavírají dveře nedobytné pokladny.
"O co se tedy jedná, pánové?!…" tázal se Tyrcomel a ustoupil o krok zpět.
"O co se jedná?…" odpověděl mistr Antifer. "Nu, Juheli, vylož mu celou věc, protože nejsem s to, abych se mírnil v řeči."
A Juhel "vykládal" věc bez vytáček, vypravoval vše, co vědělo Kamylku-pašovi, o službách jemu vykonaných dědem Thomasem Antiferem, o závazcích vůči bankéři Zambukovi, o návštěvě vykonavatele poslední vůle Ben Omara, alexandrijského notáře v Saint Malu, o cestě do Ománského zálivu, kde ležel ostrov číslo jedna, pak o cestě do Ma-Yumbského zálivu, kde byl ostrov číslo dvě, o nalezení druhé listiny, která oba dědice posílala ke třetímu, kterým nebyl nikdo jiný, než ctihodný Tyrcomel v Edinburghu, atd.
Když Juhel mluvil, poslouchal ho kazatel bez pohnutí a s kamennou tváří. Mramorová nebo bronzová socha nemohla být nehybnější. A když mladý kapitán svou řeč ukončil a ptal se ctihodného Tyrcomela, měl-li kdy nějaké styky s Kamylkem-pašou, kazatel odpověděl:
"Nikoliv."
"Snad tedy pan otec?"
"Možná."
"Možná není žádná určitá odpověď," poznamenal Juhel a uklidňoval strýce, který se vrtěl kolem své osy, jakoby byl píchnut tarantulí. "Jinou odpověď dát nemohu…," odvětil suše kazatel.
"Jen se vyptávejte dál, pane Juheli, vyptávejte…" pobízel ho bankéř.
"Ovšem, a sice tak, jak na to síly stačí, pane Zambuko," odvětil Juhel.
Obrátil se k ctihodnému knězi, jehož zevnějšek prozrazoval, že se bude rozhodně držet své uzavřenosti a zeptal se ho:
"Smím vám položit jednu… otázku?"
"Ovšem…, neboť je mi dovoleno neodpovědět."
"Víte snad, že by se váš otec někdy ocitl v Egyptě?…"
"Nevím."
"Tedy když ne v Egyptě, alespoň v Sýrii a určitěji řečeno v Aleppu?…"
Nesmíme totiž zapomenout, že Kamylk-paša několik let v tomto městě sídlil, než se vrátil do Káhiry.
Po malém zdráhání se ctihodný Tyrcomel přiznal, že jeho otec bydlel v Aleppu, kde se stýkal s Kamylkem-pašou.
Následkem toho nebylo pochyb, že tyto styky ho přinutily, aby udělil Tyrcomelovi stejná práva, jako mistru Antiferovi a bankéři Zambukovi.
"Nyní se vás ptám," začal konečně Juhel, "zda váš otec obdržel od Kamylka-paši nějaké psaní?…"
"Ano."
"A byla v tom psaní zaznamenána zeměpisná šířka nějakého ostrova?…"
"Ano."
"A neoznamovalo se v něm, že ho jednou za tím účelem navštíví nějaký Antifer a Zambuko?"
"Ano."
Toto kazatelovo "ano" dopadalo na ostatní jako rány kladivem, a sice vždy silněji.
"No dobře, a nyní jsou mistr Antifer a bankéř Zambuko před vámi a když jim sdělíte obsah pašova psaní, okamžitě se vydají na cestu, aby vyplnili jeho odkaz, protože vy a tito dva páni jste dědicové."
Při Juhelově řeči se mistr Antifer neobyčejně namáhal, aby zůstal trpělivě na místě, a byl celý zarudlý, protože mu krev stoupala do tváře, a hned zase bledý, když mu odtekla do srdce.
Kazatel si dopřál trochu času a nyní začal:
"A až se dostanete na ostrov, co máte v úmyslu?…"
"Vykopat poklad, člověče!" vykřikl mistr Antifer.
"A když ho vykopete?…"
"Rozdělíme jej na tři části!"
"A jak použijete svých podílů?…"
"Jak nám bude vhod, ctihodný pane!"
Tato nová nevhodná odpověď posadila kazatele zase na jeho oblíbeného koníčka.
"Dovolte, pánové!" odvětil, přičemž mu z očí sršely plameny. "Vy chcete použít svého bohatství k ukojení svých choutek, svých přání, svých vášní, což znamená, že chcete přispět k rozmnožení nesprávností tohoto světa!…"
"Dovolte!…" přerušil ho Zambuko.
"Nikoliv… musím vás naléhavě žádat, abyste mi odpověděli na tuto otázku: až se vám dostane poklad do rukou, chcete

jej zničit?…"
"Každý použije svého dědictví tak, jak uzná za vhodné," odpověděl bankéř vyhýbavě.
Pierre Servan Malo se dopálil:
"O to se tu nejedná! Vy tedy, pane kazateli, pochybujete o ceně toho pokladu?…"
"Co na tom záleží!"
"Má cenu jednoho sta milionů franků… sta milionů… z něhož vám náleží třicet tři miliony…"
Kazatel pokrčil rameny.
"Copak nevíte, ctihodný pane," pokračoval mistr Antifer, "že nám nesmíte odepřít sdělit to, co vám bylo uloženo v odkaze?…"
"Ovšem!"
"Copak nevíte, že není dovoleno, nechat sto milionů zbytečně v zemi, a odejmout je jiným?…"
"Já jsem ovšem jiného názoru."
"Nevíte, že vytrváte-li ve svém odpírání," vztekal se mistr Antifer na vrcholu svého vzteku, "že se nebudeme rozpakovat vás soudně stíhat, že vás rozhlásíme jako nespravedlivého dědice, jako zloděje…"
"Jako zloděje!" opakoval kazatel, který se nerozohňoval vztekem. "Skutečně, pánové, vaše smělost nemá sobě rovné, jako vaše pošetilost! Myslíte, že připustím, aby se těch sto milionů dostalo na zemský povrch, aby se jimi ukojilo sto milionů nových hříšných žádostí, myslíte, že se stanu nevěrným svým zásadám, a že dám věřícím Svobodné skotské církve, puritánské a bezohledné, příčinu, aby mi těch sto milionů vhodili do tváře?"
Musíme dát ctihodnému Tyrcomelovi za pravdu, že byl vznešený a šlechetný v tomto záchvatu své výmluvnosti! Juhel se musel obdivovat tomuto nadšenci, zatímco strýc byl na vrcholu svého vzteku připraven se na něj vrhnout.
"Tak ano, nebo ne!?" vykřikl z plna hrdla a blížil se se zaťatými pěstmi k němu, "ano nebo ne, chcete nám sdělit obsah pašova psaní nebo ne?"
"Ne!"
Mistru Antiferovi vzkypěla žluč.
"Tak ne?"… vykřikl znovu.
"Ne."
"Ach! Bídáku!… Já už ti dovedu vyrvat toto psaní!"
Juhel musel velice rázně zakročit, aby zabránil strýci v činu. Ten ho mocně odstrkoval… Chtěl uškrtit kazatele, který byl pořád stejně neoblomný jako klidný… Chtěl prohledat celý pokoj, celou skříň, všechny papíry a bylo jisté, že pátrání nepotrvá dlouho. Avšak byl zadržen následující jednoduchou a rozhodnou odpovědí ctihodného Tyrcomela.
"Zbytečně byste toto psaní hledal…"
"A proč?"… ptal se bankéř Zambuko.
"Protože ho již nemám."
"A co jste s ním udělal?"
"Spálil jsem je."
"Cože… on je hodil do ohně!" zařval mistr Antifer. "Bídník!… Psaní, které obsahovalo tajemství v ceně sta milionů… tajemství, které již nelze odhalit!"
A byla to pravda. Aby nikdo nemohl psaní upotřebit - upotřebit způsobem protivícím se všem společenským zásadám - ctihodný Tyrcomel je před několika lety spálil.
"A nyní… jděte!" řekl a ukázal návštěvníkům dveře.
Mistr Antifer byl zdrcen. Listina je zničena… nikdy nebude možné určit polohu ostrova!… Podobně bylo i bankéři Zambukovi, který plakal jako dítě, kterému odňali jeho hračku.
Juhel musel oba dědice vystrčit na schody, potom na ulici, kde se všichni tři dali směrem k hotelu, v němž byli ubytováni.
Když odešli, vztyčil ctihodný Tyrcomel ruce k nebi a děkoval Bohu, že si ho vyvolil, aby zastavil tuto lavinu zločinů, kterou by sto milionů vrhlo na ubohou zemi.

XIII. KAPITOLA

V této kapitole zmizí třetí hrdina, jinak nazývaný "zrádce", z této tragikomické historie

Tolik vzrušení, převratů, úzkostí, zmatků, otřesů, střídající se naděje a beznaděje bylo příliš mnoho než aby je mistr Antifer dovedl snášet. Fyzické a mravní síly i u kapitána velké lodě mají své meze, které nemohou být překročeny. Trpce zkoušený Juhelův strýc musel ulehnout, když se vrátil do hotelu. Zmocnila se ho horečka - a sice prudká horečka s blouzněním, jejíž následky mohly být považlivé. Jaké klamné představy svíraly jeho duši! Výprava přerušená skoro v okamžiku, kdy se blížila ke konci, a zbytečnost nového pátrání, nesmírný poklad, o němž se nikdo nedozví, kde je ukryt, třetí ostrov ztracený v neznámých končinách, jediná listina schopná vytknout přesně polohu, zničená, zmařená, spálená tím prokletým kazatelem, ona šířka, kterou by ani mučení z něho nevytáhlo, protože ji jistě dobrovolně velice rád zapomněl!… Ano, bylo se co obávat, že Maloňanův tolik otřesený rozum neodolá poslední ráně, a rychle přivolaný lékař považoval za velmi možné, že Antifer bude postižen pomatením mozku.
Naštěstí se při něm nešetřilo se všemožnou péčí. Jeho přítel Gildas Tregomen a synovec Juhel ho neopustili ani na okamžik, a proto, až se uzdraví, bude jim zavázán velkými díky.
Když se vrátili do hotelu, šel Juhel dát Ben Omarovi zprávu a od tohoto se pak Sauk dozvědělo odmítnutí ctihodného Tyrcomela. Snadno si proto představíme, do jaké výše dostoupil vztek zlého Nazima. Tentokrát se však neprojevoval

zevnějšími projevy - totiž rozumějme, oněmi útisky, které musel pravidelně zakoušet nešťastný notář. Všechen tento vztek spolkl sám a možná, že se při tom těšil nadějí, že tajemství, které uklouzlo mistru Antiferovi, bude moci sám vypátrat a použít. K tomu cíli směřovalo nyní všechno jeho jednání, a bylo nápadné, proč se v hotelu neobjevil ani onoho ani v následující dny.
Když patron vyslechl Juhelovu zprávu o návštěvě kazatele, řekl:
"Myslím, že naše záležitost je nyní pohřbena… Nejsi téhož názoru, milý chlapče?…"
"Máte pravdu, pane Tregomene, protože se mi zdá nemožné, že bychom se dorozuměli s takovým tvrdohlavcem…"
"Ten ctihodný kněz je skutečně podivín, protože když mu přinášíme miliony… on je odmítá!"
"Přinášíme miliony!…" opakoval mladý kapitán a potřásal hlavou. "Ty v ně nevěříš, Juheli?… Možná, že se mýlíš!…"
"Jak jste se změnil, pane Tregomene!"
"Budiž… a sice po nalezení diamantů! Ovšem tím nechci říci, že jsou miliony na třetím ostrově, avšak mohou být i tam… Bohužel nebude možné se dozvědět jeho polohu, protože si kazatel nedá vůbec nic říct!…"
"To nevadí, pane Tregomene, protože navzdory diamantům z Ma-Yumby si nedám vymluvit, že paša pro nás chystá velké zklamání…"
"Bohužel, tvůj strýc, Juheli, draze zaplatí naši výpravu. Nejnutnějším v přítomném okamžiku je vysvobodit ho z nemoci! Kéž tomu jeho mozek odolá. Ošetřujme ho jako milosrdné sestry a až ho postavíme na nohy, až bude zase při síle, aby se mohl vydat na cestu, doufám, že bude souhlasit, abychom se s ním vrátili do Francie… k našemu bývalému klidnému živobytí…"
"Ach, pane Tregomene, škoda, že neleží ve svém domě v ulici Hautes-Salles! A ty že nejsi u své drahé Enogaty!… Abych nezapomněl, nechceš jí psát?…"
"Budu jí psát ještě dnes, pane Tregomene, a doufám, že jí tentokrát budu moci určitě oznámit náš brzký návrat!"
Uplynulo několik dní. Stav nemocného se nehoršil. Horečka, která byla zpočátku dost silná, ponenáhlu povolovala. Ale za to lékař byl velmi znepokojen o rozum nemocného. Jeho mysl se skutečně kalila. Pomalu však poznával přítele Tregomena, synovce Juhela a také nastávajícího švagra… Švagra?… Mezi námi řečeno, když nějaký člen krásného pohlaví může být v nebezpečí, že zůstane pannou, mohla se v tomto případě octnout také slečna Talisma Zambuková stojící už na hranici padesátky a očekávající ve svém panenském příbytku na Maltě objevení se přislíbeného ženicha… Protože když tady nebude poklad, nebude tady ani ženich, protože obojí spolu souviselo.
Z toho vyplývá, že ani patron ani Juhel nemohli opustit hotel. Nemocný potřeboval neustále jejich pomoc. Chtěl, aby dnem a nocí byli v jeho pokoji, poslouchali jeho stížnosti, výčitky a především hrozby posílané na adresu hrozného kazatele. Nemluvil pořád o ničem jiném než o tom, že ho bude trestně stíhat před městským soudem, před smírčími soudci anebo komisaři, dokonce i u vyššího soudního dvora, u dvora "Justiciary", mající své sídlo v Edinburghu… Soudcové ho už budou schopni přinutit, aby se vyjádřil… Protože mlčet není dovoleno, když lze pouhým slovem vrhnout do oběhu sumu sta milionů peněz… Pro takový zločin jsou zajisté určeny tresty, tresty nejpřísnější a nejhroznější, a zajisté je pro takové zlosyny určena tybumská šibenice nebo některá jiná…
Od božího rána až pozdě do noci o tom mistr Antifer nepřestával klábosit. Gildas Tregomen se střídal s Juhelem u jeho lože, když prudší krize nevyžadovala, aby byli u něho oba dva. Nemocný chtěl povstat z lože, opustit pokoj, běžet k ctihodnému Tyrcomelovi, roztříštit mu kulkou z revolveru lebku, a statná Tregomenova pěst někdy sotva stačila, aby ho zadržela. Právě když měl Gildas Tregomen nejvřelejší touhu jít si prohlédnout Edinburgh a jeho kamenné a mramorové stavby, musel se toho najednou vzdát.
Později, až se přítel zotaví anebo alespoň až se upokojí, vynahradí si toto promeškání… Navštíví palác Holyrood, starou rezidenci panovníků Skotska, královské pokoje, ložnici Marie Stuartovny, s uspořádáním z doby nešťastné královny… Vystoupí na Canongate až do Castlu, tak hrdě se pnoucího nad čedičovou skálou, kde je dosud možné vidět malý pokojík, ve kterém se narodil král Jakub VI. skotský a král Jakub I. anglický. Také vystoupí na "Arthur seat" podobající se ležícímu lvu, když se na něj díváme ze západu, a z něhož je možné ve výši dvou set čtyřiceti sedmi metrů nad mořskou hladinou prohlédnout celé město rozložené na pahorcích jako město císařů až po Leith, pravý edinburský přístav ve Forthském zálivu, a až k břehu Fife, ke skalám Ben Lomondu, Ben Ledi, Lammermoor Hills, a moře až do nekonečna…
Jaké přirozené a lidskou rukou způsobené krásy, které chtěl patron, odříkávající se už pokladu ztraceného kazatelovou umíněností, si prohlédnout, ale nemohl, protože byl připoután ve svém ošetřovatelském úkolu k loži pánovitého nemocného!
Následkem toho byl tento vynikající muž omezen jen na pohled z okna, na vyhlídku z hotelu, totiž na slavný pomník Waltera Scotta, jehož gotické vížky vyčnívaly skoro dvě stě stop do vzduchu, přičemž se domníval, že všechny jeho výklenky jsou obsazeny padesáti šesti hrdiny svrženými v obrazotvornosti tohoto skotského spisovatele.
A když zrak Gildase Tregomena sestupoval po podélné perspektivě ulice Prince Street směrem ke Calton Hillu, zahlédl asi v polovici velkou zlatou kouli na stožáru hvězdárny, jejíž klesnutí naznačuje přesně okamžik, kdy slunce přechází poledníkem. Co chcete… tak to bývalo vždy!
Najednou se totiž rozšířila zvláštní pověst, která byla s to, aby ještě více zvýšila už dost značnou popularnost ctihodného Tyrcomela, nejprve ovšem ve čtvrti Canongate a potom po celém městě. Povídalo se, že ten slavný kazatel, jakožto člověk, který jedná podle svých zásad odmítl dědictví neuvěřitelné ceny. Vypravovalo se o mnoha milionech, dokonce i o několika stech milionů, které chtěl ukrýt před lidskou hltavostí. Možná, že kazatel sám se účastnil rozšiřování těchto pověstí ve svůj prospěch, kterými se také nijak netajil. Časopisy se zmocnily celé záležitosti, uveřejnily ji a nyní se nejednalo o nic jiného než o poklad Kamylka-paši ukrytý ve skalách tajemného ostrova. Určení jeho polohy, mělo-li se věřit některým listům, záviselo prý pouze na něm, což ctihodný Tyrcomel také nevyvracel, ačkoliv je prý ovšem zapotřebí účasti ještě dvou jiných dědiců. Bližší podrobnosti však nebyly známy a jméno mistra

Antifera při tom všem nebylo ani proneseno. Je samozřejmé, že některé listy schvalovaly tento hrdinský čin jednoho z učitelů Svobodné skotské církve, zatímco jiné ho plísnily, protože by tyto miliony, použité u edinburských občanů - a Bůh ví, co ještě jiného - mohly pomoci mnohým nešťastníkům, místo aby odpočívaly v nějaké díře, kde z nich nikdo neměl užitek. Avšak ctihodný Tyrcomel si příliš nevšímal ani pohan ani pochval, protože mu na obojím vůbec nezáleželo.
Dovedeme si snadno představit úspěch jeho prvního kázání v Tron Churchu po oněch pověstech. Večer 30. června se tam hrnuli věřící ve velkých zástupech. Tlačili se v pravém slova smyslu uvnitř kostela, třikrát menšího, než by pro toto obecenstvo bylo zapotřebí, a na křižovatce ulic před kostelním průčelím. Když se kazatel objevil na kazatelně, ozval se hromový potlesk. Bylo možné se skoro domnívat, že je to v divadle, právě když se opona zvedla před hercem, vyvolaným nadšeným voláním obecenstva. Sto milionů, dvě stě milionů, tři sta milionů- snad by se nepřestalo ani na miliardě - a to vše představoval tento fenomenální Tyrcomel a on tím vším jednoduše pohrdl! Ten začal zase své obvyklé kázání, z něhož vynikla následující fráze se skoro zázračným výsledkem.
"Je tady jeden, který pomocí jednoho slova dovede vykouzlit z útrob země na sta milionů - ale on toto slovo nikdy nevysloví!"
Tentokrát se náhodou mistr Antifer a jeho společníci nenalézali mezi posluchači. Ale za jedním sloupem kostelní lodě bylo možné pozorovat posluchače cizí národnosti, kterého nikdo neznal, ve věku třiceti pěti let, s černými vlasy a vousy s hrubými rysy, s málo uspokojivým vzezřením. Rozuměl řeči, kterou mluvil ctihodný Tyrcomel? Na to neumíme odpovědět. Ale ať už tomu bylo jakkoliv, bylo jisté, že přísně pozoroval kazatele ze svého skrytu. Jeho oči plné ohně ho nechtěly ztratit z dohledu.
Tento člověk tam stál nehybně až do konce kázání a když byla poslední slova nahrazena potleskem obecenstva, razil si cestu zástupem, a chtěl se přiblížit ke kazateli. Chtěl mu snad nyní jít v patách, a vyprovodit ho z kostela až do jeho bytu v Canongate? Tato domněnka byla víc než pravděpodobná, protože rozděloval štulce s největší čilostí, když kráčel chrámovou chodbou.
Toho večera neměl ctihodný Tyrcomel přijít do svého příbytku sám. Asi tisíc lidí ho doprovázelo, byli ochotní ho vítězoslavně nést na ramenou. Již zmíněná osobnost se stále držela za ním, aniž se účastnila svými nadšenými výkřiky provolání slávy ostatních nadšenců.
Když přišel oblíbený řečník před dům ve kterém bydlel, vystoupil na zevnější schůdek a obrátil se k věřícím s několika slovy, které vyvolaly novou salvu jásotu a volání slávy. Na to zašel do temné chodby nepozoruje, že ho následuje nějaký vetřelec.
Shromáždění se rozešlo.
Když ctihodný Tyrcomel vystupoval po příkrých schodech, vedoucích do třetího poschodí, vystupoval neznámý za ním tak tiše, že by se ani kočka neuměla plížit tišší chůzí.
Kazatel konečně vystoupil na chodbu, vstoupil do pokoje a zavřel za sebou dveře.
Druhý se zastavil na chodbě, ukryl se ve velmi temném koutku a vyčkával.
Co se stalo potom?…
Druhý den byli obyvatelé domu překvapeni tím, že neviděli odcházet kazatele v pravidelnou hodinu před východem slunce. Nespatřili ho po celé ráno…
Několik lidí ho už přišlo navštívit, marně klepalo na jeho dveře.
To se jim zdálo tak podezřelé, že odpoledne jeden soused konečně uznal za nutné oznámit to na policii. Strážmistr a ostatní četníci se okamžitě odebrali do kazatelova domu, vystoupili po schodech nahoru, zabušili na dveře a protože jim nebylo odpovězeno, vyrazili je svými lokty, protože zastánci veřejného pořádku mají silné paže.
Jaké divadlo se jim objevilo před očima! Vyrazili dveře dokořán… vešli do pokoje… ten byl přeházen skrz naskrz… Skříň byla otevřena a z ní bylo vytaženo několik kusů šatstva, které nyní ležely na zemi… Stůl byl převrhnut… lampa stála v jednom koutku… knihy a papíry byly rozházeny po podlaze… A tam na polorozbitém loži, s rozhozenými peřinami, se objevil pevně přivázaný, s ústy neprodyšně zacpanými ctihodný Tyrcomel…
Okamžitě mu přispěchali na pomoc. Stěží oddychoval pod těsným ucpáním úst… Byl bezmála bez smyslů…, od které doby?… Jen on sám to mohl říci, až ovšem nabude vědomí…
Museli ho pořádně třít, protože nebylo ani potřeba ho svléci, poněvadž byl skoro nahý, s roztrhanou košilí, s obnaženým tělem.
A když ho jeden z četnictva třel podle všech pravidel, nemohl strážmistr zadržet výkřik překvapení. Zahlédl totiž na levém rameni ctihodného Tyrcomela vyrytá čísla a písmena…
Toto dosud čitelné tetování představovalo nápis a sice hnědý na bílé kazatelově kůži… A tento nápis byl složen následovně:

77°19'

Hned mu rozuměli: byla to tak dlouho hledaná zeměpisná šířka!… Nebylo pochybnosti, že kazatelův otec, aby se zabezpečil před ztrátou, vryl ji na rameno svého dosud mladého syna jako do nějakého zápisníku… Zápisník se může ztratit, rameno však nikoliv!… Takovým způsobem tedy uchovával ctihodný Tyrcomel, ačkoliv psaní skutečně spálil, tento nápis na bizarním místě - nápis, který ostatně ve své zvědavosti nemohl číst jinak než pomocí zrcadla.
Ale zlosyn, který se vplížil do pokoje, když kazatel usnul, jej jistě přečetl… Tento bídník se zmýlil, když prohraboval jeho skříň a prohlížel jeho listiny… Marně se s ním pokoušel zápasit, zlosyn, když ho napřed svázal a zacpal mu ústa, zmizel, a nechal ho napolovic dusit…
Tyto podrobnosti se dozvěděli od ctihodného Tyrcomela, když okamžitá pomoc přivolaného lékaře na poslední chvíli

ho zase přivedla k životu. Vypravoval jim, co se mu přihodilo… Podle jeho názoru neměl tento útok jiný účel než vymámit na něm tajemství, které se pořád zdráhal sdělit…
Zlosyna znal dobře, protože s ním musel zápasit. Nyní jim chtěl podat bližší popis. Za tím účelem se zmínil o návštěvě obou Francouzů a Tunisana, kteří přišli do Edinburghu, aby se s ním domluvili vzhledem k dědictví Kamylka-paši.
To byla dobrá zpráva pro strážmistra, který v tomto směru zahájil pátrání. Po dvou hodinách policie vypátrala, že dotyční cizinci bydlí už několik dní v hotelu Gibb's Royal.
A bylo skutečně štěstí pro mistra Antifera, bankéře Zambuka, Gildase Tregomena, Juhela a Ben Omara, že mohli prokazovat své nezvratné alibi. Maloňan totiž dosud ještě neopustil lože, mladý kapitán a patron také neodcházeli z jeho pokoje, bankéř Zambuko a notář ani na okamžik nevyšli z hotelu. Ostatně žádný z nich neodpovídal kazatelově popisu.
Proto také nebyli naši známí uvězněni a my víme, že žaláře Spojeného království rády propouštějí své obyvatele, kterým musí zdarma poskytovat byt a stravu.
Ovšem ještě tu zbýval Sauk…
Byl to tedy Sauk, kdo byl původcem toho násilí… On učinil tento pokus uloupit ctihodnému Tyrcomelovi jeho tajemství… A nyní pomocí čísel, které si mohl přečíst na kazatelově rameni, byl pánem situace. Protože znal zároveň délku z listiny ostrova v Ma-Yumbském zálivu, měl následkem toho obě podmínky, aby mohl určit polohu třetího ostrova.
Nešťastný Antifere! Ještě ti scházela tato událost, aby jsi se už doopravdy zbláznil!
Protože podle popisu obsaženého v časopisech nemohli mistr Antifer, Zambuko, Gildas Tregomen a Juhel pochybovat, že je to skutečně Nazim, Ben Omarův písař, s kterým se ctihodný Tyrcomel musel potýkat. Proto, když se dozvěděli, že zmizel, považovali za jisté:
1. že přečetl vytetované údaje.
2. že se odebral na nový ostrov, aby si vyzvedl nesmírný poklad.
Nejméně ze všech tím byl překvapen Juhel, protože sami víme, že dávno podezříval Nazima, po něm pak Gildase Tregomena, kterému mladý kapitán své podezření vštěpoval. Zato vztek mistra Antifera a Zambuka, který dostoupil už posledních mezí, našel hromosvod v notářově osobě. Je samozřejmé, že Ben Omar byl přesvědčen ze všech nejvíce o Saukově vině. A jak by také mohl tento člověk, známý tím, že se ničeho nebojí, ani zločinu ne, tady váhat, když chtěl provést svůj úmysl!
Jak se tato scéna lišila od všech ostatních, které notář musel přetrpět! Na rozkaz mistra Antifera Juhel vyhledal a přivedl Egypťana do pokoje nemocného! Nemocného, může někdo být… a zůstat nemocným v takové situaci?… A pak, jak lékař prohlásil, byl mistr Antifer zachvácen horečkou, následkem vzkypění žluče, proto tady byla vhodná příležitost vylít si tuto žluč a takovým způsobem se vyléčit.
Nebudeme popisovat způsob, jakým byl přijat nešťastný Ben Omar. Musel sám konečně uznat, že útok na kazatelovu osobu, tato loupež… ano, bídný Omare!… tato loupež byla Nazimovým dílem… Nu tak!!… Z toho je vidět, jak si notář vybíral písaře pro svou kancelář!… Takového člověka si vodil jako společníka ve vykonávání poslední vůle!… A toho darebáka, podvodníka a zlosyna se odvážil představit mistru Antiferovi a jeho společníkům!… A nyní tento lotr… ano! tento lotr… zmizel… protože zná polohu třetího ostrova… a zmocní se milionů Kamylka-paši… a je zcela nemožné ho chytit!… Běžte nyní za ničemou egyptského původu, který má báječné sumy, kterými si dovede zaopatřit svou bezpečnost a pojistit svou beztrestnost!…
"Ach!… Sauku!… Sauku!"
Toto jméno vyklouzlo zdrcenému notáři… Všechno Juhelovo podezřívání se tím odůvodnilo… Nazim není Nazimem… nýbrž Saukem, Muradovým synem, vyděděným Kamylkem-pašou ve prospěch tří jiných spoludědiců…
"Jakže… to byl Sauk?" zvolal Juhel.
Ben Omar chtěl vzít zpět toto slovo, které mu vyklouzlo… Jeho tvářnost, jeho strach, jeho zdrcení, dokazovaly příliš patrně, že se Juhel nemýlil.
"Sauk!" opakoval mistr Antifer, který se jedním vzmachem vzpřímil na loži.
A při tom úsilí jeho skrání, když pronášel toto děsné slovo, kutálel sebou křemínek jako kulička, a udeřil notáře přímo do prsou.
A neshodila-li ho tato střela na zem, provedlo to za to důkladné kopnutí nohou - a sice takové, jaké dosud žádný notář ani z Egypta ani z jiné země neobdržel do boku. A Ben Omar tím byl tak zdrcen, jak jen mohl být, ovšem když se zde nejedná o opravdové rozdrcení.
Byl to Nazim, ten Sauk, který přísahal, že se zmocní pokladu všemi možnými prostředky, a jehož zločinných úmyslů se měl mistr Antifer obávat!…
Po tomto vypuštění tolika různých námořnických kleteb, které mohou být vřazeny do repertoáru kapitána velké obchodní lodě, pocítil mistr Antifer velkou úlevu, a když Ben Omar vyšel se svislými rameny a se staženým břichem z pokoje, aby se uzavřel ve svém, cítil se zdravějším. Neváhejme hned sdělit, co ho postavilo na nohy, že to byla totiž nová zvěst v některých zdejších novinách asi za pár dní po této události.
Víme, čeho jsou reportéři a novináři schopni!… Zkrátka přiznejme, že jsou schopni všeho. V té době už začínali zasahovat do veřejných i soukromých záležitostí s čilostí, prozíravostí a smělostí, které z nich vytvořily činitele nové výkonné moci. Protože se přihodilo, že jeden z nich obratně vyzvěděl tetování, kterým ozdobil otec ctihodného Tyrcomela levé rameno svého syna. Udělal z něho snímek a tento snímek byl reprodukován v jednom denním listě, jehož odbyt toho dne dosáhl z deseti do sta tisíc výtisků.
Následkem toho se dozvědělo pověstnou šířku třetího ostrova nejen celé Skotsko, ale i Velká Británie, Spojené království, dokonce i Evropa a zkrátka celý svět: onu šířku 77°19' na sever.

Ale tato zpráva zvědavcům pn1iš nepomohla, protože ti nemohli rozluštit "otázku pokladu", jak ji nazvali, neboť ke dvěma podmínkám jim jedna scházela… zeměpisná délka.
Ale za to znal tuto délku on, mistr Antifer, - zrovna jako Sauk - a když mu Juhel přinesl již zmíněný časopis a když si přečetl onen snímek, odhodil peřiny stranou a vyskočil z postele… Byl vyléčen… vyléčen jako žádný nemocný lékaři královské koleje anebo doktory Edinburské univerzity!
Bankéř Zambuko, Gildas Tregomen a mladý kapitán se marně snažili spojenými silami zadržet mistra Antifera. Říká se, že pevná víra dovede takovým způsobem léčit… Nu dobře, proč by tedy víra v boha zlata nebyla schopna podobného zázraku?
"Juheli, koupil jsi nějaký atlas?…"
"Ano, strýčku."
"Délka třetího ostrova je tedy podle nalezené listiny v Ma- Yumbském zálivu 15°11' na východ?…"
"Ano, strýčku."
"Šířka vytetovaná na kazatelově rameni je 77°19' na sever?" "Ano, strýčku."
"Tak dobře… a nyní vyhledej polohu ostrova číslo tři."
Juhel odešel pro atlas, otevřel jej na mapě severních moří, vytkl kružítkem průsečík rovnoběžky a poledníku podle označených dat a odpověděl:
"Špicberky, nejjižnější cíp velkého ostrova."
"Špicberky?… Jakže… až v oněch končinách věčného ledu vybral Kamylk-paša ostrov, kam ukryl své diamanty, drahokamy, své zlato… v tom případě ovšem, je-li tento poslední…"
"Vydáme se na cestu," zvolal mistr Antifer, "a sice ještě dnes!" "Strýčku!…" zvolal Juhel.
"Nesmíme bídnému Saukovi dopřát čas, aby nás předešel!…"
"Máš pravdu, příteli," souhlasil patron.
"Kupředu!" opakoval velitelsky Pierre Servan Malo.
Pak dodal:
"Jděte to oznámit tomu zbabělému notáři, protože Kamylk-paša si přál, aby byl přítomen při nalezení pokladu!"
Nezbylo jim nic jiného než se podrobit vůli mistra Antifera podporovaného Zambukem.
"No, máme štěstí, že nás ten lišácký paša neposílá mezi protinožce!" poznamenal mladý kapitán.

XIV. KAPITOLA

v níž mistr Ántifer najde novou listinu signovanou monogramem Kamylka-paši

Mistr Antifer a jeho čtyři druhové - včetně Ben Omara - se měli odebrat do Bergenu, jednoho z hlavních přístavů západního Norska.
Toto rozhodnutí bylo tak rychle provedeno, jako přijato. Protože Nazim, jinak řečeno Sauk, byl již napřed o čtyři nebo pět dní, nesměla se nyní ztratit ani minuta. Koule na edinburské hvězdárně nepadla ještě dolů na znamení, že je poledne, když tramvaj vyložila pět známých osobností v Leithu, kde myslely, že najdou parník, přichystaný k odjezdu, a Bergen mělo být první zastávkou cesty, která se měla ukončit na Špicberkách.
Vzdálenost Edinburghu od tohoto přístavu obnáší asi čtyři sta mil. Odtamtud bude velmi snadné dorazit do nejsevernějšího přístavu Norska, do Hammerfestu, po parníku, který za pěkného počasí obstarává pravidelný převoz turistů až na Severní mys.
Z Bergenu do Hammerfestu je to asi osm set mil a asi šest set z Hammerfestu k nejjižnějšímu cípu Špicberk na šířce naznačené nápisem vyrytým na rameni ctihodného Tyrcomela. K vykonání této poslední cesty bude nutno najmout loď, dokud ještě není moře zamrzlé.
Ale náhodou byla právě taková roční doba, za níž ještě špatné počasí neřádí v končinách ledového oceánu.
Nyní však nastala nová otázka, otázka peněžní. Třetí cesta bude zajisté velmi drahá, jmenovitě od Hammerfestu na Špicberky, protože bude zapotřebí speciálně pro to najmout loď. Peněženka Gildase Tregomena se vyprázdnila následkem tolika vydání na cestách ze Saint Mala. Naštěstí měl bankéřův podpis význam zlata. Jsou lidé štěstím tak podporovaní, že mohou ruce zastrčit do všech možných pokladen Evropy. Zambuko patřil mezi ně. Použil tedy svého úderu ve prospěch spoludědice. Oba švagři se později spolu vyrovnají. Poklad, a když nebude poklad, tedy diamant zajisté dostatečně zaplatí půjčku druhého.
Proto, dříve než opustili Edinburgh, navštívil bankéř skotskou banku, kde byl znamenitě přijat. Naši cestovatelé mohli nyní, zásobeni penězi, jít až na konec světa, a kdo ví, zdali by tam nepřišli, soudě podle toho, jak se celá záležitost rozvinovala.
V Leithu, vzdáleném asi půl druhé míle od Forthského zálivu, kotví vždy četné množství lodí. Snad se mezi nimi najde některá, která se chystá na cestu do Norska?
A skutečně se našla. Tentokrát se zdál být osud k Pierrovi Servanovi Malo velmi příznivý.
Neodrazila-li tato loď ještě téhož dne, musela odplout zcela jistě pozítří. Byla to obyčejná obchodní loď, parník Viken, který s velkou ochotou přijal za slušnou cenu naše cestující až do Bergenu. Následkem toho museli čekat třicet šest hodin na odjezd, během této doby skřípal Juhelův strýc tak vztekle oběma čelistmi, že by si je bezmála vylámal.
Nedovolil ani Gildasovi Tregomenovi a Juhelovi, aby se zatím potulovali Edinburghem, - nad čímž byl náš patron velmi rozmrzelý, i když i on již dostával chuť na pašovy miliony.
Ráno 7. července konečně odrazil Viken z doků, nesouce na palubě mistra Antifera a jeho společníky, z nichž jeden podléhal okamžitě prvnímu kymácení a kolébání - uhodneme asi, kdo to byl - jakmile loď objížděla pruh země vybíhající

celou míli do zálivu.
Po dvou dnech, během kterých nebyla jízda příliš špatná, již bylo vidět norské horstvo a k třetí hodině večerní vjížděla konečně loď do bergenského přístavu.
Je samozřejmé, že Juhel, dříve než opustil Edinburgh, zaopatřil nový sextant, nový chronometr a nového určovatele počasí, tyto nástroje měly nahradit ztracené při ztroskotání Portalegra v Ma-Yumbském zálivu.
Kdyby se ovšem mohla již v Edinburghu najmout loď na Špicberky, znamenalo by to získání času, ale tato příležitost se jim nenaskytla.
Ostatně trpělivost mistra Antifera, který byl tentokrát štván vzpomínkou na Sauka, nebyla v tomto přístavu příliš natahována na skřipec. Parník, vykonávající pravidelnou jízdu k Severnímu mysu, byl očekáván pozítří. Také tentokrát se mu těch třicet šest hodin zdálo příliš dlouhými podobně jako bankéři Zambukovi. Ani ten ani onen nechtěli opustit pokoj v hotelu de Scandinavia.
Ostatně také pršelo, protože jak je známo, v Bergenu prší každé tři dny, který leží jakoby na dně rozsáhlé nádržky vytvořené okolními horami. Bergeňané jsou však na to zvyklí.
Avšak to nepřekáželo patronovi a Juhelovi, aby nevyužili své volno k vycházkám po městě. Mistr Antifer již úplně vyléčený ze své horečky, nenutil, aby byli stále u něho. K čemu? K tomu koncertu proklínání, jimiž častoval ničemného Sauka, který je předešel na cestě za pokladem, stačili úplně oni sami oba dědicové.
Zajisté uznáme, že nemožnost prohlédnout si nádherný Edinburgh nebyla dostatečně vyvážena procházkou bergenskými ulicemi, toto město patřilo kdysi mezi důležitá města hanseatské ligy. Není zajímavé, jako jím nemůže být velký trh na ryby. Je ovšem pravda, že Gildas Tregomen neviděl nikdy tolik soudků slanečků, tak velkých nákladů tresek chytaných u Lofotských ostrovů, takových zásob lososů, jejichž spotřeba je v Norsku velmi značná. A jaký zvláštní zápach je následkem toho všude cítit, nejen u nábřeží se zakotvenými několika sty loďmi, nejen v sousedství vysokých domů, pokrytých bělostnými šupinami, kde se vykonává odporná rybářská manipulace, ale také v bohatých skladištích starých pokladů, starých koberců, kožešin z bílých a černých medvědů, dokonce i uvnitř muzea až do vil roztroušených po obou stranách fjordu, který odděluje dlouhý zemský jazyk od jezera se sladkou vodou, lemovaného malebnými venkovskými domky.
Gildas Tregomen a Juhel důkladně prohlédli město a jeho okolí od té doby, co v ranních hodinách 11. července zastavil v Bergenu parník. O desáté hodině vyplul znovu s turisty dychtivými spatřit půlnoční slunce na obzoru Severního mysu.
A právě k tomuto zjevu se mistr Antifer a také bankéř Zambuko chovali lhostejně, podobně jako Ben Omar rozložený jako roztažená treska na loži své kabiny.
Zajímavá byla jízda, kterou nyní vykonával Viken podél norského pobřeží, podél jeho hlubokých fjordů, zářících ledovců, z nichž některé sestupují až k moři, s jeho horstvem v pozadí ztrácejícím se svými vrcholy v kotoučích severních par.
Ale mistra Antifera přitom zlobilo hlavně to, že se parník zastavoval, aby vyhověl zvědavosti turistů, a sice se zastavoval na těch místech, která byla průvodcem odporučována. Myšlenka, že ho Sauk předběhne o několik dní, ho udržovala ve stavu nemilé rozdrážděnosti pro ty, kteří byli okolo něho. Tregomenovo a Juhelovo vymlouvání zůstalo bez účinku a Maloňan dříve se svým proklínáním nepřestal, dokud mu kapitán parníku nepohrozil, že ho okamžitě vyloží na pevninu, bude-li neustále takto rušit klid na lodi. Mistr Antifer musel navzdory svému přání zastavit v Trondheimu, starobylém městě svatého Olafa, méně důležitém než Bergen, ale za to zajisté mnohem zajímavějším.
Nebudeme se divit tomu, že se mistr Antifer a bankéř Zambuko báli vystoupit. Zato však Tregomen a Juhel využili tuto zastávku, aby si prohlédli město.
Jsou-li v Trondheimu oči turistů uspokojeny jakousi umírněností, nejsou za to spokojeny jejich nohy. O ulicích se dalo říci, že byly dlážděny střípky z lahví, neboť tak byly posety ostrým kamením.
"Obuvníci zde brzy vydělají velké peníze," poznamenal velmi moudře patron, vynasnažuje se, aby si nepoškodil své podešve.
Oba přátelé našli lepší půdu teprve pod klenutím katedrály, kde panovníci, když se napřed dali korunovat za krále Švédska ve Stockholmu, dávají se korunovat za krále Norska. Juhel musel uznat, že tato památka románsko-gotického slohu zasluhuje důkladné opravy, že však má nicméně velkou historickou cenu.
Když svědomitě navštívili katedrálu a na to rozsáhlý ji obklopující hřbitov, když prošli břehy širokého Nidu, jehož vody, zmítané přílivem a odlivem, smáčejí město mezi dlouhými dřevěnými hrázemi, zastupujícími zde nábřeží, když byli napřed, jak se také sluší, vdechli do sebe přesolené výpary z trhu s rybami, které Trondheim může pohodlně vyměnit s bergenským trhem, když přešli ještě trh se zeleninou, dováženou sem skoro jedině z Anglie, a konečně když se odvážili ještě na druhý břeh Nidu, až do předměstí, nad nímž činí stará citadela, vrátili se Gildas Tregomen a Juhel na palubu, oba po této vycházce unaveni. Psaní adresované na Enogatu, které obsahovalo vlídné post scriptum psané hrubou rukou, velkým patronovým písmem, bylo ještě téhož večera odesláno poštou do Saint Mala.
Druhého dne, ještě za svítání, odrazil Viken vezoucí nové cestující a zamířil hodně na sever. Ale zase tu byly nové zastávky, nová přistání, které náš mistr Antifer musel proklínat! Při jízdě přes severní kruh, představovaný šňůrou nataženou přes můstek parníku, ji nechtěl přeskočit, za to Gildas Tregomen se podrobil s velkou ochotou tomuto zvyku. Parník konečně jedoucí úplně severním směrem se vyhnul pověstnému maelstromu, jehož hučící vodstvo rozvíjeje hladinu obrovskými koly. Zde byly ostrovy Lofoty, toto souostroví tak často navštěvované norskými rybáři, a 17. července spustil Viken kotvy v Tromso.
Tvrzení, že za této cesty pršelo šestnáct hodin z dvaceti čtyř, by bylo správné jen vzhledem k číslům. Ale výraz "déšť" nedovede vyjádřit podobné lijáky. Tyto katarakty se však nicméně našim cestujícím velmi zamlouvaly, dokazovaly, že teplota je dosud dost vysoká. Neboť se ti, kteří chtěli přijít na sedmdesátou sedmou rovnoběžku, mohli obávat

arktických mrazů, které by velice znesnadnily a možná vůbec znemožnily již pozdě zahajovat plavbu do těchto severních krajů. Moře může najednou zamrznout následkem náhlé změny větrů. A kdyby byl mistr Antifer zadržen v Hammerfestu do té doby, kdy se první kry poženou k jihu, bylo by velmi nerozumné vydat se proti nim v rybářské bárce. To bylo také hlavním předmětem myšlenek a Juhelova strachu.
"A co, kdyby moře najednou zamrzlo?…" zeptal se ho jednoho dne Gildas Tregomen.
"Kdyby moře zamrzlo, musel by strýček přezimovat na Severním mysu a počkat na teplejší období!"
"Eh! Chlapče, přece nemůžeme ty miliony jen tak odmítnout!…" odvětil patron.
Starý lodník z řeky Ranci nechtěl také ustoupit! No a co chcete!
Diamanty z Ma-Yumby mu nějak nešly z hlavy!
A přece nyní, po tak dlouhé době, kdy se pekl pod žhavým loangským sluncem, měl zase mrznout na ledovcích severního Norska!… Čertovský, prokletý paša!… Co ho napadlo zakopávat poklad na skoro neuvěřitelných místech!?
Viken se zdržel jen několik málo hodin v Tromso, kde se cestující poprvé viděli s domorodci Laponska. Ráno pak 21. července již vyjížděl Viken do úzkého hammerfestského fjordu.
Zde konečně vysedli mistr Antifer, bankéř Zambuko, Gildas Tregomen a Juhel, také Ben Omar seschlý jako sušená ryba. Nazítří odjížděl Viken s turisty k Severnímu mysu, k nejsevernější části Norska. Ale myslíte, že se Pierre Servan Malo nějak zajímalo Severní mys? To nebyla horská skupina, která se mohla vyrovnat v jeho mysli ostrovu číslo tři ve špicberských končinách!
V Hammerfestu stál hotel Nord-Polen, kde se také Maloňan se svou skupinou hned zahnízdil.
Nyní je tedy máme v městě na hranici obydlitelných krajů. Jeho dva tisíce obyvatel tam bydlí v dřevěných domech a jsou třetinou katolíky, ostatní pak protestanty. Norové jsou ušlechtilí, podle zaměstnání většinou námořníci nebo rybáři, bohužel však náchylní k opilství. Zato Laponci jsou malého vzrůstu - což netřeba Laponcům vytýkat - ale velmi ošklivé postavy, se širokými ústy, kalmyckým nosem, žlutavou pletí, s rozcuchanými vlasy jako hříva - velmi pracovití a přičinliví, v čemž jim je třeba přiznat úctu.
Sotva dostal mistr Antifer se svými společníky pokoje v hotelu Nord-Polen hned šel, nepřál si ztratit ani hodinku, hledat loď, která by je mohla dovézt na Špicberky. Odebral se proto do přístavu zavlažovaného čistými vodami pěkné říčky, zadržované hrázemi, na nichž stojí domy a sklady - vše ovšem napuštěné zápachem ze sousedních sušíren. Hammerfest je par excellence městem ryb a všech výrobků, které s rybářstvím souvisejí. Ryby zde požírají psi, hovězí dobytek, ovce a kozy, a na stovky lodí, plujících v těchto obdivuhodných končinách, jich přináší ještě více než jich lze sníst. Zkrátka Hammerfest je obdivuhodným městem, s množstvím dešťů, jasným za dlouhých letních dnů, temným za dlouhých zimních nocí, které často osvětlují nekonečně půvabné kštice severní záře.
Mistr Antifer a jeho společníci se zastavili při vstupu do přístavu u žulového sloupu ozdobeného bronzovou hlavicí s norským štítem nesenou polokoulí. Tento sloup byl za vlády Oskara I. postaven na památku prací podniknutých za účelem vyměření poledníku protínajícího ústí Dunaje a Hammerfest. Z toho místa se naši cestující odebrali k náspům, pod nimiž kotvily čluny s různými stěžni a různým zatížením, které se vydávají na rybolov ve velkém nebo v malém do vodstva polárního moře.
Ale, zeptá se čtenář, jak se zde dorozumí? - Zná některý z nich norsky?… Nikoliv, ale Juhel znal anglicky a pomocí této všesvětové řeči mohou doufat, že se ve skandinávských zemích dorozumí.
A skutečně neuplynul ani den a byla najata za cenu ovšem přepjatou - ale kdo by se zde ohlížel na cenu - rybářská loď Kroon s nosní silou sto tun, pod velením kapitána Olafa s mužstvem jedenácti námořníků. Měla dovézt naše cestující na Špicberky a počkat na ně, mohla tam naložit náklad jakéhokoliv zboŽÍ a měla je pak přivézt nazpět do Hammerfestu. Šťastná náhoda pro mistra Antifera! Už se domníval, že má nejlepší karty. Mezitím vyzvídal Juhel, zdali byl zde v Hammerfestu před několika málo dny viděn nějaký cizinec, a zda-li se někdo odtud přepravoval na Špicberky…, na obě otázky ale dostal zápornou odpověď. Podle toho se dalo soudit, že Sauk - ach ten bídný Omar! - dosud nepředběhl oba dědice Kamylka-paši, ovšem v tom případě, nedal-li se jinou cestou na ostrov číslo tři… Ale toto se nedalo ani předpokládat, neboť cesta přes Hammerfest byla nejkratší.
Zbytek dne strávili procházkami. Mistr Antifer a bankéř Zamnulo se dali tentokrát přemluvit, když už byli tak blízko cíle…
Když všichni večer asi k jedenácté hodině ulehli, byl dosud den, neboť soumrak se nemohl rozložit po zemi, aby nebyl znova ozářen úsvitem nového dne.
V osm hodin ráno vyjel Kroon podporován příznivým větrem z přístavu, mající plachty na přídi, a jedoucí přímo k severu.
Těch šest set mil cesty bude vyžadovat nejméně pět dní, ovšem bude-li po celou jízdu příznivé počasí. Nemohlo se pochybovat o tom, že se setkají s ledovci odnášenými k jihu a že břehy Špicberků budou pokryty tvořícími se ledovými poli. Teplota se udržovala na mírném středním stupni a panující větry činily nemožným náhlé mrznutí. Obloha, posetá mraky občas se rozpadávajícími v déšť a nikoliv ve sníh, nenaháněla mnoho strachu. Někdy propouštěl řidší mrak sluneční paprsky. Juhel tedy mohl očekávat, že se objeví sluneční kotouč, aby se ho mohl zeptat se sextantem u oka na polohu třetího ostrova.
Příznivá pohoda nezmizela a nic neodůvodňovalo myšlenku, že by Kamylk-paša uvedl dědice na nejsevernější končinu Evropy a pak je chtěl poslat počtvrté několik tisíc mil od Špicberk.
Kroon plul stále velmi rychle, vítr vzdouval veškeré jeho plachty. Kapitán Olaf tvrdil, že nikdy neplul za příznivější pohody. Konečně 26. července o čtvrté hodině ranní byly ohlašovány na obzoru vrchy a sice na obzoru bez sebemenší stopy po ledovcích.

Byly to první výběžky Špicberk a kapitán Olaf je znal velmi dobře, neboť v těchto krajích častěji lovil ryby.

Před dvaceti lety to byl ještě málo navštěvovaný zemský kout, tyto Špicberky, které se však pomalu dostávaly do zájmu turistů. Už nebyl příliš vzdálen čas, kdy se budou vydávat lístky tam a zpátky do této země, která náleží Norsku, jako se nyní vydávají na Severní mys, a kde se bude čekat, aby se podobným způsobem vyjíždělo až k severnímu pólu.
Tehdy se pouze vědělo, že Špicberky jsou souostrovím, táhnoucím se k osmdesáté rovnoběžce. Skládají se ze tří ostrovů. Patří Špicberky k Evropě nebo k Americe? Tato otázka má jen čistě vědecký význam, my nemáme čas ji luštit. Můžeme se však spokojit prozatím s tím, že se zde vlastně zastavují jen Angličané, Dánové a Rusové za lovem velryb a tuleňů. Dědicům Kamylka-paši však vůbec nezáleželo na tom, jestli souostroví patří k té nebo oné národnosti nyní, kdy jim mělo vydat miliony opravdu zasloužené jejich odvahou a vytrvalostí.
Jméno Špicberky znamená ostrovy, poseté ostrými, sráznými a málo přístupnými skalami.
Objevil je Angličan Willoughby r. 1553, Holanďané Barents a Cornelius je zase pokřtili tímto názvem. Toto souostroví zaujímá nejen ony tři větší ostrovy, ale tyto ostrovy jsou ještě obklopeny četnými jinými.
Juhel, když určil na mapě polohu hledaného ostrova podle zeměpisné délky 15°11' a šířky 77°19', dal rozkaz kapitánovi Olafovi, aby zakotvil u Jihovýchodního ostrova, protože tento ležel ze všech nejjižněji.
Kroon rychle ujížděl za příznivého větru, čímž mu bylo usnadněno roztáhnout úplně plachty. Ty čtyři nebo pět mil urazil takovým způsobem za jednu hodinu.
Kroon se zastavil asi dva uzly od ostrova, protože na jeho konci čnělo vysoké a strmé předhoří.
Bylo právě čtvrt na jednu. Mistr Antifer, Zambuko, Ben Omar, Gildas Tregomen a Juhel nasedli do člunu a přeplavili se na ostrov.
Velké množství racků, potápek a jiných polárních ptáků vzlétlo do výše, vyrážejíc ze sebe zděšený divoký křik. Na břehu se rychle rozlézali tuleni, spěchajíce učinit místo těmto vetřelcům a přicestovali proti nim svým bědujícím vytím.
Podívejme, poklad byl velmi pečlivě střežen!
Sotva se mistr Antifer octl na ostrově vybraném Kamylkem-pašou, dupnul z důvodu nepřítomnosti děla a praporu statně nohou a zmocnil se takto půdy uschovávající miliony.
Jaká neuvěřitelná pohoda po tolika útrapách! Ani nemuseli hledat mezi těmi spoustami skal! Naši hledači totiž přistáli zrovna na místě naší zeměkoule, kde bohatý Egypťan ukryl své bohatství.
Že byl ostrov pustý, bylo samozřejmé. Na celém jeho povrchu nebylo vidět ani jednoho člověka… Ani jediného Eskymáka, který může bez potíží bydlet v končinách věčného ledu… A z druhé strany ani na moři nebylo vidět nějakou loď… Všude pouze hladina polárního moře!
Mistr Antifer a bankéř Zambuko se nemohli udržet. Dokonce i zrak suché ryby - notáře, se. zaleskl slabým leskem! Gildas Tregomen, dojatý, jak už dávno nebyl, se složenýma rukama, s roztaženýma nohama, nebyl ani k poznání. Ostatně, proč by nebyl potěšen ze štěstí svého přítele?
A co je nejvíc těšilo, že na zemi nebylo vidět ani stopy po lidských nohách. Následkem toho se mohlo směle předpokládat, že tady v poslední době nikdo nezakotvil. Půda, rozmočená posledními dešti by jistě na sobě zanechala stopy nohou. Strach vzhledem k ničemnému Saukovi byl tedy odložen. Tento hrozný Muradův syn nemohl předejít oprávněné dědice pokladu. Buď se zdržel na cestě, nebo se tak zdržel, že jeho cesta bude zbytečná, přijde-li sem po mistru Antiferovi.
Jako první listina určovala místo hledání podle světových stran, tak tvrdila také druhá, že se místo nalézá na jižním konci. Proto zamířil zástup k místu, které nejvíce zabíhalo do moře. Jeho vyčnívající skály s pěknými hranami nebyly pokryté mořskou trávou ani kluzké sněhem - což jim usnadnilo hledání.
Když vás štěstí chytne za ruku, můžete kráčet slepě za ním a takovým způsobem se dostal Pierre Servan Malo před balvan, vztyčený jako sloupy, označující cestu námořníků k severnímu pólu.
"Zde… zde!" zvolal najednou hlasem, přidušeným velkým pohnutím.
Všichni přiběhli… a prohlíželi.
Na zadní straně tohoto sloupu se jim objevil monogram Kamylka-paši, jeho dvojité K, vyrytý dost hluboce, jehož tvary nemohlo sžírající polární podnebí setřít.
Všichni před ním stáli zamlkle a všichni - třeba zároveň přiznat - se tvářili tak, jako by stáli před mohylou velkého hrdiny! Ačkoliv to byla zcela obyčejná jáma, nicméně v sobě skrývala sto milionů… Avšak nechme toho, ke cti lidské povahy!
Hned se dali do práce. U sloupu tentokrát létaly úlomky skály pod motykou a špičatým kladivem. Při každém úderu se čekalo, že železo narazí na kovové obruče soudku anebo se roztříští dřevěné dužiny.
Po malé chvíli se ozvalo zaskřípnutí motyky, kterou se ohánět mistr Antifer.
"Konečně!" vyrazil ze sebe a odtrhnul kousek kamene zakrývající jámu s pokladem.
Ale za tímto výkřikem radosti následoval výkřik zklamání, - výkřik tak zoufalý, že ho bylo slyšet na kilometr daleko.
Vydala ho hlavní osoba této historie, když z ruky pustila motyku. V otvoru byla skříňka - kovová skříňka, označená dvojitým K, skříňka podobající se těm dvěma, které byly uschovány na ostrovech v Ománském a Ma-Yumbském zálivu.
"Zase!" zařval patron a natáhl ruce k nebi.
Toto slovo situaci charakterizovalo nejlépe - ano! "Zase…" Zase asi bude nutné vydat se na nějaký čtvrtý ostrov!…
Mistr Antifer zachvácený divokým vztekem se chopil své motyky a udeřil tak vztekle o skříňku, že se tato okamžitě rozbila.
Z ní vypadl ušpiněný žlutý pergamen, velmi zchátralý - což je nutné přikládat vnikání deště a sněhu do skříňky.
Tentokrát tu byl malý diamant určený pro ctihodného Tyrcomela, který nemusel mít tolik útrat, jako jeho spoludědicové. Bylo však štěstí, že tady nebyl. Dát diamant takovému nadšenci - který by byl schopen ho okamžitě zahodit do moře!

Ale vraťme se nyní k pergamenu! Juhel se tentokrát sám ujal úkolu, zvednout jej, rozvinout se vší opatrností, protože se mohl snadno roztrhnout, vždyť jen on sám byl v tomto okamžiku duchapřítomný a chladnokrevný.
Mistr Antifer hrozil pěstí nebi, bankéř Zambuko skláněl hlavu, Ben Omar stál zdrceně, Gildas Tregomen napnul zrak a sluch, a všichni zachovávali hluboké mlčení.
Pergamen se skládal z jednoho listu, jehož hořejší část nebyla poškozena vlhkem. Několik řádků napsaných francouzsky, jako na obou předešlých listinách, bylo dost čitelných. Juhel se nyní dal do čtení. Poslechněme si, co v listině stálo:

Jsem zavázán díky třem lidem a chci jim také svou vděčnost dokázat. Jestliže jsem ukryl tři listiny na třech různých ostrovech, měl jsem v úmyslu, aby se tito tři lidé postupně na té dlouhé výpravě spolu blíže seznámili.

Opravdu - toho v hojné míře ten výtečný paša dosáhl!

Ostatně, jestli zažili mnoho útrap a únavy na svých cestách za pokladem, jistě jich nezkusili tolik jako já, když jsem jim ho chtěl zachovat.
Těmito třemi osobami jsou: Francouz Antifer, Tunisan Zambuko a Skot Tyrcomel. V případě, že by je smrt odvolala z tohoto světa, mají jejich přirození dědkové na mé dědictví stejná práva. A nyní v přítomnosti notáře Ben Omara, kterého jsem jmenoval vykonavatelem poslední vůle, mohou dědkové, kteří otevřeli tuto skříňku a přečetli tuto poslední listinu se odebrat přímo na čtvrtý ostrov, kde jsem dal ukrýt pod svým dozorem tři soudky se zlatem, diamanty a drahokamy.

Navzdory vší své rozladěnosti, následkem vyhlídky na novou cestu si mistr Antifer oddechl a ostatním jako by spadl kámen z prsou. No tak konečně, že ten čtvrtý ostrov je také poslední! Teď je nutné znát jeho polohu.

Aby se tento ostrov našel, je nutné…

Bohužel spodní část pergamenu byla vytrhána! Věty byly nečitelné… A většina slov scházela vůbec…
Mladý kapitán se jej marně snažil rozluštit:

Ostrov leží… geometrický… zákon…

"No tak dáli Dáli" křičel mistr Antifer.
Ale Juhel nemohl pokračovat. Spodní část pergamenu obsahovala jen jednotlivá slova, které mohl těžko dát dohromady… O číslech nějaké zeměpisné délky a šířky nebylo tady ani zmínky…
Juhel opakoval znovu započatou větu:
"Leží… geometrický zákon…"
Ještě tady bylo jedno slovo, které mohl přečíst, totiž "pól". "Pól?" zvolal. "Jakže… že to je na severním pólu?…"
"Jestli to ovšem není na jižním!" zabručel zoufale patron. "To je rozhodně ten očekávaný klam… Pól… pól! Mohla se vůbec lidská bytost dostat až na pól…?
Mistr Antifer huboval na synovce, vyrval mu listinu, snažil se ji rozluštit sám, vykoktal ještě několik polosetřelých slov…
Nic… nic tu nebylo, co by označovalo délku a šířku čtvrtého ostrova… Nezbývalo jim proto nic jiného, než se vzdát hledání!
A když se mistr Antifer přesvědčil, že ostatní část pergamenu je už ztracena, byl jakoby bleskem omráčen a spadl na zem jako poleno.

XV. KAPITOLA

v níž Enogatin prst opisuje kruh,
a jaké potom byly následky této nevinné zábavy

12. srpna dům v ulici Hautes-Salles v Saint Malu tonul v samé radosti. Dva snoubenci jej časně ráno, k desáté hodině opustili mezi svými četnými přáteli a známými, oblečenými do svátečních šatů.
Představenstvo města přijalo zdvořile tento průvod a po něm kostel. Na radnici vyslechli pěknou řeč adjunkta, který měl na starosti sňatky, v kostele pak milé kázání o jednom z nejhezčích témat, kterého se ctihodný Tyrcomel nikdy nedotkl. Nato doprovodili domů všichni shromáždění snoubence, kteří se dvěma výkony, civilním a náboženským změnili v novomanžele.
A aby se čtenář nemýlil následkem neuvěřitelných obtíží předcházejících jejich manželství, řekneme hned, že oběma šťastnými byli Enogata a Juhel.
Tak přece, Juhel si nevzal ani princeznu, ani vévodkyni ani baronku! Enogata také nedostala ani prince, ani vévodu ani barona! Protože tady scházela nutná suma několika milionů, nemohlo se strýcovo přání uskutečnit. Můžeme však směle doufat, že proto nebyli méně šťastni.
Mimo tyto dvě hlavní osobnosti zářili ještě dva lidé spokojeností: a sice Anna, která dnes viděla dceřino štěstí zajištěné, a pak Gilda Tregomen, jehož krásný frak a kalhoty, hedvábný cylindr a bílé rukavice nasvědčovaly tomu, že

dnes vykonával roli svědka pro svého mladého přítele Juhela.
No dobře… Ale proč se nezmiňujeme o Pierrovi Servanovi Malo Antiferovi?
No tak promluvíme o něm, a o těch, kteří se zúčastnili té obtížné a nebezpečné výpravy, podniknuté za účelem vyhledání nesmírného pokladu.
Za hodinu po nalezení poslední listiny na ostrově číslo tři, které se končilo nesmírným zklamáním spojeným s velkým zoufalstvím, se vrátili cestovatelé Kroonu na palubu. Mistr Antifer byl na ni donesen dvěma námořníky, kteří byli pro tento účel povoláni z lodě.
Nemohlo se nyní čekat, že jeho rozum podlehl v této poslední katastrofě?… Ovšem, avšak toto neštěstí mu bylo uspořeno a možná že by bývalo lépe, kdyby byl navždy ztratil vědomí pozemských věcí! Ostatně jeho zdrcení bylo takové a jeho sklíčenost tak hluboká, že ani Gildas Tregomen ani Juhel z něho nemohli dostat jediné slovo.
Zpáteční cesta byla vykonána co možná nejrychleji jak po moři, tak po souši.. Kroon přivezl své cestující do Hammerfestu, parník ze Severního mysu je potom dovezl do Bergenu. Železnice z Trondheimu do Osla ještě nebyla postavena, proto se museli vydat povozem do hlavního města Norska. Parník je odvezl do Kodaně a konečně dánské, německé, holandské, belgické a francouzské železnice je dopravily nejprve do Paříže a pak do Saint Mala.
V Paříži se konečně mistr Antifer rozloučil s bankéřem Zambukem, oba na sebe velice rozmrzelí. Slečna Talisma zůstane bezpochyby až do smrti starou pannou. Protože koneckonců jí nebylo nahoře souzeno, aby ji Pierre Servan Malo vysvobodil z její trapné situace, proti níž se bránila již tolik let. Je snad zbytečné připomínat, že cestovní vydání zapůjčené bankéřem Zambukem byla tomuto muži v příslušné částce od Antifera úplně nahrazena a čtenář zajisté uvěří, že to byla dost slušná sumička. Ale prodej diamantu mu poskytl ještě dost velký přebytek pro jeho kapsu. Proto touto výpravou nic neztratil.
Notář Ben Omar nežádal odměnu.
"A nyní jděte třeba k čertu!" řekl mu mistr Antifer místo loučení. "A žijte s ním blaze!" uznal za vhodné poznamenat jako útěchu Gildas Tregomen.
Ben Omar se odebral nejkratší cestou do Alexandrie a zaklínal se, že ho podruhé nedostanou, aby se s někým vydal za nějakým pokladem.
Druhý den byli mistr Antifer, Gildas Tregomen a Juhel už doma, v Saint Malu. A jak byli přijati od svých krajanů?… Byli přivítáni velmi příznivě, ačkoliv někteří zlí vtipálkové nemohli nechat na pokoji tyto zvláštní cestující, kteří se vrátili tak chudí jak byli - anebo jen o něco málo bohatší.
Anna a Enogata měly zato plno vřelé útěchy pro bratra, synovce a přítele. Vášnivě se líbali a domácnost získala zase svou bývalou podobu.
A nyní máme vysvětleno, proč mistr Antifer, i když neměl milionové věno pro synovce a neteř, dal své svolení k sňatku - ovšem následujícím pomilování hodným způsobem:
"Proboha, ať si dělají, co chtějí, jen ať mne nechají na pokoji!" Museli se spokojit s tímto svolením. Nyní se všichni věnovali přípravám k sňatku. Mistr Antifer se jich však vůbec nezúčastnil. Ani neopouštěl svůj pokoj, kde se trápil tlumeným vztekem, připraveným vzplanout při nejmenší příležitosti.
Svatební obřady byly provedeny, aniž ho mohli přinutit k jeho účasti při nich. Prosby Gildase Tregomena byly marné, i když se neostýchal říci mu do očí:
"Nejednáš správně, příteli!"
"Možná!"
"Vždyť tak těm dětem ubližuješ… Prosím tě…"
"A já tě také prosím, Gildasi, a sice, abys mně dal pokoj!"
Enogata a Juhel byli konečně svoji a dostali místo dvou pokojů v domě v ulici Hautes-Salles jen jeden. Opouštěli jej, aby šli na procházku s Annou nebo navštívit na několik hodin svého nejlepšího přítele Tregomena. Tam o mistrovi Antiferovi hovořili častěji a měli o něho plno strachu, když viděli jeho popudlivost a sklíčenost.
Z domu ani nevycházel, ani se s nikým nepřátelil. Byl už konec jeho bývalým procházkám po hradbách nebo nábřeží s dýmkou v ústech! Říkalo se o něm, že se stydí ukázat mezi lidmi po takovém nezdaru a vcelku na tom bylo také trochu pravdy.
"Bojím se, že onemocní," říkala Enogata, jejíž laskavé oči se vždy kalily, kdykoliv mluvila o strýci.
"Také se toho obávám, milé dítě," odpovídala na to Anna, "a každý den prosím Boha, aby vlil mému bratrovi do duše trochu klidu."
"Proklatý paša!" zvolal Juhel. "Musel vložit ty své miliony do našeho klidného života!"
"A k tomu miliony, které jsme ani nenašli!" odvětil Gildas Tregomen. "Ovšem…, jsou… někde… jen kdybychom dovedli přečíst poslední listinu až do konce!…"
Jednou řekl patron Juhelovi:
"Víš, co si myslím, chlapče?…"
"Co, pane Tregomene?"
"Myslím, že by snad tvůj strýc byl méně nešťastný, kdyby znal místo pokladu, i kdyby neměl právo zmocnit se ho sám."
"Možná, že máte pravdu, pane Tregomene. Nejvíce ho asi dopaluje, že měl v rukách listinu, na které byla zaznamenána poloha ostrova číslo čtyři, avšak že nemohl rozluštit poslední řádky."
"Ta byla také poslední!" odpověděl patron. "Alespoň listina zněla takovým způsobem…"
"Ostatně strýček ji uschoval, má ji stále před sebou a nic jiného nedělá, než že ji čte a čte znova…"
"A sice docela marně, milý chlapče, a bylo by dobře se už na něčem domluvit!… Nikdy, nikdy nenajdeme poklad Kamylka-paši!"

Toto tvrzení bylo nanejvýš pravděpodobné.
Musíme se ještě zmínit, že několik dní po sňatku se naši známí dozvěděli o tom, co se přihodilo ničemnému Saukovi. Tento darebák nemohl předejít mistra Antifera a ostatní na Špicberky jen z toho důvodu, protože se dal chytit, právě, když se v Glasgowě chystal na cestu do polárních končin. Nezapomnělo se ještě na případ s Tyrcomelem, na násilí, kterému se ctihodný kněz jen s velkými obtížemi vymkl, a za jakých okolností byly přečteny čísla pověstné zeměpisné šířky na jeho těle. Následkem toho byla edinburská policie pilně na stráži a vykonala všechny přípravy, aby byl útočník zatčen, protože kazatel podal jeho důkladný popis.
Sauk hned ráno po útoku nasedl do vlaku na Glasgow, ani chvíli se nezastavil v hotelu Gibb's Royal. Myslel, že v glasgowském přístavu najde nějakou loď, chystající se do Bergenu nebo do Trondheimu. Chtěl tedy odplout ze západní části Skotska a nikoliv z východní, jak to učinil mistr Antifer. Cesta byla skoro stejná a on se domníval, že dorazí k cíli dříve, než zákonití dědicové Kamylka-paši.
Musel bohužel čekat celý týden v Glasgowě, než našel vhodnou loď a spravedlnost tomu chtěla, že ho poznali právě v okamžiku, když chtěl vstoupit na loď. Okamžitě byl zatčen a odsouzen na několik let do vězení - následkem čehož musel odložit cestu na Špicberky - cestu, ze které by ostatně mnoho nezískal.
Výsledek těchto veškerých nehod a příhod od prvního pátrání v Ománském zálivu až po poslední hledání v severním ledovém moři byl, že poklad zůstal zakopán tam, kde ho nerozvážný majitel svěřil útrobám nějakého ostrova. Byl na světě člověk, kterému se to líbilo a který zato blahořečil nebi tímto člověkem byl ctihodný Tyrcomel. Kdyby jeden hřích stál frank, kolik milionů hříchů by bylo spácháno na tomto bídném světě, kdyby se pašovo bohatství dostalo mezi křehké lidstvo!
Nyní dny ubíhaly rychle. Juhel s Enogatou se těšili manželskému blahu bez mráčků, jen kdyby ovšem nebyl jejich strýc tak mizerně naladěn. Mladý kapitán však s bolestí očekával okamžik, kdy bude muset opustit drahou ženu, svou rodinu a přátele. Stavba nového trojstěžníku obchodního domu Baillifa rychle pokračovala, a jak víme, bylo podvelitelství na této lodi svěřeno Juhelovi. Za šest měsíců měl vyplout na moře s cílem cesty do Indie. Juhel o těch věcech často hovořil s Enogatou. Mladá žena bývala vždy velmi zarmoucena při myšlence, že se musí odloučit od manžela. Ale v přístavech jsou už obyvatelé na toto loučení zvyklí. Enogata si nechtěla stěžovat sama za sebe, vzpomněla si na strýce Antifera… Bylo by prý od synovce velmi nesprávné, kdyby ho opustil v takovém duševním stavu, kdo ví, jestli se ním při svém návratu shledá?…
Juhel, když měl čas, vracel se k této neúplné listině, k posledním skoro nečitelným řádkům tohoto pergamenu. Ano… v těchto řádcích byl začátek věty, na kterou až do omrzení neustále myslel.
Byla to následující věta: Třeba… spojit…
"Spojit… co?"
A pak následující slova: ostrov… leží… geometrický… zákon… pól…
O které místo se tady jedná? Nespojuje všechny tři ostrovy spolu?… Nevybral si je tedy paša jen tak namátkou… Nevedla ho tedy holá fantazie do Ománského zálivu, do Ma-Yumbského zálivu, na Špicberky? Snad bohatý Egypťan, zaměstnávající se, jak bylo řečeno, matematickými nápady… jim chtěl dát rozluštit nějaký úkol?…
Je možné slovo "pól" považovat za konec zemské osy? Nikoliv, rozhodně ne!… Jaký tedy význam tomuto slovu přikládat?..
Juhel si lámal hlavu, aby našel nějaké rozluštění, na které stále nepřicházel.
"Pól… pól… to je ten uzel…" opakoval si v duchu.
Často o tom hovořil s patronem a Gildas Tregomen radil Juhelovi, aby se na ten hlavolam vrhl… protože o existenci milionů nepochyboval.
"Nyní se už nemusíš trápit kvůli té hádance…"
"Eh! Pane Tregomene, ujišťuji vás, že to nedělám pro sebe!… Směji se tomu pokladu, jako hromadě starého haraburdí!… Ale kvůli strýci."
"Ano… kvůli tvému strýci, Juheli!… Je to opravdu kruté!… Mít… tuto listinu… stále před očima… a… Tak co, ještě jsi nepřišel té věci na kloub?…"
"Nikoliv, pane Tregomene, avšak mezi těmi slovy je také slovo ‚geometrický', a mohu se proto plným právem domnívat, že je tu nějaký geometrický vztah… A pak…, ‚třeba' prý ‚spojit', - avšak co?…"
"Nu ovšem… co?" opakoval patron.
"A pak slovo ‚pól', kterému nějak nerozumím."
"Škoda, že tomu ani kapánek nerozumím, chlapče!… Pak bych ti při tom mohl pomoci."
Tak uplynuly dva měsíce. Žádná změna však nenastala ani v duševním stavu mistra Antifera, ani v rozluštění záhadné otázky.
15. října před snídaní seděl Juhel s Enogatou ve svém pokoji. Bylo trochu sychravo. V kamnech plápolal malý oheň. Mladá žena s rukama složenýma v Juhelových rukou pohlížela mlčky na svého muže. Když viděla, že je velmi zadumán, chtěla dát jeho myšlenkám jiný směr.
"Juheli," řekla mu, "ty jsi mně častěji psal během té vaší nešťastné výpravy, která nám připravila tolik zármutku! Přečítala jsem bez ustání tvoje dopisy a pečlivě jsem si je schovala…"
"Ty nám připomínají jen smutné vzpomínky, má drahá…"
"Ovšem… avšak navzdory tomu jsem si je přece schovala… Schovám si je nadosmrti!…
Tyto dopisy mi však neřekly vždy všechno, co se vám přihodilo a ty jsi mně nikdy nevypravoval podrobnosti vaší cesty… Neřekl bys mně je dnes?"
"A k čemu to?…"
"Těšilo by mě to!… Myslela bych, že jsem s tebou na lodi…, na železnici…, v karavaně."

"Drahoušku, abych ti mohlo naší cestě vypravovat krok za krokem, k tomu bych potřeboval nějakou mapu…"
"No dobře, tady máš zeměkouli… Anebo ti nestačí?…"
"Úplně stačí."
Enogata přinesla z Juhelova sekretáře glóbus na kovovém podstavci a postavila jej na stůl před krbem.
Když Juhel viděl, že by to Enogatu velmi těšilo, posadil se před glóbusem, otočil jej k sobě Evropou a ukázal prstem na Saint Malo.
"A nyní vpřed!" řekl slavnostně.
Jejich hlavy byly k sobě skloněny a nikdo se nad tím jistě nepozastaví, že se mezi jednotlivým líčením cesty vystřídalo několik polibků.
Nejprve přeskočil Juhel z Francie do Egypta, přes který mistr Antifer a jeho společníci jeli do Suezu. Potom přeběhl jeho prst Rudé moře, Indický oceán a zastavil se v území Maskatského imamátu.
"Tak… tady je Maskat…" poznamenala Enogata, "a ostrov číslo jedna je nedaleko od něho?…"
"Ano… trochu dál do zálivu!…"
A nyní Juhel otočil glóbus a našel Tunis, kde se spojili s bankéřem Zambukem. Přeběhl celé Středozemní moře a zastavil se v Dakaru, překročil rovník, sestoupil po africkém pobřeží a zastavil se v Ma-Yumbském zálivu.
"A tady je ostrov číslo dvě?…" zeptala se Enogata. "Ano, má drahá."
Nyní musel proběhnout kolem Afriky, přeskočit Evropu a zastavit se v Edinburghu, kde se setkali se ctihodným Tyrcomelem. A konečně ukázal na sever a oba novomanželé pohlíželi na prst stojící na Špicberkách.
"A tady je třetí ostrov?…" zvolala Enogata.
"Ano, má drahá, ostrov číslo tři, kde nás očekávalo nejhorší zklamání z celého našeho hloupého dobrodružství!"
"Avšak k čemu si vybral ten váš paša ty tři ostrovy… a sice jeden za druhým?…" zeptala se po chvíli.
"To my právě sami nevíme a možná se to nikdy nedozvíme!" "Nikdy?…"
"Ačkoliv jestli mají být tyto tři ostrovy k sobě v jakémsi geometrickém zákonu, když věříme poslední listině… a pak mně v ní zaráží slovo ‚pól'."
Tak Juhel hovořil, čili jinými slovy odpovídal na otázky tolikrát mu předkládané, a pak se zase pomalu zamyslel. V tomto okamžiku se zdálo, že jeho důvtip chce takřka rozluštit tuto nejasnou otázku. A zatím, co přemýšlel, přitáhla Enogata glóbus k sobě a bavila se tím, že probíhala prstem dráhu, kterou jí Juhel naznačil. Její ukazováček se postavil nejprve na Maskat, pak došel v křivce do Ma-Yumby a potom pokračoval ve stejné křivce a vystoupil až na Špicberky, potom sledoval pořád její směr a vrátil se k místu odjezdu.
"Vidíš," zvolala konečně, "to je kruh!… Vy jste cestovali v kruhu!" "V kruhu?…"
"Ano… drahý…, po obvodu… cesta v kruhu…"
"Cesta v kruhu!" zvolal Juhel.
Povstal… Několikrát prošel pokoj a opakoval následující slovo: "Kruh!… Kruh!…"
Potom se vrátil ke stolu… vzal do ruky glóbus… Také on opisoval kružnici jejich cesty a najednou vykřikl…
Enogata na něho vyděšeně pohlédla. Copak, snad se nezbláznil on… tak jako strýček? Pohlížela na něj, chvěla se… s očima plnýma slz…
Juhel znova vykřikl.
"Už ho mám… už ho mám!…"
"Copak?"
"Ostrov číslo čtyři!"
Mladý kapitán jistě pozbyl zdravý rozum… Ostrov číslo čtyři?… Je to možné!?
"Pane Tregomene… pane Tregomene!" volal Juhel otevřeným oknem na souseda.
Potom se vrátil ke glóbusu a mluvil sám se sebou… Kdo by ho viděl, byl by řekl, že mluví s touto papírovou zeměkoulí.
Za minutu se v pokoji objevil patron, a mladý kapitán na něho volal: "Už jsem ho našel…"
"Co jsi našel, chlapče?"
"Našel jsem, jak jsou spolu naše tři ostrovy geometricky spojené a kde je nutné hledat ostrov číslo čtyři!"
"Proboha, je to možné?" vyhrkl na to Gildas Tregomen. Pozoroval Juhelovu tvář a ptal se asi jako Enogata, jestli se Juhel nepomátl na rozumu.
"Nikoliv," bránil se Juhel, když pochopil jeho pohled, "… nikoliv… jsem úplně při smyslech!… Poslechněte!…"
"Už poslouchám!"
"Naše tři ostrovy leží na kružnici téhož kruhu. Taky dobře, představme si je všechny na rovině, spojme dvě a dvě přímkou - přímkou, kterou ‚je třeba spojit', jak říká listina a vztyčme ve středu každé z obou přímek kolmici… Obě kolmice se přetnou ve středu, v tomto průsečíku, protože se tu jedná o sférický skrojek, musí nevyhnutelně ležet ostrov číslo čtyři.
Jak vidíme, je to zcela jednoduchá geometrická úloha, kterou fantazie Kamylka-paši spolu s kapitánem Zó chtěla použít v praxi… A jestli dříve Juhelovi nenapadlo její rozluštění, byla to příčina toho, že si nepovšimnul, že ty tři ostrovy leží na stejné kružnici.
Teprve Enogatin krásný prstík ji nakreslil, tuto blahodárnou kružnici - která pomohla rozluštit tajemnou otázku…
"Není to nic nemožného!" opakoval patron.
"Už je to tak, pane Tregomene, a podívejte se dobře, abyste se přesvědčil!"
A postavil před patrona glóbus, narýsoval na něm kruh, na jehož kružnici ležely ty tři ostrovy, a který probíhal následující místa, které si mohl Kamylk-paša stejně vhodně zvolit: Maskat, úžina Bab el Mandeb, rovník, Ma-Yumbu, ostrovy Zeleného mysu, obratník Raka, mys Parewell v Grónsku, jihovýchodní ostrov Špicberk, ostrovy Admirality, Karické moře, Tobolsk na Sibiři, Herát v Persii.

A nyní, jestli měl Juhel pravdu, musel ostrov číslo čtyři tvořit střed tohoto kruhu, protože co platí o kruhu na rovině, to také platí o skrojku, jehož pól tvoří střed.
Gildas Tregomen se tomu nemohl dost vynadivit. Mladý kapitán chodil sem a tam po pokoji, nemohl se ovládnout a objímal zeměkouli, zároveň však objímal obě Enogatiny tvářičky - mnohem kypřejší než byl pestře pomalovaný papír, a přitom opakoval:
"Ona jej našla, pane Tregomene… a bez ní… by mně to nikdy nebylo napadlo…"
A zatímco se on oddával tomuto jásotu, také Gildas Tregomen byl zachvácen podobným deliriem jubilans. Jeho nohy narážely na sebe, hořejší část těla sebou kolébala, jeho ruce se prohýbaly s něhou sylfidy, vážící dvě stě kilogramů, a on se nahýbal z pravé strany na levou, že Charmante Amélie na řece Ranci se tak nekomíhala, nebo Portalegre se svým nákladem slonů, a opakoval hrozným hlasem popěvek Pierra Servana Malo:

Už mám tu dél… dél-ku Už ji mám, mám tu délku Mám dél… ku… ku, ku, ku!

Ale všechno na tomto světě zmizí hned - i radost. "Musíme o tom uvědomit strýčka!" připomenula Enogata.
"Uvědomit jej o tom?"… odvětil na to Gildas Tregomen, trochu
zaleknutý tímto vybídnutím. "Je to rozumné, říct mu to nyní?!"
"To si musíme napřed rozmyslet!" odvětil Juhel.
Zavolali Annu. Několika slovy staré ženě vysvětlili, o co se jedná, a když se jí Juhel zeptal, jak by si měli počínat, pokud jde o strýčka, odpověděla mu:
"Nesmíme před ním nic skrývat!"
"Ale, co když nás to zklame," poznamenala na to Enogata, "zvládne to pak rozum ubohého strýčka?"
"Zklame?…" zvolal patron. "Nikoliv, tentokrát už nezklame!…"
"Poslední listina tvrdí, že poklad je jistě na ostrově číslo čtyři," připojil Juhel, "a ostrov číslo čtyři leží ve středu kruhu, kterým jsme obíhali, tedy tvrdím…"
"Tak jdu vyhledat bratra!" uznala Anna za vhodné nato odpovědět.
Za malý okamžik se mistr Antifer objevil v Juhelově pokoji. Byl stále stejný, s plachým zrakem, zasmušilou tváří a s čelem velmi svraštělým.
"Co je?"
Zeptal se velmi podrážděným hlasem, ze kterého vyzníval kvasící vztek.
Juhel mu řekl, co se stalo, jak zjistil geometrické spojení těch tří ostrovů, a z jakých důvodů se musí ostrov číslo čtyři nacházet ve středu tohoto kruhu.
K největšímu překvapení všech tentokrát mistr Antifer nedal najevo svou obvyklou podrážděnost. Ani nepohnul brvou. Dalo by se předpokládat, že očekával, že se toto dříve nebo později dostaví, takže se nyní zdála úplně přirozená.
"A kde je tento střed, Juheli?" uznal pouze za vhodné se zeptat. Ostatně tato otázka byla pořád velmi zajímavá.
Juhel postavil glóbus doprostřed stolu. S ohebným pravítkem a rýsovacím perem v ruce, jako by pracoval na rovině, spojil čárou Maskat s Ma-Yumbou, a druhou čárou Ma-Yumbu se souostrovím Špicberky. Na obou přímkách uprostřed nakreslil kolmice, které se zrovna křižovaly ve středu kruhu.
Tento střed přišel právě do Středozemního moře mezi Sicílii a mys Bon nedaleko ostrova Pantellaria.
"Zde… strýčku… zde!" ukazoval Juhel.
A vyhledal pečlivě jeho poledník a rovnoběžku a ohlašoval pevným hlasem:
"Třicet sedm stupňů, dvacet šest minut severní šířky a deset stupňů, třicet tři minuty východní délky od pařížského poledníku."
"Nu a je na tom místě nějaký ostrov…" tázal se Gildas Tregomen. "Musí tam být," odpověděl Juhel.
"Jestli tam je… to si myslím, patrone, to si myslím, že ano… Ach, tisíc milionů, miliard miliardů všech neštěstí, to by tak scházelo, aby tam nebyl!"
A po této kletbě, pronesené tak hrozným hlasem, až tabulky v oknech zařinčely, opustil Enogatin pokoj, zavřel se ve svém a neobjevil se pak po celý den.

XVI. KAPITOLA

Kapitola pro ty budoucí synovce, kteří budou žít po nás
za několik století

Nebyl-li skutečně pomatený tento bývalý kapitán obchodní lodě, jak si vysvětlíme jeho chování v okamžiku, kdy pravá poloha čtvrtého ostrova, a sice toho, na němž se poklad Kamylka-paši skutečně nalézal, mu byla sdělena?
Následující dny - úplná a nepochopitelná změna - Pierre Servan Malo se zase vrátil ke svým návykům, ke svým procházkám po hradbách a v přístavu, kouřil svou dýmku a hryzal křemínky. Nebyl však týž jako dříve. Zvláštní sardonický úsměv se stereotypně objevoval na jeho rtech. Nezmiňoval se o pokladu, ani o konečné výpravě, pomocí které bude konečně moci vložit ruku na tak toužebně hledané miliony.
Gildas Tregomen, Anna, Enogata a Juhel se mu nemohli dost vynadivit. Očekávali každým okamžikem, že mistr Antifer na ně vzkřikne "vpřed", ale on tak nevykřikl!…
"Co to znamená?" ptala se Anna.
"Zaměnili nám ho!" odpovídal Juhel.
"Bezpochyby má strach, aby si nemusel vzít slečnu Talismu Zambukovou!" poznamenal patron. "Ale to je nám

lhostejné… Tolik milionů přece nesmíme ztratit!"
Zkrátka ve smýšlení našeho Maloňana se stala úplná změna, takže nyní Gildas Tregomen sám "hrál úlohu mistra Antifera"! Nyní byl on trápen žízní po zlatě! A to bylo odůvodněno úplně logicky. Protože dokud se ještě ani nevědělo, jestli ostrov najdou, šli ho přece hledat, nyní však, kdy je jeho poloha známa, váhají, jestli se mají vydat na cestu?…
Patron o tom mluvil s Juhelem bez ustání.
"A k čemu to?" odpověděl na to mladý kapitán.
Mluvil o tom s Annou.
"Ne! Nechte být poklad pokladem!"
Mluvil o tom s Enogatou.
"Co říkáš, má drahá, třiatřicet milionů tak dostat do kapsy!" "Poslechněte, pane Tregomene… mně je milejší třiatřicet polibků než všechny ty miliony."
Konečně se rozhodl předložit tuto otázku mistru Antiferovi a ten mu za čtrnáct dní po této scéně řekl:
"No tak… co je s tím ostrovem?"
"S kterým ostrovem, patrone?"
"Nu, s tím ostrovem v Středozemním moři!… Myslím, že snad existuje…"
"Jestli existuje, patrone?… Jsem o jeho existenci přesvědčen více, než o tvé nebo o své!"
"Nu a tak proč se tam nevydáme?…"
"Nevydáme, ty, sladkovodní plavčík?… Počkej, až dostaneme ploutve!"
Víte, co znamenala taková odpověď? Gildas Tregomen marně namáhal svůj rozum, aby ho pochopil. Ale navzdory tomu se nedal zastrašit. Vždyť těch třiatřicet milionů nechce pro sebe, ale pro děti!… Dva milující lidé nemyslí na budoucnost!… Proto je nutné myslet za ně!
Zkrátka on stál pořád na svém, až mu jednoho dne mistr Antifer sám odpověděl!
"Tak ty nás nyní sám nutíš, abychom se vydali na cestu?"
"Ano, já, příteli."
"Ty myslíš, že by se měla zahájit výprava?…"
"Ano, měla… a raději dnes než zítra!"
"Budiž… dáme se tedy na cestu!"
Ale jakým tónem toto poslední slovo Maloňan pronesl!
Dříve než nastoupí cestu, bylo nutné se na něčem dohodnout vzhledem k bankéři Zambukovi a notáři Ben Omarovi. Jejich právo jakožto spoludědice respektive vykonavatele poslední vůle vyžadovalo, aby:
1. jim bylo sděleno, že ostrov číslo čtyři je objeven,
2. aby byli pozváni, aby se toho a toho dne dostavili na onen ostrov, jeden kvůli svému podílu a druhý pro svou odměnu.
Mistr Antifer sám, snad více než patron, se zastával toho, aby bylo vše správně vykonáno. Následkem toho byly odeslány dva telegramy a sice do Tunisu a do Alexandrie, které oznamovaly, aby se dostavili 23. října do Girgenti na Sicílii, protože toto město leží nejblíž u posledního ostrova, chtějí-li se totiž ujmout pokladu.
Ctihodnému Tyrcomelovi měl být však podíl odevzdán v pravý čas a na vhodném místě a ponecháno mu na vůli, aby zahodil miliony do Forthu, bude-li mít strach, že si jimi spálí prsty.
O Sauka se vůbec nemuseli starat. Nebyli mu ničím povinováni, a on zasluhoval plným právem těch několik roků, které musel strávit v cele edinburského vězení.
Když už bylo ujednáno vydat se na cestu, nebudeme se tomu nijak divit, že Gildas Tregomen nyní sám naléhal na to, aby se cesta rychle uskutečnila. Nejvíce by však překvapovalo, kdyby si Enogata nepřála se této cesty zúčastnit. Za dva měsíce po svatbě ji přece Juhel nemohl beze všeho opustit anebo ona se zdráhat, aby ho následovala.
Jak dlouho bude trvat tato nová výprava? Hm, zajisté že dlouho ne. Není víc zapotřebí, než přijet tam a hned zase odplout. Vždyť nemusí běžet ještě pro nějakou pátou listinu. Je skoro jisté, že Kamylk-paša k již dost dlouhému řetězu ostrovů nepřipojil nové články. Protože listina zněla docela jasně, že poklad je na čtvrtém ostrově, a že tento ostrov zaujímá místo, matematicky přesně rozměřené někde mezi Sicílií a ostrovem Pantellarií.
"Jenže bude velmi nepatrný, protože není naznačen na mapách!" poznamenal Juhel.
"Patrně!" odpověděl na to mistr Antifer s úsměvem Mefista. Byl skoro k nepochopení!
Ujednali se, že použijí nejrychlejších dopravních prostředků, pokud se to dá provést, totiž železnic. Tehdy už existovala železnice z Francie do Itálie a sice hned ze Saint Mala až do Neapole. Útrat se nemuseli obávat, protože co nevidět vloží ruce na třicet milionů.
Ráno 16. října se Anna rozloučila s cestujícími, kteří vstoupili do prvního vlaku. V Paříži, kde se vůbec nezdrželi, vstoupili do rychlíku Paříž-Lyon, překročili francouzsko-italské hranice, neviděli ani Miláno, ani Florencii, ani Řím a dorazili do Neapole večer 20. října.
Gildas Tregomen se spoléhal na šťastný výsledek výpravy tak, jako byl oslaben stohodinovým zmítáním po železnici. Druhý den opustili hotel Victoria a odebrali se mistr Antifer, Gildas Tregomen, Juhel a Enogata k parníku, vykonávajícímu dopravu z Palerma sem a po příjemné jednodenní plavbě vystoupili v hlavním městě Sicílie.
Nemyslete si však, že si sem přišli prohlédnout pamětihodnosti města! Tentokrát nepomýšlel ani Gildas Tregomen na to, aby si odnesl nějakou památku z nové cesty, ani aby se zúčastnil večerních sicilských pobožností, o kterých slýchával leccos vypravovat. Nikoliv! Pro něho, v jeho mysli, nebylo Palermo slavným městem, v němž se objevovali střídavě Normani, Francouzi, Španělé a Angličané… Byla to jednoduše stanice, odkud se chtěli dát dopravit dostavníkem nebo poštovním vozem, jedoucím dvakrát týdně do Corleone devět hodin a z Corleone do Girgenti také

dvakrát týdně, ale po dvanácti hodinách.
Proč naše cestující volala záležitost do Girgenti? Protože v tomto starém Agrigentu, ležícím na jižním břehu ostrova, si určili dostaveníčko s bankéřem Zambukem a notářem Ben Omarem.
Snad je taková doprava vystavena různým příhodám a nehodám? Jízdy poštou nebývají příliš bezpečné. A v Sicílii jsou dosud lupiči a bývali tam vždycky. Rostou tam jako aloe nebo olivovníky. Ale ať už je to jakkoliv, dostavník s nimi jednoduše vyjel druhý den, a jízda byla vykonána úplně bez překážek. Přijeli do Girgenti večer 24. října, a jestli dosud nepřišli k cíli, byli alespoň dost blízko u něho…
Notář a bankéř se k dostaveníčku dostavili. Jeden přijel z Alexandrie, druhý z Tunisu. Oh, ty neukojitelná žízni po zlatě, čeho ty nejsi schopna!
Když se oba dědicové sešli, vyměnili si spolu pouze následující slova: "Je už tentokrát ostrov jistý?"
"Ano, jistý!"
Ale s jakým sarkastickým tónem pronesl mistr Antifer tato slova, a jak mu při tom ironicky šilhaly oči!
Najít v Girgentu nějakou loď nebylo nijak zdlouhavé nebo obtížné. V tomto přístavu je mnoho rybářů a majitelů lodic - ballancell, tartan, feluk, speronarů, a všech jiných druhů středomořského loďstva.
Ostatně tady se jednalo o velmi malou vyjížďku po moři - o slušnou procházku asi čtyřiceti mil na západ od pobřeží. Za příznivého větru, když vyjedou ještě téhož večera, budou zítra na místě a budou mít dost času si ostrov ještě dopoledne prohlédnout.
Loď byla tedy najata. Jmenovala se Providenza. Byla to loď na třicet tun zátěže zvaná feluka, které velel starý námořní vlk - lupus maritimus - který už celých padesát let kroužil v těchto končinách.
A jak je znal! Mohl plout se zavřenýma očima od Sicílie na Maltu a z Malty až na tuniské pobřeží!
"Je úplně zbytečné, Juheli, vysvětlovat mu, proč tam jedeme!" Toto patronovo upomenutí uznával Juhel za velmi moudré.
Velitel feluky se jmenoval Jacopo Grappa. A jakoby osud přál dědicům Kamylka-paši, nemluvil Grappa francouzsky, ale užíval zvláštní hantýrky, tak že mu mohli dobře rozumět, jako také on rozuměl jim.
Ale ještě jedno štěstí - štěstí jinak neobvyklé - je čekalo. Byl už říjen, tedy dost nepříznivá roční doba… Tisíc různých důvodů nasvědčovalo spíše tomu, že bude málo příznivé počasí… moře bouřlivé… obloha zatažena… A přece ne!
Mráz se sice už rozšiřoval… vzduch byl suchý… vítr vanul od země, a když Providenza vyplula na širé moře, ozařoval krásný měsíc svou září vysoké horstvo Sicílie.
Jacopo Grappa měl s sebou mužstvo pěti osob - mužstvo, které umělo dobře řídit feluku. Tato lehká loď plula velmi zdlouhavě na klidné hladině - tak klidně, že sám Ben Omar nepocítil žádný záchvat mořské nemoci. Nikdy se doposud netěšil tak příjemné plavbě! Noc uplynula beze všech nehod a ranní červánky slibovaly překrásný den.
Ten Pierre Servan Malo byl skutečně podivuhodný! Procházel se po můstku s rukama v kapsách, s dýmkou v ústech, a tvářil se ke všemu úplně lhostejně. Když se na něj Gildas Tregomen podíval, byl velmi podrážděn, nechtěl věřit ani svým očím. Seděl na přídi lodě, Enogata a Juhel byli stále u sebe. Mladá ženuška se úplně oddala půvabům této cesty.
Ach! Škoda, že ho nemůže následovat všude, kam ho osud jeho plaveb po širém moři zavede.
Čas od času se Juhel přibližoval k podkormidelníkovi, zkoumal běh lodi, totiž jestli Providenza ujíždí dobře na západ. Přesvědčil se o její rychlosti a vypočetl, že feluka se bude kolem jedenácté hodiny nalézat na vytouženém místě. Nato se vracel k Enogatě - následkem čehož si zasloužil nejednu výtku Gildase Tregomena.
"Nezaměstnávej se tolik svou manželkou, Juheli, hleď si také trochu naší záležitosti."
Tak vida, nyní patron mluvil o jejich záležitosti jako o "naší" Oh! Jak se změnil! Ale co, nedělal to všechno v zájmu dětí?
Loď byla tedy najata. Jmenovala se Providenza. Byla to loď na třicet tun zátěže zvaná feluka, které velel starý námořní vlk - lupus maritimus - který už celých padesát let kroužil v těchto končinách.
A jak je znal! Mohl plout se zavřenýma očima od Sicílie na Maltu a z Malty až na tuniské pobřeží!
"Je úplně zbytečné, Juheli, vysvětlovat mu, proč tam jedeme!" Toto patronovo upomenutí uznával Juhel za velmi moudré.
Velitel feluky se jmenoval Jacopo Grappa. A jakoby osud přál dědicům Kamylka-paši, nemluvil Grappa francouzsky, ale užíval zvláštní hantýrky, tak že mu mohli dobře rozumět, jako také on rozuměl jim.
Ale ještě jedno štěstí - štěstí jinak neobvyklé - je čekalo. Byl už říjen, tedy dost nepříznivá roční doba… Tisíc různých důvodů nasvědčovalo spíše tomu, že bude málo příznivé počasí…, moře bouřlivé… obloha zatažena… A přece ne!
Mráz se sice už rozšiřoval… vzduch byl suchý… vítr vanul od země, a když Providenza vyplula na širé moře, ozařoval krásný měsíc svou září vysoké horstvo Sicílie.
Jacopo Grappa měl s sebou mužstvo pěti osob - mužstvo, které umělo dobře řídit feluku. Tato lehká loď plula velmi zdlouhavě na klidné hladině - tak klidně, že sám Ben Omar nepocítil žádný záchvat mořské nemoci. Nikdy se doposud netěšil tak příjemné plavbě! Noc uplynula beze všech nehod a ranní červánky slibovaly překrásný den.
Ten Pierre Servan Malo byl skutečně podivuhodný! Procházel se po můstku s rukama v kapsách, s dýmkou v ústech, a tvářil se ke všemu úplně lhostejně. Když se na něj Gildas Tregomen podíval, byl velmi podrážděn, nechtěl věřit ani svým očím. Seděl na přídi lodě, Enogata a Juhel byli stále u sebe. Mladá ženuška se úplně oddala půvabům této cesty.
Ach! Škoda, že ho nemůže následovat všude, kam ho osud jeho plaveb po širém moři zavede.
Čas od času se Juhel přibližoval k podkormidelníkovi, zkoumal běh lodi, totiž jestli Providenza ujíždí dobře na západ. Přesvědčil se o její rychlosti a vypočetl, že feluka se bude kolem jedenácté hodiny nalézat na vytouženém místě. Nato se vracel k Enogatě - následkem čehož si zasloužil nejednu výtku Gildase Tregomena.
"Nezaměstnávej se tolik svou manželkou, Juheli, hleď si také trochu naší záležitosti!"
Tak vida, nyní patron mluvil o jejich záležitosti jako o "naší" Oh! Jak se změnil! Ale co, nedělal to všechno v zájmu

dětí?
Bylo už deset hodin a země se pořád neobjevovala. V této části Středozemního moře mezi Sicílií a mysem Bonem neleží jiný důležitý ostrov mimo Pantellarii. Ale jim nešlo o ostrov, nýbrž o ostrůvek, o zcela obyčejný ostrůvek. Bohužel se na hladině neobjevoval ani nejmenší.
A když bankéř nebo notář pohlédli na mistra Antifera, zahlédli stěží jeho lesknoucí se zrak, a jeho ústa roztažená až k uším skrze modravé kotouče jeho dýmky rozdmýchané v hotovou výheň!
Jacopo Grappa vůbec neznal účel směru feluky. Snad jeho cestovatelé chtějí přistát na tuniském pobřeží? Ostatně jemu na tom nezáleželo. Zaplatili mu slušnou sumu, aby jel s nimi na západ, a on pojede tímto směrem tak dlouho, dokud mu nerozkážou, aby se s lodí obrátil.
"Ráčíte prosím, pokračovat v cestě i večer?"
"Ano."
"Va bene!"
A šlo to bene!
O čtvrt na jedenáct Juhel poprvé pozoroval sextantem slunce, zjistil, že feluka se nyní nalézá na 37° 30' severní šířky a 10° 33' východní délky.
Mistr Antifer na něj pohlížel při jeho úkonu úkosem, a mžikáním mu dával znamení.
"Tak co, Juheli?"
"Nyní jsme, strýčku, na naší délce, jenže musíme odplout několik mil dál k jihu."
"Tak tam plujme, Juheli, plujme!… Mně samotnému se zdá, že neplujeme rychle!"
Rozumíte tomu, co povídá ten podivín největší ze všech Maloňanů jak minulých, tak přítomných a budoucích!?
Feluka zahnula více k babordu, a chtěla se přiblížit k Pantellarii.
Starý patron se svraštělým obočím a staženými rty se zabýval různý mi domněnkami. Protože byl Gildas Tregomen nedaleko něho, neubránil se, aby se ho potichu nezeptal, co hledají v těchto končinách.
"Náš kapesník, který jsme zde ztratili!" odvětil patron, kterého svírala špatná nálada, ačkoliv jeho povaha byla jinak výtečná.
"Va bene, signore!"
Do poledne scházelo ještě čtvrt hodiny, ale v dohledu nebylo ani jediné seskupení skal. A nyní se měla Providenza nalézat právě na zeměpisném místě ostrova číslo čtyři…
A pořád nic… nic… všude, kam oko dohlédlo!
Juhel se vyšplhal po hlavním lanu prvního lodního okraje na stožár. Odtud se rozkládal před jeho zraky obzor do dvanácti až patnácti mil.
"Nic… nikde nic!"
Když zase sestoupil na můstek, přiblížil se k němu Zambuko s notářem a ptal se neklidným hlasem:
"Kde je ostrov číslo čtyři?"
"Ještě ho není vidět!"
"Jsi si úplně jistý, kde se nyní nalézá?…" zeptal se ho na to mistr Antifer posměvačným tónem.
"Ano, jsem, strýčku!"
"Jinak bychom se mohli domnívat, že nedovedeš pozorovat slunce…"
Mladý kapitán tím byl zasažen do živého, a protože mu krví nabíhalo i čelo, upokojovala ho Enogata prosebným pohybem ruky…
Gildas Tregomen myslel, že do toho smí zasáhnout, a proto se obrátil ke starému veliteli feluky:
"Grappo?…"
"K vašim službám!"
"Hledáme ostrůvek…"
"Prosím, signore."
"Není tady někde v těchto končinách nějaký?…"
"Nějaký ostrov?…"
"Ano."
"Chcete nějaký ostrov?…"
"Nu ostrov… ptáme se tě na ostrov!" opakoval mistr Antifer a pokrčil rameny. "Rozumíš… nějaký malý, pěkný ostrov!…, ostrov…, ostrůvek! Nu tak, už nám nyní rozumíš?…"
"Odpusťte, Excellence! Tak vy hledáte ostrov?…"
"Ano,… přisvědčil Gildas Tregomen. "Je tady nějaký?"
"Není, signore."
"Není?…"
"Není!… Ale jeden tu byl, který jsem sám viděl a přistál na něm!" "Přistál?…" opakoval po něm patron.
"Ale už zmizel…"
"Zmizel?…" zvolal Juhel.
"Ano, signore… před jedenatřiceti lety… při svaté Lucii!…"
"A který ostrov to byl?…" zeptal se Gildas Tregomen se zaťatými pěstmi.
"Eh! Tisíc kocábek, signore, byl to ostrůvek anebo spíše ostrov Julia!"
Ostrov Julia!… Jak se při tomto slově najednou v Juhelově mysli rozbřesklo!
Protože ostrov Julia nebo Ferdinandea, nebo Ilotham, Graham nebo Nerita - jmenujte si jej, kterým jménem je vám libo - skutečně zmizel právě na onom místě a sice 28. června 1831. Může se snad pochybovat o jeho existenci? Nikoliv,

kapitán Corrao byl právě v těchto místech, když se udál podmořský výbuch, který jej vytvořil. Kníže Pignatelli viděl ohnivý sloup ve středu toho nedávno vzniklého ostrova zářit tak, jako kometu. Kapitán Irton a dr. John Dawy byli svědky tohoto zázračného úkazu. Po dva měsíce byl ostrov pokryt lávou a horkým pískem nevhodným pro lidskou chůzi. Byl mořským dnem, který nadzdvihla vulkanická síla nad mořský povrch.
Ale v prosinci 1831 tato skalnatá hmota zapadla, ostrov najednou zmizel a nezanechal po sobě v této části moře sebemenší stopu.
A právě v tomto krátkém mezidobí přivedl zlý osud Kamylka-pašu a kapitána Zó do této části Středozemního moře. Hledali neznámý ostrova můj ty Bože! Byl jím právě ten, který se v červnu vynořil, aby v prosinci zase zmizel! A nyní následkem toho leží někde na dně v hlubině asi sto metrů pašův draho cenný poklad!… Miliony, které chtěl ctihodný Tyrcomel vhodit do moře, ponořila sama příroda na mořské dno, vykonávajíc tak blahodárný skutek, a proto se nemusíme obávat, že se někdy rozptýlí po tomto světě!…
Ale je nutné připomenout, že mistr Antifer to všechno dobře věděl! Když si Juhel před třemi týdny označil polohu čtvrtého ostrova někde mezi Sicílií a Pantellarií, mistr Antifer hned tušil, že tu běží o ostrov Julii. Dokud byl ještě začátečníkem na obchodní lodi, potuloval se těmito místy častěji a proto velmi dobře vědělo dvojí události roku 1831, totiž o vynoření a ponoření se onoho efemérního ostrova, nyní pohřbeného v hloubce asi tří set stop…
Když se o tom zcela jistě přesvědčil, rozhodl se konečně po krátkém záchvatu zlosti, nejprudší z celého jeho života, zříci se pokladu Kamylka-paši úplně!… A nyní máme vysvětleno, proč pro tuto poslední jízdu, tak málo horoval. A přistoupil-li na Tregomenovo naléhání a podjal-li se nákladu na novou výpravu, udělal to pouze ze své sebelásky, protože viděl, že nebude jen on nejvíce zklamán v této historii… A dal-li v Girgenti dostaveníčko bankéři Zambukovi a notáři Ben Omarovi, udělal to proto, aby jim dal na srozuměnou, co zasluhují za svou falešnost…
Z té příčiny se také obrátil k tuniskému bankéři a egyptskému notáři, a zvolal na ně:
"Ano, miliony jsou tady, pod našima nohama a chcete-li si vybrat svou částku, musíte se stát rybami!… Nu tak, jen rychle do vody, pane Zambuko!… A vy také, Ben Omare!"
A jestli musely tyto dvě osobnosti někdy litovat, že se daly svést klamným vyzváním mistra Antifera, bylo to zajisté nyní v tomto okamžiku, kdy je náš nesnesitelný Maloňan častoval sarkasmy, a přitom vlastně zapomínal na to, že se ukázal být stejně lakotným po této kořisti jako oni.
"A nyní, otočit se s lodí napravo!" zvolal Pierre Servan Malo - "a plout k vlasti!"
"Kde budeme žít tak blaženě," poznamenal k tomu Juhel.
"I bez pašových milionů!" přidala Enogata.
"Ovšem!… Protože nyní se jich musíme vzdát!" poznamenal Gilda Tregomen s tónem komické rezignace.
Mladý kapitán však ještě chtěl - ovšem ze zvědavosti - spustit na tomto místě olovnici…
Jacopo Grappa mu vyhověl, potřásaje při tom hlavou, a když odvinuli šňůru ze tří set do tří set padesáti stop, narazila olovnice na tvrdou půdu… Byl to ostrov Julia… Byl to ostrov číslo čtyři, propadlý v těchto hlubinách!
Na Juhelův rozkaz se loď otočila nazpátek. Protože vál protivný vítr, musela loď plout celou noc, než se dostala do přístavu - což stálo nešťastného Ben Omara osmnáct hodin mořské nemoci.
Bylo už dost jasno, když Providenza spouštěla kotvu v girgentském přístavu po této nezdařené výpravě.
Když se cestující loučili se starým námořníKem, přistoupil k mistru Antiferovi a řekl:
"Excellence…"
"Co si přejete?…"
"Musím vám něco říci…"
"Tak mluvte… příteli… mluvte…"
"Signore, ještě není veškerá vaše naděje ztracena!…"
Pierre Servan Malo se vzpřímil a v jeho očích se objevil odlesk největší lakotnosti.
"Veškerá naše naděje?…" opakoval.
"Ano… Excellence… Ostrov Julia zmizel roku tisícího osmistého třicátého prvního, ale…"
"Ale…"
"Vystupuje znovu od roku tisícího osmistého padesátého…"
"Jako můj tlakoměr, když se chystá pěkné počasí, ne?" zvolal mistr Antifer, a vyrazil ze sebe nehorázný smích.
"Bohužel v době, kdy se ostrov Julia vynoří po druhé se svými miliony…, vlastně našimi!…, tady nebudeme už ani my - ani vy, příteli, protože byste musel umřít jako stařec několikanásobně stoletý!…"
"Což se nám všem sotva podaří!" odpověděl na to bývalý patron Charmante Amélie.
Jak se zdá, mluvil tehdy starý námořník pravdu. Ostrov Julia skutečně vystupuje pomalu k hladině Středozemního moře.
Proto bude možné, podat za několik století, docela jiné rozluštění tohoto podivného dobrodružství mistra Antifera a jeho společníků!…